

Кыргыз Республикасынын Президентине караштуу
Мамлекеттик тил жана тил саясаты боюнча
улуттук комиссия

Кыргыз энциклопедия жана терминология борбору

ЖАЛПЫ ТЕХНИКАЛЫК ОРУСЧА-КЫРГЫЗЧА СӨЗДҮК

Түзүүчүлөр:

*Алымкулов К., Апышев Ж., Бактыгулов К.,
Кожобаев К., Өмүралиев А., Усубалиев Ж.,
Эликбаев К.*

Бишкек – 2025

УДК 62(038)

ББК 30я2

Ж 25

Китеп «Кыргыз Республикасында 2021–2025-жылдары мамлекеттик тилди өнүктүрүү жана тил саясатын өркүндөтүү» программасынын алкагында жарык көрдү.

Техника илимдеринин кандидаты, доцент **К. Бактыгуловдун** жалпы редакциясы менен.

Пикир жазгандар: А. А. Асанов, М. С. Джуматаев, У. Н. Бримкулов, З. К. Маймеков

Редакциялык коллегия (Терминология комиссиясы): К.Бактыгулов (комиссиянын төрагасы), Т.Ө.Осмоналиев (комиссиянын төрагасынын орун басары), Ы.Кадыров (комиссиянын катчысы), мүчөлөрү С.Джаанбаев, А.А.Джапанов, Б.А.Жайлообаев, А.Ж.Ибраимов, Г.Т.Жаманкулова, Г.Т.Курманбекова, А.К.Кылчакбаев, А.Э.Орозакунов, Ж.И.Саалаев, И.Ш.Султаналиев, Т.К.Сыдыкова, Н.А.Тургунбаева, У.С.Чаңов, Т.Дж.Чортонбаев, А.К.Шаршенбаев.

Ж 25 Жалпы техникалык орусча-кыргызча сөздүк.

/ Түз. К. Алымкулов, Ж. Апышев ж. б.

– Б.: «Кут-Бер», 2025. – 480 б.

ISBN 978-9967-14-200-8

Сөздүктө техниканын ар кайсы тармагы боюнча жана ага тийиштүү математиканын, физиканын, химиянын жана башка табигый илимдердин бөлүмдөрүнөн турган 14000 атоо жана атоолор айкалыштары камтылды. Сөздүк бардык адистиктеги инженердик-техникалык кызматкерлерге, окутуучуларга, мугалимдерге, журналисттерге, жогорку жана орто окуу жайларынын студенттерине, окуучуларына, жалпы эле ушул тармакка кызыккан окурмандарга арналат.

УДК 62(038)

ББК 30я2

ISBN 978-9967-14-200-8

© Түз. Алымкулов К. ж. б., 2025

© Кыргыз энциклопедия жана терминология борбору, 2025

КИРИШ СӨЗ

Кыргыз тилинин мамлекеттик макам алганына 35 жылдын жүзү болсо дагы, тилибиз кыргыз коомчулугунда өзүнө тиешелүү ордун таба албай келет. Кыргыз мамлекетинде түпкү улут болгон элдин тилин мамлекеттик деп мыйзам аркылуу таанытып олтурганыбыздын дагы жөнү бар эле. Себеби өз өлкөбүздө өз эне тилибизге муктаждык болбой калган. Тилге муктаждык эмнеден жаралат? Муктаждык адамдын күнүмдүк жашоо тиричилигинде, эмгектенген жеринде тилдин пайдаланылышы, мамлекеттик кызматчылардын ишмердигинде тилдин орду, кабыл алынып жаткан ченемдик, укуктук, техникалык документтерде, илимий иштерди жаратууда тилди колдонуу даражасы, кадрларды өстүрүүдө алардын тилди билүүсүнө зарылдык д.у.с. жаралат.

Совет мезгилинде башка республикалардай эле Кыргызстанда деле адам баласынын жашоо-тиричилигинде орус тили артыкчылыкка ээ болуп келбеби. Бирок, айрым бир советтик эле республикаларда өз эне тилинин деңгээлин түшүрбөй, сактап калгандар болду. Демек, бул жагынан алып караганда, тилибиздин бүгүнкү абалы өзүбүздүн улутубузга эле болгон кайдыгер мамилебизден болсо керек деген тыянак чыгарсак болгудай.

Эгемендигибиз колубузга тийгенине деле чейрек кылымдан ашуун убакыт өттү. Тилге болгон мамилебиз даде болсо олуттуу өзгөрүүгө дуушар болбой келет. Демек, мындан улам, мурунку заманда орус тилинин басымынын натыйжасында кыргыз тили өнүгө албай келди деп айтууга негиз барбы деген суроо туулат.

Кыргыз тилинин абалы айрыкча орусташып калган ири шаарларда начар болуп келет. Арийне ушул ири шаарларда өнөр жай, илим, техниканын өнүгүүсү ургаалдуу өтөт эмеспи. Негизги көйгөй ошол индустрия, илим, техника жаатында кыргыз тилинин колдонулушунда болуп жатат.

Бул багытта ушул күнгө дейре жылыштар жокко эсе. Маселе эмнеде? Маселе ушул тармактарга тиешелүү болгон атоолордун, сөз айкаштарынын кыргыз тилинде толук түрдө иштелип чыгышында, алардын бирдейлештирилишинде, ошол багытта ишмердик алып барган органдардын, республикалык деңгээлдерден тарта, ишканалардын, алардын жамааттарынын буга чейин жаралган терминдерди өз ишмердигинде колдонуусунда. Ошол органдардын жетекчилери, тилекке каршы, тилибиздин бул тармактарда колдонулушун толук колдобой, кайдыгер болуп келишет.

Акыркы убактарда бул маселеге республиканын жетекчилери көңүл бура баштагандай сезилет. Бул кадамды ийгиликтүү улантуу үчүн, республикалык деңгээлдеги мамлекеттик органдардан баштап, жергиликтүү муниципалдык деңгээлге чейин иш кагаздарынын баарын дээрлик мамлекеттик тилде жүргүзүү, кабыл алынып жаткан ченемдик, укуктук, техникалык документтерди кыргыз тилинде иштеп чыгуу жана кабыл алуу, аларды күнүмдүк иш тажрыйбасында жигердүү колдонуу талап кылынат.

Техникалык документтер сабаттуу, сапаттуу даярдалышы үчүн тиешелүү тармактар боюнча сөздүктөр иштелип чыгып, Терминологиялык комиссия тарабынан кабыл алынышы зарыл. Техникалык документтер менен иштеген ар бир орган ушундай сөздүктөрдө камтылган атоолорду гана колдонууга тийиш, бул өз убагында терминдердин бирдейлештирилишине алып келет. Тилекке каршы бул күндө техникалык терминдерди колдонууда чаржайыттык, терминология жаатындагы баш аламандыктар орун алып келет. Бул көйгөй билим берүү окуу жайларында дагы орун алган учурлар кездешет. Окутуучулар өздөрү берген сабактар боюнча окуу куралдарын иштеп чыгууда өз билгендериндей атоолорду колдонушууда. Кыргыз Республикасынын мамлекеттик тил жана тил саясаты боюнча улуттук комиссиясы 2023-жылдын 17-июлунда кабыл алынган № 140 «Кыргыз Республикасынын мамлекеттик тили жөнүндө» Кыргыз Рес-

публикасынын конституциялык мыйзамынын 37-беренесине ылайык бул ишти колго алып, жөнгө салууга тийиш. Бир дагы расмий документ, окуу куралдары Терминологиялык комиссиянын жактыруусуз басмадан чыкпоосу зарыл. Окуу жайлардагы, илимий мекемелердеги окумуштууларды техника тармактары боюнча терминдерди жаратууга, тактоого, бирдейлештирүүгө тартуу зарыл. Сөздүктөрдү иштеп чыгуучулар, илимий, окуу-усулдук эмгектерди жаратуучулар материалдык, моралдык колдоого алынуусу шарт.

Сунуш кылынып жаткан сөздүктө жалпы техникалык тармактардагы атоолорду мүмкүн болушунча камтууга аракет жасалды. Сөздүктө техниканын ар кайсы тармактары боюнча жана ага тийиштүү физиканын, химиянын жана башка табигый илимдердин түшүнүктөрү дагы камтылды. Сөздүктү түзүүдө мурдатан кыргыз тилине күйгөн, бул жаатта көп жылдардан бери талыкпай эмгектенип, бир канча сөздүктөрдү түзүшкөн адистер катышышты. Бул эмгектин биринчи варианты 2011-жылы Кыргыз Республикасынын Президентине караштуу Мамлекеттик тил боюнча Улуттук комиссиясынын Терминологиялык комиссиясы тарабынан талкуудан өтүп, басмадан чыккан. Сөздүк жарык көргөндөн кийин ар кандай тармактардын өкүлдөрүнүн өтүнүктөрү боюнча жер-жерлерде атоолор боюнча түшүндүрүү иш чаралары өткөрүлгөн, анткени сунуш кылынган эмгекте мурун кыргыз тилинде болбогон атоолор авторлор тарабынан жаңыдан киргизилген эле. Бул сөздүктөгү көпчүлүк атоолор өлкөбүздүн көптөгөн тармактарында колдонуу таап, бүгүнкү күндө адистер аларды өз ишмердигинде пайдаланып келишет. Сөздүккө муктаждык жаралгандыктан, тармактар тарабынан суроо-талаптар түшкөндүгүнө, коомубузда IT тармагынын кеңири жайыла баштаганына байланыштуу бул тармактын атоолорун кеңири камтуу менен 2018-жылы профессор Ж.Усубалиевдин редакциялоосу алдында кайрадан жарык көрдү. Арадан 6 жылдай мезгил өтүп, сөздүктөгү атоолордун колдонулушуна байкоо жүргүзүү, кабыл алынга-

нын жана кабыл алынбаганын талдоодон өткөрүү, айрымдарын кыргыз тил эрежелерине ылайык келтирүү максатында, өзгөртүү, толуктоолор менен кайрадан Терминологиялык комиссиянын талкуусуна коюлуп, тактоолор киргизилди.

Сөздүктүн азыркы вариантын түзүүдө кандай принциптер боюнча иш алып барылды? Биринчиден негиз катары 2011-, 2018-жылдардагы атоолор, алардын Терминкомдо бекитилгендери алынды. Ошону менен бирге комиссиянын талкуусунда мурун айрым бир кыргызчаланган башка тилден кирген, илим, техникада кеңири тарап калган атоолор өз аталыштарында калтырылды. Мисалга, **кинематика** – кыймылдык эмес, кинематика. Жүйө катары кинематиканын илимдин бир бөлүмү болгондугуна байланыштуу, башка өлкөлөр менен бир тилде сүйлөшүү керек экендиги эске алынды. Ошондой эле таянымда **атмосфера** атоосун сфераны топчөйрө которулушунда атмотопчөйрө деп берген элек, Терминком атмосфера боюнча калтырууну чечти. Сөздүктүн мурунку вариантында **теория** атоосун назарият деп кабыл алганбыз, комиссия бул жолу теорема деп эле калтырды. Ошол сыяктуу эле **автоклав, теорема, кислота** д.у.с. атоолор өз аталышында калтырылды. Бул атоолордун авторлор тарабынан сунушталган кыргызча түшүнүктөрү комиссия мүчөлөрүн ынандыра албады. Канткен күндө дагы сөздүктүн бул чыгарылышы дагы толуктоолор, өзгөртүүлөргө дуушар болуп, сапаты жакшырды десек болот. Сөздүктүн үстүндө иштөө мындар ары дагы улантылмакчы, ал үчүн колдонуучулардан дагы сунуш-пикирлерди күтөбүз. Электрондук дарек: K_Baktygulov@mail.ru.

Авторлор жамаатынын атынан

Кадаңбай Бактыгулов, Кыргыз Республикасынын эмгек сиңирген куруучусу, Кыргыз Республикасынын ардактуу куруучусу, Кыргыз Республикасынын ардактуу жолчусу, Көз карандысыз мамлекеттер шеритештигинин ардактуу жолчусу, т. и. к., доцент.

А

абак, абака	эсеп такта
аберрация	бурмаланыш, аберрация
аберрации оптических систем	оптикалык тутумдардын бурмаланышы
абляция	жоготуу, жышылуу
абонементный ящик	абонемент жашиги
абонент	абонент
абонентская линия	абоненттик чубалгы, абоненттик линия
абонентское телеграфирование	абоненттик телеграфтоо
абразивная обработка	кайроо, жышуу
абразивные материалы, абразивы	кайроо текзаттары (материалдары)
абразивный инструмент	кайроочу (жышуучу) аспап
абразивы	кайрактар, жышкычтар
абразия (подмыв, разрушение берега)	желүүсү, жышылуусу (жээктин, кашаттын)
абрис (линейный, контурный рисунок)	чөйрөсызык
абсида, апсида	апсида (бөйрөк там)
абсолютная величина (модуль)	абсолюттук чоңдук
абсолютная погрешность	абсолюттук катачылык
абсолютная температура	абсолюттук температура
абсолютно чёрное тело	абсолюттук кара нерсе
абсолютный ноль	абсолюттук нөл
абсорбер	көлөмдүк сиңиргич

абсорбционный спектральный анализ	көлөмдүк сиңирүүлүк спектрдик талдоо, анализ
абсорбция	көлөмдүк сиңирүү
абс-пластик	абс-пластик
абсцисса	абсцисса
аванкамера, предкамера	аванкамера, алдыңкы камера
аванпорт	аванпорт
авария	авария
аварийная броня	авариялык соот
аварийная разгрузка	авариялык жүксүздөндүрүү
аварийная ситуация	авариялык кырдаал
аварийное и плановое отключение	авариялык жана мерчемдик өчүрүү
аварийное освещение	авариялык жарыктандыруу
аварийность	авариялуулук
авиа...	авиа...(учуга тийиштүү сөздөрдүн курамы)
авиагоризонт	авиатеребел, авиагоризонт
авиалиния, воздушная линия	аба сызыгы, аба жолу
авиаль	авиаль (авиаалюминий)
авиамоделизм	авиаүлгүлөө
авианосец	авиаташыгыч
авиатранспорт	авиаунаа
авиационная бомба	авиациялык бомба
авиационная пушка	авиациялык замбирек
авиационный двигатель	авиациялык кыймылдаткыч
авиация	авиация, учуу
авиетка	жеңил учак
авизент	авизент (парашюттук кездеме)
Авогадро закон	Авагадро мыйзамы
Авогадро постоянная	Авагадро турактуулугу

авто...

автоблокировка
автоблокировка железнодорожная
автобус
автовакуумная сварка
автоведение поездов
автовокзал
автогазовый выключатель
автогенная резка (кислородная резка)
автогенная сварка, газосварка
автогрейдер
автодиспетчер
автодорожный мост
автодрезина
автодром
автожектор

автожир
автозагрузчик сеялки
автозаправочная станция (АЗС)
автоинформатор
автокар
автоклав
автоклавные материалы

автоклапан
автоклуб
автокод

авто... 1. өзү; 2. автоматтык; 3. автомобиль; 4. өз алдынча дегендерди билдирген татаал сөздүн бөлүгү
автобөгөттөмө, автобөгөттөө
темир жолдук автобөгөт

автобус
автобоштук ширетүү
поездерди автоайдоо
автобекет
автогаздык өчүргүч
автогендик (автотектик) кесүү (кычкылтектик кесүү)
автогендик (автотектик) ширетүү, газдык ширетүү
автогрейдер
автодиспетчер, автотескөөчү
автожол көпүрөсү
автодрезина
автомайдан, автодром
автоканайланткыч, автожектор
автотикучак, автожир
сепкичтин автожүктөгүчү
автомай куюучу чордон (АКЧ)
автомаалымдооч
автоараба
буубасымдооч (автоклав)
буубасымдык, автоклавдык текзаттар (материалдар)
автосарпбашкаргыч
көчмө клуб
автосырсан, автокод

автоколебания
автоколлиматор

автоколонна
автокран
автолавка
автолесовоз
автолитография

автолы
автомагистраль, автострада
автомастерская
автомат
автоматизация
автоматизация программирования

автоматизация проектирования
автоматизация производства
автоматизированная информационно-поисковая система
автоматизированная система управления (АСУ)
автоматизированного обучения класс
автоматизированное рабочее место
автоматизированный электропривод
автоматика
автоматическая дуговая сварка
автоматическая светофорная сигнализация

автотермелүү
автоколлиматор, автобурч-өлчөгүч
автокербен
автокран
автодукөн, көчмө дүкөн
автокарагайташыгыч
автолитография (автордук ташка сүрөт тартуу)
автолдор
автомагистраль, автострада
автоустанакана, авточеберкана
автомат
автоматташтыруу
программдоону автоматташтыруу, программалоону автоматташтыруу
долбоорлоону автоматташтыруу
өндүрүштү автоматташтыруу
автоматташтырылган маалыматтык-издөө тутуму
автоматташтырылган башкаруу тутуму (АБТ)
автоматташтырылган окутуучу класс (сынып)
автоматташтырылган жумуш оруну
автоматташтырылган электроштеткич
автоматика
автоматтык жаалык ширетүү
автоматтык белгишам ишараты (ишарат белгилөөсү)

автоматическая линия
автоматическая локомотив-
ная сигнализация (АЛС)
автоматическая межпланет-
ная станция (АМС)
автоматическая подстройка
частоты (АПЧ)
автоматическая телефонная
станция (АТС)
автоматическая частотная
нагрузка (АЧР)
автоматический регистратор
(регистрирующее устрой-
ство)
автоматический регулятор
усиления
автоматический стабилиза-
тор
автоматический чертежный
прибор, графопостроитель
автоматическое включение
резерва (АВР)
автоматическое оружие
автоматическое повторное
включение
автоматическое регулирова-
ние возбуждения (АРВ)
автоматическое регулирова-
ние напряжения (АРН)
автоматическое регулирова-
ние частоты (АРЧ)
автоматическое управление
автоматная сталь
автомашинист

автоматтык линия
автоматтык локомотивдик
ишараттоо (АЛИ)
автоматтык планеталар ара-
лык чордон (АПАЧ)
автоматтык жыштыкты жөн-
дөө (АЖЖ)
автоматтык телефондук чор-
дон (АТЧ)
автоматтык жыштыктык
жүктөм (АЖЖ)
автоматтык каттагыч (кат-
тоочу түзмөк)
күчөтүүнү автоматтык жөн-
дөгүч
автоматтык турактооч
автоматтык чийүү аleti,
чийин тургузгуч
камбеленди автоматтык ко-
шуу (КАК)
автоматтык курал
автоматтык кайталап кошуу
дүүлүгүүнү автоматтык жөн-
дөө (ДАЖ)
чыңалууну автоматтык жөн-
дөө (ЧАЖ)
жыштыкты автоматтык жөн-
дөө (ЖАЖ)
автоматтык башкаруу
автоматтык болот
автомашине айдоочу, авто-
машинечи

автометрия	автометрия, автоөлчөө
автомобилевоз	автомобиль ташыгыч
автомобилеразгрузчик	автомобиль жүксүздөндүргүч, автомобиль оодаргыч
автомобиль	автомобиль
автомобильная дорога	автомобиль жолу
автомобильный двигатель	автомобиль кыймылдаткычы
автомобильный кран, автокран	автомобилдик кран, автокран
автомобильный поезд (автопоезд)	автомобиль поезди (автопоезд)
автомобильный полигон	автомобиль полигону, автомобилдик машыгуу (сыноо) майданы
автомобильный транспорт	автомобиль унаасы, автоунаа
автомоделлизм	авточенүлгүлүк, автомоделлизм
автомотриса	автокүркө, автомотриса, өзү жүрмө вагон
автономности условия	шарттын өз алдынчалыгы
автономность	өз алдынчалык
автономный источник электропитания	өз алдынча электр азыктандыруу булагы
автооператор	автошуут, автооператор
автоответ	автожооп
автоответчик	автожоопчу
автопавильон	автопавильон
автопансионат	автопансионат (автожүргүнчүлөрдүн эс алуу жайы)
автоперегрузчик	автокайражүктөгүч
автопилот	автоучкуч
автоповтор	автокайталоо
автопогрузчик	автожүктөгүч
автопоилка, автополивальщик	автосугаргыч, автожуугуч

автополигон
автопрокладчик
авторотация, самовращение
авторская защита
авторский надзор
авторское свидетельство
авторулевой, гирорулевой

автосалон
автоспуск (фото)
автостанция
автостоп
автострада
автостроп
автосцепка, автосцепное
устройство
автотележка
автотипия
автотранспорт
автотрансформатор
автотягач
автофазировка, фазовая
устойчивость
автофургон
автоэлектронная эмиссия,
туннельная эмиссия, полевая
эмиссия
автоэлектронный микроскоп
агат
агитбригада
агитпоезд
агитпункт
агломерат
агломерация, агломерацион-
ный процесс

автомайдан
автоөткөөлдөч
автотегеренүү, өзү айлануу
автордукту коргоо
автордук көзөмөл
автордук күбөлүк
автобагыттагыч, гиробагыт-
тагыч
автосалон
автотарткыч (сүрөт)
авточордон
автотоктоткуч
автострада
авточалма
автоилиништирүү, авточир-
кештирүү түзмөгү
автоараба
автотактүшүрүү
автоунаа
автотрансформатор
автосүйрөгүч
автофазалоо, фазалык турук-
туулук
автофургон
автоэлектрондук чыгуу, өт-
көөлдүк чыгуу, талаалык
чыгуу
автоэлектрондук микроскоп
агат
үгүт бригадасы
үгүт поезди
үгүт пункту
агломерат, чогуңду
агломераттоо, агломераттык
жараян, чогуңдулук жараян

аглопорит	аглопорит (жасалма борпоң толуктагыч)
агрегат	агрегат
агрегатирование	агрегаттоо
агрегатная выемка угля	көмүрдү агрегаттык казып алуу
агрегатный ремонт	агрегаттык оңдоо
агрегатный станок	агрегаттык тес
агро...	агро...(айыл чарбага тийиштүү сөздөрдүн курамы)
агрономические руды	агрономдук кендер
агропромышленный комплекс (АПК)	агроөнөржай комплекси (АӨК)
агротехника	агротехника
агрофизика	агрофизика
агрохимия	агрохимия
адаптация	ыңгайлашуу, адаптация, көнүгүшүү
адаптер	ыңгайлаштыргыч
адаптивная система	ыңгайлашуучу тутум
адаптометр	ыңгай өлчөгүч (адаптометр)
адгезивы (клеи)	желимдер (чаптагычтар)
адгезия	жабышуу
аддитивность	кошулуучулук
адеструктивные методы испытаний	бузбай сыноо усулдары, бүлүнтпөй сыноо усулдары
адиабата	адиабата
адиабатный двигатель	адиабаттык кыймылдаткыч
адиабатный процесс	адиабаттык жараян
адипиновая кислота	адипин кислотасы
адрес	дарек
адресат	адресант
адресация всех точек (режим работы компьютера)	бардык чекиттерди даректөө (компьютердин жумуш шарттамы)

адресация логического блока	ой жүгүртүү блогун даректөө
адресная шина	даректик өткөргүч
адресность	даректик
адресовальная машина, но- менклатурно-адресовальная машина	даректөөчү машине, но- менклатуралык-даректөөч машине
адрес порта	порттун дареги
адроны	адрондор
адсорбер	беттик соргуч
адсорбционный насос	беттик соргучтуу соркыскыч
адсорбция	беттик соруу
адъюстаж	адъюстаж
азеотропные смеси	азеотроптук аралашмалар
азиды	азиддер
азимут	азимут
азимутальная монтировка, азимутальный штатив	азимуттоочу курагыч, ази- муттоочу таягыч
азимутальный круг	азимуттоочу тегерек
азокрасители	азобоёктор
азот	азот
азотооксиды	азот кычкылдары, азот ок- сиддери
азотирование, азотизация, нитридование	азоттоо, азоттоштуруу, нит- риддештирүү
азотная кислота	азот кислотасы
акантит	акантит
аквадаг	аквадаг
акваланг	акваланг
акваметрия	суу өлчөө
акватория	сууаймак
акведук	сууөткөөл, акведук
акклиматизация бумаги в полиграфии	басмаканада кагазды кли- матка ылайыкташтыруу
аккумулирующая выработка	топтоочу казынды

аккумулятор: 1. техника; 2. в ЭВМ	1. топтогуч; 2. сактагыч (ЭЭМде)
аккумулятор давления	басым топтогуч
аккумуляторная батарея	топтогуч батарея
аккумуляция	топтоо, жыйноо
акр	акр (брит. аянт бирдиги $1 \text{ акр} = 4046,8560 \text{ м}^2 =$ $0,4046856 \text{ га}$)
акредитация	акредитациялоо
акрилан	акрилан
акрилатные каучуки (акри- ловые)	акрилаттык каучуктар
акриловая кислота	акрил кислотасы
акриловые волокна	акрилдик булалар
акриловые лаки	акрилдик лактар
акрилонитриды, нитрила- криловые кислоты	акрилонитриддер, нитрилак- рилдик кислоталар
акролейн	акролейн
акселератор	акселератор
акселерограф	акселерограф
акселерометр	акселерометр
аксиальнопоршневые насосы (роторные)	аксиалдык бышкектик соркыскычтар (ротордук)
аксонометрия	аксонометрия
активаторы	активаторлор
активационный анализ	активациялык талдоо (ра- диоактивдик талдоо)
активация	активациялоо
активированный уголь	активдештирилген көмүр
активная зона	активдик аймак
активная матрица	активдик матрица
активная мощность	активдик кубаттуулук
активная турбина	активдик бара
активно-реактивный снаряд (мина)	активдүү-реактивдик сна- ряд, (мина)

активность	активдүүлүк
активность нуклида в радио-	радиоактивдик булактагы
активном источнике	нуклиддин активдүүлүгү
активные красители	активдүү боёгучтар
активный ил	активдүү ылай, чөкмө
активный уголь	активдүү көмүр
активный участок полёта	ракетанын учуу жолунун
ракеты	активдүү участогу
активный элемент	активдүү элемент
активных сред оптика	активдүү чөйрөлөрдүн оп- тикасы
активность основных шлаков	негизги кесек күлдүн актив- дүүлүгү
активность цемента	цементтин активдүүлүгү
актиний	актиний
актиничность фотографиче- ская	сүрөттүн актинийлиги
актиноиды, актиниды	актиноиддер, актиниддер
актинолит	актинолит (нурлуу таш)
актинометр	актинометр (нур өлчөгүч)
актинометрия	актинометрия
акт приемки	кабыл алуу акты
акт списания	эсептен чыгаруу акты
актуальность	актуалдуулук
актуальный	актуалдуу
актуатор	актуатор
акустика	акустика
акустико-пневматический	акустикалык-желдик эле- мент
элемент	
акустическая линия задерж- ки	акустикалык кармалуу сы- зыгы
акустическая система	акустикалык тутум
акустические волны	акустикалык толкундар
акустические материалы	акустикалык текзаттар (ма- териалдар)

акустический волновод	акустикалык толкун өткөргүч
акустический канал	акустикалык канал
акустический каротаж	акустикалык каротаж
акустический микроскоп	акустикалык микроскоп
акустический ом	акустикалык ом
акустооптика	акустооптика
акустооптические устройства	акустооптикалык түзмөктөр
акустооптический дефлектор	акустооптикалык дефлектор (күчөткүч)
акустооптический модулятор	акустооптикалык модулятор (ыргактагыч)
акустооптический процессор	акустооптикалык жараяндагыч
акустооптический фильтр	акустооптикалык чыпка
акустоэлектроника	акустоэлектроника
акустоэлектронные устройства	акустоэлектрондук түзмөктөр
акустоэлектронный генератор	акустоэлектрондук генератор
акцепторы	акцепторлор (кабылдагычтар)
акциденция	акциденция (майда басма иштери)
алгебра	алгебра
алгебра логики	логика алгебрасы (ой жүгүртүү алгебрасы)
алгол	алгол (алгоритм тили)
алгоритм	алгоритм
алгоритмизация процессов	жараяндарды алгоритмдөө
алгоритмический язык	алгоритмдик тил
алебастр	алебастр
алидада	алидада
ализарин	ализарин
алитирование	алюминдештирүү

алифатические соединения	алифаттык бирикмелер
алициклические соединения	алициклдик бирикмелер
алканы	алкандар (каныккан бирик-мелер)
алкены	алкендер
алкидные лаки	алкиддик лактар
алкидные смолы	алкиддик чайырлар
алкил	алкил (каныккан көмүр-суутектер)
алкины	алкиндер
алкоголи	алкоголдор
алкоголяты	алкоголяттар
алланит	алланит
аллатропия	аллатропия (көп касиет-түүлүк) (мисалы: O_2 , O_3 ; графит, алмаз)
аллювий	аллювий (сай калдыктары)
алмаз	алмаз
алмазное бурение	алмаздык бургулоо
алмазно-расточной станок	алмаздык-кең кескич тес
алсифер	алсифер
алунит	алунит
алфавитно-цифровое печата- ющее устройство	алфавит-санариптик басуучу түзмөк
алфенол	алфенол
алфер	алфер
альбедо	альбедо (чагылдыруу жөн-дөмдүүлүгү)
альгициды	альгициддер
альдегиды	альдегиддер
альклед	альклед (алюминий жабыл-ган, аритмелер)
альтазимут	альтазимут (бийик-жарык бурч)

альтиметр	альтиметр (бийиктик өлчөгүч)
альфа излучения	альфа нурлануу
альфа-распад	альфа-бөлүнүү
альфа частицы	альфа бөлүкчөлөр
алюмель	алюмель (никель + алюминий + марганец)
алюминаты	алюминаттар
алюминиевые конструкции	алюминий конструкциялары
алюминиевые сплавы	алюминий куймалары
алюминий	алюминий
алиминий органические соединения	алюминий органикалык бирикмелери
алюминирование	алюминдештирүү
алюминия оксид	алюминий оксиди (алюминий кычкылы)
алюминотермия	алюминотермия
алюмосиликаты	алюмосиликаттар
алюмотол	алюмотол
амальгамация	амальгамдаштыруу (сымапка эритүү)
амбиофоническая система звукоусиления	үн күчөтүүнүн амбиофондук тутуму
америций	америций
амидол	амидол (өң чыгаргыч)
амиды	амиддер
амилан	амилан
аминокислотный анализатор	аминокислоталык талдагыч
аминокислоты	аминокислоталар
аминопласты	аминокатмарлар
аминоспирты	аминоспирттер
аминотолуолы	аминотолуолдор
амины	аминдер
аммиак	аммиак
аммоналы	аммоналдар

аммоний	аммоний
аммониты	аммониттер
амортизатор	жумшарткыч (сокку жумшарткыч), амортизатор
амортизация	1. жумшартуу (техникада); 2. амортизация (экономикада)
аморфное состояние	аморфтук (бейтариздик) абал
ампер (ед. изм. силы тока – А)	ампер (электр агын күчүнүн бирдиги – А)
Ампера закон	Ампер мыйзамы
ампер-весы	ампер-тараза
ампер-виток	ампер-ором
амперметр	амперметр, амперөлчөгүч
амперометрическое титрование	амперметрдик титрлөө
ампер-час	ампер-саат
ампир	ампир
амплидин	амплидин (электрмашинелик күчөткүч)
амплитрон	амплитрон
амплитуда	серпим (амплитуда)
амплитудная модуляция	серпимдик ыргактоо
амплитудно-частотная характеристика	серпим-жыштыктык мүнөздөмө
амплитудный анализатор	серпимдик талдагыч
амплитудный дискриминатор	серпимдик айырмалагыч
амфибийное судно	амфибиялык кеме
амфибия	амфибия, суу-жер унаа
амфиболиты	амфиболиттер (амфибол таштары)
амфиболы	амфиболдор
амфолиты	амфолиттер (иониттер)
амфотерность	амфотердүүлүк

анаглифов цветных метод анализ	анаглифтик түстүк усул талдоо, анализ
анализ механизмов динамический	механизмдерди динамикалык (күч-кыймылдык) талдоо
анализ механизмов кинематический	механизмдерди кинематикалык талдоо
анализ механизмов силовой	механизмдерди күчтүк талдоо
анализ механизмов структурный	механизмдерди түзүмдүк талдоо
анализатор	талдагыч
анализатор биотоков мозга	мээнин биоагындарын талдагыч
анализатор жидкости	суюктук талдагыч
аналитическая геометрия	аналитикалык геометрия
аналитическая химия	аналитикалык химия
аналитические функции	аналитикалык функциялар (талдоо функциялары)
аналог	окшош, түрдөш
аналоговая вычислительная машина	окшоштук эсептөөчү машине
аналоговая интегральная схема	окшоштук интегралдык сөлөкөт
аналоговая петля	окшоштук илмек
аналоговые сигналы	окшоштук ишараттар
аналого-цифровая вычислительная машина	окшош-санариптик эсептөөчү машине
аналого-цифровой преобразователь	окшош-санариптик өзгөрткүч
анаморфирование	анаморфтоштуруу
анаморфотная насадка (приставка)	анаморфоттук кийгизме (такама)
анастигмат	анастигмат
анаэростат	анаэростат (анабастат)

ангар	учаккана, ангар
ангидриды	ангидриддер (кычкылтек бирикмелери)
ангидрит	ангидрит
ангоб	ангоб (чопо жабуу)
ангстрем (ед. длины $1 \text{ \AA} = 10^{-10} \text{ м}$)	ангстрем (узундук бирдиги $1 \text{ \AA} = 10^{-10} \text{ м}$)
андалузит	андалузит
андезит	андезит
анемометр	анемометр (шамал өлчөгүч)
анеморумбометр	анеморумбометр
анероид	анероид
анид	анид
анизотропия	анизотропия (бейбирдей касиеттик)
анизотропные материалы	анизотроптук текзаттар
анилин	анилин
анилиновый черный красители	анилдик кара боёгучтар
анимация	жандандыруу
аниониты	аниониттер
анионы	аниондор (оң иондор)
анкер	анкер
анкерная крепь (штанговая крепь)	анкердик бекиткич (сүңгүлүк бекиткич)
анкерная плита	анкердик такта
анкерный болт	анкердик буроо
аннигиляционный ракетный двигатель	аннигациялык ракета кыймылдаткычы
аннигиляция	аннигиляциялоо
анод	анод (оң уюлдук)
анодирование	аноддоштуруу (оң уюлдаштыруу)
анодно-гидравлическая обработка	аноддук-суюктуктук иштетүү

анодно-механическая обработка	аноддук-механикалык иштетүү
анодно-механический станок	аноддук-механикалык тес
анодные лучи	аноддук нурлар
анолит	анолит
ансамбль в архитектуре	архитектурадагы ансамбль (келишкен бүтүндүк, шайкеш курулуш)
антаблемент	антаблемент
антегмит	антегмит
«Антей» (название грузового самолета СССР)	«Антей» (СССРдин жүк ташуучу учагынын аталышы)
антенна	антенна
антенная решетка	антенналык тордомо
антенны эквивалент	антеннанын эквиваленти (тең мааниси)
антенный переключатель	антенналык которуштургуч
анти...	анти...(каршы дегенди билдирген татаал сөздүн бөлүгү)
антивирус (компьютерная программа)	антивирус (компьютердик программа)
антигризутные взрывчатые вещества	алдын ала сактоочу жарылуучу заттар
антидетонатор	жардырбас, жардырбагыч (от алдырбагыч)
антидоты	антидоттор (уулантпагычтар)
антиклиналь	антиклиналь (кыйшайтпагыч)
антикоррозионные покрытия	коррозияга каршы жабуулар
антимонит	антимонит
антинейтрино	антинейтрино
антинейтрон	антинейтрон
антиоксиданты	кычкылдантпагычтар
антипирены	күйгүзбөгүчтөр
антипирогены	тутантпагычтар

антипротон	антипротон (каршы протон)
антирады	антирадылар (нурланууга туруктуулар)
антистатический коврик	бейстатикалык килемче
антисейсмическое строительство	зилзалага туруктуу курулуш
антисептики	чиритпегичтер
антисептирование древесины	жыгачтарды чиритпелөө
антисептические средства (антисептики)	чиритпегич каражаттар (чиритпегичтер)
антисовпадений схемы	сөлөкөттөрдүн дал келбөө-чүлүгү
антистатики	антистатиктер, каршы статиктер
антиферромагнетизм	антиферромагнетизм, каршы ферромагниттүүлүк
антифриз	антифриз (тоңбогон суюктук)
антифрикционные материалы	каршы сүрүлгүч текзаттар
антифрикционные свойства	каршы сүрүлүүлүк касиет, антисүрүлүүлүк касиети
античастицы	антибөлүкчөлөр
антрахинон	антрахинон
антрахиноновые красители	антрахинондук боёгучтар
антрацен	антрацен
антраценовое масло	антрацен майы
антрацит	антрацит
антресоль	антресоль, асма текче
анфилада	анфилада (чубатма бөлмөлөр)
аншлиф	аншлиф (жылматек)
апартаменты	апартаменттер
апатит	апатит
апекс	апекс (көп маанилүү сөз), чоку

апериодическая цепь	беймезгилдик чынжыр
апериодический процесс	беймезгилдик жараян
апертура	апертура
апертурная решетка (в ЭВМ)	апертурдук тордомо (ЭЭМде)
апланат	апланат
апо...	апо...(кичирейтүү, жоготуу деген мааниде)
апогей (дальняя точка орбиты)	апогей (орбитанын алыскы чекити)
«Аполлон» (межпланетная станция США)	«Аполлон» (АКШнын планета аралык чордонунун аталышы)
апоселений	апоселений
апостильб	апостильб (жаркырак бирдиги – асб)
апофема	апофема (каптал кесинди бийиктиги)
апохромат	апохромат (күн тарткы системи)
апоцентр	апоборбор (асман борбор)
аппарат	аппарат
аппаратное прядение	аппараттык ийрүү
аппарель	аппарель (жантык секи)
аппликата	аппликата
аппретирование	аппретирлөө (кездемелерди сугаруу)
аппроксимация	жакындатуу, аппроксимация
апробирование	апробациялоо (сыноо)
апсида	апсида
аптечка	аптечка, дары кутуча (капчык)
ар	ар (аянт бирдиги 1 ар = $100 \text{ м}^2 = 0,1 \text{ га}$)
арбитр	калыс

арбитраж	калысчылык, арбитраж
арболет	арболет
арборициды	арборициддер (бадалдарды жана майда бак-дарактарды жок кылуучу зат)
аргентометрия	аргентометрия (күмүш өлчөө)
аргиллит	аргиллит (чопоташ)
аргон	аргон (шалкыгаз)
аргонодугуговая сварка	аргон-жаалык ширетүү
аргумент	аргумент, ыспат
аренда	ижара
ареометр	ареометр (тыгыздык өлчөгүч)
арил, арильная группа	арил, арильдик топтор
аристотипная фотобумага	аристотиптүү фотокагаз
арифметика	арифметика
арифметическое среднее	орточо арифметикалык
арифметическое устройство (АУ)	арифметикалык түзмөк (АТ)
арифмометр	арифмометр (сан эсептегич)
арка	арка
аркада	аркада
аркатура	аркатура
аркбутан	аркбутан
арматура	арматура
арматура железобетонных конструкций	темир-бетон конструкцияларынын арматурасы
арматурная сталь	арматура болоту
арматурные работы	арматура жумуштары
арматурный станок	арматура теси
армирование	арматуралоо
армированное стекло	арматураланган айнек
армированные нити	арматураланган жиптер
армированные пластики	арматураланган пластиктер

армировка шахтных стволов	шахта сөңгөгүн арматуралоо
армко-железо (ARMCO)	армко-темир
армокаменные конструкции	армоташ конструкциялары
армоцементные конструкции	армоцемент конструкция- лары
ароматизация нефти	мунайзатты жыпарлантуу
ароматические соединения	жыпаржыттуу бирикмелер
арочная плотина	аркалык тогоон
арочный мост	арка көпүрө
арретир	арретир (бекитүүчү түзүлмө)
арсениды	арсениддер (көкташ темир- лер)
арсенопирит	арсенопирит
артезианские воды	артезиан суусу
артезианский колодец	артезиан кудугу
артикуляция	жаңсоо
артиллерийский выстрел	артиллериялык атуу
артиллерийские орудия	артиллериялык куралдар
артиллерия	артиллерия
архив	архив (мурас кампа)
архивариус	архивчи (мурас кампачы)
архивный бит	архивдик бит
архивольт	архивольт
Архимеда закон	Архимед мыйзамы
Архимеда винт	Архимед буралмасы
Архимедова спираль	Архимед уюлгусу
архитектоника	архитектоника
архитектура	архитектура
архитектурная акустика	архитектуралык акустика
архитрав	архитрав, негизги устун
аршин	аршин (орус узундук бирди- ги 1 аршин = 0,7112 м)
асбест	асбест
асбестоцемент, асбоцемент	асбестцемент

асбестоцементные конструкции	асбестцемент конструкция-лары
асбопластики	асбопластиктер
асидол	асидол
асимптота	асимптота (жансызык)
асинхронная машина	беймаштык машине
асинхронная машина фазная	беймаштык фазалык машине
асинхронная память	беймаштык эстутум
асинхронная передача	беймаштык кыймыл өткөргүч
асинхронная ЭВМ	беймаштык ЭЭМ
асинхронность	беймаштык
асинхронный генератор	беймаштык генератор
асинхронный электродвигатель	беймаштык электркыймыл-даткыч
аспиратор	аспиратор (суюк-чаң кармагыч, суюк-чаң соргуч)
аспирация	1. аба соруу; 2. суюктук соруу
ассемблер	ассемблер (программа которгуч)
асимметричная модуляция	бейтараптык өзгөртүү
ассортимент	ылгамтүр
ассоциативное запоминающее устройство	ассоциативдик (биргелешкен) эске тутуучу түзмөк
ассоциативность	биргелешүүчүлүк
астат	астат (туруксуз химиялык элемент)
астатизм	астаттуулук (туруксуздук)
астатическая САР (система автоматического регулирования)	астатикалык АЖС (автоматтык жөндөө тутуму)
астатический измерительный прибор	астатикалык өлчөө аleti
астатический регулятор	астатикалык жөндөгүч

астигматизм

астрaгал

астро...

астрограф

астродинамика

астролябия

астрометрия

астронавигация

астроавтика

астрономическая единица

астрономия

астроориентация

астрофизика

астрофотометр

АСУ (автоматизированная
система управления)

асфальт

асфальтены

асфальтит

асфальтобетон

асфальтобетоносмеситель

асфальтолом

асфальторазогреватель

асфальтоукладчик

атаки угол

атмосфера

атмосферные осадки

атом

атомная батарея

атомная бомба

астигматизм, астигмат-
туулук, бей дааналык (даана
эместик)

1. астрaгал; 2. улаштыргыч
астро... (жылдыздарга ти-
йиштүү дегенди билдирет)

астрограф

астродинамика (асман меха-
никасынын тармагы)

астролябия (бурч өлчөгүч)

астрометрия

астробагыттоо

астроавтика

астрономиялык бирдик

астрономия

астробагыттоо

астрофизика

астрофотометр

АБТ (автоматикалык башка-
руу тутуму)

асфальт

асфальтендер (жылууга жум-
шаруучу чайырлар)

асфальтташ

асфальтбетон

асфальтбетон аралаштыргыч

асфальт бузгуч

асфальт жылыткыч

асфальт төшөгүч

чабуул бурчу

атмосфера

жаан-чачын

атом

атомдук батарея

атомдук бомба, атом бомбасы

атомная единица массы	массанын атомдук бирдиги
атомная масса	атомдук масса
атомная электростанция (АЭС)	атомдук электр чордону (АЭЧ)
атомная энергия	атомдук зарде, атомдук энергия
атомноводородная сварка	атомсуутектик ширетүү
атомное ядро	атомдук өзөк
атомные часы	атомдук саат
атомный вес	атомдук салмак
атомный взрыв	атомдук жарылуу
атомный номер	атомдук катар, атомдук номер
атомный реактор	атомдук реактор
атомоход	атомдук жүргүч, атомдук кеме
атрибут файла	файл атрибуту (жышанасы)
аттенюатор	аттенюатор (чыңалуу бөлгүч)
аттестация	аттестация
аттик	аттик
атто...	атто...(он сегиз)
аттриттор	атриттор (майдалап аралаштыргыч)
ауксохромы	ауксохромдор
аурипигмент	аурибоёк
аустенит	аустенит
аустенизация	аустениттөө
аутоинфекция	аутоинфекция (өзүнө-өзү жугузуу)
аутригер	аутригер (таканак)
афелий	афелий
афиша	жарыя такта
афокальная система	афокалдык тутум (чексиз чогултмалуу тутум)
аффинаж	аффинаж (тазартуу)

ахромат	ахромат
ахтерпик	ахтерпик (кеменин четки бөлмөсү)
ахтерштейн	ахтерштейн
ацетали и кетали	ацетали жана кетали
ацетальдегид, уксусный аль- дегид	ацетальдегид, уксустук аль- дегид
ацетатные волокна	ацетаттык булалар
ацетаты	ацетаттар
ацетаты целлюлозы, ацетил целлюлоза	целлюлоза ацетаттары, аце- тил целлюлозасы
ацетилен	ацетилен
ацетиленовый генератор	ацетилендик генератор
ацетилцеллюлоза	ацетилцеллюлоза
ацетобутираты целлюлозы	целлюлоза ацетобутираттары
ацетон	ацетон
ацетопропионаты целлюлозы	целлюлоза ацетопропионат- тары
ациклические соединения	ациклдик бирикмелер
аэрация воды	сууну аэрациялоо
аэрация зданий	имараттарды аэрациялоо
аэро...	аэро...
аэробус	аэробус
аэровокзал	аэрожел бекети, аэровокзал
аэрогаммасъемка	аэрогамма сүрөткө тартуу
аэрогеодезия	аэрогеодезия
аэрограф	аэрограф, сыр чаңдаткыч
аэродинамика	аэродинамика
аэродинамическая поверх- ность	аэродинамикалык бет
аэродинамическая подьём- ная сила	аэродинамикалык көтөрүү күчү
аэродинамическая тень	аэродинамикалык көлөкө (уюлгулук аймак)
аэродинамическая труба	аэродинамикалык түтүк

аэродинамические коэффициенты

аэродинамические органы управления

аэродинамическое качество

аэродинамическое нагревание

аэродром

аэродромное покрытие

аэрожелоб

аэрозоли

аэрозольный генератор

аэромагнитная съемка

аэромагнитометр

аэромеханика

аэронавигационный запас топлива

аэронавигация

аэронавтика

аэронивелирование

аэроплан

аэропорт, воздушный порт

аэросани

аэросмесь, топливовоздушная смесь

аэростат

аэростатика

аэросъемка

аэротенк, аэротанк

аэроупругость

аэрофильтр

аэродинамикалык коэффициенттер

аэродинамикалык башкаруу органдары

аэродинамикалык сапат

аэродинамикалык жылытуу

аэромайдан

аэромайдандын жабуусу (учак жолдору)

аэроноо

аэрозолдор (түтүн, туман)

аэрозолдук генератор

аэромагниттик сүрөткө тартуу

аэромагнитометр, аэромагнителчөгүч

аэромеханика,

аэробагыттоочтук отун камдыгы

аэробагыттоо

аэронавтика

аэронивелирлөө (учактан жер рельефин аныктоо)

аэроплан, абага калкыма

аэропорт

аэроочана

аэроаралашма, отун-аба аралашмасы

аэростат

аэростатика

аэротартуу

аэротенк, аэротанк

аэросерпилгичтик

аэрочыпка

аэрофинишер
аэрофлокула

аэрофотоаппарат
аэрофотосъёмка
аэрофототопографическая
съёмка
аэроэлектроразведка

аэромаралооч
аэроаралашмасы, аэрофло-
кула
аэрофотоаппарат
аэросүрөткө тартуу
аэрофототопографиялык тар-
туу
аэроэлектр чалгындоо

Б

баба: 1. техника; 2. археолог.

бабашка

баббит
бабка станка
багерный насос
багор

баделлейт
бадья в горном деле
база: 1. техн.; 2. предпр.;
3. истор.
база данных
база плавучая
базальт
базальтовое литьё
базилика
базирование
базис
базисный прибор
базовая деталь
базовое топливо
базовые масла

1. токмок (чоң жыгач ток-
мок, асма токмок); 2. моло
таш.

бабашка, боштуктооч (типог-
рафияда)
баббит
тес дүмү
багер соркыскычы
дегээ (узун саптуу темир
илгек)

бадделейт
челек (тоо иштеринде), бадья
1. негиз, база; 2. база, кампа;
3. байыр
маалымат базасы
сүзүп жүрүүчү база
базальт
базальттык куюу
базилика (хансарай)
байырлоо
байыр, негиз, базис
базистик, негиздик алет
базалык, негизги тетик
базалык, негизги отун
базалык, негизги майлар

байдара	чоң кайык
байдарка, каяк	ичке кайык
байонет	байонет
байпас	байпас, сагак түтүк
байт (ед. изм. объёма информации 1 байт = 8 бит)	байт (маалымат көлөм бир-диги 1 байт = 8 бит)
байт атрибутов	атрибуттар (жышаналар)
бак	байты
бак корабельный	челек
бакелит	кемечелек
бакен	бакелит (жасалма чайыр)
баккара	бакен (калкыма белги)
бакор	баккара (сапаттуу хрусталь)
бакт	бакор
бактериальное выщелачивание	бакт
бактериологическое оружие	бактериялык ажырымдоо
бактерицидная лампа	бактериялык курал
бактерициды	бактерия өлтүрүүчү чырак
бакштаг	бактерия өлтүргүчтөр
баланс	1. кемебагыт; 2. кеме тепши-лик шайман, бакштаг
балансовая принадлежность	теңдем
балансир	теңдемдик таандык
балансировка	теңдегич, теңдөөч
балансировка летательного аппарата	теңдөө
балансировочный станок	учуучу аппаратты теңдөө
балансная схема	теңдөөчү тес
балансовые запасы	теңдемдик сөлөкөт, схема
балансы	теңдемдик камдыктар
балка	теңдемдер
балка-стенка	устун
балкер	устун-дубалча
	жүк кеме

балл	балл
балласт	1. теңдөөч жүк; 2. шалкы жүк
балластёр	балластёр
балластировка судна	кемени теңдем жүктөө
балластная система судна	кеменин теңдемдик тутуму
балластный слой	теңдемдик катмар
баллистика	баллистика (октун учушу жөнүндөгү илим)
баллистическая ракета	баллистикалык ракета
баллистический гальванометр	баллистикалык гальванометр
баллистический метод измерений	баллистикалык өлчөө усулу
баллистический спуск	баллистикалык түшүрүү
баллон	баллон
балочный мост	устундуу көпүрө
балюстрада	балюстрада
балясины	балясиндер
бандаж	1. кырчоо; 2. чарыма
банк	банк
банк данных	берилиштер банкы (кампасы)
банкет защитный	коргоочу банкет
банкрот	банкрот
бар	олоктооч, жылчыктооч
бар	бар (б а с ы м бирдиги 1 бар = 0,987 атм)
барабан	1. доол (тех., арх.); 2. добул-бас (муз.).
барабанная печь	доолдук меш
барабанный котёл	доолдук казан
барашек	кулактуу бурама
барботажная промывка пара	бууну суу менен тазалоо
барботёр	барботёр

барда	чөбөгө (алкоголь өндүрүшү- нүн калдыгы)
барельеф	барельеф (томпок айкел)
бареттер	бареттер (агын турактагыч)
баржа	баржа (сүйрөлүүчү жүк кеме)
баржевоз, лихтеровоз	баржа ташыгыч
барий	барий
барионы	бариондор («оор» жөнөкөй бөлүкчөлөр)
барит	барит
барк	барк (түз жел тосмолуу кеме)
барка	барка (жел тосмол)
баркас, барказ	баркас (өзү жүрүүчү кемече)
баркас, гашпиль	баркас (тери иштетүүчү ап- парат)
баркентина	баркентина (деңиздик 3-5 мамылуу жел кеме)
барн	барн
баровая машина	жылчыктооч машине
барограф	барограф (басым жазгыч)
барокамера	барокамера
барокко	барокко
барометр	барометр (басым өлчөгүч)
барометр-анероид	барометр-анероид
барометрическая формула	барометрдик формула, басым өлчөмдүк формула
баррель (ед. объёма жидк. 16 = 159 л)	баррель (суюктуктун көлөм бирдиги АКШда 16 = 159 л)
бартер	башма-баш, алмашуу
бархан	көчмө кум
барханные цепи	көчмө кум кыркалары
барьерное заводнение	бөгөттүк суулоо
бассейн в гидроэнергетике	гидроэнергетикадагы чал- кыма
бассейн брызгальный	чачыратма чалкыма

бассейн опытовый	сыноолук чалкыма
бассейновый реактор	чалкымалык реактор
батан	батан
батарейное зажигание	батареялык тутандыруу
батарейный циклон, мультициклон	батареялык газ тазалагыч, мультициклон
батарея	батарея
батиплан	батиплан (тереңде сүйрөлүүчү аппарат)
батискаф	батискаф (тереңдик кеме)
батисфера	батисфера
батитермограф	батитермограф
бафометр	бафометр (тереңдиктен суу курам алгыч алет)
батопорт	батопорт
бафтинг	бафтинг
бахрома	жээк чачы
бачок	челекче
башенная печь	мунаралуу меш
башенный жилой дом	мунаралуу турак үй
башенный кран	мунаралуу кран
башмак	байтүп
башня	мунара
башня обслуживания	тейлөө мунарасы
Бевереджа антенна	Бевередж антеннасы
бегунок	жүгүрүк
бегуны	жүгүргүчтөр
бегущая волна	жүгүрүүчү толкун
бегущей волны антенна	жүгүрүүчү толкун антеннасы
безверетённое прядение	ийиксиз ийрүү
безлюдная выемка угля	кишисиз көмүр казып алуу
безобжиговые огнеупорные изделия	отко чыдамдуу чийки буюмдар
безоблойная штамповка	чыгындысыз мээрлөө
безопасность	коопсуздук

безопасный автомобиль	коопсуз автомобиль
безосколочное стекло	чачырабас айнек
безотвальная технология	калдыксыз технология
безотказной работы вероятность	бузулбай иштөө ыктымалдыгы
безоткатное орудие	артка теппес курал
безотказность	бузулбоочуулук
безотходное производство	калдыксыз өндүрүш
безразмерная физическая величина	өлчөмсүз физикалык чоңдук
безрастровый офсет	растрсыз офсет
безузловая сеть	түйүнсүз тор
безэховая камера	жаңырыксыз камера
бейдевинд	бейдевинд (шамалдык багыт)
бейнит	бейнит
бейнитная закалка	бейниттик чыңоо
бейсик	бейсик
беккерель	беккерель (нуклиддин, изотоптун) активдүүлүк бирдиги
бел	бел
БелАЗ (названия белорус. грузовых авто)	БелАЗ (белорус жүк ташуучу автоунаасынын аталышы)
белая глина	ак топурак, чопо
беление, отбелка	актоо
белильная известь, хлорная известь	актоочу акиташ, хлордук акиташ
белитовый шлам (нефелиновый)	белиттик аралашма (нефелиндик)
белки	ак заттар
белые масла	ак майлар
белый свет	ак жарык
белый чугун	ак чоюн
бельведер	бельведер, (кооз сарай)

бельтинг	бельтинг (бышык кездеме)
бемит	бемит
бенгальский огонь	бенгал оту
бензидин, диаминодифенил	бензидин, диаминодифенил
бензин	бензин (жанар май)
бензиновый двигатель	бензиндик кыймылдаткыч
бензиномоторная пила	бензиндик моторлуу араа
бензиноуловитель	бензин кармагыч
бензол	бензол
бензораздаточная колонка	бензин таратуучу чорго (мамы)
бензорез, керосинорез	бензиндик кескич, керосиндик кескич
бентонит	бентонит
бердо	бердо
береговая артиллерия	жээктик артиллерия
берегоукрепительные сооружения	жээк бекитүүчү курулмалар
берёста	кайың кабыкчасы
берилл	берилл
бериллиевые сплавы	берилл куймалары
бериллизация	бериллдөө
бериллий	бериллий
берклий	берклий
берковец	берковец
берма	берма (жээк тилке)
Бернулли уравнение	Бернулли теңдемеси
Бертоллетева соль	Бертоллет тузу
бертрандит	бертрандит
бесконечно малые величины	чексиз кичине чоңдуктар
бесконтактная коммутационная аппаратура	тиймексиз кошмолоо аппаратурасы
бесконтактная система управления	тиймексиз башкаруу тутуму

бесконтактный электрический аппарат	тиймексиз электр аппараты
бесперебойный	үзгүлтүксүз
беспесчаный бетон	кумсуз бетон
беспилотник (дрон)	учкучсуз
беспилотный летательный аппарат	учкучсуз учуучу аппарат
беспламенная горелка, горелка поверхностного горения	жалынсыз күймө, үстүңкү беттик күйүүнүн күймөсү
беспламенное взрывание	жалынсыз жардыруу
Бесселя функции	Бессель функциясы
бессемерование штейна, конвертирование штейна	штейинди бессемерлөө, штейинди конвертирлөө
Бессемеровский процесс	Бессемердик жараян
бессетевой лов	торсуз уулоо
бесслитковая прокатка	куймасыз жаюу
бессточная технология	саркындысыз технология
бесступенчатая передача	баскычсыз кыймыл өткөргүч (кыймылды алып бергич)
бесстыковой путь	уламасыз жол
бесцентрово-токарный станок	борбордошпос-токардык тес
бесцепной механизм	чынжырсыз механизм
бесчелночный станок	чөлмөксүз тес
бесшвейное скрепление в полиграфии	полиграфияда тигишсиз бекитүү
бесшпоночное соединение	кепилсиз бириктирүү
бета-излучение	бета-нурлануу
бета-распад	бета-бөлүнүү
бетатрон	бетатрон (бета + электрон)
бетон	бетон
бетон каучукоцементный	каучук-цементтүү бетон
бетон крупнопористый	ири көңдөйлүү бетон
бетонная плотина	бетон тогоон

бетонные конструкции и изделия	бетон конструкциялары жана буюмдары
бетонные работы	бетон жумуштары
бетоновоз	бетон ташыгыч
бетономешалка	бетон аралаштыргыч
бетононасос	бетон соркыскычы
бетонополимер	бетон полимери
бетоносмеситель	бетон чалгыч, бетон чылагыч, бетон аралаштыргыч
бетоноукладчик	бетон төшөгүч
бетон полимерцементный	полимерцементтүү бетон
бетон силикатный	силикаттык бетон
Бетти теорема	Бетти теоремасы
би...	би... (эки, эки жолу, кош дегенди билдирет)
биакс	биакс (кош октук ферриттик өзөк)
биговка	бүгүш сызыгы (кагазда)
биение в механике	механикадагы согуу (ургулоо)
бизань-мачта	бизань-мачта (арткы мамы)
Бикфордов шнур	Бикфорд шнуру (шоонасы)
биллиэлектроновольт	биллиэлектроновольт (БЭВ)
било	било (каккы, сокку, ургу)
биметалл	биметалл (кош металл)
бимс	бимс (төшөндү устун)
бинарная установка	экилик орнотмо
бинокль	турнабай, дүрбү (кош көздүү)
бинокулярная лупа	кош көздүү лупа, кош көздүү күн тарткыч
бинокулярный дальномер	кош көздүү аралык өлчөгүч
биномиальный коэффициент	эки мүчөлүк коэффициент
биномиальный ряд	эки мүчөлүк катар

био...	био... (жандуу (жан) деген- ди билдирген татаал сөздүн бөлүгү)
биогидроакустика	биогидроакустика (жан + суюк + үн)
биокибернетика	биокибернетика
биокомплекс	биокомплекс
биокоррозия	биокоррозия
биологическая гидроакусти- ка	биологиялык гидроакустика
биологическая защита	биологиялык коргоо
биологическая кибернетика	биологиялык кибернетика
биологическая очистка сточ- ных вод	агынды сууларды биология- лык тазалоо
биологический канал	биологиялык канал
биологический эквивалент рентгена	рентгендин биологиялык тең мааниси, эквиваленти
биологическое оружие	биологиялык курал
биомеханика	биомеханика
бионика	бионика (био...+(электро) ника)
биоорганическая химия	биоорганикалык химия
биополимеры	биополимерлер
биопотенциалы, биоэлектри- ческие потенциалы	биопотенциалдар, биоэлектр потенциалы
Био-Савара-Лапласа закон	Био-Савар-Лаплас мыйзамы
биостойкость	биотуруктуулук
биосфера	биосфера
биотехническая система	биотехникалык тутум
биотехнология	биотехнология
биотоки	биоагындар
биоуправление	биобашкаруу
биофизика	биофизика
биофильтр	биочыпка
биохимия	биохимия

биоэлектрические потенциалы	биоэлектр потенциалдары
биоэнергетика	биоэнергетика
биплан	кош канат учак
биполярный транзистор	кош уюлдуу транзистор
бисер	сайма мончок, сайма шуру
бисквит в минералогии	минералогиядагы бисквит
биссектриса	биссектриса
бисфенол А, дифенилолпропан	бисфенол А, дифенилолпропан
бит (ед. кол. информации в двоичной системе счисления – 0 и 1 или в физической (электр.) форме - 0 В и 5 В)	бит (экилик тутумдагы маалымат бирдиги – 0 жана 1 же физикалык (электр.) түрдө – 0 В жана 5 В)
бит в секунду (бит/с, bps)	секундадагы бит (бит/с, bps)
битенг	битенг (кеме сандык)
битовая плотность (бит/дюйм, BPI)	биттик тыгыздык (бит/дюйм, BPI)
битум	битум
битумные мастики	битум мастикасы
битумные пластики, битуминозные пластики	битум пластиктери
битумовоз	битум ташыгыч
битцентроида	кош борборсынбат
благородные газы, инертные газы	асыл газдар, шалкы газдар
благородные металлы	асыл металлдар
благоустройство населённых мест	калкуу конуштарды абаттоо
благоухание	жыт аңкуу
бланширование	буулоо
бленда светозащитная	жарыктан калкалагыч
блендер	майдалата чалгыч
бленкер	бленкер (бүлбүлдөк)
ближний и дальний порядок	жакынкы жана алыскы ирет

45

«БМВ» (герман. легковое авто)	«БМВ» (герман жеңил автоунаасы)
бобина	чыгырык, доол
бобышка	дөмпөк
бод (ед. изм. скорости передачи информации)	бод (маалымат өткөрүү ылдамдыгынын бирдиги)
бодо аппарат	бодо аппарат (арип басма аппарат)
боевая машина пехоты (БМП)	жөө аскерлер согуштук машинеси (ЖСМ)
боевая скорострельность	согуштук тез атарлык
боевая часть ракеты	ракетанын согуштук бөлүгү
боевой комплект, боекомплект	согуштук себил, боекомплект
боевой разворот	согуштук кайрылыш
боевые машины	согуштук машинелер
боеприпасы, боевые припасы	согуштук камдыктар, курал камдыктары
боеприпасы объёмного взрыва	көлөмдүк жарылуунун согуш камдыктары
боёк	ургуч
Бозе-газ	Бозе-газ
Бозе-Эйнштейна-статистика	Бозе-Эйнштейн статистикасы
«Боинг-747» (название самолета США)	«Боинг-747» (АКШ учагынын аталышы)
бойлер	буу казан
Бойля-Мариотта закон	Бойль-Мариот мыйзамы
боковое движение летательного аппарата	учуучу аппараттын каптал кыймылы
боковые породы	каптал тоо-тектери
боковые частоты	каптал жыштыктары
бокоре́з	кырчуур, зым кескич
бокс	бокс
боксит	боксит

болванка	сомтемир
болометр	болометр (нур өлчөгүч)
болотный газ	саз газы
болт	бууро
болтовое соединение	бууроолук бирикме
болты подъемные (опор.)	көтөрмө бууроолор
Больцмана закон	Больцман мыйзамы
Больцмана постоянная	Больцман турактуулугу
Больцмана статистика	Больцман статистикасы
большая система	чоң тутум
больших чисел закон	чоң сандар мыйзамы
бомба	бомба
бомбардировщик	бомбалагыч
бомбомёт корабельный	кемелик бомба ыргыткыч
бон	бон, калкыма тосмо
бондарные изделия	челек буюмдары
бор	бор
бор	тиш жонгуч
боразон	боразон
бораты	бораттар
боргес	боргес
бориды	бориддер
бордюр	жээкчек
борирование	бордоштуруу
бормашина	тиш жонгуч машине, бор- машина
борная кислота, ортоборная кислота	бор кислотасы
борнит	борнит
боров	керней
бороводороды, бораны	боросуутектер
борозда	соко изи
бороздодел, бороздоделатель	арык салгыч, арык тарткыч
бороздчатость	жөөктүүлүк
борона	мала

боропластики	боропластиктер
борт	четен
борт в геологии	борт (геологияда), күңүрт алмаз
бортинженер	учак инженери
бортмеханик	учак механиги
бортничество	токой балчылыгы
бортовой самописец	четендик өзү жазгыч
бортовое содержание	четендик элементтер, кап-талдык элементтер
бортовые отсосы	четендик соргучтар
борторасширитель	четен кеңейткич
бортпроводник	учактык коштооч
борт судна	кеме четени
борштанга, расточная оправа	кең кески
бот	бот (кичи кеме)
бота электрическая	бейэлектр көлөч
ботвоуборочная машина	сабак жыйноочу машине
боты	көлөч
бочка	1. бочка; 2. томпок чатыр
бра	дубал чырак
Брайлевская печать	Брайль басмасы (сокурлар басмасы)
брак	жараксыз
брандвахта	брандвахта (күзөт кеме)
брандер	брандер (өрткеме)
брандмауэр	өрткө каршы дубал
брандспойт	1. чорго; 2. суу аттыргыч
браслет	билерик
брашпиль	ороп тарткыч
бревно	сом жыгач
брезент	брезент
брекватер	брекватер (толкун жойгуч)
брекчия	брекчия (табыгый таш-це-мент аралашмасы)

бремсберг	бремсберг (жантык тегиздик боюнча көтөрүү жараяны)
бриг	бриг (эки мамылуу жел кеме)
бригада	биргада
бригантина	бригантина (эки мамылуу жел кеме)
бридер	бридер (өзөктүк реактор)
бризантность	талкалоочулук (жардыруудан)
брикет	брикет
брикетирование	брикеттөө
бриллиант	бриллиант (кырдалган алмаз)
Бринелля метод	Бринелль усулу
британская единица теплоты	жылуулуктун британдык бирдиги
бровка	жол жээги
брожение	ачытуу
бром	бром
бромбутилкаучук	бромбутилкаучук
бромиды	бромиддер
бромформ, три бромметан	бромформ, үч бромметан
броневомобиль	соот автомобиль
бронезилет	чопкут
бронекатер	соот катер
бронетранспортёр	сооттолгон ташыгыч
бронза	коло
бронзирование	кололоо
бронзографит	колографит
бронзы оксидные	кычкылдуу коло
бронхоскоп	бронхоскоп
бронь	кебелтпестик, тийдирбестик
броня	соот
броня кабеля	кабелдин соот кабы
Броуновское движение	Броун кыймылы

брошюровочно-переплётные процессы	тигип-мукабалоо жараян-дары
брудер	жөжө жылыткыч
брус	бурус
брус выглаживающий	тегиздегич бурус
брусит	брусит
брус привальный	калканч бурус
бруствер	кыртопо
брусчатка	таманташ (төшөмө таш)
брутто	брутто
брызгальный бассейн	чачыратма чалкыма, бүрк-күч чалкыма
брызги	бүркүндү, чачыранды
Брегга-Вульфа условия	Брегг-Вульф шарттары
Брюстера закон	Брюстер мыйзамы
бугель	бугель: 1. ургу шакек, 2. шайман шакек, 3. тийим шакек
Бугера–Ламберта-Бера закон	Бугер–Ламберт-Бер мыйзамы
будильник	ойготкуч
буер	желчана
буй	калкыма белги
буквопечатающий телеграф-ный аппарат	арип басуучу телеграфтык аппарат
букса	букса (муунак куту)
буксирное судно, буксир	сүйрөгүч кеме
буксование	сыйгалануу
булат	булат
бульб	бульб (нерсенин жоон учу)
бульбовый гидроагрегат	бульб суу агрегаты
бульдозер	жер түрткүч
бумага	кагаз
бумага фотографическая, фотобумага	фото кагазы

бумагоделательная машина	кагаз жасоочу машине
бумажная масса	кагаз массасы
бумажное литьё	кагаз куюу
бумажно-слоистые пластики	кагаз-катмарлуу пластиктер
бумажный конденсатор	кагаздык конденсатор
буна (полузапруда)	маргатон
бункер	бүңкүр
бункерная уборочная машина торфяная	бүңкүрлүү торф жыйноочу машине
бункерный комбайн торфяной	бүңкүрлүү торф комбайны
бункеровочное судно, бункеровщик	бүңкүрлөөчү кеме, бүңкүрчү
бункер-поезд	бүңкүр-поезд
бур	бургу
бура	бура (минерал)
«Буран» (сов. многоразовая космическая ракета)	«Буран» (сов. көп жолу колдонулуучу космостук ракетанын аталышы)
бурение	бургулоо
бурильный молоток, перфоратор	бургулук балка, көзөгүч
бурильщик	бургулоочу (жумушчу)
буримость	бургулануучулук
буровая вышка	бургулоо секиси
буровая каретка	бургулоо арабачасы
буровая мелочь	бургулоо майдалыктары
буровая установка	бургулоо орнотмосу
буровзрывные работы	бургулоо-жардыруу иштери
буровое судно	бургулоо кемеси
буровой инструмент	бургулоо аспабы
буровой насос	бургулоо соркыскычы
буровой станок	бургулоо теси
буровой шлам	бургулоо чалмакейи (аралашмасы)

буровые сваи глубокого заложения	терең киргизилген бургулоо жер түркүктөрү
буросбечная машина	бургулап кеңейтүүчү машине
бурошнековая машина	бургулап шилөөчү машине
буртоукладчик	жал төшөгүч
буртоукрывщик	жал жапкыч
бурый железняк	күрөң темир кени
бурый уголь	күрөң көмүр
буссоль	буссоль
бустер	бустер (буу кыймылдаткычы)
бустерный насос	бустерлик соркыскыч
бусы	шуру, мончок
бут (бутовый камень)	бут (ири таш)
бутадиен, дивинил	бутадиен, дивинил (газ)
бутадиен-нитрильные каучуки	бутадиен-нитрилдик каучуктар
бутадиеновые каучуки	бутадиендик каучуктар
бутадиен-стирольные каучуки	бутадиен-стиролдук каучуктар
бутаны	бутандар
бутара	доол калбыр
бутены, бутилены	бутендер, бутилендер (газ)
бутилакрилатный каучук	бутилакрилаттык каучук
бутилкаучук	бутилкаучук
бутирометр	бутирометр (май аныктоочу алет)
бутовая полоса, породная полоса	таш тилке
бутовый камень	ири таш
бутовый штрек	жер өткөөл
буфер (механика)	жумшарткыч (урууну, соккуну) (механикада)
буфер (информатика)	убактылуу эс тутум кампа (информатикада)

буферная батарея
буферное запоминающее устройство

буферные растворы, буферные системы

буферный каскад, буферная ступень

бухта
бушель

бушприт
бык

бытовые потребители

быстродействие

быстродействие ЭВМ

быстрорежущая сталь

быстроток

быстрые нейтроны

быстрый реактор, ядерный реактор

бьеф

БЭВ, биллиэлектронувольт

БЭР (биологический эквивалент рентгена)

бязь

жумшартуу батареясы
ортодогу эс тутма түзмөк

жумшартуучу эритмелер,
жумшартуучу тутумдар
ортолук кырка, ортолук тепкич

1. булуң; 2. түрмөк (шайман)
бушель (сыйымдуулук бирдиги)

бушприт (корогой устун)

орто түркүк

тиричилик керектөөчүлөр
(колдонуучулар)

ыкчамдык

ЭЭМдин тез аракеттенүүсү

тез кесүүчү болот

шар, тез агын

тез нейтрондор

тез реактор, өзөктүк реактор

бьеф

БЭВ, биллиэлектронувольт

РБТ (рентгендик биологиялык теңмааниси), эквиваленти

бөз

В

вагон

вагонетка

вагонные весы

вагонный замедлитель

вагономоечная машина

вагоноопрокидыватель

вагранка

вагон

вагончо

вагон таразасы

вагондук акырындаткыч

вагон жуугуч машине

вагон аласалдыргыч

вагранка (шахтамыш)

ваер

ВАЗ (Волжский автомобиль-
ный завод)

вазелин

вайербарс

вайма

вайрин

вакансия

вакуум в технике

вакуум и пневмоформование

вакуумирование бетона

вауумирование стали

вакуум-ковш

вакуумметр

вакуумметр с холодным ка-
тодом

вакуумметрия

вакуумная лампа электри-
ческая

вакуумная печь

вакуумная плавка

вакуумная техника

вакуумное литье

вакуумное спекание

вакуумные материалы

вакуумный выключатель

ваер (кеме сүйрөгүч зымар-
кан)

ВАЗ (Волга автозаводу)

вазелин (бет май)

вайербарс (зым даярдама)

вайма (жабдуу)

вайрин (полиуретан буласы)

бош орун

техникадагы вакуум, техни-
кадагы боштук

вакуум жана желдик ка-
лыптоо

бетонду боштуктоо

болотту боштуктоо

вакуум-чөмүч

вакуумметр, боштук өлчөгүч

муздак терс уюлдуктуу ва-
куумметр

вакуумметрия, боштук өлчөө

вакуумдук электр чырагы

вакуумдук меш

вакуумдук эритүү, боштукта
эритүү

вакуумдук техника

вакуумдук куюу, боштукта
куюу

вакуумдук бышыруу, бош-
тукта бышыруу

вакуумдук текзаттар, бош-
туктук текзаттар

вакуумдук ажыраткыч, бош-
туктук ажыраткыч

вакуумный конденсатор	вакуумдук конденсатор, боштуктук топтогуч
вакуумный манометр	вакуумдук манометр, бош- туктук басым өлчөгүч
вакуумный насос	вакуумдук соркыскыч, бош- туктук соркыскыч
вакуум-плотность	вакуум-тыгыздык
вакуум-фильтр	вакуум-чыпка, боштук-чып- ка
вал	октолгооч
вал отбора мощности	кубаттуулукту алуучу ок- толгооч
валентная зона	валенттик чөлкөм
валентность	валенттүүлүк
валка	кийиз жасоо
валки прокатные	жайма ири тес үбөлүктөрү
валковая дробилка	үбөлүктүү майдалагыч
валкость судна	кеме калкылдактыгы
валопровод судовой	кеменин октолгооч өткөр- мөсү
валочно-трелёвочная маши- на	жыгып-ташыгыч машине
валун	чоң таш
вальцевание	малалоо, бастыруу, жаюу
вальцетокарный станок	бастыргыч токардык тес
вальцовка	бастыруу
вальцовый станок	малалоочу тес, бастыруучу тес
вальцы	малалар, бастыргычтар
валяние, валка	кийиз жасоо, кийиз басуу
ванадатометрия	ванадатометрия
ванадий	ванадий
Ван-Де-Граафа генератор	Ван-Де-Грааф генератору
Ван-Дер-Ваальса уравнение	Ван-Дер-Ваальс теңдемеси
Ван-Дер-Ваальсовы силы	Ван-Дер-Ваальс күчтөрү

Ванкеля двигатель	Ванкель кыймылдаткычы
ванна	көлкүмө
ванная печь	көлкүмөлүк меш
вантовая система	вант тутуму, асма тутумдар
вантовые конструкции	вант конструкциялары, асма конструкциялар
вантовый мост	асма көпүрө
вантуз	вантуз, сарпбашкаргыч
ванты	ванттар, тарттырмалар
ванчес в деревообработке	жыгач иштетүүдөгү барак- тактай (кепил) даярдамасы
ВАР (единица реактивной мощности)	ВАР (каршы кубаттуулуктун бирдиги)
варактор (умножитель часто- ты колебаний)	варактор (термелүүнүн жыш- тыгын көбөйткүч)
вариант	вариант
вариатор	вариатор (тепкичсиз кый- мыл өткөргүч)
вариационное исчисление	вариациялык эсептөө
вариационные принципы механики	механиканын вариациялык принциптери
варикап	варикап (өзгөрүлмө көлөм- дүү диод)
вариконд	вариконд (өзгөрүлмө көлөм- дүү конденсатор)
вариометр	вариометр (өзгөрүү өлчөгүч)
вариообъектив	вариообъектив (өзгөрүлмө объектив)
варистор	варистор (өзгөрүлмө резис- тор)
варметр	варметр (каршы кубат- туулукту өлчөгүч)
вата	кебез
ватервейс	ватервейс (кемедеги суу агызгыч)

ватержакетная печь	суу көйнөктүү меш
ватерлиния	деңгээл сызык (суусызык)
ватерпас	ватерпас (деңгээл аспабы)
ватт	ватт (кубаттуулук бирдиги)
ваттметр	ваттметр, кубаттуулук өлчөгүч
вашгерд	вашгерд (алтын жуугуч)
ВВМ-волокну	ВВМ-була
ввод: 1. эл. техника; 2. в эксплуатация.	1. кирме уч; 2. ишке киргизүү (пайдалануу)
ввод данных в ЭВМ	берилмелерди ЭЭМге киргизүү
вебер	вебер (магнитик агым бирдиги)
веберметр, флюксметр	веберметр, флюксметр (магнит агым өлчөгүч)
«Вега» (названия сов. АМС)	«Вега» (сов. ПААЧтын аталышы)
вегетация (растений)	өнүү-өсүү (өсүмдүктөр)
ведро	чака
ведомое колесо	жетеленме дөңгөлөк
ведомость	ведомость
ведомство	ведомство
ведущее колесо	жетелегич (жетектөөчү) дөңгөлөк
ведущий мост (авто)	жетелегич (жетектөөчү) көпүрө (авто)
вездеход	жол тандабас
вектор	вектор, сан-багыт
векторная диаграмма	сан-багыттык катыш чийин (диаграмма)
векторное поле	сан-багыттык, вектордук талаа
векторное пространство	сан-багыттык, вектордук мейкиндик
вектомер	сан-багыт өлчөгүч, вектомер

вектор-функция

Вёлера кривая (кривая устойчивости)

«Великий поход» (семейство ракетоносителей КНР)

величина

велосипед

велосипедный кран

вельбот

вельцевание

«Венера» (сов. АМС для изучения Венеры)

венец в деревянном строительстве

венец зубчатый

вентиль

вентиль в вычислительной технике

вентиль трубопроводный

вентиль электрический

вентильный разрядник

вентильный электропривод

вентилятор

вентиляция

вентури трубка

верёвочный многоугольник

веретённые масла

веретено

веркблей

вермикулит

сан-багыт-функция, вектор-функция

Вёлер ийри сызыгы (чарчоо ийрилиги)

«Чоң казат» (КЭРдин ракета-көтөргүчтөрүнүн аталышы)

чоңдук

велосипед

велосипед краны

вельбот, кит кайык (кит улоочу кайык)

вельцелөө (металл алып чыгуу жараяны)

«Венера» (Венераны изилдөөчү сов. ПААЧлар)

венец (жыгач курулушундагы кайчылаш устундар)

тиштүү таажы

вентиль

вентиль, эсептөөчү техникада

өткөрмө түтүктүк вентиль

электрдик вентиль

вентилдик дүрмөтсүздөгүч

вентилдик электрлик иштеткич

желдеткич

желдетүү

вентури түтүкчөсү

жиптик көп бурчтук

ийик майлары (майлоо майлары)

ийик

кара коргошун

вермикулит

вермикулитобетон
верньер

вероятностей теория
вероятностный автомат
вероятностный процесс
верп, верп-анкер

верста
верстак
верстатка в полиграфии
«Вертикаль» (сов. баллистическая ракета)
вертикальная печь
вертикальная планировка территории
вертикально-водотрубный котёл
вертлюг
вертолёт
вертолётноосец
верфь
верхнее строение пути

верхняя
верхняя мертвая точка
вершок (стар. рус. мера длины 4,4 см)
вёрстка в полиграфии
вес тела
весеннего равноденствия точка
весло
весы
ветвь

вермикулитбетон
верньер (радио аппаратура-ларды жөндөгүч)
ыктымалдык теориясы
ыктымалдык автоматы
ыктымалдык жараяны
верп, верп-анкер (кеме якору)
верста (чакырым)
узанма үстөл, уста үстөл
верстатка (тергич аспап)
«Вертикаль» (сов. баллистическая ракета)нын аталышы)
тик меш
аймакты тегиздөө (тик пландаштыруу)
тик-суу түтүк казаны

айланма, тегеренме
тик учак
тик учак ташыгыч
кеме куруучу ишкана
жолдун жогорку курулушу
курулмасы (темир жол)
төбө устун (шахтада)
жогорку кыймылсыз чекит
вершок (эски орус. узундук бирдиги 4,4 см)
версткалоо (полиграфияда)
нерсе салмагы
жазгы күн-түн теңелүү чекити
калак
тараза
бутак, тарам

ветродвигатель	шамал кыймылдаткычы
ветроэлектрическая станция	шамал-электр чордону
ветроэнергетика	шамал энергетикасы
ветроэнергетическая установка	шамал энергетикалык орнотмо
вежа плавучая	калкыма белги
вечный двигатель, перпетуум-мобиле	түбөлүк кыймылдаткыч, перпетуум-мобиле
вещественные числа	анык сан
вещество	зат
вещь: 1. предмет; 2. имущество	1. буюм, нерсе; 2. буюм, мүлк
веялка	дан тазалагыч, дан күпшөгүч
взаимная индуктивность	өз ара эпкиндуулук
взаимная индукция	өз ара эпкин
взаимности перемещений	өз ара которуштуруу таянымы, Максвелл таянымы, теоремасы
принцип, теорема Максвелла	өз ара иштешүү таянымы
взаимность работ принцип	өз ара каршы аракеттик таянымы, Рэлей теоремасы
взаимности реакций принцип, теорема Рэля	жеркуялардын өз ара аракетин
взаимодействие скважин	өз ара алмашылуучулук, өз ара алмаштыруучулук
взаимозаменяемость	жарака жылышуусу
взброс	эритинди
взвесь	орточо таразаланган
взвешенное среднее	кулач, шилтем
взмах, мах	канат жазылышы
взмах крыльев	жарылуу
взрыв	жардыруу
взрывание	жардыруучу каражаттар
взрывания средства	жардыргыч
взрыватель	

взрывная машинка, подрыв-
ная машинка

взрывная штамповка
взрывное бурение

взрывное прессование
взрывной клапан
взрывной МГД-генератор
взрывные работы
взрывчатые вещества
виадук

вибратор
вибрационная болезнь
вибрационная наплавка
вибрационная решетка
вибрационное прессование
вибрационное резание
вибрационное спекание
вибрационное уплотнение
вибрационный конвейер

вибрационный насос
вибрационный регулятор
вибрационный частотомер

вибрационный электроизме-
рительный прибор
вибрация
вибро...

виброграф
виброгрохот
вибродуговая наплавка

жардыргыч машинке

жардырып мээрлөө
жардырып бургулоо, бургу-
лап жардыруу
жардырып жубастоо
жардырма сарпбашкаргыч
жардырма МГД-генератор
жардыруу иштери
жардыргыч заттар
виадук (жер көпүрө, коо
көпүрө)

титиреткич
титирек оорусу
титиректик эритип жабуулоо
титиректик тордомо
титиректик жубастоо
титиректик кесүү
титиректик бышыруу
титиректик тыгыздоо
титиректик жылдырма та-
шыгыч
титиректик соркыскыч
титиректик жөндөгүч
титиректик жыштык өлчө-
гүч
титиректик электр өлчөгүч
алет
титирөө
титир... (татаал сөздүн бө-
лүгү)
титирек чийгич
титирек калбыр
титирек жаалык эритип жа-
буулоо

виброизоляция	титиректен обочолонтуу
виброкаток	титиреп таптагыч
виброметр	титирек өлчөгүч
вибромолот	титирек барскан
вибромолоток	титирек балка
вибронакатывание	титиреп таптоо, титир чы- йырлоо
виброобработка пласта	катмарды титиретип иште- түү
виброплита	титиреме такта
виброплощадка	титиретме аянтча
вибропогружатель	титиреп матыргыч
вибропрокатная установка	титиреп жаюучу орнотмо
виброштамповка	титиреп мээрлөө
вид	көрүнүш, түр, турпат
видео...	видео, көрмө, көрүү
видеоадаптер	видео ыңгайлаштыргыч
видеоаппаратура	видеоаппаратура, көрсөтмө аппаратура
видеоконтрольное устрой- ство	көрүп текшерүүчү түзмөк
видеомагнитофон	видеомагнитофон
видеопамять	көрүү эстутум
видеопроцессор	видеопроцессор
видеосигнал	видеоишарат
видеотелефон	видеотелефон
видеотерминал	видеотерминал
видеоусилитель	видеокүчөткүч
видикон	видикон (алып берүүчү те- летүтүк)
видимое излучение, свет	көрүнөө нурлануу, жарык
Видманштеттова структура	Видманштетт түзүмү
видности кривая	ийринин көрүнүүчүлүгү
видоискатель	көрүнүш издегич

визит

визитёр

«Викинг» (наименование амер. АМС для изучения Марса)

Виккерса метод

вилка: 1. электрическая; 2. столов.

вилы (сельск.)

Вильо диаграмма

Вина закон смещения

виналон

виндроза

виндсёрфинг

винилацетат

винилацетилен

винилбензол

винилиденхлорид

винилпиридиновые каучуки

винилхлорид

винипласт

винные кислоты, дигидроксиянтарные кислоты

виноградный сахар

винол

винт

винт регулируемого шага (ВРШ)

винтовая передача

визит (расмий түрдө келүү, жолугуу)

келерман, визитёр

«Викинг» (Марсты изилдөөчү америкалык АМЧтын аталышы)

Виккерс усулу

сайгыч 1. электрдик; 2. аш айры

айры (чарбачылык)

Вильо диаграммасы (жылышуулардын диаграммасы)

Вин аралаштыруу мыйзамы
виналон (синтетикалык була)
желкалак (кайчылаш жел дөңгөлөктөр)

виндсёрфинг (суу бет кайкуу)

винилацетат

винилацетилен

винилбензол

винилиденхлорид

винилпиридиндик каучуктар

винилхлорид

винипласт

шарап кислотасы, дигидроксиянтардык кислоталар

жүзүм канты

винол (синтетикалык була)

буралма

кадамы жөндөлүүчү буралма (КЖБ)

буралмалык өткөрүү, буралмалык бергич (кыймыл алып-бергич, өткөргүч)

винтовая прокатка, косая прокатка	буралмалык жаюу, кыйгач жаюу
винтовка	мылтык
винтовое движение	буралма кыймыл
винтовое колесо	буралма дөңгөлөк
винтовое соединение	буралмалуу бирикме
винтовое судно	буралмалуу кеме
винтовой конвейер, шнек	буралмалык жылдырма ташыгыч, шилегич
винтовой насос, роторный насос	буралмалуу соркыскыч, ротордук соркыскыч
винтовой пресс	буралмалуу жубас
винтовой спуск	буралмалуу эңкейиш, буралмалуу түшүрмө
винтокрыл	буралма канат
винтокрылые летательные аппараты	буралма канаттуу учуучу аппараттар
винтомоторная установка, винтомоторная группа	буралма моторлуу орнотмо, буралма моторлуу топ
винтонакатный инструмент	буралма чыйырлоочу аспап
винтонарезной инструмент	буралма чыгарма аспап
винчестер	винчестер
виньон	виньон (синтетикалык була)
вираж	вираж
вирирование	вирилөө (фото чыгарууда түс өзгөртүү)
виртуальная память	виртуалдык эстутум
виртуальный диск	виртуалдык диски
виртуальный режим	виртуалдык шарттам
вирус (вредоносная программа)	вирус (зыян программа)
висение летательного аппарата	учуучу аппараттын калкып туруусу
вискоза	вискоза (целлюлоза желими)

вискозиметр	вискозиметр (илешкектик өлчөгүч)
вискозиметрия	вискозиметрия, илешкектик өлчөө
вискозные волокна	вискоздук булалар
висмут	висмут (металл)
висмутин	висмутин (минерал)
висячие конструкции	асылган конструкциялар
висячие системы в строительной механике	курулуш механикасындагы асылган тутумдар
висячий мост	асма көпүрө
витая пара	эшилген жуптук
виток (оборот)	айланым
виток (обмотки)	ором
витраж	витраж (айнек сүрөт)
вихревая топка	куюндук жакма, куюндук от жагуу
вихревое движение	куюндук кыймыл, куюндоо кыймылы
вихревой насос, тангенциальный насос	куюндук соркыскыч, тангенциалдык соркыскыч
вихревые токи, Фуко токи	куюндук агындар, Фуко агындары
вихрекамерный двигатель	куюн капастуу кыймылдаткыч
вихрь (ротор) векторного поля	санбагыт талаасынын куюну
вклад	1. салым; 2. аманат
вкладыш	кепил, ичмек
включатель	кошкуч, туташтыргыч
включение	кошуу, туташуу, туташтыруу
влага	ным
влажномер	ным өлчөгүч
влажность	нымдуулук

влажность воздуха	аба нымдуулугу
вмешательство	кийлигишүү
внезапность	капилеттик, күтүүсүздүк
внезапный выброс угля и газа	көмүрдүн жана газдын капилет бүркүлүшү
внеплановый	пландан тышкары
внеочередный	кезексиз
внесистемная единица физической величины	физикалык чоңдуктун тутумдан тышкаркы бирдиги
внецентренная сила	бейборбор күч
внецентренное растяжение-сжатие стержня	өзөктү бейборбор чоюу-кысуу
внешнее запоминающее устройство	тышкы эстуткуч түзмөк
внешние устройства ЭВМ	ЭЭМдин тышкы түзмөктөрү
внешняя память ЭВМ	ЭЭМдин тышкы эстутуму
внутреннее трение	ички сүрүлүү
внутренние команды	ички командалар
внутренний накопитель	ички топтогуч
внутризёрная деформация	ички дандык деформация
внутренняя энергия	ички энергия
внутриконтурное заводнение	чөйрө сызык чегиндеги суулануу
внутрипластовое горение	ички катмарлык күйүү
вогнутость	чуңкурайгандык, кабырчулуулук, кайкылык
вода	суу
вода грунтовая (подземная)	кыртыш суу (жер астындагы)
вода парообразная	бууланган суу
вода тяжёлая	оор суу
водило	жетелегич
водитель	айдоочу
водно-дисперсионные краски	суу-дисперстик сырлар

водно-энергетический ре-
жим-ВЭР
водобой

водовод, водопроводящее
сооружение

водо-водяной реактор

водогрейный котёл

водозаборное сооружение,
водозабор

водоизмещение судна

водолазная техника

водолазное судно

водомер

водомётный движитель

водонагреватель

водонапорные башни и ре-
зервуары

водонапорный режим

водонасыщаемость

водность (Токтогульского во-
дохранилища)

водосток

водоотвод

водоотлив

водоотливная система судна

водоохладитель

водоочистка

водопоглощаемость

водоподготовка

суу-энергетикалык шарттам-
СЭШ

шар суу тоскуч (суу шарын
тоскуч)

суу өткөргүч, суу өткөргүч
курулма

суу-суулук реактор

суу ысыткыч казан

суу алуучу курулма, сууалгы

кемелик суу-көлөм

суучулдук техника

суучулдар кемеси

суу өлчөгүч

суу сүрмө кыймылга кел-
тиргич

суу ысыткыч

суу басымдык мунаралар
жана резервуарлар (камар-
кыттар)

суу басымдык шарттам

сууга каныгуулук

суулуулук (Токтогул суу сак-
тагычындагы)

суу агызма

суу оолактаттуу, суу бөлүш-
түрүү, суу буруу

суу агызма

кеменин суу агызма тутуму

суу муздаткыч

суу тазалоо

суу сиңиримдүүлүк, сиңи-
рүүчүлүк

сууга даярдоо, сууга даярда-
нуу, сууда даярдануу

водоподогреватель	суу жылыткыч
водоподъёмная машина, водо- подъёмник	суу көтөрүүчү машине, суу көтөргүч
водоподъёмное колесо	суу көтөрүүчү дөңгөлөк
водопользование	суу колдонуу
водопонижение	суу төмөндөтүү
водоприёмник	суу кабылдагыч
водопровод	суу өткөргүч
водопроводная сеть	суу өткөргүч тарам
водопроводящее сооружение (водовод)	суу өткөрмө курулма (суу өткөрмө)
водоразбавляемые лакокрас- очные материалы	сууга эзилүүчү лак-сырдык текзаттар
водоразбор	суу бөлүштүрүү, суу бөлүү, суу тараткыч
водораздел	суу бөлгүч
водород	суутек
водорода пероксид, перекись	суутектин өтө кычкылы
водорода	
водородная бомба	суутектик бомба
водородная связь	суутектик байланыш
водородная энергетика	суутектик энергетика
водородный показатель	суутектик көрсөткүч
водосборник	суу жыйнагыч
водосброс, водосбросное со- оружие	суу агызгыч, суу агызма курулма
водослив	суу төккү
водосливная плотина	суу төккү тогоон
водоснабжение	суу менен камсыздоо
водосодержащие взрывчатые вещества	суулуу жарылуучу заттар
водоспуск, водоспускное со- оружие	суу агызма, суу агызма ку- рулма
водосток	суу агынды
водостолбовой двигатель	суу мамылуу кыймылдаткыч

водотрубный котёл, паровой котёл	суу түтүктүү казан, буу казан
водохранилище	суу сактагыч
водоэмульсионные краски	суу эмульсиялык сырлар
водяная рубашка	суу көйнөк
водяное отопление	суу менен жылытуу
водяной затвор	суулук жапкы
водяной знак	суу белги
водяной конус	суу конус
водяной экономайзер	суу экономайзери (суу жылыткыч)
возбудитель электрических машин	электр машинелерин дүүлүктүргүч
возбуждение электрических машин	электр машинелерин дүүлүктүрүү
возврат металлов	металлдардын кайтуусу (касиеттеринин калыбына келүүсү)
возвратно-поступательный насос	кайтып-умтулмалык соркыскыч
возгонка, сублимация	возгонка, сублимация (заттын катуу абалынан газга айлануусу)
возгоны	возгондор, газдандыргычтар
воздух	аба
воздуховод, воздухопровод	аба өткөргүч, аба түтүк
воздуходувная машина	аба үйлөгүч машине
воздухозаборник	аба жыйнагыч
воздухонагреватель	аба жылыткыч
воздухонесомые конструкции	аба толтурулган конструкциялар
воздухообмен	аба алмашуу
воздухоопорные конструкции	аба таянычтуу конструкциялар
воздухоохладитель	аба муздаткыч

воздухоплавление	абада эритүү
воздухоподготовка	аба даярдоо
воздухоподогреватель	аба жылыткыч
воздухосборник	аба чогулткуч
воздушная завеса	аба көшөгөсү
воздушная линия	аба чубалгысы
воздушная ЛЭП	аба электр чубалгысы (АЭЧ)
воздушная подушка	аба жаздыгы
воздушно-дуговая резка	аба-жаалык кесүү
воздушное отопление	аба менен жылытуу
воздушное судно	аба кемеси
воздушно-космический са- молёт	аба-космостук учак
воздушно-ракетный двига- тель	аба-ракеталык кыймылдат- кыч
воздушный бассейн	аба чалкымасы
воздушный винт, пропеллер	аба буралмасы, пропеллер
воздушный выключатель	абалык өчүргүч, желдик электр өчүргүч
воздушный душ	аба чайынмасы
воздушный змей	батбарак
воздушный конденсатор	аба конденсатору
воздушный мост	аба көпүрөсү
воздушный оазис	аба көк жайсаңы (оазиси)
воздушный порт	аба порту
воздушный транспорт	аба унаасы
воздушный фильтр	аба чыпкасы
войлок	кийиз
вокзал	бекет
вокодер	вокодер (үн шарттооч)
«Волга» (наимен. сов. авто- мобилей)	«Волга» (сов. автомобилдин аталышы)
воластонит	воластонит
волнистость	толкундуулук

волновая передача	толкундук узаткыч (кыймыл өткөргүч)
волновод	толкун өткөргүч
волновое сопротивление	толкундук каршылык
волновое уравнение	толкундук теңдеме
волновое число	толкундук сан
волновой вектор	толкундук сан-багыт, вектор
волновой канал	толкундук канал
волновой кризис	толкундук каатчылык
волнолом, брекватер	толкун сындыргыч, брекватер
волномер	толкун өлчөгүч
волны	толкундар
волны Де Бройля	Де Бройль толкуну
волока	тарткы (зым чойгуч)
волокнит	волокнит (жубас-материал)
волокно текстильное	токуу буласы
волокноотделитель	була бөлгүч
волоконная оптика	булалык оптика
волоконно-оптическая линия связи (ВОЛС)	булалык-оптикалык байланыш линиясы (БОБЛ)
волоконно-оптические элементы	булалык-оптикалык элементтер
волоконно-оптический измерительный преобразователь	булалык-оптикалык өлчөөчү өзгөрткүчтөр
волоконно-оптический кабель	булалык-оптикалык кабель
волокуша	чийне (чана), сүйрөткү
волосовина	чачтык
волочение	тартуу, сүйрөө
волочильный стан	тартуучу иритес
волчок	чимирик
«Вольво» (название швед. авто)	«Вольво» (швед автосунун аталышы)
вольт	вольт (чыңалуу бирдиги)

Вольта элемент	Вольт элементи
вольт-ампер	вольт-ампер
вольт-ампер реактивный	каршы аракеттик вольт-ампер
вольтамперная характеристика	вольт-амперлик мүнөздөмө
вольтамперометрия	вольтамперометрия, вольтамперометрдик өлчөөлүк
вольтметр	вольтметр
вольтметр электронный	электрондук вольтметр
вольтова дуга	вольт жаасы
вольтдобавочный трансформатор	вольт кошуучу трансформатор
вольфрам	вольфрам
вольфрамит	вольфрамит (вольфрам таш)
вольфрамовые сплавы	вольфрам куймалары
вольюта	вольюта (капителдин бир бөлүгү-арх. тетик)
ворин	ворин (полиуретан буласы)
воронение	жаркыратып түстөө (металлды)
воронка: 1. в земле; 2. предмет	1. оюк жер; 2. куйгуч
ворот	ороп көтөрмө
вороток	бурагыч
ворохоочиститель	үймөк тазалагыч
ворс	түк
ворсованная ткань	түктөлгөн кездеме
воспроизводство ядерного топлива	өзөктүк отунду кайра өндүрүү
восстанавливаемость	калыбына келүүчүлүк
восстановительный процесс в металлургии	металлургиядагы калыбына келтирүү жараяны
восстановление	калыбына келүү, калыбына келтирүү

«Восток» (сов. одноместный космический корабль)

«Восход» (сов. многоместный космический корабль)

восьмерик в деревянном зодчестве

восьмерка

«Вояджер» (космическ. корабль США)

вращательное бурение

вращательное движение, вращение

вращающаяся печь, трубчатая печь, барабанная печь

вращающий момент

врезка

временное сопротивление

временной дискриминатор

временный мост

временный файл

время (способы измерений)

1. минимальная ед. изм.:
1 секунда; 1 минута = 60 с.;
1 час = 60 мин.; 1 сутка = 24 ч.;
1 неделя = 7 сут.; 1 месяц = 28-31 сут.;
1 год (лет) = 12 мес.; 1 век = 100 лет.

2. 1 наносекунда = 10^{-9} с.;
1 миллисекунда = 10^{-6} с.;
1 микросекунда = 10^{-3} с.;

«Восток» (сов. бир орундуу космостук караблдин аталышы)

«Восход» (сов. көп орундуу космостук караблдин аталышы)

мөмөрчүлүк сегиздик

сегизче

«Вояджер» (АКШ космостук корабли)

айлантып бургулоо

айланма кыймыл, айлануу

айлануучу меш, түтүк меш, доол меш

айлантуучу момент

кесип киргизүү

убактылуу каршылык көрсөтүү

убакытты айырмалагыч

убактылуу көпүрө

убактылуу файл

убакыт, убак (ченөө ыкмалары)

1. минималдуу ченөө бирдиги: 1 секунда; 1 мүнөт = 60 с.; 1 саат = 60 мүн.; 1 күн-түн = 24 саат; 1 апта = 7 күн-түн; 1 ай = 28-31 күн-түн; 1 жыл = 12 ай; 1 кылым = 100 жыл.

2. 1 наносекунда = 10^{-9} с.;
1 миллисекунда = 10^{-6} с.;
1 микросекунда = 10^{-3} с.

3. период, эпоха, эра – временной отрезок без конкретики.

время доступа

время жизни

время задержки, время за-
паздывания

время-импульсный датчик

время обращения к запоми-
нающему устройству

время позиционирования

время реакции человека

время стабилизации

вруб

врубовая машина

вскрытие дорожной одежды
(покрытия)

вскрытие месторождения
полезного ископаемого

вскрышные работы

вспенивающие вещества

вспомогательное производ-
ство

вспрыск (топлива)

вспышка

вставка

встречно-штыревой преобра-
зователь

встречные перевозки

встроенное оборудование

встроенные программы

3. мезгил, доор, заман – уба-
кыттын такталбаган мөөнө-
тү.

кирүү (жетүү) убактысы

жашоо убактысы

кармалуу убактысы, кечигүү
убактысы

соккулук-убакыт билгизгич
эс тутуучу түзмөккө кайры-
луу убактысы

өңүттөө убактысы

кишинин каршы аракетте-
нүү убактысы

турукташуу убактысы

оюк

ойгуч машина

жол жабуусун ачуу

пайдалуу кен ордун ачуу

сыйруу, көңтөрүү жумуш-
тары

көбүрүүчү заттар

көмөкчүү өндүрүш

бүркүү (отунду)

дүрт этүү, жарк этүү

кыстырма

каршы-сайылма өзгөрткүч

каршы ташуулар

ичине орнотулган жабдуулар

ичине орнотулган про-
граммалар

встроенные серводанные

встряхивание

встряхиватель

вторая космическая скорость

вторичная эксплуатация

нефтяных месторождений

вторичная электронная эмиссия

вторичное сырьё

вторично-электронный умножитель

вторично-эмиссионный катод

вторичный металл

вторичный эталон

второе дно

второе начало термодинамики

втулка

вуаль в фотографии

Вуда сплав

вулканизат

вулканизация

вулканиит

вулканические горные породы

вулканический пепел

входной преобразователь

выбег машины

выбоина

выброс газов

вывеска: 1. объявление, реклама; 2. взвешивание

ичине орнотулган тейлөө
берилиштер

силкүү, силкилдөө

силккич, силкилдеткич

экинчи космостук ылдамдык

мунайзат чыкчуу жерлерди

кайталап пайдалануу

экинчи электрондук эмиссия

экинчилик чийки зат

экинчилик-электрондук көбөйткүч

экинчилик электрондук терс уюлдук, катод

экинчилик металл

экинчилик эталон, такүлгү

экинчи түп

термодинамиканын экинчи башталышы

бойшакек

фотодогу чүмбөт

Вуд куймасы

вулкандык

вулкандаштыруу (чаптоо, желимдөө)

вулканиит

вулкандык тоо тектери

вулкан күлү

кириштик өзгөрткүч

машиненин күү жүрүшү

ойдуң, оюлма

газ чыгындысы

1. жарыя, көрнөк; 2. таразалоо

выветривание	шамалдоо, шамалдануу
вывернуть	аңтарып салуу
вывод данных из ЭВМ	жыйынтыктарды (берилиштерди) ЭЭМден чыгаруу
вывод: 1. итог; 2. эл. техн.	1. жыйынтык; 2. чыгаруу, чыкма уч
выворачивание	аңтаруу
выгнутость	кайкалоолук
выгребная яма	калдык аң (кырып алма, соруп алма аң)
выдавливание	кысып (сыгып), чыгаруу
выделенная линия (телефон)	бөлүнгөн линия (телефон)
выделенная поверхность для управления перемещением (в ЭВМ)	окуп/жазууга белгиленген бет (ЭЭМде)
выемка дорожная	жол чуңкуру
выемка породы	тоо тектерин казып-алуу
выкидная линия	ыргытуу линиясы
выключатель электрический	электр ажыраткычы
выкопочные орудия	казуу куралдары
выкорчевывание	дүмүр омкоруу
выносливость	чыдамдуулук, чыдамкайлык
выносливость материалов	текзаттардын чыдамкайлыгы
выносной измерительный преобразователь	сыртка орнотулма өлчөөчү өзгөрткүч
вынужденное излучение	аргасыз нурлануу
вынужденные колебания	аргасыз термелүү
выпарной аппарат	буулантуучу аппарат
выплавляемая модель	эриме модель
выпор	тик канал, тик тешик
выправительные работы	түзөтүү иштери
выправительные сооружения	түзөтүү курулмалары

выправочно-подбивочно-отделочная машина	түзөтүүчү-кертүүчү-жасалга-лоочу машине
выправочно-подбивочно-рихтовочная машина	түзөтүүчү-кертүүчү-түздөөчү машине
выписка	көчүрмө бөлүк
выпрямитель	түзөткүч
выпрямительная лампа	түзөтүү чырагы
выпрямительный полупроводниковый диод	түзөтүүчү жарым өткөргүч диод
выпрямительный столб	түзөтүүчү мамы
выпрямительный электроизмерительный прибор	түзөтүүчү электр өлчөөчү алет
выпуск в горном деле	тоо ишиндеги чыгаруу
выработанное пространство	иштелген мейкиндик (казылып алынган мейкиндик)
выработка (горное дело)	казынды (тоо-кен иштери)
выработка (техника)	иш-көлөм (техника)
выработка (электроэнергии)	иштелип чыккан (чыгылуучу) көлөм (электр энергияны)
вырождения температура	жоголгон температура
вырожденные полупроводники	жоголгон жарым өткөргүчтөр
вырожденный газ	жоголгон газ
вырубка	кертүү
высадка	1. чөктүрүү; 2. отургузуу; 3. орнотуу
высадкопосадочная машина	отургузуучу машине
высаживающий аппарат	отургузуучу аппарат
высаливание	туз бөлүү
высевающий аппарат	себүүчү аппарат
высевки	элендилер
высокая печать	бийик басма
высоких напряжений техника	жогорку чыңалуу техникасы

высоковольтная линия
высокольтные сети-BBC

высокогорье
высокоглиноземистые огнеупорные изделия
высокомолекулярные соединения
высокообъёмная нить
высокооктановое топливо
высокопрочный чугун
высокоскоростная киносъёмка
высокоуровневое форматирование
высокочастотная защита

высокочастотная сварка

высокочастотное разрушение

высокоэластическое состояние

высота в астрономии
высота в геометрии
высота звука
высота насыпи
высотная болезнь
высотомер, альтиметр

выставка

«Высшие жирные спирты»
высший пилотаж
вытеснение нефти
выточка

жогору вольтук чубалгы
жогорку чыңалуудагы тарамдар-ЖЧТ

бийик тоолуу аймак
жогорку кычкыл тополуу
отко чыдамдуу буюмдар
көп молекулалуу бирикмелер
чоң көлөмдүү жип
жогорку октандуу отун
жогорку бекемдиктеги чоюн
жогорку ылдамдыктагы кино тартуу
бийик деңгээлдик тариздөө

жогорку жыштыктагы коргоо

жогорку жыштыктагы ширетүү

жогорку жыштыктагы бузулуу (бузуу)

өтө ийкемдүү абал

астрономиядагы бийиктик
геометриядагы бийиктик
үндүн бийиктиги
үймөктүн бийиктиги
бийиктик оорусу
бийиктик өлчөгүч, альтиметр

көргөзмө

«Жогорку майлуу спирттер»
жогорку чеберчиликте учуу
мунайды сүрүп чыгаруу
ичкерме, ичкертүү

вытяжка
вытяжной прибор

выхлоп газов
выхлопная труба
вычислительная математика
вычислительная машина
вычислительная техника
вычислительный центр
вышка (башня)
вышка монтажная
выщелачивание
вьюк
вьюшка

вяжущие
вяжущие материалы

вязальная машина
вязкостный вакуумметр
вязкость
вязкость магнитная
вязкотекучее состояние

созуу, чоюу, соруу
созуучу алет, чоюучу алет,
соруучу алет
газ чыгарма, чыгаруу
түтүн түтүгү
эсептөө математикасы
эсептөөчү машине
эсептөө техникасы
эсептөө борбору
секи (мунара)
монтаждык секи
эритип бөлүү (алып чыгуу)
ком
чыгырык доол, түрүлмө,
жапкыч (мордо)
камдаштыргычтар
камдаштыргч текзаттар (ма-
териалдар)
токугуч машине
илешкектик вакуумметр
илешкектик
магниттик илешкектик
илешкек агуу абалы

Г

габарит
габаритная мощность дви-
гателя
габаритные ворота
габаритные ограничения
габбро
габион
гавань
гадолиний
Гадфильда сталь

тышөлчөм
кыймылдаткычтын тышөл-
чөмдүк кубаттуулугу
тышөлчөмдүк дарбаза
тышөлчөмдүк чектөө
габбро
таштор
булуң
гадолиний
Гадфильд болоту

гаечный ключ

газ

«ГАЗ» (названия автомобилей Горьковского автозавода)

газгольдер

газированной жидкости режим

газификация

газлифт, эрлифт

газлифтная эксплуатация

газоанализатор

газобалластный насос

газобаллонный автомобиль

газобетон

газовая горелка

газовая динамика

газовая защита

газовая пористость

газовая постоянная

газовая резка

газовая сварка

газовая сеть

газовая съёмка

газовая топка

газовая турбина

газовая шапка

газовое отопление

газовое реле

газовое хранилище, газохранилище

газовоз

газовыделение

газовые приборы

бурама ачкычы

газ

«ГАЗ» (Горький автомобиль заводу чыгарган автомобильдердин аталышы)

газкампа

газдалган суюктуктардын шарттамы

газдоо

газ көтөргү, абакөтөргү

газ көтөргүлүк пайдалануу

газ талдооч

газ теңдемдик соркыскыч

газ баллондуу автомобиль

газбетон

газ күйгүзмө

газдык динамика (күч-кыймылдык)

газдык коргогуч

газдык көңдөйлүүлүк

газдык турактуу

газдык кесүү

газдык ширетүү

газдык тарам

газ издөө

газдык жылыткыч

газдык бара

газ көбүгү

газдык жылытуу

газ релеси

газ сактагыч

газ ташыгыч

газ бөлүнүүсү

газдык алеттер

газовый бензин	газбензин (газдуу бензин)
газовый двигатель	газдык кыймылдаткыч
газовый каротаж	газдык аныктоо (каротаж)
газовый лазер	газдык лазер
газовый разряд	газдык бейдүрмөттөө
газовый режим	газдык шарттам
газовый руль	газдык бургуч
газовый сепаратор	газдык бөлгүч
газовый термометр	газдык термометр
газовый фактор	газдык фактор
газогенератор	газгенератор
газогенераторный автомо- биль	газгенераторлуу автомобиль
газогенерирующий выклю- чатель	газ чыгаргыч ажыраткыч
газодизель, газожидкостный двигатель	газдизель, газ-суюктук кый- мылдаткыч
газо-изолированный ЛЭП	газ-обочолонгон ЭӨЧ
газойль	газмай
газокаротажная станция	газ аныктоо чордону
газокомпрессорная станция	газ компрессордук чордон
газоконденсат	газ каныкмасы
газолазерная резка	газ-лазердик кесүү
газолин	газолин (газбензин)
газон	жасалма шибер (көк май- сан...)
газонаполненная лампа элек- трическая	газ толтурулган электр чы- рагы
газонаполненные полимеры, пенопласты	газ толтурулган полимерлер, көбүкпласттар
газонаполненный кабель	газ толтурулган кабель
газонаполненный конден- сатор	газ толтурулган коюлткуч
газонапорный режим	газ басымдык шарттам
газонефтяной контакт	газ-мунай тиймеги

газонефтяной сепаратор, трап	газ-мунай бөлгүч
газоносность горных пород	тоо тектеринин газдуулугу
газообильность	газдуулук (көптүк)
газоотдача газового пласта	газ катмарынын газ берүүчүлүгү
газоплазменный дисплей	газ-плазмалык дисплей
газопламенная обработка	газ-жалындуу иштетүү
газопоглотитель	газ сиңиргич
газопрессовая сварка	газ-жубастык ширетүү
газопровод магистральный	магистралдык газ өткөргүч
газопровод низкого давления	төмөн басымдуу газ өткөргүч
газопроницаемость	газ өтүмдүүлүк
газоразрядная лампа	газ бейдүрмөттүк чырак
газоразрядная счётная лампа	газ бейдүрмөттүк эсептөө чырагы
газоразрядные индикаторы	газ бейдүрмөттүк индикаторлор
газоразрядные приборы, ионные приборы	газ бейдүрмөттүк алеттер, иондук алеттер
газоразрядные СВЧ приборы	өтө жогорку жыштыктагы (ӨЖЖ) газ бейдүрмөттүк алеттер
газоразрядный источник света	газ бейдүрмөттүк жарык булагы
газораспределение	газ бөлүштүрүү
газораспределительная станция	газ бөлүштүрүү чордону
газорегуляторное устройство	газ жөндөө түзмөгү
газорегуляторный пункт	газ жөндөгүч пункт
газосветная трубка	газ-жарыктык түтүк
газоснабжение	газ менен камсыздоо
газосодержание нефти	мунайзаттын газдуулугу
газостат	газ кыскыч
газостатическое прессование	газ статикалык жубастоо

газотрон	газтрон (газ(элек)трон)
газотрубный котёл	газ түтүктүү казан
газотурбинная электростанция	газ-баралык электрчордону
газотурбинное топливо	газ-баралык отун
газотурбинные масла	газ-баралык майлар
газотурбинный автомобиль	газ-баралык автомобиль
газотурбинный двигатель (ГТД)	газ-баралык кыймылдаткыч (ГБК)
газотурбовоз	газ-баралык ташыгыч
газотурбоход	газ-баралык жүргүч
газофракционирующая установка	газдарга бөлгүч орнотмо
газоход	газ мору
газохранилище	газ сактагыч
газы горючие	күйүүчү газдар
гайка	бурама
гайковёрт	бурама бурагыч
гак	илгич (кранда)
гакаборт	гакаборт (кеме тумшугу)
гал	гал (ылдамдануунун бирдиги)
галеас	галеас (согуш кемеси)
галенит	галенит (минерал)
галера	галера (кеме түрү)
галерейный дом	чубалмалуу үй
галерея	чубалма, галерея
галерея противоловинная	көчкүгө каршы чубалма
галетная батарея	галеттик батарея
галечник	сыйда таш чогулдусу
Галилея преобразования	Галиллей өзгөртүүсү
Галилея принцип относительности	Галиллей салыштырма- луулук таянымы
галион	галион (кеменин түрү)
галит	таш туз

галлий	галлий
галлон (брит. единица объема 1 г = 4,546 л)	галлон (брит. көлөм сыйымдуулук бирдиги 1 Г = 4,546 л)
галогениды	галогениддер (галоген бирикмелери)
галогенная лампа	галогендик чырак
галогены	галогендер
галош диэлектрический	бейэлектр кепичи
галс	галс (шамалга карата кеме багыты)
галтель	галтель (шып жээк)
галтовка	жумурулоо
галургия	галургия (туз алуу технологиясы)
галфвинд	галфвинд (кеме курсу)
гальванизированная поверхность	гальваникаланган бет
гальванические покрытия	гальваникалык жабуу
гальванический элемент	гальваникалык элемент
гальвано... (часть сложного слова)	гальвано... (татаал сөздүн бөлүгү)
гальваномагнитные эффекты	гальваномагниттик натыйжа
гальванометр	гальванометр (элктр агынынын күчүнүн чыңалуусун өлчөгүч)
гальванопластика	гальван пластиги
гальваностегия	гальван жабуусу
гальваностереотипия	гальваностереотипия (гальванокалыптоо)
гальванотехника	гальван техникасы
галька	сыйда таш
гамма	гамма (үйүрлүк, бир топтук)

гамма

гамма-излучение

гамма-камера сцинтилляционная

гамма-каротаж

гамма-топограф

гамма-функция

ганистер

Ганна диод

Ганна эффект

гараж

гарантийная наработка

гардеробная

гармоника

гармонические колебания

гармонический анализ

гармонический анализатор

гармоническое деление

гармоническое среднее

гарнец (рус. ед. объёма (вместимости) $1\text{г} = 3,27984\text{ л}$)

гарнисаж

гарнитура

гарнитура шрифта

гарпун

гарт

Гартмана генератор

гаситель

гаситель вибрации

гамма (масса бирдиги, магнит талаасынын чыңалуу бирдиги)

гамма-нурдануу

сцинтилляциондук гамма-камерасы

гамма-каротаж

гамма-топограф

гамма-функция

ганистер (минерал)

Ганн диоду

Ганн натыйжасы

гараж

кепилдик иштөө топтому

кийимкана

ыргактуулук

ыргактуу термелүүлөр

ыргактык талдоо

ыргактык талдагыч

ыргактык бөлүү

ыргактык ортоломо

гарнец (орус көлөм (сыйымдуулук) бирдиги $1\text{Г} = 3,27984\text{ л}$)

гарнисаж (чыдамбет – металлургия)

гарнитура, калып

ариптер калыбы (басма ишинде)

гарпун (үрпөк баш найза, кайырмак найза)

гарт (басмаканалык куйма)

Гартман генератору

басаңдаткыч

титирөө басаңдаткыч

гастроскоп
гасящие импульсы
гаубица
гаусс (ед. изм. магнитной
индукции-Гс)
Гаусса распределение; Гаусса
закон распределения вероят-
ностей
гауч-вал

гафель
гафний
гашение извести
гашение магнитного поля
гашпиль

гвоздодёр
гезенк

Гейгера-Мюллера счетчик
Гей-Люссака закон
гексаметилендиамин
гексаметилентетрамин,
уротропин
гексаэдр
гексил
гексоген
гексод
гектар (ед. площади
 $1\text{га}=10^4\text{м}^2$)
гекто... (состав слов в физи-
ческих ед. изм.)
гектограф
гели
гелий

гастроскоп
өчүргүч каккылар
гаубица
гаусс (магниттик индукция
бирдиги-Гс)
Гаусс бөлүштүрүүсү (бөлү-
нүшүүсү); Гаусс бөлүштүрүү
ыктымалдуулук мыйзамы
гауч-октолгооч (кагаз өндү-
рүшү)
гафель (парус илгич)
гафний (металл)
аки өчүрүү
магниттик талааны өчүрүү
гашпиль (тери чылоо аппа-
раты)
мык суургуч
гезенк (тик казынды (туюк
тик казынды),
Гейгер-Мюллер эсептегичи
Гей-Люссак мыйзамы
гексаметилендиамин
гексаметилентетрамин, урот-
ропин
гексаэдр (алтыбеттик)
гексил
гексоген
гексод (электрод)
гектар, жүз ар (аянт өлчөмү
 $1\text{га}=10^4\text{м}^2$)
гекто..., жүз..., (физикалык
бирдиктин аталыш курамы)
гектограф
гелдер
гелий

геликоид	геликоид (геометриялык фигура)
геликоптер	геликоптер (тик учак)
гелио... (составная часть слов относ-ся к Солнцу или его излучению)	гелио... (Күн же күн нурда-нуусуна тийиштүү сөздөрдүн курамы)
гелиограф	гелиограф
гелиоконцентратор	гелиотоптогуч
гелиокухня	гелиоаш бөлмө
гелиосварка	гелиоширетүү
гелиотехника	гелиотехника
гелиотроп	гелиотроп
гелиоустановка	гелиоорнотмо
гелиоцентрические координаты	гелиоборбордук координаттар
гелиоцентрическое расстояние	гелиоборбордук аралык
гелиоэлектрическая станция	гелиоэлектрдик чордон
Гельмгольца энергия	Гельмгольц энергиясы
гематит	гематит (кызыл темир)
гемодиализатор	гемодиализатор (кан тазалагыч, жасалма бөйрөк)
гемокоагулограф	гемокоагулограф
гемокоагулятор	гемокоагулятор (кан токтоткуч)
генеральный план	башкы план
генератор	генератор
генератор измерительный	өлчөгүч генератор
генератор качающейся частоты	термелме жыштык генератору
генератор повышенной частоты	жогорулатылган жыштык генератору
генератор синхроимпульсов	машташ каккылар генератору
генератор шума	чуу генератору

генератор электрических колебаний	электр термелүүлөр генератору
генератор электромашинный	электрмашинелик генератору
генератор-двигатель	генератор-кыймылдаткыч
генераторная лампа	генератордук чырак
генераторный газ	генератордук газ
генетическая инженерия	генетикалык инженерия
генри	генри (дүүлүгүү бирдиги, Гн)
гео... (сост. часть слов относящихся к Земле, земному шару, земной коре)	гео... (Жер, жер шарына, тоотекке тийиштүү сөздөрдүн курам бөлүгү)
геоакустика	геоакустика
геодезическая сеть	геодезикалык тарам
геодезический пункт	геодезикалык пункт
геодезический сигнал	геодезикалык белги
геодезия	геодезия
геодиметр	геодиметр
геоид	геоид (жер формасы)
геокриология	геокриология (тоң таануу)
геологическая карта	геологиялык карта
геологическая съёмка	геологиялык сүрөткө түшүрүү
геологический разрез	геологиялык жара кесилиш
геология	геология
геологоразведочные работы	геологчалгындоо жумуштары
геомагнитофон	геомагнитофон
геометризация месторождений	кен жайларды геометрлештирлүү
геометрическая акустика	геометриялык акустика
геометрическая изомерия, цистранс-изомерия	геометриялык изомерия, цистранс-изомерия (геометриялык бирдей бөлүктүк)
геометрическая оптика	геометриялык оптика

геометрическая сеть
геометрически не изменя-
емая система
геометрические характери-
стики сечения
геометрическое среднее
геометрия
геометрия недр

геометрия резца
геоморфология
геосферы
геотектоника
геотермальная электростан-
ция
геотермика, геотермия
геотермическая ступень
геотермический градиент
геофизика
геофизическая аномалия

геотермические исследова-
ния в скважинах
геофизические методы раз-
ведки
геофон
геохимические поиски по-
лезных ископаемых
геохимия
геохронология

геоцентрические координаты
геоцентрическое расстояние
гептод (гепта...семь), семи-
электродная лампа

геометриялык тарам
геометриялык өзгөрүлбөс
тутум
кесилиштин геометриялык
мүнөздөмөсү
геометриялык ортолук
геометрия
кен байлыктардын геомет-
риясы
кескичтин геометриясы
геоморфология
геосфералар
геотектоника
геотермалдык электрчордон

геотермика, геотермия
геометриялык тепкич
геометриялык градиент
геофизика
геофизикалык аномалия
(беймыйзамдык)
жер куялардагы геотермика-
лык изилдөөлөр
чалгындоонун геофизикалык
усулдары
геофон
пайдалуу кендерди геофизи-
калык издөө
геохимия
геохронология, геоыраат-
тоолор
геоборбордук координаттар
геоборбордук аралык
гептод (гепта... (жети)), же-
тиэлектроддуу чырак

гербициды	гербициддер
геркон, герметический кон- такт	геркон, жылчыксыз тиймек
геркулон	геркулон
германий	германий
герметизация	жылчыксыздоо
герметики	жылчыксыздагычтар
герметическое производ- ственное здание	жылчыксыз өндүрүштүк имарат
герц (ед. изм. частоты: Гц, кГц, МГц, ГГц)	герц (жыштык бирдиги: Гц, кГц, МГц, ГГц)
Гесса закон	Гесс мыйзамы
гетеро... (часть сложных слов, означающих «другой», «иной», «разно...»)	гетеро... («башка», «ар кыл», «ар түр», «эмес», «бей» де- генди билдирген сөздөрдүн курамы)
гетерогенизация	гетерогендөө
гетерогенная система	гетерогендик тутум, система
гетерогенный реактор	гетерогендик реактор (кар- шы аракеттөөч)
гетеродин	гетеродин (жардамчы гене- ратор)
гетеродинный частотомер	гетеродиндик жыштык өл- чөгүч
гетеропереход	гетероөткөөл
гетероциклические соеди- нения	гетермерчимдик бирикмелер
гетинакс	гетинакс
гетит	гетит
геттер	газ жуткуч, геттер
геттерно-ионный насос	газ жуткуч-иондук соркыс- кыч
геттерный насос	газ жуткучтук соркыскыч
Гиббса энергия	Гиббс энергиясы
гиббсит	гиббсит

гибка
гибая нить в строительной механике
гибая производственная система
гибкий вал
гибкий производственный комплекс (ГПК)
гибкий производственный модуль (ГПМ)
гибкое автоматизированное производство (ГАП)
гибкость: 1. матер.; 2. отношен.
гибкость стержня
гибочная машина
гибридная вычислительная машина
гибридная интегральная система
гибридное соединение в СВЧ технике

гибридный летательный аппарат
гибридный ракетный двигатель
гига... (миллиард – 10^9)

гигабайт (1 Гбайт=1 073 741 824 байт)
гигиеничность изделий
гигро...
гигрограф
гигрометр

бүгүү, ийүү
курулуш механикасындагы ийкемдүү жип
ийкемдүү өндүрүштүк тутум

ийилме октолгооч
ийкемдүү өндүрүштүк комплекс (бирикме) (ИӨК)
ийкемдүү өндүрүштүк модуль (ИӨМ)
ийкемдүү автоматташтырылган өндүрүш (ИАО)
1. ийилчектик, ийилүүчүлүк; 2. ийкемдүүлүк
өзөктүн ийилчектиги
бүгүүчү, ийүүчү машине
гибридик (ар курамдуу) эсептөөчү машине
гибридик (ар курамдуу) интегралдык тутум, система
өтө жогорку жыштыктуу техникадагы ар курам(дуу) (гибридик) бирикме
гибридик (ар курамдуу) учуучу аппарат
гибридик (ар курамдуу) ракетa кыймылдаткычы
гига... (миллиард - 10^9 дегенди билдирет)
гигабайт (1 Гбайт=1 073 741 824 байт)
буюмдардын гигиеналуулугу
гигро..., ным..., нымдуулук
гигрограф (ным жазгыч)
гигрометр (ным өлчөгүч)

гигроскопичность	ным сиңируучулук (абадан)
гигростат	гигростат (нымкармагыч)
гид	гид (көмөк телескоп)
гидравлика	гидравлика (суюктуктук)
гидравлика сооружений	курулмалардын гидравликасы
гидравлическая крупность материала	текзаттардын гидравликалык (суюктуктук) кесектиги
гидравлическая навесная система	гидравликалык асма тутум, система
гидравлическая передача	гидравликалык кыймыл (алып) бергич, гидравликалык кыймыл өткөргүч
гидравлическая турбина, гидротурбина	гидравликалык бара, гидробара
гидравлический аккумулятор	гидравликалык аккумулятор
гидравлический двигатель	гидравликалык кыймылдаткыч
гидравлический инструмент	гидравликалык аспап
гидравлический молот	гидравликалык барскан
гидравлический подъёмник	гидравликалык көтөргүч
гидравлический пресс	гидравликалык жубас
гидравлический прыжок	гидравликалык секирүү
гидравлический радиус	гидравликалык радиус
гидравлический разрыв пласта	катмарды гидравликалык жарып-бөлүү
гидравлический таран	гидравликалык таран (суу түрткү)
гидравлический тормоз	гидравликалык токтоткуч
гидравлический транспорт	гидравликалык унаа
гидравлический удар	гидравликалык сокку
гидравлический усилитель	гидравликалык күчөткүч
гидравлическое сопротивление	гидравликалык каршылык көрсөтүү

гидразин, диамид
гидрант
гидр аргиллит
гидратация
гидрат целлюлоза
гидраты

гидриды

гидрирование
гидроабразивная обработка
гидроагрегат
гидроагрегат обратимый
гидроаккумулирующая электростанция

гидроакустика
гидроакустическая станция
гидроаэродинамический эффект

гидроаэродром
гидроаэромеханика
гидробионика
гидроблок

гидробур
гидровзрывная отбойка
гидровибратор
гидровскрышные работы
гидровставка
гидрогенератор
гидрогенизация

гидрогеология
гидрографическое судно
гидрография

гидразин, диамид
гидрант, суу мамы
гидр аргиллит
суулоо, гидраттоо
целлюлоза гидраты
гидрраттар (суу кошулмалары)

гидриддер (суутек бирикмелери)

суулоо, гидрлөө
гидрокайрактык иштетүү
гидроагрегат
кайырма гидроагрегат
гидроаккумуляциялоо
электрчордону, суу топтоо
электрчордону

гидроакустика
гидроакустикалык чордон
гидроаэродинамикалык натыйжа

гидроаэромайдан
гидроаэромеханика
гидробионика
гидроблок

гидробургу
гидрожардыруулук ургулоо
гидротитиреткич
гидросыйруу иштери
гидрокыстырма
гидрогенератор
гидрогенизациялоо, кычкылтектөө

гидрогеология
гидрографикалык кеме
гидрография

гидродинамика	гидродинамика
гидродинамика магнитная	магниттик гидродинамика
гидродинамическая передача	гидродинамикалык кыймыл өткөргүч
гидродинамическая труба	гидродинамикалык түтүк
гидродинамический излучатель	гидродинамикалык нурлант- кыч
гидродобыча угля	көмүрдү гидроказуу, көмүр- дү суу менен казуу
гидрозакладка	гидротолтуруу, суулап тол- туруу
гидрозолоудаление	гидрокүлчыгаруу, суулап күл чыгаруу
гидроизол	гидроизол, суубочолооч
гидроизоляционные мате- риалы	гидрообочолооч текзаттар, суубочолооч текзаттар
гидроинтегратор	гидроинтегратор
гидрокарбонаты	гидрокарбонаттар (көмүр кычкыл туздары)
гидрокс	гидрокс (жалынсыз жарды- руу)
гидроксиамины	гидроксиаминдер
гидроксibenзол	гидроксibenзол
гидроксиды	гидроксиддер
гидроксиламин	гидроксиламин
гидроксил кислоты	гидроксил кислоталары
гидроксильная группа	гидроксиль тобу, кычкыл- суутек тобу
гидроксинафталины	гидроксинафталиндер
гидролиз	гидролиз
гидрология	гидрология (суу илими)
гидролокатор	гидролокатор (суу байкагыч)
гидролокация	гидробайкоо, суубайкоо
гидрометаллургия	гидрометаллургия
гидрометрия	гидрометрия, суюктук өлчөө

гидромеханизация	гидромеханикалоо
гидромеханика	гидромеханика
гидромонитор	гидромонитор, суу бүрккүч
гидромуфта	гидрокошкуч
гидроотвал	гидротөгүндү
гидропередача объёмная	көлөмдүк гидрокыймыл бер- гич
гидроплан	гидроплан, гидроучак
гидропласт	гидрокатмар
гидроподъёмник	гидрокөтөргүч
гидропоршневой насос	гидробышкектүү соркыскыч
гидропресс	суужубас, гидрожубас
гидропривод машин	машнелердин гидроиштет- кичи
гидроразбиватель	гидроталкалагыч
гидрораздвижка	гидрокеңейткич
гидросамолёт	гидроучак
гидросеялка	гидросепкич
гидрослюды	гидрослюдалар
гидросмесь	гидроаралашма
гидростат	гидростат
гидростатика	гидростатика
гидростатический подшип- ник	гидростатикалык муунак- жаздык
гидростатическое прессова- ние	гидростатикалык жубастоо
гидросульфаты	гидросульфаттар (күкүрт кычкыл туздары)
гидросульфиды	гидросульфиддер (күкүрт суутек кычкыл туздары)
гидросульфиты	гидросульфиттер (күкүрттүү кычкыл туздары)
гидросфера	гидросфера
гидротехника	гидротехника

гидротехнические сооруже- ния	гидротехникалык курулма- лар
гидротехнический бетон	гидротехникалык бетон
гидротехнический затвор	гидротехникалык жапкыч
гидротехнический туннель	гидротехникалык туннель
гидротранспортирование	гидроташуу
гидротрансформатор	гидроагын өзгөрткүч, гид- ротрансформатор
гидротурбина	гидробара
гидроударное бурение	гидросоккулук бургулоо
гидроузел	гидротүйүн
гидрофильность	сууга эрүүчүлүк, сууга эзи- лүүчүлүк
гидрофобность	сууга эрибөөчүлүк, сууга эзилбестик
гидрофобный цемент	гидрофобдук цемент
гидрофон	гидрофон
гидрохимия	гидрохимия
гидрохинон	гидрохинон
гидроциклон	гидроциклон (суюктукта бөлгүч)
гидроцилиндр	гидроцилиндр
гидрошахта	гидрошахта
гидроэкструзия	гидроэкструзия (суюктукта кысуу)
гидроэлеватор	гидроэлеватор
гидроэлектрическая станция	суу электрдик чордон
гидроэнергетика	гидроэнергетика
гик	гик (жатма устун)
гильберт (единица магни- тодвижущей силы, Гб)	гильберт (магнит кыймыл- даткыч күчүнүн бирдиги, Гб)
Гильбертово пространство	Гильберт мейкиндиги
гильза	гильза (оккабык, дүрмөтка- бык)
гипербола	гипербола

гиперболическая скорость
гиперболические функции
гиперболоидная передача

гиперболоиды
гиперзвук
гиперзвуковая скорость
гипероны
гиперсенсibilизация
гиперсорбер
гипертекст
гиперфилътрация
гиперфокальное расстояние
гиподинамия
гипоидная передача
гипокинезия
гипоксия
гипосульфит
гипотеза

гипотенуза
гипотрохоида
гипохлориты
гипоциклоиды
гипс
гипсобетон
гипсовые вяжущие материалы
гипсометрический план
гипсометрия
гипсотермометр
гипсоцементно-пуццолановые вяжущие
гиратор

гиперболаалык ылдамдык
гиперболаалык функциялар
гиперболоиддик кыймыл
бергич
гиперболоиддер
гиперүн
гиперүндүк ылдамдык
гиперондор
гиперсенсibilдөө
гиперсиңиргич
алпжазуу
гиперчыпкалоо
гиперфокалдык аралык
аз кыймылдуулук
гипоиддик кыймыл өткөргүч
аз кыймылдуулук
гипоксия (аз кычкылтектик)
гипосульфит
гипотеза (болжом, божомол, жоромол)
гипотенуза
гипотрохоида
гипохлориттер
гипоциклоиддер
гипс
гипсбетон
гипстик камдаштыргыч текзаттар
гипсометриялык план
гипсометрия
гипсотермометр
гипсцементтик-пуццоландык камдаштыргычтар
гиратор

гирлянда	тизим
гирлянда электрических изоляторов	электр обочологучтар тизими
гирос... (часть сл. слов, указывающих на отношение к вращат. движению)	гирос... (айлануу, тегеренүү дегенди билдирген татаал сөздөрдүн курамы)
гиробус	гиробус (күүлөнтмө)
гировертикаль	гировертикаль
гировоз	гироташыгыч
гироскомпас	гироскомпас
гиромангнитное отношение	гиромангниттик катыш
гиромангнитные явления	гиромангниттик кубулуш
гиромангнитный компас	гиромангниттик компас
гироскоп	гироскоп (тегеренме байка- гыч)
гиростабильная	гиростабилдүү
гиротрон	гиротрон
гистерезис	гистерезис (кечигүү)
гистерезисный электродви- гатель	гистерезистик электр кый- мылдаткыч
гитара станка	тес гитарасы (тес термеси)
гичка	гичка (жеңил кабык)
глава (раздел книги)	бап (китептин ири бөлүгү)
главная передача	башкы кыймыл бергич
главные плоскости оптиче- ской системы	оптикалык тутумдун негизги тегиздиги
главные размерения судна	кеменин негизги тыш өл- чөмү

главные точки оптической системы	оптикалык тутумдун башкы чекиттери
гладильный пресс	үтүктөөчү жубас
газомерная съёмка	көз өлчөмдүк тартуу
глазурь	жалтыркап
Глауберова соль	Глаубер тузу
глауконит	глауконит
глей	глей (темир кычкыл жер катмары)
глиеж	глиеж (бышык чопо)
гликокол	гликокол
гликоли	гликолдор (эки атомдуу спирттер)
глинистый раствор	ылай эритмеси
глинозём	кычкыл топо (топурактагы алюминий кычкылы).
глиноземистый цемент	кычкыл тополуу цемент
глины	ылайлар, чополор, топурак-тар
глиссада	глиссада (конуу сызыгы)
глиссер	глиссер (жалпак боор кеме)
глифталевые смолы	глифтал чайырлары
глицерин	глицерин
глицин	глицин
глобоид	глобоид (томпоксынбат)
глобоидная передача	глобоиддик кыймыл бергич
глобус	глобус
глубина захвата (горн.)	чеңгел тереңдиги (тоо-кен)
глубинная бомба	тереңдик бомба
глубинно-насосная эксплуатация	тереңдик-соркыскычтык пайдалануу
глубинный насос	тереңдик соркыскыч
глубиномер	тереңдик өлчөгүч
глубокая опора	терең таяныч
глубокая печать	терең басма

глубокий ввод высокого на- пряжения	жогорку чыңалууну терең киргизүү
глубоководный насос	терең суу соркыскычы
глухая муфта	туяк кошкуч
глушитель	үн өчүргүч (үн жойгуч, үн басаңдаткыч)
глюкоза	глюкоза (жүзүмкант)
глюконы	глюондор
гнейс	гнейс
гниль	чирик
гнутые профили	ийилген профилдер
гнутьё древесины	жыгачтарды ийүү
годность	жарактуулук
годовое понижение работ	жумуштардын жылдык тө- мөндөөсү
годограф	годограф
головка	башча, бөрк
головка блока цилиндров	цилиндрлер блогунун баш- часы
головка самонаведения	өзү мээленүүчү башча
голограмма	голограмма
голограммные оптические элементы	голограммалык оптикалык элементтер
голографический микроскоп	голографиялык микроскоп
голография	голография
гололёд	сыйгалак, кара тоңголок
гольё	акталган тери, актери
гольмий	гольмий
гомеостат	гомеостат
гомо... (часть слов, означаю- щая равенство, однород- ность, единство)	гомо... (барабар, бирдей, өз ара, жалпы)
гомогенизатор в пищевой промышленности	гомогенизатор, бир тектүүлө- гүч (тамак аш өнөр жайында)
гомогенизация	биртектүүлөө

гомогенная система, одно-
фазная система

гомогенный реактор

гомологические ряды

гомопереход

гомополиконденсация

гомополимеризация

гомотетия

гон (ед. изм. угла, $1\text{град}=0,9^\circ$)

гондола

гониометр

гониометрия

гоночный автомобиль

гонт

Гопкинсонова формула

горбач

горбыль

горелка

горелка поверхностного го-
рения

горелка сварочная

горельеф

горение

горизонт

горизонт в горном деле

«Горизонт» (наименование
сов. искусственных спутни-
ков Земли)

горизонт воды

биртектүүлөө тутуму, бир
фазалуу тутум

биртектүү реактор (бир ка-
сиеттүү реактор)

биртектүү катарлар

бир өткөөл чеги

гомополикондесаттоо

биртектүү полимерлөө

гомотетия (окшош чагылтма
жайгаштыруу)

гон (бурч бирдиги,
 $1\text{град}=0,9^\circ$)

гондола 1. бир калактуу
кайык, 2. аэростат себети,
3. түбү ачылма күркө)

гониометр (бурч өлчөгүч)

гониометрия (бурч өлчөө)

жарыш автомобили

гонт (чатыр такта)

Гопкинсон туюнтмасы, фор-
муласы

бүкүр сүргү

кыртыш тактай

күйгүзмө

беттик күйүүнүн күйгүзмөсү

ширетүүчү күйгүзмө

горельеф (бийик айкел)

күйүү

горизонт (теребел)

тоо иштериндеги горизонт

«Горизонт» (сов. жасалма
Жер жандоочторунун ата-
лышы)

суу горизонту

горизонталь, изогипса
горизонтально-водотрубный
котёл
горизонтально-ковочная ма-
шина
горка
горка сортировочная
горловина
горн
горная геометрия
горная крепь, шахтная
крепь, рудная крепь

горновая сварка
горное давление
горное дело
горноспасательное дело
горнотехническое сырьё

горно-химическое сырьё
горные выработки
горные породы
горные работы
горный воск
горный комбайн
горный компас
горный лен
горный надзор
горный отвод
горный удар
горный хрусталь
городская телефонная сеть
(ГТС)
городские дороги
городское хозяйство

горизонталь, изогипса
горизонталь-суу түтүктүү
казан
горизонталь-ийлөөч машине

жантык темир жол
ылгамдоочу жантык жол
колко
көөрүк, үйлөмө очок
тоо-тек геометриясы
тоо кендик бекиткич, шах-
талык бекиткич, кендик
бекиткич

көөрүктүк ширетүү
тоолук басым
тоо кен иштери
тоодо куткаруу иши
тоолук-техникалык чийки
зат

тоолук-химиялык чийки зат
тоо казындылары
тоо тектери
тоо жумуштары
тоо мому
тоо кен комбайыны
тоо компасы
тоо зыгыры
тоолук көзөмөл
тоо кен бөлүгү
тоо соккусу
тоо хрусталы
шаардык телефон тарамы
(ШТТ)
шаар жолдору
шаардык чарба

городской мост
городской транспорт
горст
горючая смесь
горючесмазочные материалы
горючие сланцы
горячая деформация
«Горячая» камера
горячая перезагрузка (в ЭВМ)
горячая штамповка
горячее водоснабжение
горячеломкость
горячештамповочный пресс,
ковочно-штамповочный
пресс
«Горячий ящик»

госгортехнадзор, государствен-
ственный горнотехнический
надзор
ГОСТ, Государственный
стандарт

государственная автомобиль-
ная инспекция (ГАИ)
государственное производ-
ственное объединение (ГПО)
государственный знак каче-
ства

государственный эталон
готика, готический стиль
готовальня
готовности коэффициент

гофрирование

шаардык көпүрө
шаардык унаа
дөбөчө
күйүүчү аралашма
күйүүчү-майлоочу текзаттар
күйүүчү сланецтер
ысыктан деформация
«Ысык» камера
тезинен кайра жүктөө (ЭЭМ-
де)
ысык мээрлөө
ысык суу менен камсыздоо
ысыктан сынуучулук
ысык мээрлөөч жубас, ий-
лөө-мээрлөө жубасы

«Ысык жашик» (күн орнот-
ку)

мамтоотехкөзөмөл (Мам-
лекеттик тоо техникалык
көзөмөл)

МСТ (Мамлекеттик стандарт)

мамлекеттик автомобильдик
тескөө (МАТ)

мамлекеттик өндүрүштүк
бирикме (МӨБ)

мамлекеттик сапат белгиси

мамлекеттик такүлгү, эталон
готика, готикалык стиль
готовальня (чийме аспап)
даярдык коэффициенти (кө-
мөк чоңдугу)

бүктөмөлөө

грабен	ойдун, коо
грабли тракторные	трактордук тырмоо
гравиемойка	шагыл таш жуума, жуугуч
гравий	шагыл таш
гравиметр	гравиметр (ылдамдануу өлчөгүч)
гравиметрическая разведка	гравиметрдик чалгындоо
гравиметрия	гравиметрия
гравировальный станок	бедерлөөч тес
гравирование	бедерлөө, сүрөт чегүү, ойуп сүрөт салуу
гравитационная плотина	гравитациялык тогоон
гравитационная постоянная	гравитациялык турактуулук
гравитационное обогащение	гравитациялык байытуу
гравитационный каротаж	гравитациялык каротаж
гравитационный транспорт	гравитациялык унаа
гравитация	гравитация (оордук күч тартылуусу)
гравюра	бедер
град	град (бурч бирдиги)
градация	бөлүкчөлөө, градация
градиент	градиент, санбагыт
градиентометр	градиентометр
градирня	сууткуч
градостроительство	шаар курулушу
градуировка средств измерений	өлчөө каражаттарын градуирлөө
градус (ед. изм. углов, температуры, различных условий величин)	градус (бурч, тап бирдиги; ар кандай шарттуу чоңдуктардын бирдиги)
градус жесткости	ийкемсиздик градусу
градус Кельвина, К	Кельвин градусу, К
градус Ранкина, °Ra	Ранкин градусу, °Ra
градус Реомюра, °R	Реомюр градусу, °R
градус Сейболта, м²/с	Сейболт градусу, м²/с

градус условной вязкости,
градус Энглера, °Е, °ВУ
градус Фаренгейта, °F
градус Цельсия, °С
гражданское строительство
грамм

...грамма (часть сложных
слов, означ-щих графическое
изображение)

грамм-атом

грамм-молекула

граммометр

грампластинка

грамм-сила

грамм-эквивалент

гран (ед. изм. массы,
 $1\text{ г} = 62,2\text{ мг}$)

граната

гранатомёт

гранаты (минералы)

гранит

гранитоль

граница текучести грунта

граничная частота

гранка в полиграфии

гранулирование, грануляция

гранулит

гранулометрический состав

гранульная металлургия

грануляция

шарттуу илешкектик граду-
су, Энглер градусу, °Е, °ВУ
Фаренгейт градусу, °F
Цельсий градусу, °С
жарандык курулуш
грамм (масса өлчөмү)

...грамма («графикалык көр-
сөтүү» деген маанидеги та-
таал сөздөрдүн курамы)

грамм-атом (атомдун масса-
сына барабар заттагы грамм-
дардын саны)

грамм-молекула

граммометр

граммпластинка, үнтабак

грамм-күч

грамм-теңмаани

гран (масса бирдиги
 $1\text{ г} = 62,2\text{ мг}$)

граната

граната ыргыткыч, граната
аткыч

гранаты (минералдар)

гранит

гранитоль

кыртыштын агуучулук чеги

чектик жыштык

гранка (текшерме текст)

дандоо, гранулдоо

гранулит (тоо теги)

дан өлчөмдүк курам

гранулдук металлургия

гранулдоо

...граф (часть сложных слов, означ-их воспроизводящий, фиксирующий, регистрирующий)

графекон

график: 1. диаграмма;
2. план работ.

графит

графита соединения

графитизация

графитизированная сталь

графитоводный реактор

графитогазовый реактор

графитопласты

...графия (часть сложных слов, означающих «запись»)

графический акселератор

графов теория

графопостроитель

графопроектор

гребёнка в технике

гребенное прядение

гребенчатый фильтр

гребенчесальная машина

гребное колесо

гребное судно

гребной вал

гребной винт

грейдер

...граф («жазуучу» деген маанидеги татаал сөздөрдүн курамы)

графекон

график: 1. диаграмма;
2. ишыраат.

графит (таза көмүртек)

графит бирикмелери

графиттөө, таза көмүртектөө

графиттелген болот, таза көмүртектелген болот

графит-суулук реактор, таза

көмүртек-суулук реактор

графит-газдык реактор

графит катмарлар, таза көмүртек катмарлар

...графия («жазуу» деген маанидеги татаал сөздөрдүн курамы)

графикалык акселератор

графтар теориясы

график тургузгуч, чийин тарткыч

графочагылдыргыч

тарак, техникада

тарактап ийрүү

тарак чыпка

тарама машине

шилегич дөңгөлөк

шилеме кеме

шилегич октолгооч

шилегич буралма

грейдер

грейдер-элеватор	грейдер-элеватор (тик ташы-гыч)
грейфер	грейфер (чеңгел)
грейферный кран	грейфердик кран
грейферный механизм	грейфердик механизм
грейферный погрузчик	грейфердик жүктөгүч
гремучая ртуть	дүңгүрөк сымап
гризутен	гризутен
гриль	кактама
Грове элемент	Грове элементи
грозовой переключатель	чагылгандык кошуп-ажыраткыч
грозозащитный трос, тросовый молниеотвод	чагылгандан сактагыч зым аркан, зым аркандуу чагылган бургуч
громкоговоритель	үн жогорулаткыч
громкость звука	үн жогорулугу
грот-мачта	грот-мамы
грохот	калбыр
грохот барабанный	доолдуу калбыр
грохот колосниковый	иргеме калбыр
грохот плоский	жалпак калбыр
грохочение	калбырлоо
грузовая марка	жүк маркасы, жүк шартбелгиси
грузовая стрела	жүктүк жебе
грузовместимость транспортного средства	унаа каражатынын жүк сыйымдуулугу
грузовое судно	жүк кемеси
грузовое устройство	жүк түзмөгү
грузовой автомобиль	жүк автомобили
грузовой двор	жүк короосу
грузовой план, карго-план	жүктүк мерчем, карго-мерчем

грузозахватное приспособление	жүк чеңгелдөөч ыктам
грузооборот	жүк айланышы
грузопассажирское судно	жүк-жүргүнчүлөр кемеси
грузоподъёмная машина	жүк көтөргүч машине
грузоподъёмность транспортного средства	унаа каражатынын жүк көтөрүмдүүлүгү
грузоподъёмный кран	жүк көтөрмө кран
грунт	топурак, жер, кыртыш, жер-кыртыш
грунтобетон	ылай-бетон
грунтовая плотина	жер тогоон, топурак тогоон
грунтоведение	кыртыш тануу
грунтовок, грунты	жердиктегичтер, жердик-төөлөр
грунтовой насос	ылай соркыскычы
грунтовые (фреатические) воды	кыртыш суулары
грунтотериалы	топурак текзаттар
грунтосмесительная машина	топурак (ылай) аралаштыргыч машине
грунт подстилающий	төшөлмө кыртыш
грунтубель	жылга сүргү
грунты	кыртыштар, топурактар, ылайлар
группа	топ, тайпа
групповая обработка	топтук иштетүү
групповая скорость	топтук ылдамдык
группового подбора метод	топтук тандоо усулу
групповой пилотаж	топтук учуу, топ (болуп) учуу
грей (единица изм. насыщенности излучения)	грей (нурлануунун каныгуусун өлчөө бирдиги)
гряда	кырка
грядка	жөөк, сол

грядиль	соко тилке
губчатое железо	көпшөк темир
гудрон	гудрон (кара чайыр, сагыз чайыр)
гудронатор	гудрон чачкыч
Гука закон	Гук мыйзамы
гульбище (галерея, терасса)	гульбище (чубалма)
гумми	гумми (желим шире)
гуммирование	гуммилөө (желим ширелөө)
гумолит	гумолит
гусек	көмөк жебе
гусеница	каз таман
гусеничный движитель	каз тамандуу кыймылга кел-тиргич
гусеничный кран	казтамандуу кран
гуттаперча	гуттаперча (малай чайыры)

Д

давление	басым
давление атмосферное	атмосфералык басым
давление горное	тоолук басым, тоо басымы
давление звука	үн басымы
давление света	жарык (тын) басымы
давление датчик	басым билдиргич
дайка	дайка (геология)
дакрон	дакрон
Даламбера принцип	Даламбер таянымы
дальний порядок	алыскы тартип
дальномер	алыстык өлчөгүч
дальномер фотографический	фотографиялык алыстык ченегич
дальняя связь	алыстан байланыш
Дальтона законы	Дальтон мыйзамдары
дамасская сталь	дамаск болоту
дамба	маргатон

данбурит

данные

дарси

Дарси закон

дата

датолит

датчик

дачил

двигатель

Двигатель Ванкеля

двигатель ветряной

двигатель внешнего сгорания

двигатель внутреннего сгорания

двигатель газовый

двигатель генераторный агрегат

двигатель двухтактный

двигатель поршневой

двигатель прямой реакции

двигатель с воспламенением от сжатия (дизель)

двигатель со свободно движущимися поршнями

двигатель Стирлинга

двигатель тепловой

двигатель четырехтактный

двигатель электрический

движитель

данбурит

дайындар, берилиштер, берилмелер

дарси (синүүчүлүк бирдиги)

Дарси мыйзамы

дата (күн-ай-жыл)

датолит

билдиргич

дачил

кыймылдаткыч

Ванкель кыймылдаткычы

желдик кыймылдаткыч

сыртынан күйүүчү кыймылдаткыч

ичтен күйүүчү кыймылдаткыч

газдык кыймылдаткыч

кыймылдаткыч генератор агрегаты

эки ыргактуу кыймылдаткыч

бышкектүү кыймылдаткыч

түз каршы аракеттик кыймылдаткыч

кысуудан тутануучу кыймылдаткыч (дизель)

эркин кыймылдоочу бышкектик кыймылдаткыч

Стирлинг кыймылдаткычы

жылуулук кыймылдаткычы

төрт ыргактуу кыймылдаткыч

электр кыймылдаткычы

жүргүзгүч (кыймыл жараткыч)

движущийся тротуар
двоичная система счисления
двойная связь
двойникование
двойное лучепреломление
двунаправленная линия

двухтавровый профиль
двухванная печь

двухкамерная топка
двухконтурный турбореак-
тивный двигатель
двухпозиционный регулятор
двухполупериодное выпрям-
ление
двухполюсник
двухполюсное телеграфиро-
вание
двухтактный двигатель

двухроторный насос
двухроторная связь
двухцелевой реактор
де... (приставка, означающая
отделение, удаление, уничто-
жение, отмену)
деаэратор
Дебаевский радиус экрани-
рования
дебай

дебаланс
дебаркадер

жүрүүчү жанжол
экилик эсептөө тутуму
кош байланыш
кош окшоштуруу
кош шоола сындыруу
эки жактуу (байланыш) ли-
ния
кош таврлуу профиль
кош көлкүмөлүү (челектүү)
меш
кош камералуу очок (топка)
кош чөйрө чектүү барареак-
тивдүү кыймылдаткыч
кош абалдуу жөндөгүч
кош жарым мезгилдүү тү-
зөтүү
кош уюлдук
кош уюлдуу телеграфтоо

эки ыргактуу кыймылдат-
кыч
кош роторлуу соркыскыч
эки роторлуу байланыш
кош максаттуу реактор
де... (сөзгө кошумча: бөлүп
таштоо, алып таштоо, бол-
турбоо дегенди түшүндүрөт)
деаэратор
Дебай чагылдыруу радиусу

дебай (молекуланын диполь-
дук моментинин бирдиги)
теңдемсиздик, бейтеңдем
дебаркадер (кемеден түшүр-
мө секи)

дебит (объём жидкости, газа, поступающих в ед. времени (л/с, м³/с, м³/ч, м³/сут))

дебурбер

девиация

дегазация

дегидратация

дегидрогенизация

деградация

дёготь

дедвейт

дежа

дежурный

дежурство

дез...(часть сложных слов означающих отрицание)

дезаксиал

дезактивационная техника

дезинтегратор

дезодарация

дезоксидация

деионизация

дейдвуд

действительные числа

действующая длина антенны

действующее значение

действующих масс закон

дейтерий, тяжелый водород

дебит (суюктуктун, газдын убакыт бирдигинде келүүсү (л/с, м³/с, м³/саат, м³/сут.))

дебурбер (дан бөлгүч)

четтөө (компастын, учактын, октун ж.б. багыттан)

газсыздандыруу

суусыздандыруу

гидрогенсиздөө (суутек бөлүгү)

кунарыздануу

кара май

дедвейт (пайдалуу жүктүн толук массасы)

камыр чара

нөөмөтчү

нөөмөт

дез... (эмес, болтурбоо, жоготуу, терс маанини билдирүүчү сөз курамы)

бейоктук (эксцентриситет)

активсиздендирүүчү техника

дезинтегратор (майдалагыч)

жытсыздандыруу

кычкылсыздандыруу

ионсуздануу

дейдвуд (кеме бөлүгү)

анык сандар

антеннанын аракеттеги узундугу

аракеттеги маани

аракеттеги массалар мыйзамы

дейтерий, оор суутек

дека... (часть слова, означающая 10)	дека...(10 дегенди билдирген сөз курамы)
декада	декада (жыштык интервалынын бирдиги; он күн-түн)
декалькомания	декалькомания (сүрөт көчүрүү)
декальцинация	кальцийсиздендирүү
декантация	декантация (суюктук бөлүү)
деканирование	деканирлөө (кычкылсыздандыруу, ууландыруу)
Декартовы координаты	Декарт координаттары
декатировка	декатирлөө (кездемени бышыруу)
декатрон	декатрон (газ чагылганын эсептөөчү лампа)
декель	декель (кийме, кап, кабыбасма машин.)
деклинатор магнитный	магниттик деклинатор
декодирование	сырсансыздандыруу
декодирующее устройство	сырсансыздандыруучу түзмөк
декомпозер	декомпозер (чалгыч)
декомпрессионное заболевание	түтөк ооруусу
декомпрессионное оборудование	басымпас жабдуу
декомпрессия	басым пастатуу (төмөндөтүү)
декоративные слоистые пластики	катмарлуу жасалга пластиктер
декорация	жасалга
декортикация	кабык арчуу
декремент затухания	термелүүнүн декременти (азайышы)
делегат	делегат (өкүл)

делегация	өкүлдөр тобу
делитель	бөлгүч
делительная головка	бөлгүч башча
делительная машина	бөлгүч машине
делительная окружность	бөлгүч айлана
делительное устройство	бөлгүч түзмөк
деловая древесина	иштик (жарактуу) жыгач
дельные вещи	керектүү буюмдар, орундуу пикирлер
дельта древесины	дельта тактай
дельта оператор	дельта шуут
дельтоплан	дельта учак
дельта функция ($\delta(x)$)	дельта функция ($\delta(x)$)
дематрон	дематрон
Дембера эффект	Дембер натыйжасы
демодулятор	демодулятор (жогоркудан төмөнкү жыштык термелүүнү бөлүп алуучу түзмөк)
демонтаж	демонтаж (ордуна алуу, ажыратуу)
демпфер	демпфер (механикалык же электрлик зыяндуу термелүүлөрдү басаңдатуучу же болтурбоочу түзүлмө)
демпферная обмотка	демпфердик ором (электр түзүлмөлөрүндөгү зыяндуу термелүүнү токтотуучу ором)
демпфирование колебаний	термелүүлөрдү басаңдатуу
демультипликатор	демультипликатор (төмөндөткүч)
дендрит	дендрит (жыгач)
денсиметрия	денсиметрия (тыгыздык өлчөө)

денситометрия	денситометрия (жарык өлчөө)
департамент	департамент
депарафинизация	парафинсиздөө
депо	депо (кампа)
депозит	депозит
депрессор	депрессор
деревобрабатывающие машины	жыгач иштетүүчү машиналар
дереворежущие станки	жыгач кесүүчү тестер
дереворежущий инструмент	жыгач кесүүчү аспап
деревянная плотина	жыгач тогоон
деревянные конструкции	жыгач конструкциялар
деревянный мост	жыгач көпүрө
дериватограф	дериватограф
дериватор	дериватор (четтеткич)
деривационная ГЭС	деривациялык ГЭЧ
деривация	четтетүү (багыттан, нуктан)
деривиметр	деривиметр
дерматин	дерматин
десантный корабль	десанттык кеме
деселерометр	деселерометр (акырыndoону, жайлатууну өлчөгүч)
десенсибилизация	десенсибилизация (сезгичтикти төмөндөтүү)
десиканты	десиканттар
дескриптор	дескриптор
десорбция	кустуруу, чыгаруу
дестабилизатор	дестабилизатор, туруксуздандыргыч
деструкция	түзүлүш бузуу
десульфурация	күкүртсүздөндүрүү
десятина	ондук

десятичная система счисления	ондук эсептөө системи
детали машин	машинелердин тетиктери
деталь	тетик
детальная разведка	дыкаттап чалгындоо
детального равновесия принцип	тетиктик тең салмактуулук таянымы
деталь-представитель	тетик-үлгү
детандер	детандер
детектирование	детектирлөө (табуу, бетин ачуу)
детектор	детектор
детекторный радиоприемник	детектордук радио кабылдагыч
детекторный диод	детектордук диод
детерминант	детерминант (аныктооч)
детонатор	тутандыргыч (жардыргыч)
детонация	тутануу (жарылуу)
детонирующий шнур	тутандыруучу шнур
детонит	детонит (жарылуучу зат)
дефекатор	дефекатор (тазалагыч)
дефекация	дефекациялоо (тазалоо)
дефект	кемтик
дефект массы	массанын кемтиги
дефектный сектор (в ЭВМ)	кемтиктүү сектор (ЭЭМде)
дефектоскоп	кемтиктегич
дефектоскопия	кемтик аныктоо
дефектоскопный вагон	кемтиктегич вагон
дефекты в кристаллах	кристаллдагы кемтиктер
дефекты металлов	металдардын кемтиктери
дефибратор	дефибратор (жыгач массасын жууруучу аппарат)
дефибрер	дефибрер (жыгач массасын жууруучу машине)
дефибрилятор	дефибрилятор

дефицит мощности	кубаттуулуктун таңсыктыгы
дефлегматор	коюулткуч
дефлектор	дефлектор
дефометр	дефометр
деформации работа	деформация жумуштары
деформационный вакуум-метр	деформациялык боштук өлчөгүч
деформация	деформация
деформация пломбы	мөөртүшактын деформациясы
деформированная диаграмма	деформацияланган диаграмма
деформируемость	деформациялууулук
дефосфорация	фосфорсуздандыруу
дефрагментация (в ЭВМ)	фрагментсиздөө, үзүксүздөө (ЭЭМде).
дефростация	дефростация (музсуздандыруу)
деци...(десятая часть, 10^{-1})	деци (ондун бир бөлүгү, 10^{-1})
децибел (ед. давления звука, ДБ)	децибел (үн басымынын бирдиги, ДБ)
дешифратор	шартсансыздоо (шартсан жойгуч)
деэмульгатор	эмульсиясыздандыргыч
деэмульгирование	эмульсиясыздандыруу
«Джемини» (название космического корабля США)	«Джемини» (АКШ космос кемесинин аталышы)
«Джип» (название внедорожников США)	«Джип» (АКШ жолтандабас автомобилдеринин аталышы)
Джозефсона эффект	Джозефсон натыйжасы
джонка	джонка (жалпак түптүү кайык)
джойстик	джойстик (башкаруучу алет)

«Джотто» (западноевроп. автоматическая космическая станция)

джоуль (ед. изм. энергии, работы, теплоты, Дж)

Джоуля-Ленца закон

Джоуля-Томсона эффект
джут

дзета-потенциал

диабаз

диагностика

диагностическая подпрограмма

диаганальная турбина

диаграмма

диаграмма состояния

диаграммная лента

диазокопировальная лента

диазокопирование

диализ

диалога режим

диамагнетизм

диамагнитный резонанс

диаман

диаметр

диаметр нормальный

диаметральная плоскость судна

диамид

диаминодифенил

диан

диапазон

«Джотто» (Батыш Европа-нын космостук автоматтык чордону)

джоуль (энергия, жумуш, жылулук бирдиги, Дж)

Джоуль-Ленц мыйзамы

Джоуль-Томсон натыйжасы
жут (кабыгынан таар, аркан жасалуучу өсүмдүк)

дзета-потенциал, дзет-мүмкүнчүлүк

диабаз (минерал)

диагностика

диагностикалык кичи программасы

диоаналдык бара

диаграмма

абалдын диаграммасы

диаграмма тасмасы

диазокөчүрмө тасма

диазокөчүрүү

диализ (чыпкалоо)

маек шарттамы

диамагнетизм

диамагниттик резонанс (өөрчүн)

диаман

диаметр

нормалдык диаметр

кеменин диаметралдык тегиздиги

диамид

диаминодифенил

диан

диапазон

диапазонная антенна	диапазондук антенна
диапозитив	диапозитив
диапроектор	диапроектор
диаскоп	диаскоп
диаспор	диаспор
диатермический аппарат	диатермикалык аппарат
диатомит	диатомит
диафильм	диафильм
диафрагма	диафрагма, тосмо, челкабык
диафрагменный насос	диафрагмалуу соркыскыч
дивергенция	дивергенция
дивинил	дивинил
дивинил-нитрильные каучуки	дивинил-нитрилдик каучук-тар
дивиниловые каучуки	дивинилдик каучуктар
дивинил-стирольные каучуки	дивинил-стиролдук каучук-тар
дигидроксиянторные кислоты	дигидроксиянтордук кислоталар
дизайн	дизайн (келбеттөө)
дизайн-программа	дизайн-программа
дизелевоз	дизелдик ташыгыч
дизель	дизель
дизельная электростанция	дизелдик электр чордону
дизельное топливо	дизелдик отун
дизельные масла	дизелдик майлар
дизель-поезд	дизел-поезд
дизель-троллейвоз	дизел-троллей ташыгыч
дизель-электроход	дизел-электр жүргүч
дизъюнктивное нарушение	дизъюнктивдик бузулуу
дизъюнкция	дизъюнкция (логикалык кошуу)
диктофон	үн жазгы, үн алгы, диктофон
диктофонная станция	үн жазгылык чордон, диктофондук чордон

дилатометр	дилатометр (кеңейүүнү өлчөгүч)
дилены	дилендер (келте тактайлар)
диметилбензолы	диметилбензолдор
диметилформамид	диметилформамид
диметрия	диметрия
дина (ед. изм. силы, 1дин = 10^{-5} Н)	дина (күч бирдиги, 1дин = 10^{-5} Н)
динамик	динамик
динамика	динамика
динамика машин и механизмов	машине жана механизмдердин динамикасы
динамика сооружений	курулмалардын динамикасы
динамиты	динамиттер
динамическая балансировка	динамикалык теңдөө
динамическая нагрузка	динамикалык жүктөм
динамическая прочность	динамикалык бекемдик
динамическая система	динамикалык тутум
динамическая устойчивость	динамикалык туруктуулук
динамический насос	динамикалык соркыскыч
динамический фактор	динамикалык фактор
динамическое программирование	динамикалык программалоо
динамическое торможение	динамикалык токтотуу
динамо	динамо
динамограмма	динамограмма
динамограф	динамограф
динамомашина	динамомашине
динамометр	динамометр, күч өлчөгүч
динамометрическое колесо	динамометрикалык дөңгөлөк
динамоны	динамондор
динас	динас
динатронный эффект	динатрондук натыйжа, өтөлгө
динод	динод

диод
диодная матрица
диоксан
диолы
диооптрика
диооптриметр
диооптрия
диорит
диполь электрический

диполь магнитный
дипольное излучение
дипольный момент электри-
ческий
диптанк

Дирака функция
директор
директорная антенна
дирекционный угол
дирижабль
дисбаланс
«Дискавери» (многоцветный
космический корабль США)
диск
дискета
дисковая пила
дисковод
дискомфорт
дискретная математика
дискретная система управ-
ления
дискретность
дискриминатор
дислокация

диод
диоддук матрица
диоксан
диолдор
диооптрика
диооптр өлчөгүч
диооптрия
диорит (минерал)
электрдик диполь (кош дүр-
мөт)
магниттик диполь
диполдук нурлануу
диполдук электрлик момент

диптанк (кеменин терең цис-
тернасы)
Дирак функциясы
деректир
директордук антенна
дирекциялык бурч
дирижабль
бейтеңдем
«Дискавери» (АКШнын көп
колдонулуучу космос кемеси)
диск
дискет
дисктүү араа
диск айланткыч
жайсыздык
дискреттик математика
дискреттик башкаруу тутуму
дискреттүүлүк
жектегич, айырмалагыч
дислокация, жайгашуу

дисмембратор	дисмембратор
диспергирование	диспергирлөө (майдалоо)
дисперсионное твердение	дисперстик катуулануу
дисперсия	дисперсия (жайылтуу)
дисперсия волн	толкундардын дисперсиясы (таралышы)
дисперсия света	жарыктын дисперсиясы (таралышы)
дисперсность	дисперстүүлүк, майдалуулук, күкүмдүүлүк
дисперсные красители	дисперстик боегучтар
дисперсные системы	дисперстик тутумдар
диспетчер	диспетчер
диспетчеризация	диспетчерлөө
диспетчерская служба	диспетчердик кызмат
диспетчерская централизация	диспетчердик бордоштуруу
диспетчерский пункт	диспетчердик пункт (кент)
дисплей	дисплей
диссектор	диссектор
диссипативные системы	диссипативдик тутумдар
диссоциация	диссоциация (бөлүнүү, молекулануу)
дистанционная защита	аралыктык коргонуу
дистанционно-пилотируемый летательный аппарат	аралыктан башкарылып учуучу аппарат
дистанция	аралык, орто аралык
дистилляция	дистилляция (кайнатып бөлүү)
дисторсия	дисторсия (оптикадагы ийрейүү)
дистрибутивность	дистрибуттүүлүк (бөлүштүрүү мыйзамы)
дифенил	дифенил
дифениломин	дифениломин

дифенилолопропан
дифмонометр

дифракционная решетка
дифракция
дифферент судна

дифференциал
дифференциальная геометрия

дифференциальная защита
дифференциальная передача
дифференциальное исчисление

дифференциальные уравнения

дифференциальный манометр

дифференциальный механизм

дифференцирующее устройство

диффузионная металлизация

диффузионная сварка

диффузионный аппарат

диффузионный насос

диффузия

диффузор

дихлорэтан

дихроизм

дихроматы

диэлектрики

диэлектрическая антенна

дифенилолопропан
дифбасым өлчөгүч (жиктөө-
лүк басым өлчөгүч)

дифракциялык тордомо
дифракция

кеме дифференти (кеменин
кайкалоосу)

дифференциал (жиктөөч)
дифференциалдык геометрия

дифференциалдык коргоо
дифференциалдык өткөрүү
дифференциалдык эсептөө

дифференциалдык теңдемелер

дифференциалдык басым
өлчөгүч, манометр

дифференциалдык механизм,
жиктөөлүк механизм,
жиктөөчү механизм

дифференциалдоочу түзмөк,
жиктөөчү түзмөк

диффузиондук металлдоо

диффузиондук ширетүү

диффузиондук аппарат

диффузиондук соркыскыч

диффузия, жайылуу

диффузор

дихлорэтан, хлордуу этилен

дихроизм

дихроматтар

бейэлектриктер, диэлектриктер

бейэлектрдик антенна

диэлектрическая восприимчивость	бейэлектриктик кабыл алуучулук
диэлектрическая проницаемость	бейэлектриктик өткөрүмдүүлүк
диэлектрические потери	бейэлектриктик жоготуулар
диэлектрический волновод	бейэлектриктик толкун өткөргүч
диэлектрический усилитель	бейэлектриктик күчөткүч
диэтаноломин	диэтаноломин
диэтиловый эфир	диэтилдик эфир
длина волны	толкун узундугу
длина свободного пробега	эркин жүгүрүү узундугу
длина пути	жол узундугу
длинная линия	узун сызык
длиномер	узундук өлчөгүч
длительная прочность	узакка бекемдик
днище	түп
дноуглубительные работы	түп тереңдетүүчү жумуштар
дноуглубительные суда	түп тереңдетүүчү кемелер
добавочный резистор	кошумча резистор
добыча руды	кен өндүрүү (казуу, чыгаруу)
добротности измеритель, Q	сапаттуулук ченегич, Q
- метр	метр
доводка	жеткирүү (ийине)
доводочный станок	жеткирүүчү тес, ийине жеткирүүчү тес
договор	келишим
додекаэдр	додекаэдр (он эки кырдуулук)
додж	додж (америкалык автомобилдин маркасы)
дождевальная машина	суу чачкыч машине, жаандаткыч машине
дождевальная установка	суу чачкыч орнотмо, жаандаткыч орнотмо

дождевальный агрегат	суу чачкыч агрегат, жаан- даткыч агрегат
дождевальный аппарат	суу чачкыч аппарат, жаан- даткыч аппарат
дождемер	жаан өлчөгүч
дождеприемник	жаан суусун кабылдагыч
дожимная насосная станция	кысуучу соркыскыч чордон
доза	чен өлчөм
доза ионизирующего излу- чения	иондоштуруучу нурлануунун чен өлчөмү
дозатор	чен өлчөмдөгүч
дозвуковая скорость	үнгө чейинки ылдамдык
дозировщик	чен өлчөмдөөчү
дозиметрические приборы	чен өлчөмдөгүч алеттер
дозиметрическое стекло	чен өлчөмдөгүч айнек
доильная установка	саан орнотмосу
доильный аппарат	саан аппараты
док	док (кеме тейлөөчү жай)
документ	документ
долбежный станок	ойгуч тес
долбление	оюу
долбек	ойгуч
долговечность	көпкө чыдамдуулук
долгота	узатасы, узактыгы
долина	өрөөн
доломит	доломит (минерал)
долото	тешкич
дольная единица	үлүштүк бирдик
доля: 1. часть; 2. участь	1. үлүш, бөлүк, бөлүм, бөл- чөк; 2. энчи, насип.
доменная печь	домна меши
доменный воздухонагрева- тель	домналык аба жылыткыч
доменный газ	домналык газ
доменный процесс	домналык жараян

домены	домендер
домкрат	тик көтөргүч
домна	домна
доноры	донорлор
Доплера эффект	Доплер натыйжасы (толкун узундугунун)
дополнительная единица	кошумча бирдик
дополнительная коробка передач	кыймыл бергич кошумча куту
дополнительная плата (в ЭВМ)	кошумча жартак (ЭЭМде)
дополнительные цвета	кошумча түстөр
допуск: 1. техника, обработка; 2. юрид.	1. мүмкүн чек; 2. уруксат берүү
доразведка	кошумча чалгын
дорластан	дорластан
дорнование	дорндоо (матыруу)
дорога	жол
дорога объездная	айланма жол
дорожка: 1. записи, беговая; 2. коврик.	1. жолчо (жазуу, жүгүрүү); 2. жол килем
дорожная одежда	жол кийими
дорожно-строительные материалы	жол-курулуш текзаттары, материалдары
дорожно-строительные машины	жол-курулуш машинелери
дорожные знаки	жол белгилери
дорожный просвет	боор жылчыгы
доставка	жеткирүү
доступ	жеткилик
доступность	жеткиликтүүлүк
доступная память (в ЭВМ)	мүмкүндүк эстутум (ЭЭМде)
драга	драга (калкыма тоо-кен машинеси)
драглайн	драглайн (чапчыма)

драгоценные камни	баалуу таштар, асыл таштар
драйвер	драйвер (айдагыч программа)
драйвер устройства	түзмөктүн драйвери
дракар	дракар
дралон	дралон
дрань (дранка)	чыбык тактача
драхма (ед. изм. массы 3,887 грамм)	драхма (масса бирдиги 3,887 грамм)
древесина	жыгач
древесная масса	жыгач массасы
древесная мука	жыгач уну
древесная смола	жыгач чайыры
древесноволокнистые плиты (ДВП)	жыгач булалуу такта (ЖБТ)
древесностружечные плиты (ДСП)	жыгач сүрүндү такта (ЖСТ)
древесные материалы	жыгач текзаттары
древесные пластики	жыгач-пластиктер
древесные слоистые пластики	жыгач катмарлуу пластиктер
древесный уголь	жыгач көмүрү
дрезина	дрезина (темир жол арабасы)
дрейф	эркин калкуу
дрель	көзөгүч, колүшкү
дрена	сарыктыргыч
дренаж	саркынды агызгыч
дренаж сооружений	курулманын сарыктыргычы
дренажные машины	сарыктыргыч машинелер
дренажные трубы	сарыктыргыч түтүктөр
дренчер	дренчер (суу көшөгөлөөч чорго)
дрессировка: 1. технич.; 2. животн.	түзөтүү; 2. таптоо, үйрөтүү
дрифтер	дрифтер
дробеочистка	бытыралап тазалоо

дробилка	майдалагыч
дробление	майдалоо
дробная перегонка	ысытып бөлүкчөлөө (фракциялоо)
дробная часть	бөлчөк бөлүгү
дробно-линейная функция	бөлчөк-сызыктуу функция
дробовое бурение	бытыралап бургулоо
дрон	учкучсуз учак, дрон
дросселирование	дросселдөө
дроссель электрический	электр дроссели
Дроссель-эффект	Дроссель-натыйжа
друза	друза
дуальное управление	кош башкаруу
дублирование	ийлөө
дубликат	дубликат, кош нуска
дублирование	кайталлоо
дублирование фильма	фильмди кайталлоо
дубящие вещества	ийлегич заттар
дуга электрическая	электр жаасы
дуговая печь	жаалык меш
дуговая сварка	жаалык ширетүү
дуговая сварка под флюсом	флюс астындагы жаалык ширетүү
дуговая угольная лампа	жаалык көмүр чырагы
дуговой разряд	жаалык дүрмөтсүздөндүрүү
дугогасительное устройство	жаа өчүрүүчү түзмөк
дульный тормоз	дулдук токтоткуч (тебүү жумшарткыч)
думпер	думпер (өзү төкмө)
дуплекс (в ЭВМ)	1. дуплекс байланыш (ЭЭМ-де); 2. эки бүлөгө үй
дуплексная связь	кош байланыш
дуплекс-процесс	дуплекс (жараян)
дуралюмин, дюраль	дуралюмин, дюраль
дутьё	үйлөө

дучка

душ

душистые вещества

дымовая труба

дымогарный котел

дымосос

дымоход

дымы

дырка

дырочная проводимость

дыхательный клапан

дыхательный пресс

Дюара сосуд

дюбель

дюза

дюйм (ед. длины, 1/12 футу
= 25,4 мм)

дюкер

Дюлонга и Пти правило

дюраль

тик-казынды (тоо кен иш-
тери)

чайынма

жыттуу заттар

түтүн түтүк, мор

түтүн-көө меш

түтүн соргуч

түтүн булаткыч

түтүндөр

тешик

тешиктик өткөрүмдүүлүк

дем алуу сарп башкаргыч

дем жубасы

Дюар идиши

чың мык

дюза (чорго көз)

дюйм (узундук бирдиги, 1/12
фут = 25,4 мм)

дюкер

Дюлонг жана Пти эрежеси

дюраль

Е

Евклидово пространство

европей

единая автоматизированная

сеть связи

единство

единая система конструктор-
ской документации (ЕСКД)

единая система технологиче-
ской документации (ЕСТД)

единая система ЭВМ

Евклид мейкиндиги

европей

бирдиктүү автоматташты-
рылган байланыш тарамы
биримдик

конструктордук документ-
тердин бирдиктүү тутуму
(КДБТ)

технологиялык документ-
тердин бирдиктүү тутуму
(ТДБТ)

ЭЭМдин бирдиктүү тутуму

единая электроэнергетическая система

единица измерения

единица физической величины

единые нормы и расценки

емкости измеритель

емкостная нагрузка

емкостное сопротивление

емкостной датчик

емкость электрическая

ендова

ЕС ЭВМ (единая система ЭВМ)

естественное основание

естественной освещенности коэффициент

естественные системы единиц

бирдиктүү электрэнергетикалык тутум

өлчөө бирдиги

физикалык чоңдуктун бирдиги

бирдиктүү чендер жана баалар

сыйымдуулук өлчөгүч

сыйымдуулук жүктөмү

сыйымдуулук каршылыгы

сыйымдуулук билгизгичи

электр сыйымдуулугу

чатыржылга

ЭЭМ БТ (ЭЭМдин бирдиктүү тутуму)

табигый жерпай

табигый жарыктаныштын коэффициенти

бирдиктердин табигый тутумдары

Ж

Жаккарда машина

жалюзи

жаропрочность

жаропрочные материалы

жаростойкие конструкции

жаростойкие сплавы

жаростойкий бетон

жаростойкость

жаротрубный котел

жароупорность

жатка

жатка-сноповязалка

Жаккард машинеси

калкалама

ысыкка бекемдүүлүк

ысыкка бекем текзаттар

ысыкка туруктуу конструкциялар

ысыкка туруктуу куймалар

ысыкка туруктуу бетон

ысыкка туруктуулук

ысык түтүктүү казан

ысыкка чыдамдуулук

эгин (чөп) чапкы

чапкы-боолагыч

жвака-галс	жвака-галс
жгут	кендир жип
жезл	белги таяк
жезловая система	жезл тутуму
желатина	желатин (килкилдек)
железа оксиды	темир кычкылы
железистые кварциты	темирлүү кварциттер
железная губка	көпшөк темир
железная дорога	темир жол
железнение	темирлөө
железодорожная автоматика	темир жолдук автоматика
и телемеханика	жана телемеханика
железодорожная колея	темир жол нугу
железодорожная магистраль	темир жол магистралы
железодорожная переправа	темир жол өткөөлү
железодорожная платформа	темир жолдук секи аянт, платформа
железодорожная сигнали- зация	темир жол ишараттоосу
железодорожный кран	темир жол краны
железодорожный мост	темир жол көпүрөсү
железодорожный переезд	темир өтмөгү
железодорожный путь	темир жолдук из
железодорожный транспорт	темир жол унаасы
железодорожный узел	темир жол тоому
железные сплавы	темир куймалары
железо	темир
железобетон	темир-бетон
железобетонная плотина	темир-бетон тогоон
железобетонные конструк- ции и изделия	темир-бетон конструкцияла- ры жана буюмдары
железобетонные работы	темир-бетон жумуштары
железобетонный мост	темир-бетон көпүрө
железографит	темир-графит
желонка	суу соргу (сордургуч түзмөк)
жемчуг	бермет

жемчужный пат	берметтүү пат
жеребейка	темир тирөөч
жернов	тегирмен таш
жерновой постав	жем туурагыч
жест	жаңсоо, ымдоо, ишарат
жесткий диск	ийкемсиз диск
жесткость	ийкемсиздик
жесткость воды	суунун шорлуулугу
жесть	каңылтыр темир
живучесть	жарамдуулук
«Жигули» (название рос. легкового автомобиля)	«Жигули» (Россия жеңил автомобилинин аталышы)
жидкие каучуки	суюк каучуктар
жидкие кристаллы	суюк кристаллдар
жидкое стекло	суюк айнек
жидкости	суюктуктар
жидкостный вакуумметр	суюктуктук боштук өлчөгүч
жидкостный лазер	суюктуктук лазер
жидкостный ракетный дви- гатель	суюктуктуу ракета кыймыл- даткычы
жидкотекучесть	суюк агуучулук
жижеразбрасыватель	чыла чачкыч
жизнеобеспечение	жашоону камсыздоо
жиклер	жиклер
жила	тоо тектериндеги жарака
жильные минералы	жаракалуу минералдар
жирного ряда соединения	майлуу катардын бирикме- лери
жирные кислоты	майлуу кислоталар
жиробус, гиробус	жиробус (күүжүргү)
жирование	өңдөө (тери өндүрүшү)
жиромучная установка	май-ун орнотмосу
жиры	майлар
Жуковского теорема	Жуковский теоремасы

З

заанкеренная плотина
забалансовые запасы

забивной фильтр
забой
забойка
забойное давление
забральная стенка

завалочная машина
заведующий
заверение
заверительная подпись

завихрение
завихритель
завод
завод-автомат
заводнение
завялочная машина
заглушка
заготовительные цехи

заготовка
заготовочный стан
заграждающий фильтр
загрузка
загрузочный вирус (в ЭВМ)
загрузчик
загрузчик кормов
загрузчик самолётов и вер-
толётов
задание
задача

анкерленген тогоон
теңдемден сырткары кам-
дыктар
кагылма чыпка
казмалык
бүтөгүч (жардыргыч затты)
казмалык басым
тосмо дубал (суу курулма-
сынын)
төкмө машине
башчы
ишендирүү, ынандыруу
ишендирүүчү кол тамга, кү-
бөлөндүрүүчү кол тамга
куюндoo
куюндаткыч
завод
завод-автомат
суулоо (сууга толтуруу)
соолутуучу машине
бүтөөч, бүтөгүч
даярдоо цехтери
даярдама
даярдооч иритеси
тосмо чыпка
жүктөө
жүктөмө вирус (ЭЭМде)
жүктөгүч
тоют жүктөгүч
учактарды жана тик учак-
тарды жүктөгүч
тапшырма
маселе, тапшырма

задающее устройство
задающий генератор
задвижка
задел
задержка движения
задир (борозда)
задний мост
задрайка

заедание (схватывание)
заедание тормоза
зажигалка
зажигание

зажигания потенциал
зажигательные вещества
зажигательные составы
зажигательный пояс
зажим
зажимные устройства
заземление
заземления измеритель
зазор
заиление пласта
заиливание
заказ
закалка
закатка
закладка
закладные детали
заклепка
заклепочное соединение
заклучение (вывод)
закол
закомара

бергич түзмөк
бергич генератор
жылдырма тээк
иш арбын
кыймылды кечиктирүү
чийин
арткы көпүрө
жылчыксыздооч (кеме ачыл-маларын)
чайналышуу
токтоткучтун кептелүүсү
оттук
1. тутандыруу; 2. от алдыргыч; 3. от алдыруу
тутандыруу потенциалы
тутандыруучу заттар
тутандыруучу курамдар
тутандыруучу алкак
кыскыч
кысуучу түзмөктөр
жердештирүү
жердештирүү өлчөгүч
жылчык
катмардын ылайлануусу
ылайлануу
тапшырык
чыңоо
кайруу, жылчыксыздоо
бүтөө, толтуруу
калтырма тетиктер
кадоо
кадоо бирикмеси
корутунду, тыянак
жарака (жер жаракасы)
закомара (дубал бөлүгү)

закомелистость, комлева- тость	жооноючулук, кесекте- лүүлүк
закономерность	мыйзам ченемдүүлүк
закрепление	бекитүү
закрепление грунтов	кыртышты бекитүү
закройная машина	бычма машине
закрылок	канат бүккү
закрытая система	жабык тутум
закрытая эксплуатация	жабык пайдалануу
закупоренная сталь	кайнама болот
залегание горных пород	тоо тектер катмары
залежи руды	кен жатагы
заливка форм	калыптарга куюу
заложение взрывчатого ве- щества	жардыруучу затты салуу
заложник	барымтадагы адам
замазка	жылчык тыгын
замедленная киносъемка	жайлатылган кино тартуу
замедленное взрывание	жайлатылган жардыруу
замедлитель нейтронов	нейтрондорду жайлаткыч (басаңдаткыч)
замедляющая система	жайлатуучу тутум
замес теста	камыр жуурум
замещения схема	тең маани сөлөкөт
замирание	кыймылсыздануу
замкнутая сеть	туюк тарам
замкнутая система	туюк тутум
замкнутая телевизионная система	туюк телекөрсөтүү тутуму
замкнутый технологический цикл	туюк технологиялык мерчим
замок	кулпу
замолочивание	чулулоо
замораживание грунтов	топуракты, кыртышты тоң- дуруу

замораживание пищевых продуктов	азыктарды тоңдуруу
занос	1. күрткү, ширенди; 2. та-йып кетүү
занос автомобиля	автомобилдин таюусу
занос снежный	кар күрткүсү
зануление	нөлдөө
запаздывание сигнала	ишарат белгинин кечигүүсү
запаздывания блок	кечигүү блогу
запал	тутантма
запальная свеча	тутандыруучу шам
запань	запань (тосулган суу аймак)
запарник-смеситель кормов	тоюттарды буулап-аралаш-тыргыч
запас	камдык
запас геологический	геологиялык камдык
запас промышленный	өнөр жай камдыгы
запас хода	жүрүү камдыгы
запасные части	камдык бөлүктөр
запасы полезных ископае- мых	пайдалуу кендердин кам-дыгы
запирающий фильтр	тосуучу чыпка
заплечики	ийиндиктер
заполнители	толуктагычтар
запоминающее устройство	эс тутумдоочу түзмөк
запоминающий электрон- но-лучевой прибор	эс тутумдоочу электрондук-шоолалык алет
«Запорожец» (наз. укр. лег- ковых автомобилей)	«Запорожец» (укр. жеңил автосунун аталышы)
запрос	суроо-талап
запрессовка	жубастоо
запруда	убактылуу тогоон (гидро-техн.)
зарубка	оюктоо
заряд	дүрмөт

заряда сохранения закон	дүрмөт сактоо мыйзамы
зарядка частиц	бөлүкчөлөрдү дүрмөттөө
зарядная плотность	дүрмөт тыгыздыгы
зарядная станция	дүрмөттөөчү чордон
зарядное устройство	дүрмөттөөчү түзмөк
зарядное число	дүрмөт сан
заседание	отурум
заслонка	тоскуч
засмолок	чайыржер
«Застава» (югосл. легковое авто)	«Застава» (югосл. жеңил автосунун аталышы)
затачивание, заточка	курчутуу
затвор	бүтөгүч
затенение BIOS (в ЭВМ)	BIOSту көчүрүү (ЭЭМде)
затеска	кесикжер (жыгачта)
затирка	жылмалоо
зати́рочная машина	жылмалагыч машине
затон: 1. место стоянки судов; 2. запруда	1. булуң кеме туруучу жай; 2. бөгөт, тосмо
затор	кептелүү
заточка	курчутуу, учтоо
заточный станок	курчутуучу тес
затраты	чыгымдар
затравка	тутантма (запалдай эле)
затухания колебаний	термелүүлөрдүн басаңдоосу
затухания измеритель	басаңдоо өлчөгүч
затылование	кежигелөө
затяжка	1. кергич; 2. керүү
заусенец	1. булай; 2. быдыр
захват	чеңгел
захватное излучение	курчоо нурдануусу
захватывание частоты	жыштыкты кармоо
заходка	кирме

зацепка: 1. действие; 2. то, за что зацепляют; 3. препятствие

зацепление

защита памяти

защитная дамба

защитная техника

защитное реле

защитные материалы

защитные покрытия

защитный бетон

защитный контейнер

защитный костюм

заявка

заявление

звездная величина

звездный интерферометр

звездочка

звено

звено механизма

звеноразборочная поточная линия

звеносборочная поточная линия

звук

звуковая колонка

звуковидение

звуковое давление

звуковой барьер

звуковой удар

звуковоспроизведение

звуковых полей визуализация

звукозапись

звукоизоляция

1. илинүү, илиндирүү; 2. илгек; 3. тоскоол, илинчек

илиниш, илинишүү

эс тутумду коргоо

коргоочу маргатон

коргоочу техника

коргоочу реле

коргоочу текзаттар

коргоочу жабуулар

коргоочу бетон

коргоочу контейнер

коргоочу костюм

өтүнмө, табыштама

арыз

жылдыздык чоңдук

жылдыздык интерферометр

жылдызча (дөңгөлөк)

звено, тогоо

механизмдин тогоосу

тогоо ажыратуучу агым линиясы, катары

тогоо чогултуучу агым линиясы, катары

үн, дабыш

үндүк мамыча, колонка

үндөн көрүү

үн басымы

үн тоскоолдугу

үн соккусу

үн угузуу

үн талаасын көргөзүү

үн жазуу

үн обочолонтуу

звукометрическая станция	үн өлчөөчү чордон
звукопоглощающие конструкции	үн жутуучу конструкциялар
звукоподводная связь	суу астындагы үн байланыш
звукоосниматель	үн чыгаргыч (граммпластинка)
Зегера конусы	Зегердин конустары
Зеебека явления	Зеебек кубулуштары
Зеемена явления	Зееман кубулуштары (магниттик талаада атомдорду, молекулаларды, кристаллдарды бөлүүштүрүү)
зеерный пресс	зеердик жубас
зейгерование	зейгерлөө (ысытып бөлүү)
зеленая волна	жашыл толкун
землеройно-фрезерная машина	жер казгыч-фрезердик машине
землеройные машины	жер казгыч машинелер
землесосный снаряд	ылай, чалчык соргуч снаряд
земляная плотина	жер тогоон
земляное полотно	жер тилке
земляные работы	жер жумуштары
земная кора	жер кыртышы
земная станция	жердик чордон
земной магнетизм	жердик магнетизм
зензубель	сүргү
зенит	зенит (эң бийик чоку чекити)
зенитная артиллерия	зениттик артиллерия
зенитная пулеметная установка	зениттик пулеметтук орнотмо
зенитная управляемая ракета	зениттик башкарылма ракета
зенитное расстояние	зениттик аралык
зенитный артиллерийский комплекс	зениттик артиллериялык комплекс

зенитный ракетный комплекс	зениттик ракеттик комплекс
зенит-телескоп	зенит-телескоп
зенкер	зенкер (көп миздүү аспап)
зенкерование	зенкерлөө
зенкование	көзөнөк иштетүү
зенковка	көзөнөктөө
зеркало	күзгү
зеркало горения	күйүү күзгүсү
зеркальная антенна	күзгүлүү антенна
зеркальная лампа	күзгүлүү чырак
зеркальный канал	күзгүлүү канал
зеркальный фотоаппарат	күзгүлүү фотоаппарат
зеркальный чугун	күзгүлүү чоюн
зерно кристаллическое	кристалдуу дан
зерновая сеялка	дан сепкич
зерновоз	дан ташыгыч
зерновой комбайн	дан комбайны
зерновой метатель	дан ыргыткыч
зерноочистительная машина	дан тазалагыч машине
зерноочистительно-сушильный комплекс	дан тазалап-кургаткыч комплекс
зерноочистительный агрегат	дан тазалагыч агрегат
зернопогрузчик	дан жүктөгүч
зерносушилка	дан кургаткыч
зерно-травянная сеялка	дан-чөп сепкич
зерно-туковая сеялка	дан-семирткич сепкич
зерноуборочный комбайн	дан жыйноочу комбайн
зернь (ювелир. мелкие золотые, серебряные или медные шарики диаметром от 0,4 мм)	зергермончок, зергердан
зиверт (ед. изм. дозы гамма-излучения; $1 \text{ Зв} = 1 \text{ Дж/кг} = 1 \text{ м}^2/\text{с}^2$)	зиверт (гамма нурлануунун өлчөм бирдиги; $1 \text{ Зв} = 1 \text{ Дж/кг} = 1 \text{ м}^2/\text{с}^2$)

зигзаг-машина	буйтама-машине
зигмашина	зигмашине
ЗиЛ (завод им. Лихачева)	ЗиЛ (Лихачев атындагы завод)
змеевик	оролмо
знак	белги
знак качества	сапат белги
знак производственный	өндүрүш белгиси
знак товарный	товардык белги
знак фирменный	фирмалык белги
знаки астрономические	астрономия белгилери
знаки безопасности	коопсуздук белгилери
знаки геодезические	геодезиялык белгилер
знаки математические	математикалык белгилер
знаки нивелирные	нивелирдик белгилер
знаки химические	химиялык белгилер
знакопечатающий электрон-но-лучевой прибор	белги басуучу электрон-нур-дук алет
значащие цифры	маанилүү санариптер
значение физической величины	физикалык чоңдуктун мааниси
зодчество	архитектура, өнөрчүлүк
зола	күл
зола-уноса	учма күл (түтүн менен)
золение	күлдөө
золи	золдор
золотник	золотник (агым жөндөгүч)
золото	алтын
золото самородное	уюган алтын
золото сусальное	жука алтын, үлбүрөк алтын
золотое сечение	алтын кесилиш
золоуловитель	күл кармагыч
золочение	алтындоо
золь-гель-процесс	золь-гель-жараян
зона	чөлкөм

зона нумерации
зона парковки
зона проводимости
«Зонд» (автоматическая
межпланетная космическая
станция)
зонд акустический
зонд каротажный
зонд траловый
зонирование территории
зонная теория
зубило
зубообрабатывающие станки
зуборезный инструмент
зубчатая муфта
зубчатая передача
зубчатая рейка
зубчатое зацепление
зубчатое звено
зубчатое колесо
зубчатое соединение
зубчатый механизм
зуммер
зумпф

номурлоо чөлкөмү
жайгашуу чөлкөмү
өткөрүмдүүлүк чөлкөмү
«Зонд» (планеталар аралык
автоматтык чордондун ата-
лышы)
акустикалык зонд
каротаждык зонд
тралдык зонд
аймакты чөлкөмдөө
чөлкөм теориясы
кескич
тиш чыгаруучу тестер
тиш кесүүчү аспап
тиштүү кошкуч
тиштүү кыймыл өткөргүч
тиштүү рейка
тиштүү илиниш
тиштүү тогоо
тиштүү дөңгөлөк
тиштүү бирикме
тиштүү механизм
зуммер (үн аleti)
зумпф (аң, чуңкур)

И

игданит

игла
иглофильтр
иглофрезерование
игниatron
игольчатая лента
игольчатый подшипник
идеальная жидкость

игданит (жардыргыч ара-
лашма)
ийне
ийне чыпка
ийнелик фрезерлөө
игниatron
ийнелүү тасма
ийнелүү муунак жаздык
идеалдуу суюктук

идеальный газ
идентификатор
идентификация

идентичный
иерархический принцип
управления
«Иж» (название автомобилей
завода г. Ижевска)
избирательная система за-
воднения

избирательная телефонная
связь

избирательность
избирательный перенос
избытка воздуха коэффици-
ент

избыточность

изверженные горные породы

известковый туф

известняк

известь

известь воздушная

известь негашенная

извлечение

извещение

изгиб

изделие

издержка

излившиеся горные породы

излом

излучательность

излучение

измельчение

измерение

измеритель

идеалдуу газ
таанымалдагыч
таанымалдоо, идентифика-
ция

бирдей
даражалуу башкаруу тая-
нымы

«Иж» (Ижевск заводунун
автолорунун аталышы)
суулоонун тандамал тутуму

тандамал телефондук бай-
ланыш

тандоочулук

тандамал ташуу

аба ашыктыгынын коэффи-
циенти

ашыкчылык

атырылган тоо тектери

акиташтуу туф

акиташ

аки

аэроаки

өчүрүлбөгөн аки

чыгарып алуу

кабарлоо

ийүү, ийилүү

буюм

коромжу

агылган тоо тектери

сынык, бүгүш

нурлануучулук

нурлануу

майдалоо

өлчөө, ченөө

өлчөгүч, ченегич

измерительная линия	өлчөгүч, ченегич сызык
измерительная машина	өлчөгүч, ченегич машине
измерительная техника	өлчөгүч, ченегич техника
измерительное устройство	өлчөгүч, ченегич түзмөк
измерительный магазин	өлчөгүч, ченегич курам
измерительный микроскоп	өлчөгүч, ченегич микроскоп
измерительный преобразователь	өлчөгүч, ченегич өзгөрткүчү
измерительный прибор	өлчөгүч, ченегич алет
измерительный трансформатор	өлчөгүч, ченегич трансформатор
износ	жешилүү
износ допустимый	мүмкүн чектик жешилүү
износ моральный	моралдык жешилүү
износ физический	физикалык жешилүү
износостойкость	жешилүүгө туруктуулук
изо... (часть слова, означа- ющая: равный, одинаковый, подобный)	изо... (бирдей, барабар, ок- шош дегенди билдирген сөз курамы)
изобара	изобара (турактуу басым)
изобарический процесс	изобаралык жараян
изобарно-изотермический процесс	изобаралык-изотермикалык жараян
изобары	изобаралар
изобата	изобаттар
изобретение	ойлоп табуу
изобутан	изобутан
изобутен	изобутен
изобутилен	изобутилен
изогииеты	изогииеттер (жаандуулуктун сызыктары)
изогипса	изогипстер (горизонталдар)
изогоны	изогондор (жер магниттик сызыктарынын бурчтары)

изодром	изодром (кайра байланыш түзмөгү)
изодромный регулятор	изодромдук жөндөгүч
изоклины	изоклиндер (жер магниттик сызыктары)
изол	изол (обочолонткуч материал)
изолиния	изосызыктар (бирдей сызыктар)
изолятор электрический	электрдик обочологуч
изоляциянная машина	обочологуч машине
изоляциянные масла	обочолооч майлар
изомеризация	изомерлөө
изомерия	изомерия (атомдук, молекулалык курамы бирдей, бирок түзүлүшү ар башка химиялык бирикме)
изомеры	изомерлер (атомдук курамы бирдей, бирок химиялык түзүлүшү ар башка заттар)
изометрия	изометрия
изоморфизм	изоморфдуулук
изооктан	изооктан
изопентан	изопентан
изопрен	изопрен
изопреновые каучуки синтетические	изопрендик синтетикалык каучуктар
изостатическое прессование	изостатикалык жубастоо
изотактические полимеры	изотактикалык полимерлер
изотаха	изотаха (метеорологиялык изолиниялар)
изотермическая закалка	изотермиялык чыңалтуу
изотермическая штамповка	изотермиялык мөөрлөө
изотермический автомобиль	изотермиялык автомобиль
изотермический вагон	изотермиялык вагон

изотермический отжиг	изотермалык жашытуу
изотермический процесс	изотермалык жараян
изотерма	изотерма
изотопные индикаторы	изотоптук индикаторлор
изотопный генератор	изотоптук генератор
изотопный ракетный двигатель	изотоптук ракеталык кыймылдаткыч
изотопы	изотоптор (бирдей атомдук номурлуу хим.элементтер)
изотропия	изотропия (бирдей касиеттүүлүк)
изотропный излучатель	изотроптук нурданткыч
изохора	изохора (туруктуу көлөмдү чагылдырган сызык)
изохорический процесс	изохордук жараян
изохорно-изотермический процесс	изохордук-изотермалык жараян
изохронность колебаний	изохрондук термелүүлөр
изоцианаты	изоцианаттар (органикалык бирикмелер)
изоэнтальпийный процесс	изоэнтальпийлик жараян
изоэнтропийный процесс	изоэнтропиялык жараян
изразцы, кафли	изразтар (кафелдер)
изумруд	зымырыт
изыскания	изилдөөлөр
изыскания подробные	тетиктеп изилдөөлөр
«Икарус» (название венг. автобуса)	«Икарус» (венгр автобусунун аталышы)
иконоскоп	иконоскоп (телетүтүкчө)
икосаэдр	икосаэдр (жыйырма кырдуулук)
икс-единица (ед. длины-100,206 ⁻¹⁵ м)	икс-бирдик (узундук бирдиги-100,206 ⁻¹⁵ м)
иллюминатор	иллюминатор (кеме (учак) терезе)

иловая площадка
ильменит
иммерсионная система

импеданс
имплозивная обработка
пласта
импост

импрегнирование

импульс
импульс акустический
импульс силы
импульс электрический
импульсметр

импульсная лампа
импульсная модуляция
импульсная система управ-
ления

импульсная техника
импульсное управление элек-
троприводом

импульсный диод
импульсный источник света
импульсный ракетный дви-
гатель

импульсный трансформатор
инвар
инвариантность
инвентаризация
инвентарь
инвертор
инвестиции

чөгүндүлөр аянтчасы
ильменит (минерал)
иммерсиялык тутум (оптика-
лык тутум)

импеданс (каршылык, эл.,)
катмарды имплозивдик иш-
тетүү (гидравлика)
импост (арх. – түркүктүн,
дубалдын бөлүгү)

импрегниралоо (канакты-
руу, сиңирүү-кездеме, жы-
гач)

каккы, сокку
акустикалык каккы
күчтүн соккусу
электрдик сокку
импульсметр (сокку (каккы)
өлчөгүч)

каккылык чырак
соккулап түрдөнтүү
соккулук башкаруу системи

соккулук техника
электр иштеткичти соккулук
башкаруу

соккулук диод
жарыктын соккулук булагы
соккулук ракета кыймыл-
даткычы

соккулук трансформатор
инвар (металл куймасы)
өз алдынчалык
инвентарлоо, шаймандоо
шайман, инвентарь
инвертор
инвестициялар

ингалятор	ингалятор
ингибиторы	ингибиторлор
ингредиент	ингредиент (курам бөлүк)
индекс	индекс
инден-кумароновые смолы	инден-кумарон чайырлары
индентор	индентор (катуулук өлчөгүч алет)
индивидуальный ракетный двигатель	жеке ракеттик кыймылдаткыч
индивидуальный электропривод	жеке электрштеткич
индиго	индиго (көк боёк)
индигоидные красители	индигоиддик боёгучтар
индий	индий (металл)
индикатор	көргөзгүч, индикатор
индикатор кругового обзора	тегерете баамдоонун көргөзгүчү, индикатору
индикатор частичных разрядов	айрым дүрмөтсүздөндүрүүнүн көргөзгүчү, индикатору
индикаторная диаграмма	көргөзгүчтүк диаграмма
индикаторная мощность	көргөзгүчтүк кубаттуулук
индикаторы химические	химиялык көргөзгүчтөр
индуктивная катушка	индуктивдүү чыгырык
индуктивная нагрузка	индуктивдүү жүктөм
индуктивное сопротивление	индуктивдүү каршылык
индуктивности измеритель	индуктивдүү өлчөгүч
индуктивность	индуктивдүүлүк
индуктивный датчик	индуктивдүү билдиргич
индуктированное электрическое поле	индуктивдешкен электр талаасы
индуктор	индуктор
индукторная электрическая машина	индуктивдүү электр машинасы
индукционная дефектоскопия	индукциялык кемтиктөө

индукционная катушка
индукционная печь
индукционный измеритель-
ный прибор
индукционный нагрев
индукционный насос
индукционный ток
индукция

индустриальные масла
индустрия
индуцированное излучение
инертные газы
инерционная навигация
инерциальная система от-
счета

инерции закон
инерционный аккумулятор
инерционный двигатель
инерция

инжектор
инженерная геодезия
инженерная геология
инженерная гидравлика
инженерная подготовка тер-
риторий

инженерная психология
инженерная служба
инженерное оборудование
инженерные изыскания
инженерные сети

инициатива
инициирование
инициирующие взрывчатые
вещества

индукциялык түрмөк
индукциялык меш
индукциялык өлчөөчү алет
индукциялык жылытуу
индукциялык соркыскыч
индукциялык агын
индукция (дүүлүктүрүү,
дүүлүгүү)

индустриялык майлар
индустрия (өнөр жай)
индукцияланган нурдануу
инерттик газдар
инерциялык багыттоо
инерциялык эсептөө системи

инерция мыйзамы
инерциялык аккумулятор
инерциялык кыймылдаткыч
инерция

инжектор (чуурутма)
инженердик геодезия
инженердик геология
инженердик гидравлика
аймакты инженердик даяр-
доо

инженердик психология
инженердик кызмат
инженердик жабдуу
инженердик изилдөөлөр
инженердик тарам
демилге
демилгелөө
алгачкы себептен жардыруу
заттары

инклинметр	инклинметр (жантаюу өлчөөч)
инклинметрия	инклинметрия (жантаюу өлчөө)
инконель	инконель (куйма)
инкубатор	инкубатор
инсектициды	инсектициды
инсоляция	күнгө кактоо
инспекция	инспекция
инспектор	тескөөчү
инструктаж	нускалоо
инструкция	нускама
инструмент	аспап
инструментальная сталь	аспаптык болот
инструментальный микро- скоп	аспаптык микроскоп
интеграл	интеграл
интеграл вероятности	ыктымалдык интегралы
интегральная доза	интегралдык чен өлчөм
интегральная оптика	интегралдык оптика
интегральная показательная функция	интегралдык көрсөткүч функция
интегральная схема	интегралдык сөлөкөт (схема)
интегральная цифровая сеть связи	байланыштын интегралдык санариптик тарамы
интегральное исчисление	интегралдык эсептөө
интегральное стереокино	интегралдык стереокино
интегральные косинус и синус	интегралдык косинус жана синус
интегральные уравнения	интегралдык теңдемелер
интегральный логарифм	интегралдык логарифм
интегратор	интегратор
интеграф	интеграф
интеграции степень	интеграция даражасы

интегрирующее устройство	интеграциялоочу түзмөк
интеллект	интеллект
интеллект искусственный	жасалма интеллект
интеллектуал	интеллектуал
интеллигент	интеллигент
интеллектуальная деятельность	интеллектуалдык ишмердик
интелсат	интелсат (спутник)
интенсивность звука	үндүн ургалдуулугу
интенсивность изнашивания	жешилүү ургалдуулугу
интенсивность отказов	бузулуулардын ургалдуулугу
интенсивность света	жарыктын ургалдуулугу
интенсиметр	интенсиметр
интесификация	ургалдоо
интерколумний	интерколумний (мамы аралык)
«Интеркосмос» (наименование серии ИСЗ)	«Интеркосмос» (ЖЖЖнын сериясынын аталышы)
интеркристаллитная коррозия	кристалл аралык коррозия
интерметаллид	интерметаллид
интернэшонал	интернэшонал
интерполятор	интерполятор
интерполяция	интерполяция
интерпретатор	чечмелегич
интерпретация	чечмелөө
«Интерспутник» (международная система спутниковой связи)	«Интерспутник» (эл аралык жандооч байланыш системасы)
интерфейс	интерфейс
интерференционный световой фильтр	интерференциялык жарык чыпка
интерференция	интерференция (катталыш)
интерференция скважин	жер куялар интерференциясы катталышы

интерферометр	интерферометр
интерцептор	интерцептор
интерьер	интерьер, ички жасалга
интроскоп	интроскоп (текшерме орнот- мо)
интроскопия	интроскопия
интрузивные горные породы	интрузивдик тоо тектери (тереңдеги)
интрузия	интрузия
инфильтрация	чыпкаланып чыгуу
информатика	информатика
информации теория	маалымат теориясы
информационно-поисковая система	маалымат-издөө тутуму
информация	маалымат
инфракрасная техника	инфракызыл техникасы
инфракрасного излучения источники	инфракызыл нурлануу бу- лактары
инфракрасное излучение	инфракызыл нурдануу
инфраструктура	инфратүзүм
инцидент	инцидент
иод, йод	иод, йод
иодиды	иодиддер
иодная лампа	иоддук чырак
иодная яма	иоддук аң
иодометрия	иодометрия
ИОЛ (интраокулярные лин- зы)	ИОЛ (интраокулярдык лин- залар)
ионизационная камера	иондоочу камера
ионизационный вакуумметр	иондук вакуумметр
ионизация	иондоо
ионизирующее излучение	иондоочу нурдануу
ионик	ионик (арх. орнамент)
иониты	иониттер (органикалык ча- йырлар)

ионная проводимость	иондук өткөрүүчүлүк
ионная связь	иондук байланыш
ионное легирование	иондук легирлөө
ионное пятно	иондук так
ионный микроскоп	иондук микроскоп
ионный обмен	иондук алмашуу
ионный проектор	иондук проектор
ионный ракетный двигатель	иондук ракеталык кыймыл- даткыч
ионный электропривод	иондук электр иштеткич
ионозонд	ионозонд (иондук зонд)
иономеры	ион өлчөгүч
ионообменные смолы	ион алмаштыруучу чайыр- лар
ионосфера	ионосфера
ионы иридий	иридий иондору
иризация	ириздөө (оптикалык кубу- луш)
ирригация	сугаруу
ископаемые (полезные)	кендер (пайдалуу)
искатель	издегич
искрение	учкундоо
искровая проба	учкундук сынам
искровой промежуток	учкундук аралык
искровой разряд	учкундук дүрмөтсүздөндүрүү
искровой разрядник	учкундук дүрмөтсүздөндүр- гүч
искрогашение	учкун өчүрүү
искусственная комета	жасалма комета
искусственная электролиния	жасалма электр линиясы
искусственная почка	жасалма бөйрөк
искусственная тяжесть	жасалма оордук
искусственное «Сердце-лег- кие» аппарат	жасалма «Жүрөк-өпкө» ап- параты

искусственной вентиляции легких аппарат	өпкөнү жасалма дем алдыруу аппараты
искусственные волокна	жасалма булалар
искусственные горючие газы	жасалма күйүүчү газдар
искусственные сооружения	жасалма куралмалар
искусственный интеллект	жасалма интеллект
искусственный остров	жасалма арал
искусственный спутник Венеры	Чолпондун жасалма жандоочусу
искусственный спутник Земли	Жердин жасалма жандоочусу
искусственный спутник Луны	Айдын жасалма жандоочусу
искусственный спутник Марса	Марстын жасалма жандоочусу
исландский шпат	ислан шпаты (кальцитин түрү)
ИСО (международ. орг-ция по станд-ии)	СЭАУ (стандартташтыруунун эл аралык уюму)
испарение	буулануу
испаритель	бууланткыч
испарительная установка	бууланткычтык орнотмо
испарительное охлаждение	буулантып муздатуу
испарительность топлива	отундун буулануучулугу
испарометр	буу өлчөгүч
исполнительный механизм	аткаруу механизми
исправность	ондук, ондуулук
испытание материалов	текзаттарды сыноо
испытание машин	машинелерди сыноо
испытательная программа	сыноочу программа
исследование	изилдөө
исследование операции	операцияны изилдөө
исследовательский реактор	изилдөө реактору
истираемость	жешилүүчүлүк
источники света	жарык булактары

источники тока

источники ядерного излучения

истребитель

«Исузу» (марка япон. автомобилей)

итерация

иттербий

иттрий

йод

агын булактары

өзөктүк нурлануу булактары

истребитель (кыргызч, жойгуч, ойрондогуч)

«Исузу» (япон автосунун маркасы)

кайталоо

иттербий (сейрек металл)

иттрий (сейрек металл)

йод

К

«Ка-32» (сов. многоцелевой вертолет)

кабелеискатель

кабелеукладчик

кабель

кабель связи

кабель-кран, кабельный кран

кабельная канализация

кабельная ЛЭП (линия электропередачи)

кабельная муфта

кабельное судно

кабельные масла

кабельный кран

кабельтов (ед. длины в навигации 0,1 мили = 185,2 м)

кабестан

кабина

кабинет

каботажное судно

«Ка-32» (сов. көп максаттык тик учактын аталышы)

кабел издегич

кабел төшөгүч

кабель

байланыш кабели

кабел-кран, кабелдүү кран

кабелдик агындылоо

кабелдик ЭБЧ (электр берүү чубалгысы)

кабелдик кошкуч

кабелдик кеме

кабелдик майлар

кабелдик кран

кабельтов (багыттоодогу узундук бирдиги 0,1 мили = 185,2 м)

кабестан (тик турган ороп тартма)

кабина, обочо бөлмө

кабинет, иш бөлмө

жээк кеме

кабриолет	кабриолет (чүмкөмө чанак)
кабрирование	кабрирлөө (тик учуу)
кавальер	кавальер (топурак жал)
кавасаки	кавасаки (мотор-жел тосмо- луу кеме)
каверномер	каверномер (диаметр өлчө- гүч)
кавернометрия	кавернометрия (диаметр өлчөө)
каверны	каверналар (тоо тектеринде- ги коңулдар)
КАВЗ (автобусы Курганского автозавода)	КАВЗ (Курган автозаводу чыгарган автобустардын аталышы)
кавитация	кавитация (суюктуктун ту- таштыгынын үзүлүшү-кө- бүктөр)
кадастр	кадастр
«Кадиллак» (легковой авто- мобиль США)	«Кадиллак» (АКШ жеңил автомобилдеринин аталы- шы)
кадмий	кадмий
кадмикон	кадмикон (бергич алет)
кадмирование	кадмийлөө
кадр	кадр
кадрирующая рамка	кадрлооч алкак
кадровая развёртка	кадрлык жаюу
кадровой развёртки генера- тор	кадрдык жаюунун генера- тору
кадроскоп	кадроскоп
кажущаяся память ЭВМ	ЭЭМдин эс тутум сымалы
КАЗ (марки грузовых авто- мобилей автозавода г. Кур- ган)	КАЗ (Курган шаарынын автозаводунун жүк автомо- билдер маркасы)
казеиновые краски	желим сырлар

казённик	кундак (замбиректин арткы бөлүгү)
каинит	каинит (минерал)
каландр	каландр (текстиль жубасы)
калёвка	калёвка (сүргүнүн түрү)
калибр	1. калибр; 2. көз өлчөөч (аспап)
калибратор	тактооч
калибрование	калибрлөө, өлчөм ылгоо
калиброванная сталь	калибрленген болот
калибровка	калибрлөө
калибровка валков	октолгоочторду калибрлөө
калибровка отверстий	көзөнөктөрдү калибирлөө
калий	калий
калийные соли	калий туздары
калифорний	калифорний (хим.элемент)
калия гидроксид	калий гидроксиди
калия карбонат	калий карбонаты
калоризаторный двигатель	калоризатордук кыймыл-даткыч
калорийность пищи	азыктын калориялуулугу (тоюмдуулугу)
калорийность топлива	отундун таптуулугу
калориметр	калориметр, тап өлчөгүч
калориметрия	калориметрия, тап өлчөө
калорифер	калорифер, аба жылыткыч
калория	калория (жылуулук санынын бирдиги, кал.)
калькулятор	калькулятор, эсепчот
калькуляция	калькуляция
кальмаллой	кальмаллой (никель-жез)
кальций	кальций
кальцит	кальцит
кальция карбид	кальций карбиди

КамАЗ (марка грузовых автомобилей Камского автозавода)

камбуз

камвольное прядение

камеди, гумми

каменная плотина

каменная соль

каменное литье

каменно-земляная плотина

каменноугольная смола

каменноугольный пек

каменные конструкции

каменные природные строительные материалы

каменные работы

каменный уголь

камень бордюрный

камера

камера с бегущим лучом

камера сгорания

камера сжатия

камерная печь

камерная топка

камертон

камнедробилка

камнеобработка

камнерезная машина

камнеуборочная машина

камуфлетное взрывание

камфора

камышит

канава боковая

канава осушительная

КамАЗ (Камск заводунун жүк автомобильдеринин маркасы)

камбуз (кеме ашканасы)

ноотулук ийрүү

желим шире (жыгачтын ширеси)

таш тогоон

таш туз

таш куюу (куйма таш)

таш-жер тогоону

таш көмүр чайыры

таш көмүр кумалагы

таш конструкциялары

табигый таш курулуш текзаттары

таш жумуштары

таш көмүр

жээк таш

камера

жүгүртмө шоолалуу камера

күйүү камерасы

кысуу камерасы

камералуу меш

камердик от жагуу

камертон (үн үлгү)

таш майдалагыч

таш иштетүү

таш кесүүчү машине

таш жыйнагыч машине

камуфлеттик жардыруу

камфора (эфир майы)

камыш такта

каптал арык

кургаткыч арык

канавокопатель	арык казгыч, канал казгыч
канал	канал
канал связи	байланыш каналы
канализационная сеть	суу агындылоо тарамы
канализационный коллектор	суу агынды топтогуч
канализационный колодец	суу агындылык кудук
канализация	суу агындылоо
канализация электрической энергии	электр энергиясын суу агындылоо
канальный электронный умножитель	каналдык электрон көбөйткүчү
канальный реактор	каналдык реактор
канат	зым аркан
канатная дорога	аркан жол
канатная передача	аркандуу алып берүү (алып бергич)
канатная пила	аркан араа
кандела	кандела (жарык күчүнүн бирдиги, кд)
канифас-блок	канифас-чыгырык
канифоль	канифоль (колофон чайыры)
каннелюры	каннелюрлар (ноочолор)
каноз	каноз (узун кайык)
канталь	канталь (темир-хром)
кантователь	оодаргыч
каолин	каолин, ак чопо
каолинит	ак чопо-таш
каоны	каондор (мезондор-физикалык бөлүкчө)
капельный анализ	тамчылык талдоо, анализ
капиллярная дефектоскопия	капиллярдык кемтик байкооч
капиллярные явления	капиллярдык кубулуш
капитальное строительство	капиталдык курулуш
капитальные вложения	капиталдык салым

капитальные горные выра- ботки	капиталдык тоо-кен казын- дылары
капитель	капител (түркүк башы)
Каплана турбина	Каплан барасы (бурулма ка- лактуу бара)
капотирование самолета	учакты капоттоо (сырттоо)
капролактан	капролактан (ак кристалл- дар)
капрон	капрон
капсула	1. кабык; 2. капсула (космос корабльдеринин жана жер- дин жасалма жандоочтору- нун түшүүчү аппаратынын аталышы)
капсульный гидроагрегат	капталган гидроагрегат
капсюль	капсюль (тутандыргыч)
каптаж	каптаж: 1. газ кармагыч; 2. суу кармагыч
каптал	каптал (мукабадагы жээк тасма)
капустоуборочный комбайн	капуста жыйнагыч комбайн
карабин	карабин, келте (кыска мыл- тык)
каравелла	каравелла (кеме түрү)
каракка	каракка (чоң кеме)
карат (внесистемная ед. мас- сы драгоц. камней и жемчу- га, 1 кар.=0,2 г =200 мг)	карат (асыл таштардын жана берметтин салмак бирдиги, 1 кар.= 0,2 г = 200 мг)
карбаматы	карбаматтар (уретандар-ор- ганикалык бирикме)
карбамид	карбамид
карбамидные смолы	карбамиддик чайырлар
карбас	карбас (кеме түрү)
карбиды	карбиддер
карбин	карбин (көмүртек полимери)

карбо..., карбон...

карбоксильная группа
карбокси метилцеллюлоза
карболовая кислота (фенол)
карбонаты

карбонизация
карбонильная группа
карбоновые кислоты
карбопласты

карборунд
карботермия
карбюратор
карбюраторный двигатель

карбюризатор
карго-план, грузовой план

карданный механизм
карданный шарнир
кардное прядение
кардокс

кардолента, игольчатая лента
каретка
кариатида
каркас
каркасно-панельные конструкции
карлингс
карматрон

көмүр..., көмүртекке тийиштүү сөздөрдүн курамы
карбоксилдик топ
карбокси метилцеллюлоза
карбол кислотасы (фенол)
карбонаттар (көмүр кычкылдарынын туздары)
карбонизациялоо (көмүрлөө)
карбонилдик топ
карбон кислотасы
карбокатмарлар (көмүр катмарлар)
карборунд (көмүр күкүрт)
карботермия (көмүртермия)
карбюратор
карбюраторлуу кыймылдаткыч
көмүртектөөч
карго-мерчем (жүктүк мерчем)
кардан механизми
кардандык допшо
карддык ийрүү
кардокс (жалынсыз жардыруу)
ийнелүү тасма (тарама машина)
жылгыч
кариатида (айкел түркүк)
каркас
каркас-панелдүү конструкциялар
карлингс (кеме бөлүгү)
карматрон (термелүү жараткыч алет)

кармашек	чөнтөкчө
карналлит	карналлит (минерал)
карниз	дубал жээктеме
карно цикл	карно мерцими
карнотит	карнотит (минерал)
каротаж	каротаж (жеркуя изилдөө усулу)
карст	карст (сууга эрүү жараяны)
карт (спортивный автомо- биль)	карт (жарыш автомобили)
карта	карта
картер	картер
картографическая сетка	картографиялык тор
картографические проекции	картографиялык элестер
картография	картография
картон	картон (калың кагаз)
картофелекопатель	картөшкө казгыч
картофелесажалка	картөшкө тиккич
картофелесортировка	картөшкө ылгагыч
картофелеуборочный ком- байн	картөшкө жыйнооч комбайн
картридж	картридж
картуш	картуш (арх. кооздогуч эле- мент)
карусельная печь	тегеренме меш
карусельная разливочная машина	тегеренме бөлүп куюучу ма- шине
карусельный станок	тегеренме тес
карьер	карьер
касательная	жаныма
касательная плоскость	жаныма тегиздик
касательное ускорение	жаныма ылдамдануу
каскад	1. шаркыратма; 2. вирус (комп.); 3. кырка
каскад вентильный	сарп башкармалуу кырка

каскад гидроэлектростанций	гидроэлектр чордондорунун кыркасы
каскад усиления	күчөтүү кыркасы
каскад электромашинный	электрмашинелик кырка
каскадный электропривод	электр иштеткичтер кыркасы
каскадный усилитель	кырка күчөткүчтөр
Кассегрена антенна	Кассегрен антеннасы
кассета	кассета
кассетное кино	кассеталуу кино
кассетные боеприпасы	кассеталуу ок-дарылар
касситерит	касситерит (минерал)
каталог	каталог
ката диоптр, световозвращатель	ката диоптр, жарык чагылтыгыч
катаклизм	алаамат (табиятка тиешелүү)
катализ (химич.)	катализ (таасирдик ылдамдыгын өзгөртүү)
катализаторы	катализаторлор
катамаран	катамаран (коштулку кайык)
катанка	жайма зым
катапульта	катапульта
катапультное кресло	катапульталык отургуч
катаракт, демпфер	катаракт, демпфер (жумшарткыч)
катастрофа	апаат
катафорез, электрофореза	катафорез, электрофорез
катафот	катафот (жарык кайыргыч)
категория: 1. научная; 2. группа, разряд	категория; 2. топ, түркүм, даража
катер	катер (тез кайык)
катет	катет (тик жак)
катиониты	катиониттер (чайырлар)
катионные красители	катиондук боёгучтар

катионы	катиондор (терс иондор)
катод	катод (терс уюлдук)
катодное распыление	катоддук чаңдатуу
каток: 1. ледовый; 2. валик	1. жылгаяк аянт; 2. таптагыч, таптооч
каток дорожный	жол таптагыч
каток полевой	талаа таптагыч
катоптрика	катоптрика (күзгү оптика)
катун	куланды таш
катушка	чыгырык, түрмөк
катушка зажигания (индукционная катушка)	от алдыргыч түрмөк (дүүлүктүрүү түрмөгү)
катушка индуктивности	дүүлүктүрүү түрмөгү
каупер	каупер (аба жылыткыч)
каустик	каустик (натрий суу кычкылы)
каустическая поверхность	каустикалык бет
каустическая сода	каустикалык сода
каустобиолиты	каустобиолиттер (күйүүчү кен)
каучук натуральный	накта каучук
каучуки синтетические	синтетикалык каучуктар
кафли, изразцы	кафелдер (карапа тактачалары)
качение	термелүү, чайкалуу, чайпалуу
качающийся инерционный конвейер	термелме инерциялык жылдырма ташыгыч
качение	чайпалуу
качественная сталь	сапаттуу болот
качественный анализ	сапаттык талдоо, анализ
качество поверхности	беттин сапаты
качество продукции	өндүрүмдүн сапаты
качка судна	кеменин чайпалуусу
кашмилон	кашмилон (полимер буласы)

кааяк

квадрант

квадрат: 1. (площадь);
2. (степень); 3. (линейная ед.
изм. 1 к = 48 кент = 18 мм)

квадратичная форма

квадратичное отклонение

квадратичное среднее

квадратура

квадратурные формулы

квадрафония, стереофония

квадрига

квазистатический процесс

квазистационарный процесс

квазиупругая сила

квазичастицы

квалиметрия

квалитет

квалификация

квант действия, планка по-
стоянная

квант света, фотон

квант энергии

квантование сигнала

квантовая механика

квантовая статистика

квантовая химия

квантовая электродинамика

квантовая электроника

кайык

квадрант, чейрек

чарчы: 1. аянт; 2. даража;
3. сызыктуу ченемдер бир-
диги 1 ч = 48 кент = 18 мм.
чарчылык форма (экинчи
даражалуу өзгөрүлмөлүү көп
мүчө)

чарчылык четтөө

чарчылык орточо

чарчылык

чарчылык туюнтмалар

квадрафония, стереофония

квадрига (төрт аттык араба)

квазистатикалык жараян

квазитуруктуу жараян

квазисерпилгич күч

квазибөлүкчөлөр

квалиметрия (сапатты сан-
дап баалоо)

квалитет (тактык мүнөз)

1. дасыктык; 2. кесип, адис-
тик

квант аракети, планк турак-
туусу

жарык кванты, фотон

энергия кванты (соңку энер-
гия)

ишарат белгини кванттоо

кванттык механика

кванттык статистика

кванттык химия

кванттык электродинамика

кванттык электроника

квантовые стандарты частоты	жыштыктын кванттык стандарты
квантовые часы, атомные часы	кванттык саат, атомдук саат
квантовый генератор	кванттык генератор
квантовый усилитель	кванттык күчөткүч
квантометр	квантометр, квант өлчөгүч
квантоскоп, лазерный кинескоп	квантскоп, лазердик кинескоп
кварки	кварктар (божомол жөнөкөй бөлүкчөлөр)
кварта (брит. ед. объема и вместимости: жидкая $1\text{K}=0,946353\text{ дм}^3$; сухая $1\text{K}=1,10122\text{ дм}^3$)	кварта (брит. көлөм жана сыйымдуулук бирдиги: суюк $1\text{K}=0,946353\text{ дм}^3$; кургак $1\text{K}=1,10122\text{ дм}^3$)
квартирдек	квартирдек (кеме бөлүгү)
кварц	кварц
кварцевое стекло	кварц айнеги
кварцевые часы	кварц сааты
кварцевый калибратор	кварцтык калибрлегич
кварцевый резонатор	кварцтык резонатор (өрчүндөткүч)
кварцит	кварцит (кварц таш)
квасцы	ачыткылар
квершлаг	квершлаг (шахта өтмөгү)
кевлар, полиамидные воллока	кевлар (пластик материалдын түрү)
кегель	кегель (тамга өлчөм)
кек	кек (химиялык чөгүндү)
кельвин (ед. теплоты $1\text{K}=1/273,16\text{ }^\circ\text{C}$)	кельвин (жылуулук бирдиги $1\text{K}=1/273,16\text{ }^\circ\text{C}$)
кемпинг	кемпинг (жайкы автолагерь)
кенаф	кендир
кенотрон	кенотрон (электрондук чырак)

Кеплера законы	Кеплер мыйзамдары
керамзит	керамзит
керамзитобетон	керамзитбетон
керамика	керамика
керамические краски	керамикалык сырлар
керамические плитки для полов	төшөлмөлүк керамикалык тактачалар
керамические покрытия	керамикалык жабуулар
керамический двигатель	керамикалык кыймылдаткыч
керамический конденсатор	керамикалык конденсатор
керма (ед. изм. энергии: кДж/кг-гр эн)	керма (энергия өлчөм бирдиги, кДж/кг-гр эн)
керметы	керметтер (карапа-металл)
керми мощность (Гр/с)	керми кубаттуулугу (Гр/с) (жылуулук батареясы)
кern	кern (бургуланып алынган үлгү)
кернер	кернер (слесарь аспабы)
керосин	керосин
керосинорез, бензорез	керосинокес, бензокес
Керра явление	Керр кубулушу
кессон	кессон
кессонная болезнь	басым оорусу
кетали	кеталдар (эфир суюуктугу)
кетоны	кетондор (пластмасса эриткич)
кettельная машина	кеттел машинеси (тигүү өнөр жайы)
кеч	кеч (жел кеме)
кианит	кианит (минерал)
кибернетика	кибернетика
кибернетика техническая	техникалык кибернетика
кибернетика химическая	химиялык кибернетика

кивцэтная плавка (кислород-
но-взвешенная циклонная
электротермическая плавка)

кикстартер

килевание

килেকтор

кило... (10^3)

киловатт-час

килограмм

килограмм-сила

килопонд (ед. изм. силы тя-
жести $1\text{кр} = 1\text{кгс} = 9,80665$
Н)

киль

кильблок

кильватер

кильсон

кимберлит

кимограф

кингстон

кинематика

кинематическая вязкость

кинематическая пара

кинематическая схема

кинематическая цепь

кинескоп

кинетика

кинетика физическая

кивцэттик эритуу (кычкыл-
тектик салмакталган мер-
чимдик электр-термикалык
эритуу)

тепме стартер

кеме жантайтуу

килেকтор (кеме түрү)

кило... (10^3 - миң дегенди
билдирет)

киловатт-саат (миң ватт-саат)

килограмм (миң грамм)

килограмм-күч (миң грамм-
күч)

килопонд (оордук күч бирди-
ги $1\text{кр} = 1\text{кгс} = 9,80665$ Н)

киль (кеме устуну)

кильблок (кеме таянычы)

кильватер (кеме-кербен,
кеме изи)

кильсон (кеме тетиги)

кимберлит (тоо теги)

кимограф (мед.алет)

кингстон (кемедеги жапкыч
же сарпбашкаргыч)

кинематика (кыймылдык)

кыймылдык илээшкектик

кыймыл жуп

кыймылдык түзүлүш

кыймылдык чынжыр

кинескоп (эл.-шоолалык
алет)

кинетика (кыймылга кел-
тирүү)

физикалык кинетика

кинетика химическая
кинетическая энергия
кинетический момент
кинетостатика

кино... (от греч. означает -
двигаю, двигаюсь)

киноварь
кинокадр
кинокамера
кинокопировальный аппарат

кинолетопись
кинопередвижка
киноплёнка
кинопроекционный аппарат
кинопроекционный экран
киносъёмка
киносъёмочный аппарат
кинотеодолит

киноустановка
кипение
кипение металла
киповая планка

кипрегель

кипятильник
кипящая сталь
кипящего слоя печь
кипящий реактор
кипящий слой, псевдоожиг-
женный слой

химиялык кинетика
кинетикалык энергия
кинетикалык момент
кинетстатика(механиканын
бөлүгү)

кино... (грекче - кыймыл-
дайм, кыймылдатм дегенди
билдирет)

киноварь (сымап минералы)
кинокадр
кинокамера

кинонускалооч аппарат, ки-
нокөчүрмө аппараты
тарыхый кинобаян
көчмөкино

кинотасма
киночагылдыруучу аппарат
кино көрсөтүүчү экран
кино тартуу
кино тартма аппарат
кинотеодолит (кыймыл сы-
зыктооч)

киноорнотмо
кайноо
металлдын кайноосу
киптик планка (багыттооч
кеме тетиги)
кипрегель (геодезиялык
алет)

кайнаткыч
кайнама болот
кайнама катмардын меши
кайнама реактор
кайнак катмар, куюлбастай
катмар

кирка	чукулдук, керки
кирпич	кыш
кирпичная кладка	кыш кынамы
кирпичный ряд	кыш катары
Кирхгофа закон излучения	Кирхгоф нурдануу мыйзамы
Кирхгофа правила	Кирхгоф эрежеси
кислород	кычкылтек
кислородная резка	кычкылтектик кесүү
кислородно-конвертерный процесс	кычкылтек-үйлөтүү жараяны
кислородно-факельная плавка	кычкылтек-жалындуу эритүү
кислотные красители	кислоталуу боёгучтар
кислотостойкие материалы	кислотага туруктуу текзаттар
кислотостойкость	кислотага туруктуулук
кислоты	кислоталар
кисть, кисточка: 1. худож.; 2. часть руки; 3. растения; 4. украшение	1. кыл калем; 2. беш манжа; 3. сабак; 4. чачы, чачыча
киянка	жыгач балка
клавиатура	арип тергич
клавишная вычислительная машина	арип тергичтүү эсептөө машинеси
кладовая	буюмкана
клапан	сарпбашкаргыч, клапан
Клапейрона уравнение	Клапейрон теңдемеси
Клапейрона-Клаузиуса уравнение	Клапейрон-Клаузиус теңдемеси
классификатор	классификатор
классификация	классификация (сыныптоо, бөлүнүштүрүү)
классы точности (квалитет)	тактык класстар (тактык мүнөздөмөлөр)
классы чистоты	сыйдалык классы

классицизм	үлгүлүүлүк
кластер	кластер (комп.-тобу)
клаузура	клаузура (арх.-окутуу)
клеевое соединение	желимдик бирикме
клеевые краски	желим сырлар
клеёнка	клеёнка
клей	желим
клеильно-сборочное оборудо- вание	желимдеп жыйнооч жабдык
клеильный пресс	желимдөөч жубас
клемма	клемма (кыпчыма)
клеммовое соединение	клеммалык бирикме
клепальная машина	бөрктөгүч машине
клепальный молоток	бөрктөгүч балка
клёпанные конструкции	кадалган (бөрктөлгөн) конст- рукциялар
клёпка	бөрктөө, кадоо
клетчатка, целлюлоза	целлюлоза
клеть, сруб	клеть (жыгач там)
клещи	кыпчуур
кливер	кливер (үч бурчтуу парус)
клиент	кардар
климатизация	климаттоо
климатизёр	климаттооч
клин	шынаа
линкер	линкер
линкер (спорт)	ичке кеме
линкет	линкет (гидротехникалык жапкыч)
клиновое соединение	шынаалуу бирикме
клиновое фокусирующее устройство	шынаалуу фокустоочу түз- мөк
клипер	клипер (кеме түрү)
клиренс	клиренс (боор жылчык)

клистрон	клистрон (эл.вакуумдук алет)
клише	басма калып
клон	клон (жасалма тукум)
клонирование	жасалма тукумдаштыруу
клотик	клотик (мамы баш)
клупп	клупп (сай чыгаргыч)
клюв, гусёк	тумшук
клюдз	клюдз (чынжыр көз-кемеде)
ключ гаечный	бурама ачкычы
ключевой показатель эффективности-КПЭ	натыйжалуулуктун негизги көрсөткүчтөрү-ННК
ключ телеграфный	телеграфдык ачкыч
ключ электронный	электрондук ачкыч
кнехт	кнехт (кеме элементи)
книговставочная машина	мукабалоочу машине
кница	кница (кеме элементи)
кнопка	нукуур
кнопка управления	башкаруу нукууру
кнопочный пост управления	нукуурлуу башкаруу посту
кнопочный пускатель	нукуурлуу коё бергич
коагулянт	чөкмө
коагуляция	чөкмөлөө (коюлтуу)
коаксиальный кабель	коаксиалдык кабель(тыштуу кабель)
коаксиальный фильтр	коаксиалдык чыпка
коалесценция	коалесценция (көңдөйлөрдү бириктирүү)
кобальт	кобальт
кобальтовые сплавы	кобалттык эритиндилер
кобол	кобол (программалоо тили)
ковалентная связь	коваленттик байланыш
ковар	ковар (темир куймасы)
ковка	ийлөө
ковкость	ийленүүчүлүк

ковочно-штамповочный пресс	ийлеп-мээрлөч жубас
ковочные вальцы	ийлөөч октолгоочтор
ковш	чөмүч, сузгуч
ковшовая турбина	чөмүчтүү бара
ковшовый конвейер	чөмүчтүү (сузгучтуу) жылдырма ташыгыч
ковшовый элеватор	сузгучтуу элеватор (тик ташыгыч)
когезия, сцепление	когезия, илинишүү
когерентная единица (например $-1\text{кгм/с}^2 = 1\text{Н}$)	когеренттик бирдик (мисалы. $1\text{кгм/с}^2 = 1\text{Н}$)
когерентная система единиц	бирдиктердин когеренттик тутуму
когерентность	когеренттүүлүк (физ.-убакыт ичинде макулдашуучулук)
когерентные колебания	когеренттик термелүүлөр
когти, предохранительный пояс	текөөр (тырмактар), сактоочу кур (жекене)
код	сырсан
кодирование	сырсандоо
кодирующее устройство	сырсандоочу түзмөк
кодирующий электронно-лучевой прибор	сырсандооч электрон-нурдуу алет
кодоскоп	кодоскоп (чийин көрсөткүч)
кожа выделенная	өңдөлгөн тери
кожух	калканч
козловый кран	эшек кран
козырёк	калканч
кокиль	кокиль (темир калып)
кокильная машина	кокилдик машине (темир калыптык машине)
кокильное литье	кокилдик куюу
кокошник в архитектуре	архитектурадагы кокошник

КОКПИТ	кокпит (кемедеги үстү ачык бөлмө)
КОКС	кокс (өчкөн көмүр)
коксиакальный кабель	коксиакалдык кабель (чагылтмалуу кабель)
КОКСИК	майда кокс (кокс калдыгы)
коксование	коксдоо (көмүр өчүрүү)
коксовая печь	коксдук меш
КОКСОВЫЙ газ	кокс газы
коксодоменный газ	коксдомен газы
КОКСОХИМИЯ	коксхимия
коксующиеся угли	коксдалчы көмүрлөр
колебания	термелүүлөр
колебательная скорость	термелтүүчү ылдамдык
колебательные химические реакции	термелме химиялык реакциялар
колебательный контур	термелтүүчү чөйрөчөк
коленчатый вал	чыканактуу октолгооч
колесо	дөңгөлөк
колея	чат (из аралык)
колёсная база	дөңгөлөктөр базасы
колёсная пара	жуп дөңгөлөк
колёсная формула	дөңгөлөктүк формула
колёсное судно	дөңгөлөктүү кеме
количественная оценка качества	сапатты сандык баалоо
количественный анализ	сандык талдоо
количество	сан
количество вещества	заттардын саны
количество движения	кыймылдын саны
количество освещения	жарыктын саны
коллективная антенна	жамааттык антенна
коллективная линза	жамааттык күн тарткы (линза)
коллектор (водопровод)	тарам түтүк (суу өткөргүчтө)

коллектор (электр. машины)	коллектор (машинеде)
коллекторная машина	коллектордук машине
коллизия	коллизия
коллиматор	коллиматор (шоола жарыштооч)
коллоидная химия	коллоиддик химия (майдаланган бөлүкчөлөр химиясы)
коллоидные системы	коллоиддик системалар (майдаланган бөлүкчөлөр системалары)
коллоидный ракетный двигатель	коллоиддик ракета кыймылдаткычы
коллоиды	коллоиддер, (майдаланган бөлүкчөлөр)
коллоксилин, нитраты целлюлозы	коллоксилин (целлюлоза нитраттары)
коловорот	бургу
колодец канализационный	суу агындылык кудук
колокол (фигура высшего пилотажа)	колокол (жогору деңгелдеги учуу сынбаты)
колонка: 1. водопровод; 2. печать	1. чорго; 2. тилке, мамыча
колонковое бурение	мамылык бургулоо
колонна: 1. арх.; 2. строй, порядок	1. түркүк (арх.); 2. кербен (тизилген унаалар, эл)
колоннада	түркүк катар
колонтитул	колонтитул, бет аталыш
колонцифра	колонсан (бетсан)
колориметр	колориметр
колориметрический анализ	колориметрдик талдоо, анализ
колос	машак
колосниковая решётка	иргеме тор, күл панжара
колоша	колоша (бир салым кен)
колошник	колошник (кен салма)
колошниковая пыль	колошник чаңы

колпаковая печь	калпак меш
колумбит	колумбит (минерал)
«Колумбия» (название космического корабля США)	«Колумбия» (АКШ космос кораблинин аталышы)
кольматаж	кольматаж (чыпка бүтөлүүсү)
кольцевая печь	шакек меш
кольцо	шакек
кольцо маслосъемное	май кыруучу шакек
кома	кома (бурма көрсөткүч)
команд модификация	командаларды жаңылоо
команд система в ЭВМ	ЭЭМдеги командалар тутуму
команда: 1. действие; 2. группа	1. команда, буйрук; 2. жаат
команда в ЭВМ	ЭЭМдеги командалар
командировка	иш сапар
командо-аппарат	команда-аппарат
командо-контроллер	команда-контролер
комбайн	комбайн
комби (кузов с двумя отделениями)	комби (эки бөлмөлүү чанак)
комбинат	комбинат
комбинатор гидротурбины	суу баранын комбинатору (жөндөөчү)
комбинаторика	комбинаторика
комбинационное рассеяние света	жарыкты комбинациялык чачуу
комбинированная вычислительная машина	айкалыш эсептөөчү машине
комбинированная киносъемка	айкалыштырып кино тартуу
комбинированная лампа	айкалышкан чырак
комбинированная сеялка	айкалышкан сепкич
комбинированное бурение	аайкалыш бургулоо
комбинированное судно	айкалышкан кеме

комбинированные системы	айкалышкан тутумдар
комбинированный агрегат	айкалышкан агрегат
комбинированный инструмент	айкалышкан аспап
комбинированный станок	айкалышкан тес
комель	жоон түп
комментарий	кошумча түшүндүрмө
коментатор	түшүндүргүч
коммингс	коммингс (кашаалоо-кемеде)
коммунальное хозяйство	коммуналдык чарба
коммунальные машины	коммуналдык машинелер
коммуникации	коммуникациялар (каттам-байланыштар)
коммутативность	коммутативдүүлүк (орун алмашуучулук)
коммутатор: 1. электр.; 2. связь	коммутатор: 1. электр.; 2. байланыштыргыч
коммутация	коммутация (байланыштыруу)
комната	бөлмө
компактная струя	тыкан чубуртма
компактность	чакандык
компандирование	компандирлөө (үндү кысуу)
компановка	орунтукташтыруу, жайгаштыруу
компаратор	компаратор (салыштыргыч-метрологияда)
компарирование	салыштырып өлчөө
компас	компас
компаунд-канат	компаунд-аркан (ар кыл зымдан аркан)
компаунд-машина	компаунд-машине
компаунды полимерные	полимер компаунддар
компендиум	компендиум (киноаппарат тетиги)

компенсатор	кенемтелөөч
компенсационное пространство	кенемтелөө мейкиндиги
компенсационный метод измерений	өлчөөнүн кенемтелөө усулу
компенсация сборочная	жыйноочтук кенемтелөө
компенсирующие устройства	кенемтелөөчү түзмөктөр
компилятор	компилятор (программа которгуч)
комплексирование ЭВМ	ЭЭМди комплекстөө
комплексная автоматизация	комплекстик автоматташтыруу
комплексная застройка	комплекстик курулуш
комплексная механизация	комплекстик механикалаштыруу
комплексная нить	комплектүү жип (катталган жип)
комплексно-автоматизированное производство	комплекстик-автоматташтырылган өндүрүш
комплексные конструкции	комплектүү конструкциялар
комплексные соединения	комплектүү бирикмелер
комплексные числа	комплектүү сандар
комплексный критерий качества	сапаттын комплектүү баачени
комплексы добычные	кен казуу комплекстери
комплект	комплект
комплектация	комплекттөө
комплектное распределительное устройство	комплекттүү бөлүштүрүүчү түзмөк
комплект трансформаторных подстанции (КТП)	трансформатордук көмөк чордондордун комплекти (ТКЧК)
композиционные материалы	композициялык текзаттар
композиция архитектурная	архитектуралык композиция

компонент	компонент, курам бөлүк
компоновка	орунтукташтыруу
компостер	тешкич
компрессионный вакуумметр	компрессордук вакуум өлчөгүч
компрессия	басым түзүү
компрессия речевого сигнала	үн ишаратына басым түзүү
компрессометр	басым өлчөгүч
компрессор	компрессор
компрессорная добыча нефти	мунайды басымдап чыгаруу
компрессорная станция	компрессордук чордон
компрессорные масла	компрессордук майлар
Комптона обратный эффект	Комптон тескери натыйжасы
Комптона явления, Комптона эффект	Комптон кубулушу, Комптон натыйжасы
компьютер (ЭВМ)	компьютер (ЭЭМ)
компьютеризация	компьютерлештирүү
компьютерные игры	компьютердик оюндар
комфорт	комфорт, жайлуулук
конвейер	жылдырма ташыгыч
конвейерная печь	жылдырма ташыгычтуу меш
конвективная поверхность нагрева котла	мештин конвективдик ысытуу бети
конвективный теплообмен	конвективдик жылуулук алмашуу
конвектор	конвектор (жылуулук алмаштыргыч)
конвекция	конвекция (жылуулук алмаштыруу)
конвертер	конвертер (нерсени кайра бир нерсеге алмаштыргыч)
конвергенция (сведение лучей)	конвергенция (нурларды чогултуу)

конвертерный процесс

конвертердик жараян (болоттоо жараяны – чоюнду болотко айландыруу)

Конвертирование Штейна

Штейн конвертирлөөсү (жездөө, чала өндүрүмдүү жезге айландыруу)

конвертоплан

конвертомерчем

конгломерат

конгломерат

конденсат

конденсат (каныкма буу)

конденсатор: 1. электр.;
2. хим.

1. конденсатор, дүрмөт жыйнооч; 2. буу каныктыргыч

конденсаторная сварка

конденсатордук ширетүү

конденсаторные масла

конденсатордук майлар (өтө тазаланган май)

конденсаторный двигатель

конденсатордук кыймылдаткыч

конденсационная турбина

каныктыруу барасы

конденсационная установка

каныктыруу орнотмосу

конденсационная электро-
станция

каныктыруу электрчордону

конденсация

каныгуу, каныктыруу

конденсирование

коюлтуу, коюулантуу, жыйноо, чогултуу

конденсор

конденсор (нур чогулткуч)

кондиция

кондиция, сапатшарт

кондиционер

кондиционер, сапатшарттооч

кондиционирование воздуха

абаны кондициялоо

кондиционирование зерна

данды кондициялоо

кондуктометрия

кондуктометрлөө (электр өткөрүмдүүлүк өлчөө)

кондуктор

кондуктор

кондукционный насос

кондукциялык соркыскыч

конек

чатыр чоку

конечная математика, дискретная математика

дискреттик математика, чектүү математика

конечные потребители
конечный автомат

конечный выключатель, кон-
цевой выключатель
конечных разностей исчис-
ление

коническая мельница
коническая поверхность
конические сечения

«Конкорд» (название англо-
франц. сверхзвукового са-
молёта)

конкорс

конкреций

коноплеуборочный комбайн

консервативная система

консервативные силы, потен-
циальные силы

консервационные смазки

консервация

консервирование

консистентные смазки

консистометр

консолидация

консоль

консольные системы

консольный кран

консталин

константа

константан

конструирование

конструктивизм

акыркы керектөөчүлөр
акыркы автомат (киберне-
тика)

акыркы ажыраткыч (өчүр-
гүч)

чектүү айырмалыктарды
эсептөө

конустук тегирмен

конустук бет (конус бет)

конустук кесилиштер

«Конкорд» (анг.-франц. үн-
дөн ылдам учактын аталы-
шы)

конкорс (бөлүштүргүч зал)

конкреций (жабышып өсүү)

кендир жыйнооч комбайн

консервативдик тутум

консервативдик күчтөр, сак-
талма күчтөр

сактоо майлары

сактоо

сактоого иштетүү

коюу майлар

коюулук өлчөгүч

бириктирүү

корогой

корогой тутумдар

корогой кран

консталин (көптөөрүүчү май)

турактуу чоңдук

константан (термотуруктуу
куйма)

конструкциялоо

конструктивизм

конструктивно унифициро-
ванный ряд

конструкторская докумен-
тация

конструкция: 1. (техн.);
2. (лингв.)

конструкционная прочность

конструкционные материалы

контакт металл-полупрово-
дник

контакт

контакт электрический

контактная печать

контактная площадка

контактная разность потен-
циалов

контактная сварка

контактная сеть

контактное сопротивление

контактные кольца

контактные линзы

контактный провод, трол-
лейный провод

контактный резервуар

контактный рельс

контактный чан

контактор

контейнер

контейнерное судно

контейнеровоз

контракт

контрастность фотоматери-
алов

конструктивдик биреңчөй-
лөштүрүлгөн катар

конструктордук документтер

1. конструкция (техн.);
2. түзүлүш (тил.)

конструкциялык бекемдик

конструкциялык текзаттар

металл-жарым өткөргүч ти-
йими

тиймек, контакт

электрдик тиймек

тиймек басма, тиймек бас-
масы

тиймек аянтчасы

потенциалдардын тиймек
айырмачылыгы

тиймектик ширетүү

тиймектик тарам

тиймек каршылыгы, тий-
мектик каршылык

тиймек шакектери

тиймек линзалары

тиймек электр өткөргүч

тиймек резервуар

тиймек рельс

тиймек чанак

тиймек кошкуч

контейнер

контейнердик кеме

контейнер ташыгыч

контракт

фотоматериалдардын даана-
лыгы

контратипирование	контратиптөө (терс түрлөө)
контрвинт	каршыбуралма
контргайка	каршыбурама
контргрейфер	контргрейфер
контрейлер	контрейлер
контрмаска	каршы бет кап
контролируемая атмосфера	контролдомо атмосфера
контроллер	контролдогуч
контроллер барабанный	доолдук контролдогуч
контроль	контроль
контроль качества	сапатты контролдоо
контроль критичности	кооптуулукту контролдоо
контроль набора задачи на АВМ	ОЭМде (окшоштук эсептөөчү машине) маселелерди тереүүнү контролдоо
контроль профилактический ЭВМ	ЭЭМди алдын ала контролдоо
контрольная скважина	контролдук жеркуя
контрольно-пропускной пункт	контролдук-өткөрүү жайы
контрольный кабель	контролдук кабель
контррельс	каршы рельс
контрроторный агрегат	каршы роторлуу агрегат
контрфорс	контрфорс (сүйөткү, тиреме дубал)
контрфорсная плотина	сүйөткүлүү тогоон
контур	чөйрө чек
контурное взрывание	чөйрө чектеп жардыруу
контурных токов метод	чөйрө чектик агындар усулу
конурбация	конурбация (шаар агломерациясы)
конус	конус
конфликт	жаңжал
конфигурация	конфигурация

конформное отображение	конформдук чагылдыруу
конфузор	конфузо,(гидродинамика-тарыткы, ичкертки)
концевой выключатель, конечный выключатель	акыркы ажыраткыч акыркы өчүргүч
концевые заделки	учтук бүтөмөлөр
концевые меры длины	узундуктун так ченемдери
концентратор	концентрат (топтолмо, байыма)
концентрационный стол	концентратор (топтогуч, байыткыч)
концентрация	байытма үстөл
концентрация напряжений	концентрация: 1. топтолуу; 2. топтоштуруу; 3. байытуу
концентрированный раствор	чыңалуунун топтолуусу
конш-машина	каныккан эритинди
конъюнкция	конш-машине (шоколад майдалоочу машине)
коньки	конъюнкция
кооперирование	коньки
координатная АТС	биргелешүү
координатная измерительная машина	координаттык АТЧ
координатно-расточный станок	координаттык өлчөө машинеси
координатомер	координаттык жонуучу тес
координаты	координата өлчөгүч
координационное соединение, комплексное соединение	координаттар
копилка, копильник,	координаталык бирикмелер,
копир	комплексүү бирикмелер
копировальное устройство	чогулткуч, топтогуч
копировально-множительная машина	көчүргү
	көчүргү түзмөк
	көчүрүп көбөйткүч машине

копировально-множительная техника	көчүрүп көбөйткүч техника
копировальный станок	көчүргү тес
копирование	көчүрүү
копирование документов	документтерди көчүрүү
копирэффект	көчүрүү натыйжасы
копия	көчүрмө
копновоз	үймөк ташыгыч
корабельная артиллерия,	кораблдик артиллерия, де-
морская артиллерия	ңиз артиллериясы
корабельная архитектура	кораблдик архитектура
корабль	корабль
корабль военный	согуш корабли
корабль теория	корабль теориясы
корвет	корвет (жел тосмолуу согуш- тук кеме)
корд	корд (эшилген бекем жип)
корж	корж (сыйрылма катмар)
Кориолиса сила	Кориолис күчү
Кориолиса ускорение	Кориолис ылдамдануусу
корковая форма	кабык формасы
корма	корма (кеменин арткы жагы)
кормозагрузчик	тоют жүктөгүч
кормозапарник	тоют чыктагыч
кормораздатчик	тоют бөлгүч
кормоуборочный комбайн	тоют жыйнагыч комбайн
кормоцех	тоют цехи
коробка двери	эшик кашеги
коробка передач	кыймыл өткөрмө куту
коробка подач	кыймыл берүү кутусу
коробка-разводка	таратма куту
коробка раздаточная	таркатуучу куту
коробка скоростей	ылдамдыктар кутусу
коробление древесины	жыгач майышуусу
коромысло	коромысло (термелгич)

коронка буровая	бургулооч таажы
коронный разряд, корона	таажылык бейдүрмөт, таажы
короткозамедленное взры- вание	чукул жайлатылган жарды- руу
короткозамкнутая асинхрон- ная машина	туюк туташкан беймаштык машине
короткое замыкание	туюк туташуу
короткозамыкатель	туюк туташтыргыч
короткоходный двигатель	кыска жүрүштүү кыймыл- даткыч
корпус	тулку, корпус
корпус судна	кеме тулкусу
корпусная мебель	корпустук эмерек
корпусной реактор	тулкулук реактор
корразия	корразия (сүрүлүшүү, тоо- кендерди жешилтүү)
коррекс	коррекс (арача, далдал)
корректирующие коды	түзөтүүчү сырсандар
корректирующий свето- фильтр	түзөтүүчү жарык чыпка
корректор	түзөткүч, нөлдөөч
корректурa	1. түзөтүү, оңдоо; 2. оңдол- мо, түзөтүлмө
коррекция	түзөтүү
коррекция движения	кыймыл түзөтүү (оңдоо)
коррекция динамических свойств	динамикалык касиеттерди түзөтүү
коррелометр	коррелометр
корреляционный анализ	корреляциялык талдоо, ана- лиз
корреляция	корреляция
корригирование	оңдоо, түзөтүү
коррозионная стойкость	коррозияга туруктуулук
коррозионная усталость	коррозияга чарчоолук
коррозия	коррозия
корунд	корунд

корчевальная машина
корчеватель-валкоукладчик
косая прокатка, винтовая
прокатка

косвенное действие

косеканс

косилка

косилка-измельчитель

косилка-плющилка

косинус

косинус ϕ ($\cos \phi$)

косинусоида

космическая биология

космическая геодезия

космическая медицина

космическая ракета

космическая связь

космическая съёмка

космические лучи

космические скорости

космический аппарат

космический комплекс

космический корабль

космическое земледевие

космогония

космодром

космология

космонавтика

космос

«Космос» (названия искус-
ственных спутников Земли)

космохимия

косой изгиб

дүмүр омкоргуч машине

дүмүр омкоруп-солдооч

жантык жаюу, бурама жаюу

кыйыр таасир

косеканс

чапкыч

чапкыч-майдалагыч

чапкыч-жалпайткыч

косинус

косинус ϕ ($\cos \phi$)

косинусоида

космостук биология

космостук геодезия

космостук медицина

космостук ракета

космостук байланыш

космостон сүрөткө тартуу

космостук нурлар

космостук ылдамдыктар

космостук аппарат

космостук комплекс

космостук корабль

космостук жер таануу

космогония (космос жара-
луусун изилдөө)

космомайдан

космология, аалам таануу

космонавтика

космос, аалам

«Космос» (Жердин жасалма
жандоочторунун аталышта-
ры)

космохимия

кыйгач ийүү, кыйгач ийилүү

косослой	кыйшык катмар
«Коспас-сарсат» (назв. искусственного спутника)	«Коспас-сарсат» (жасалма жандоочтун аталышы)
костровая крепь	шахта тирөөч
костыль путевой	рельс бекиткич
костюмерная	кийим ченкана
котангенс	котангенс
котёл	казан, меш
котёл-аккумулятор	казан-топтогуч (энергия жыйнагыч)
котёл-утилизатор	түтүн-казан (суу ысыткыч)
котельная	казанкана, мешкана, откана
котельная установка	казандык орнотмо
котельно-печное топливо	казан-меш отуну
котлоагрегат	от-казан агрегаты
котлован	аң
котлованокопатель	аң казгыч
котлонадзор	меш көзөмөл
котлотурбинный блок	казан-баралык блок
котонная машина	түйгүч машине
коттедж	коттеж
коуш	коуш (тамчы илмек)
коффердам	коффердам (стом.жартак)
кочерыжка	пиш
кошка	тырмак, кайырмак
коэрцитиметр	коэрцитиметр (металлургия аleti)
коэрцитивная сила (сила магнитной энергии, А/м)	коэрциттик күч (магниттик энергия күчү, А/м)
коэффициент	коэффициент
коэффициент полезного действия	пайдалуу аракет коэффициенти
коэффициент сменности оборудования	жабдыктын алмашуу коэффициенти
краевой угол	четки бурч (суулануу бурчу)

краевые задачи

КраАЗ (назв. грузовых автомобилей Кременчугского завода)

край

«Крайслер» (назв. легковых автомобилей США)

кран трубопроводный

кран грузоподъёмный

кран машиниста

кран-балка

кранец

крановое судно

крановый электродвигатель

кран-штабелёр

красители органические

краски

краскопульт

краскотёрка

красная медь

красное смещение

красноломкость

красностойкость

кратковременный режим работы

кратная единица

кратность пускового тока

кратность светофильтра

кратные связи

чектик маселелер

КраАЗ (Кременчуг заводунун жүк автомобилдеринин аталышы)

чет

«Крайслер» (АКШнын жеңил автомобилдеринин аталышы)

өткөргүч түтүк чоргосу

жүк көтөргүч кран

айдоочунун токтоткуч туткасы

кран-устун

кранец (бөктөргү-бампер)

крандуу кеме

крандык электр кыймылдаткычы

кран-ирет жыйгыч

органикалык боёгучтар

сырлар

сыр чачкыч

сыр эзгич

кызыл жез

кызылга жылдыруу (физ.-толкун узундугунун өзгөрүлүшү)

ысыктан сынуучулук

ысыкта туруктуулук

кыска мөөнөттүк иштөө шарттамы

эселенген бирдик

иштетүү агынынын эселиги

жарык чыпканын эселиги

эселенген байланыштар

кратных отношений закон	эселенген катыштар мый- замы
крах	кыйроо, талкалануу
крахмал	крахмал
крашение	сырдоо
кредит	кредит
крезолы	крезолдор
крейсер	крейсер
крейцкопф, ползун	крейцкопф, жылгыч (мотор- догу тетик)
крейцкопфный двигатель	крейцкопф кыймылдаткычы
крейцмейсель	крейцмейсел (кескичтин түрү)
крекинг	крекинг (мунай бөлүү)
кремень	оттук таш
кремнезём, кремния диоксид	кремнезем (кычкыл топо)
кремний	кремний
кремний органические жид- кости	кремний-органикалык суюк- туктар
кремний органические ка- учуки	кремний-органикалык кау- чуктар
кремний органические по- лимеры	кремний-органикалык поли- мерлерлер
кремний органические сое- динения	кремний-органикалык би- рикмелер
кремникон	кремникон (домофон)
кремния диоксид	кремний кош кычкылдары (кычкылтектүү кремний)
кремния карбид	кремний карбиди
крен	жантаюу, кыйшаюу
кренование	жантайтуу, кыйшайтуу
кренометр	жантаюу өлчөгүч, кыйшаюу өлчөгүч
крень	крень (жыгач кемтиги)
креозот	креозот (хим.зат)

крепёжные детали	бекитме тетиктер
крепкость	катуулук
крепь горная	тоо-кендик бекемдөөч
кривая усталости, Вёлера	чарчоо ийри сызыгы, Вёлер
кривая	ийри сызыгы
кривизна поля	талаа ийрилиги
кривой брус	ийри устун
кривошип	ийри муунак
кривошипный механизм	ийри муунактуу механизм
кривошипный пресс	ийри муунактуу жубас
кризис	каатчылык
криолин	криолин (кеме сактагыч)
крио... (от греч. холод, мороз)	крио... (грекче - муздак, суук, аяз, муз дегенди билдирет)
криоагент	криоагент (муздаткыч агент)
криогенная машина	криогендик машине
криогенная техника	криогендик техника
криогенная установка	криогендик орнотмо
криогенные элементы	криогендик элементтер
криогенный ЛЭП	криогендик ЭБЧ (электр берүү чубалгысы)
криогенный насос	криогендик соркыскыч
криогенный цикл	криогендик мерчим
криолит	криолит (минерал)
криорезистивный кабель	криорезистивдүү (криокаршылыктуу) кабель
криосар	криосар (жарым өткөргүчтүү алет)
криоскопия	криоскопия (эритмелерди изилдөө усулу)
криостат	криостат (термостаттын түрү)
криотрон	криотрон (активдүү каршылык)

криохимия	криохимия
крип, ползучесть	крип, жылышуучулук
криптон	криптон (газ)
криптоновая лампа	криптон чырагы
кристаллизатор	кристаллдооч
кристаллизация	кристаллдоо
кристаллит	кристаллит (майда кристалл)
кристаллическая решетка	кристалдык панжара, (тор- домо)
кристаллогидраты	кристаллогидраттар
кристаллография	кристаллография
кристаллооптика	кристаллооптика
кристаллофизика	кристаллофизика
кристаллохимия	кристаллохимия
кристаллы	кристаллдар
критерии подобия	окшоштук баачендери (кри- терийлери)
критическая масса	критикалык масса
критическая опалесценция	критикалык опалесценция
критическая сборка	критикалык чогултуу
критическая сила	критикалык күч
критическая скорость	критикалык ылдамдык
критическая температура	критикалык температура
критическая точка	критикалык чекит
критическая частота враще- ния	айлануунун критикалык жыштыгы
критические размеры	критикалык өлчөмдөр
критический объём	критикалык көлөм
критическое давление	критикалык басым
критическое состояние	критикалык абал
крица	крица (чийки темир)
кричнорудный процесс	кричнокендик жараян
кричный передел	кричтик кайра иштетүү
кروавик, гематит	кровоавик, гематит (минерал)
кровельная сталь	чатырдык болот

кровельные материалы	калканчыктык текзаттар
кровельные работы	калканчыктык жумуштар
кровля	калканчык
кроки	кроктор (чийме)
кронциркуль	кронциркуль
кронштейн	турум
кроссинг	кроссинг (агын бөлгү)
кродренажная машина	сарыктырма машине
круг	тегерек
круглая пила, циркулярная пила	тегерек араа, айланма араа
кругловязальная машина	тегеретип түймө машине
круглогубцы	жумур кычкач
круглопильный станок	тегерек араалуу тес
круговая скорость	айланма ылдамдык
круговая частота	айлануу жыштыгы
круговой процесс, цикл	айланма жараян, цикл, мер- чим
кружка	чөмөлөк
1. кружок (геом.); 2. кружок (группа)	1. тегерекче (геом.); 2. ийрим
круизное судно	саякат кемеси
крупноблочные конструкции (строит.)	ири блокуу конструкциялар (курулушта)
крупнокусковая порода	ири бөлүктүү тоо теги
крупнопанельные конструкции	ири панелдүү конструкциялар
крупнопористый бетон, беспесчаный бетон	ири көңдөйлүү бетон, кумсуз бетон
крупносерийное производство	ири сериялуу өндүрүш
крупноформатный фотоаппарат	ири форматтык фотоаппарат
крупноотделительная машина	дан бөлгүч машине
крутик (обрыв, яр, крутояр, крутой отвесный склон)	жар (тоонун тик капталы)

крутильная машина	айландыруучу (толгоочу) машине
крутящий момент	толгоочу момент
кручение	толгоо, эшүү
кручёные изделия	эшилген буюмдар
крыла механизации	механикалаштыруу канат-тары
крылатая ракета	канаттуу ракета
крыло	канат
крыльчатый движитель	канаттуу кыймыл жараткыч
крыльчатый насос	канаттуу соркыскыч
крыша, покрытие здания	там башы, имарат жабуусу
крюк	илгич
крючок	кайырмак, илме шибеге
крючковые орудия лова	кайырмактуу балык уулоо куралы
кряж	дөңгөч
ксенон	ксенон (газ)
ксеноновая лампа	ксенондук чырак
ксерография, электрофотография	ксерография, электрофотография
ксилема	ксилема (соргуч дарак жыгачы)
ксило... (от греч. срубленное дерево)	ксило... (грек. - кыйылган жыгач деген мааниде)
ксилография, гравюра на дереве	жыгач оймосу
ксилолит	ксилолит (жасалма курулуш материалы)
ксилолы, диметилбензол	ксилолдор, диметилбензол (эриткич)
ксилومتر	ксилومتر (көлөм өлчөгүч)
куб	1. куб; 2. сандын үчүнчү даражасы
кубовые красители	кубдук боёгучтар

кузнечная сварка	темир усталык ширетүү
кузнечно-прессовое производство	темир уста-жубастык өндүрүш
кузнечно-штамповочный аппарат	темир уста-мээрлик аппарат
кузнечные работы	темир уста жумуштары
кузнечный инструмент	темир уста аспабы
кузов автомобиля	автомобилдин чанагы
кукерсит	кукерсит, кукерташ
кукурузоуборочный комбайн	жүгөрү жыйноочу комбайн
кулачок	муштумча, урчук
кулачковый вал	урчуктуу октолгооч
кулачковый механизм	урчуктуу механизм
кулиса (тех.)	кулиса (айланма багыттооч)
кулисный механизм	кулисалык механизм
кулон	кулон (электр санынын бирдиги)
Кулона закон	Кулон мыйзамы
кульман	кульман (чийме аleti)
культиватор	жумшарткыч-отооч
культиватор-окучник	жумшарткыч-түптөгүч
культиватор фрезерный сеялка	фрезалуу жумшарткыч-сепкич
кумароноинденовые смолы	кумароноиндендик чайырлар (термомайышма полимер)
куметр, Q-метр	Q-метр, (эл.чынжырларынын сапатын аныктагыч)
кумулятивные боеприпасы	кумулятивдик согуш камдары
кумулятивный эффект	кумулятивдик натыйжа (жардыруудагы)
кунгас	кунгас (жел тосмо-калактуу кайык)
куниал	куниал (бейдат металл)

купе	купе (бөлмө, далдоо)
купелирование	купелирлөө (бөлүп алуу, тазалоо)
Купера эффект	Купер натыйжасы (химиялык жараян)
купол	кумпа
купоросы	купоростор, көк таш
куприт	куприт (минерал)
куракоуборочная машина	курак жыйноочу машине (пахта тергич)
куралон	куралон (синтетикалык була)
куранты	куранттар
курватура	курватура (арх.ыкма)
курвиметр	курвиметр
курдонёр	курдонёр (салтанат короо)
курсив	курсив, жантык тамга
курсограф	курсограф, багыт жазгыч
курсор	жебече
куртел	куртел (жасалма була)
курчатовий	курчатовий
кусачки	зым кыйгыч, аттиш
кусок	кесек
кустарниково-болотный плут	бадал-саз сокосу
кустовая крепь	топтошкон бекиткич
кустовое бурение	топтош бургулоо
кустореэ	бадал кескич
куттер: 1. мясное пр-во; 2. судно	1. эт туурагыч; 2. куттер (эки мамылуу кеме)
кэш (в ЭВМ)	эс кампа (ЭЭМде)
кюбель	кюбель, сузгуч
кювет	кювет, жан арык
кюри	кюри (изотоп активдүүлүгүнүн бирдиги)
Кюри точка	Кюри чекити
кюриий	кюриий (радиоактивдүү металл)

Л

лабиринтное уплотнение
лабиринтный насос
лаборатория
лабрадорит
лава в горном деле
Лавалья сопло
лавина
лавинно-пролетный диод

лавинный транзистор
лавинорез
лавсан
«Лада-спутник» (название
россий. легкового автомо-
биля)

ладонь (то же что и хэнд)
(1 х = 4 дюйм = 0,1016 м)

ЛАЗ (Львовский автозавод)

лаз монтерский

лазер

лазерная технология

лазерный гироскоп

лазерный интерферометр

лазерный кинескоп

лайнер

лаки

лакмус

лактометр, лактоденсиметр

ламберт

Ламберта закон

лабиринттик тыгыздоо
лабиринттик соркыскыч
лаборатория
лабрадорит (лабрадор таш)
лава, казынды
Лаваль көз чоргосу
кар көчкү
көчкүлүк-арыштык диод
(жарым өткөргүч)

көчкүлүк транзистор

көчкү жыргыч

лавсан (материал)

«Лада-спутник» (Россия
жеңил автомобилнин ата-
лышы)

ладонь (брит. узундук бирди-
ги 1 х = 4 дюйм = 0,1016 м)

ЛАЗ (Львов автозаводу)

монтердун тик чыкмасы

лазер (жарык күчөткүч)

лазердик технология

лазердик гироскоп

лазердик интерферометр

лазердик кинескоп (кван-
тоскоп)

лайнер (ири кеме, ири учак)

лактар

лакмус (кубулма сыр)

лактометр, сүтариометр (сүт
тыгыздыгын өлчөгүч)

ламберт (жарык өлчөмүнүн
бирдиги)

Ламберт мыйзамы

«Ламборгини» (наз. итал. спортивных и туристских автомобилей)

ламельный прибор

ламинарное течение

ламинатор

лампа накаливания

«Ландо» (наз. кузова легковых автомобилей ФРГ)

ландшафт

лантан

лантаноиды

«Ланча» (наз. итал. легковых автомобилей)

Лапласа закон

Лапласа оператор

Лапласа уравнение

лаппингование

ларингофон

латексы

латунирование

латунь

лафет

лебеда

легирование

«Ламборгини» (Италия спорт ж-а саякаттооч автомобилдеринин аталышы)

ламелдик алет (ийрүү тесинин тетиги)

ламинардык агым (катмарлуу агым)

полимер (жылтыр) каптагыч кызытма чырак

«Ландо» (ФРГ жеңил автомобилдин чанагынын аталышы)

ландшафт (жер бетинин жалпы көрүнүшү)

лантан (күмүш түстүү ак металл)

лантаноиддер, лантансын-баттар

«Ланча» (Италия жеңил автомобилдеринин аталышы)

Лаплас мыйзамы (көбүк ичиндеги газ басымы тууралуу)

Лаплас оператору (матем. оператор)

Лаплас теңдемеси

жышуу

ларингофон (микрофон түрү)

латекстер (уюк полимерлер)

латундоо

латунь

замбирек араба

ороп тартма

легирлөө (касиет жогорлатуу)

легированная сталь
легированный чугун
легкие металлы
легкие сплавы
легкий бетон
легковой автомобиль

ледокол
ледорез
ледосброс
леер
лейкосоединение

«Лейленд» (наз. брит. грузовых и пассажирских автомобилей)

лейцит

лекало

лекальные работы

Лекланше элемент

лекция

лемех в деревянном зодчестве

лемех плуга

лён

леникс, натяжной ролик

лента

ленточная машина

ленточнопильный станок

ленточный конвейер

Ленца закон, Ленца правило

лепидолит

лептоны

легирленген болот
легирленген чоюн
жеңил металлдар
жеңил эритиндилер
жеңил бетон
жеңил автомобиль

муз жаргыч

муз кескич

муз өткөргүч (муз агызгыч)

леер (парус көтөргүч)

лейкобирикме (боёгуч)

«Лейленд» (брит. жүк жана жүргүнчүлөрдү ташуучу автомобилдеринин аталышы)

лейцит (минерал)

1. чийме үлгү; 2. өлчөө үлгү

үлгү иштер, так иштер

Лекланше элементы (химиялык агын булагы)

дарс

соко тиш устун

соко тиши

зыгыр

кергич чыгырык

тасма

тасмалуу машине

тасма-араалуу тес

тасмалуу жылдырма ташыгыч

Ленц мыйзамы, Ленц эрежеси

лепидолит (минерал)

лептондор (элементардык бөлүкчө)

лерка	сайлооч (сай чыгаргыч)
леса строительные	курулуш матылары
лесные сортаменты	жыгач ассортименттери
лесовоз	жыгач ташыгыч
лесовозная дорога	жыгач ташуучу жол
лесозаготовки	жыгач даярдамалар
лесоматериалы	жыгач текзаттар (материалдары)
лесонасаждения	токой өсүмдүктөрү
лесоперевалочная база	жыгач кампа
лесопильная рама	жыгач тилүүчү алкак
лесопосадочная машина	бак отургузуучу машине
лесопромышленный комплекс	жыгач өнөр жай комплекси
лесопропускные сооружения	жыгач агызма курулмалар
лесосека	токой кыркмасы
лесосечные работы	токой кыркуу жумуштары
лесосплав	карагай агызуу
лесоспуск	карагай сойлотку
лесотранспортёр	жыгач ташыгыч
лесохимия	жыгачхимия
лёсс	сары топурак
лестничные полимеры	шаты полимерлери (кош чынжырлуу полимерлер)
летательный аппарат	учуучу аппарат (учма аппарат)
летка	летка (кесек күл чыкма көзөнөк)
летучая зола	учма күл
летучие вещества	учма заттар
Ле Шателье-Брауна принцип	Ле Шателье-Браун таянымы
лещадь	лещадь (металлургия мешинин түбү)
ЛиАЗ (Ликинский автозавод)	ЛиАЗ (Ликин автобус заводу)

ЛИАЗ (Либерецкий автозавод)

Лига (брит. мера длины: 1 л (США)=4,828 км, морская л =3 морских мили=5,556 км)

лигатура: 1. металлургия; 2. полиграфия

лигнин

лигнит

лигностон

лигнофоль

лигроин

лизена, лопатка в архитектуре

ликвация

ликвидус

ликра

ликтрос

лимб

лимонит

лимонная кислота

«Лимузин» (наз. закрытого кузова)

лингвистический кабинет

линеаризация

линейка логарифмическая

линейка проверочная

линейная зависимость

ЛИАЗ (Либерец автозаводу)

Лига (брит. узундук өлчөмү: 1 л (АКШ)=4,828 км, деңиздик л =3 деңиз миль=5,556 км)

1. лигатура (куйма); 2. куйма арип

лигнин (жогорку молекулярдуу табигый бирикме)

лигнит (чала көмүр)

лигностон (пластик сиңирилген жыгач)

лигнофоль (катмар жыгач)

лигроин (күйүүчү зат)

лизена (дубалдагы тик урчук)

ликвация (жараян-бөлүп алуу)

ликвидус (кристаллдашуу температурасы)

ликра (синтетикалык була)

ликтрос (парус жээктеме жумшак аркан)

лимб (бурч өлчөөчү алеттин шкалалуу шакеги)

лимонит (минерал)

лимон кислотасы

«Лимузин» (жабык чанактын аталышы)

лингвистикалык кабинет

сызыктоо

логарифмдик сызгыч

текшерүү сызгычы

сызыктуу көз карандылык

линейная плотность	сызыктуу тыгыздык
линейная система	сызыктуу тутум
линейная среда	сызыктуу чөйрө
линейная форма	сызыктуу калып, форма
линейная функция	сызыктуу функция
линейное уравнение	сызыктуу тендеме
линейные напряжения (тока)	сызыктуу чыңалуулар (агын-дыкы)
линейный корабль, линкор	линкор (согуш кемеси)
линейный ускоритель	сызыктык ылдамдаткыч
линейный электродвигатель	сызыктык электр кыймыл-даткыч
линейчатые спектры, опти- ческий спектр	торчо спектр, оптикалык спектр
линза (оптика)	линза, күн тартма (эки кап- талы томпок же кайкы ай- нек)
линза (геология)	линза (геол. жердин линза түрдүү келбети)
линзовая антенна	линзалык антенна
линии магнитной индукции	магниттик дүүлүгүү сызык- тары
линия: 1. матем.; 2. связь; 3. техника, воен.; 4. путь, направление	сызык; 2. чубалгы, линия; 3. линия, катар, кырка; 4. жол
линия влияния	таасир сызыгы
линия задержки	кечендетүү сызыгы
линия передачи	өткөрүү чынжыры
линия связи	байланыш чубалгысы
линия тока	агын жолу
линия электропередачи	электр өткөрүү чубалгысы
«Линкольн» (наз. легковых автомобилей США)	«Линкольн» (АКШ жеңил автомобилдеринин аталы- шы)
линкор (линейный корабль)	линкор (ири кеме)

линогравюра	линобедер
линкруст	линкруст (дубалга беттөөчү материал)
линолеум	линолеум
линотип	линотип (типографиялык машине)
линь	кендир аркан
лиофильность	тез эритүүчүлүк
лиофобность	жай эритүүчүлүк
липтобиолит	липтобиолит (көмүр түрү)
лиссажу фигуры	фигура лиссажусу, сынбаты
лист	1. тунуке, тыныке, барак; 2. такта
листинг	листинг (баалуу кагаздар тизмеси)
листовая штамповка	тунуке мээрлөө
листовой металл	тыныке металл, такта металл
листовой стан	тыныке иритес
листовые конструкции	тыныке конструкциялар
листогибочная машина	тыныке бүкмө машине
листоправильная машина	тыныке түзөтмө машине
листораскладочная машина	барак (тыныке) бөлүүчү машине
листоштамповочный автомат	тыныке мээрлөч автомат
литая изоляция	куюп обочолоо, куюлган обочологуч
литая сталь	куюлган болот
литейная модель	куймалык модель
литейная форма	куюу калыбы, куймалык калып
литейные машины	куюу машинелери
литейные свойства металлов	металлдардын куюлуу касиеттери
литейные сушила	куймалык кургаткыч

литейный автомат	куймалык автомат
литейный двор	куймалык короо
литейный крепитель	куймалык катыргыч
литейный стержень	куймалык өзөк
литейный чугун	куймалык чоюн
литера	арип, тамга
литий	литий
литниковая система	куйма тутуму
лито... (составная часть сложного слова, означающая - камень)	лито... (гр. таш-татаал сөздүн курама бөлүгү)
литографическая печать	литографиялык басма
литокон	литокон (электрондук шоолалуу алет)
литол	литол
литология	литология (тоо-тектерин изилдөөчү илим)
литосфера	литосфера
литотриптор	литотриптор (мед.-таш майдалагыч)
литохимическая съемка	литохимиялык тартуу
литр (ед. изм. объема и ёмкости 1л=1дм ³)	литр (көлөм жана сыйымдуулук бирдиги 1л =1дм ³)
литраж двигателя	кыймылдаткычтын литражы (кыймылдаткычтын жалпы жумушчу көлөмүнүн аталышы)
литровая мощность	литрлик кубаттуулук
литье	куюу
литье в кокиль	темир калыпка куюу
литье в оболочковые формы	кабык калыпка куюу
литье в песчаные формы	кум калыптарга куюу
литье всасыванием	сордуруп куюу
литье по выплавляемым моделям	эритилген үлгү боюнча куюу

литье под давлением	басым астында куюу
литье центробежное	борбор четтик куюу
лифт	тик араба, лифт
лихтер	лихтер (сүйрөмө жүк кеме)
лихтеровоз	сүйрөөч кеме
лицензия	лицензия
лицовочно-штемпелевальная машина	кат иргеп-белгилөөчү машине
лобзик	оймо араа
лобовая тяга	мандайлык тартуу
лобовое сопротивление	мандайлык каршылык
ловушки	чоолор, тузактар, капкандар, кылтактар
лог	кокту
логарифм	логарифм
логарифмическая линейка	логарифмдик сызгыч
логарифмическая функция	логарифмалык функция
логарифмический усилитель	логарифмдик күчөткүч
логическая операция	логикалык операциясы
логические элементы	логикалык элементтер
...логия (учение, знание, наука)	...логия (таануу, окуу, билим, илим)
логометр	логометр (электр өлчөөчү алет)
логопериодическая антенна	логомезгилдик антенна
лоджия	лоджий
лодка	кайык
лодья (ладья)	лодья (кеме түрү)
ложемент	ложемент (кача түрү)
локальная память	локалдык эс тутум
локатор	локатор (байкагыч, аныктагыч)
локация	локация (байкоо, аныктоо)
локомобиль	локомобиль (унаа түрү)
локомотив	локомотив (сүйрөөч машине)

лонжерон	лонжерон (узата устун)
лопарит	лопарит (минерал)
лопастная машина	калактуу машине
лопастная решетка	калактуу тордомо
лопастно-регулируемая турбина	калактуу жөндөлмө бара
лопастный насос	калактуу соркыскыч
лопатка, лизена (арх.)	калак, лизена
лопатки (лопасти)	калактар
лопаточная машина	калактуу машине
Лоренца преобразования	Лоренц кайра түзүүсү
Лоренца сила	Лоренц күчү
Лоренц-Максвелла уравнение	Лоренц-Максвелл теңдемеси
лоскут	өөн
лот	лот (тереңдик өлчөгүч)
лот (рус. ед. изм. веса и массы)	лот (орус. салмак жана масса бирдиги)
1 л (массы)=3 золотникам =1/32 фунта = 12,7973 г; 1л (веса)=12,7973 гс = 0,125499 н)	1 л (массасы)=3 золотникке =1/32 фунтка =12,7973 г; 1Л (салмак) = 12,7973 гс = 0,125499 Н)
лотковый спуск	ноолоп түшүргүч
лоток	ноо
«Лотос» (наз. англ. гоночных и туристских автомобилей)	«Лотос» (англ. саякат жана жарышма автомобилдеринин аталышы)
лоуренсий	лоуренсий (хим.элемент)
Лоусона критерий	Лоусон баачени
лоция	лоция (кеме айдоо илими)
лошадиная сила (1 л.с.=735.5 Вт)	ат күчү (1 а.к.=735,5 Вт)
Лошмидта постоянная	Лошмидт турактуусу
лощение	өңдөө

ЛУАЗ (Луцкий пассажир-
ский автозавод)

лубокомбайн

лубрикатор

лубяные волокна

луговой агрегат

лужение

«Луна» (наз. сов. космиче-
ского аппарата)

«Лунар орбитер» (наз. англ.
искусственного спутника
Луны)

луноход, лунный самоход-
ный аппарат

лупа измерительная

лучевая болезнь

лучевой тетрод

лучистое отопление

лучистость

лучистый теплообмен

лущение

луцильник

луцильный станок

ледогенератор

льноуборочные машины

ляляло

лыжи

«Лэндсат» (наз. англ. ис-
кусственного спутника для
исследования Земли)

ЛУАЗ (Луцкий заводунун
жүргүнчү автомобилдеринин
аталышы)

кендир комбайн

лубрикатор (майлооч алет)

кендир булалар

шалбалык агрегат

калайлоо (каптоо)

«Луна» (сов. космостук ап-
параттын аталышы)

«Лунар орбитер» (англ. ай-
дын жасалма жандоочтору-
нун аталышы)

айжүргү (айда жүрмө аппа-
рат)

өлчөмө күн тарткы (лупа)

нур ооруусу

нурдук тетрод

шоолалап жылытуу, нурдан-
тып жылытуу

нурдануулук, шоолана-
луулук

нурдук жылуулук алмашуу

кабыктоо

жер жумшарткыч

кабыктоочу тес

муз чыгаргыч

кендир жыйнооч машине

ляляло (калып металлургия-
да; көлчүк - кемеде)

лыжа, чаңгы

«Лэндсат» (англ. Жерди
изилдөөчү жандооч)

лэптоп (laptop) (портативные системы)	лэптоп (laptop) (портативдик тутумдар)
люгер	люгер (кичине жел тосмолуу кеме)
люк	жапма оюк
люкарна	чатыр терезе
люкс	люкс (жарыктык бирдиги)
люксметр	люксметр (жарык өлчөгүч)
люлечный конвейер	асма бешиктүү жылдырма тышыгыч
люмен	люмен (жарык агымынын бирдиги)
люминесцентная лампа	люминесценттик чырак (муздак жаркыраткыч чырак)
люминесцентный анализ	люминесценттик талдоо, анализ
люминесценция	люминесценттенүү (муздак жарыктануу)
люминофоры	люминофоры (жарык чачкычтар)
Люнеберга линза	Люнеберг күн тарткычы, линзасы
люнет	люнет (жылма тирөөч)
люнет в архитектуре	люнет архитектурада (арка)
люстр	люстр (тунук үлбүрөк пленка)
лютеций	лютеций (металл түрү)
люфт	шалкы
ляпис-лазурь тоже что лазурит	лазурит (көк түстүү таш)
Ляпунова методы	Ляпунов усулдары

М

магазин	1. дүкөн; 2. топтом; 3. куту
магазинирование полезного ископаемого	пайдалуу кендерди жыйноо, топтоо
магистраль: 1. дорога; 2. провод; 3. труба	1. магистраль: негизги жол, кең көчө; 2. негизги зым аркан; 3. негизги түтүктөр тутуму
магистральная сеть	магистралдык тарам
магические кислоты	өтө кычкыл кислоталар
магма	магма, топонот
магматические горные породы (изверженные горные породы)	топоноттук тоо тектери (атырынды тоо тектери)
магн (устар. ед. магнитной проницаемости $1\text{м} = 1\text{Гн/м}$)	магн (магниттик өткөрүмдүүлүктүн эскирген бирдиги $1\text{м} = 1\text{Гн/м}$)
магналии	магналии (алюминий жана магний эритиндиси)
магнезит	магнезит (магний тузу)
магнезия	магнезия (магний кычкылы)
магнесин	магнесин (бурчтук абалды өлчөгүч)
магнетизм	магнетизм
магнетизм судовой	кемелик магнетизм (кеменин магнеттелиши)
магнетики	магнетиктер
магнетит	магнетит (магнеттик темир)
магнето	магнето (магнет электрдик өзгөрүлмө агымды иштеп чыгаргыч)
магнетон	магнетон (магнеттик момент бирдиги)
магнетосопротивление	магнетокаршылык
магнетохимия	магнетохимия

магнетрон	магнетрон
магнетронного типа приборы	магнетрон тибиндеги алеттер
магниеые сплавы	магний куймалары
магнийевый элемент	магний элементи
магний	магний
магнийорганические соеди- нения	магнийорганикалык бирик- мелер
магнико	магнико (магниттик катуу материал)
магнит	магнит
магнит сверхпроводящий	жогорку өткөрүмдүү магнит
магнитная анизотропия	магниттик анизотропия, магниттик бейкасиеттүүлүк
магнитная антенна	магниттик антенна
магнитная восприимчивость	магниттик кабыл алуучулук
магнитная вязкость	магниттик илээшкектик
магнитная гидродинамика	магниттик гидродинамика
магнитная головка	магниттик башча
магнитная дефектоскопия	магниттик кемтиктөөч (кем- тик тарткыч)
магнитная запись	магниттик жазуу
магнитная индукция	магниттик дүүлүгүү
магнитная лента	магниттик тасма
магнитная линза	магниттик линза (күн тарт- кыч)
магнитная ловушка	магниттик тоскуч
магнитная подвеска	магниттик асма
магнитное постоянство	магниттик турактуулук
магнитная проводимость	магниттик өткөргүчтүк
магнитная проницаемость	магниттик өтүмдүүлүк
магнитная разведка	магниттик чалгындоо
магнитная сепарация	магниттик бөлүү
магнитная тонкая пленка	магниттик жука пленка (үл- бүрөк)
магнитная цепь	магниттик чынжыр

магнитная энергия	магниттик энергия
магнитное насыщение	магниттик каныгуу
магнитное поле	магниттик талаа
магнитное сопротивление	магниттик каршылык
магнитно-импульсная обработка	магнит-каккылык иштетүү
магнитно-импульсная сварка	магнит-каккылык ширетүү
магнитность	магниттүүлүк
магнитные аномалии	магниттик тирукмуштар
магнитные материалы	магниттик материалдар, магниттик текзаттар
магнитные потери	магниттик жоготуулар
магнитный барабан	магниттик доол
магнитный гистерезис	магниттик гистерезис
магнитный диск	магниттик диск
магнитный железняк	магниттик темир (магнитит)
магнитный заряд	магниттик дүрмөт
магнитный момент	магниттик момент
магнитный полюс	магниттик уюл
магнитный поток	магниттик агым
магнитный преобразователь	магниттик өзгөрткүч
магнитный пускатель	магниттик иштеткич
магнитный резонанс	магниттик өөрчүн
магнитный усилитель	магниттик күчөткүч
магнитный усилитель-двигатель	магниттик күчөткүч-кыймылдаткыч
магнитный электроразрядный вакуумметр	магниттик электродүрмөт-сүздөгүчтүк боштук өлчөгүч
магнитный электроразрядный насос	магниттик дүрмөтсүздөгүчтүк соркыскыч
магнитных потенциалов разность	магниттик чыңалуу
магнитогидродинамический генератор	магнитгидродинамикалык генератор
магнитография	магнитография

магнитодвижущая сила	магнит-кыймылдаткыч күчү
магнитодиэлектрики	магнит-бейэлектриктер
магнитокалорический эффект	магнит-калориялык натыйжа
магнитометр	магнитометр
магнитомеханические явления	магнит-механикалык кубулуш
магнитомеханическое отношение	магнит-механикалык катнаш
магнитомягкие материалы	магнит-жумшак текзаттар (материалдар)
магнитооптика	магнитооптика
магнитопровод	магнит өткөргүч
магниторазведка	магниттик чалгындоо
магниторезистивный эффект, магнитсопротивление, магнитострикционные материалы	магнит-резистик майнап, магниттик каршылык, магнит-майышма текзаттар (материалдар)
магнитострикционный преобразователь	магнит-майышма өзгөрткүч
магнитострикция	магниттик майышуу
магнитосфера	магнитосфера
магнитотвердые материалы	магниттик катуу материалдар
магнитофон	магнитофон
магнитоупругий преобразователь	магнит-серпилгичтүү өзгөрткүч
магнитотормозное излучение (синхронное излучение)	магниттоктотуу нурлануусу
магнитоэлектрический измерительный прибор	магнит-электрдик өлчөө аleti
МАЗ (марка автомобилей Минского автозавода)	МАЗ (Минск автозаводунун автомобилдеринин маркасы)

«Мазда» (япон. автомобиль-
ная фирма)

мазер

«Мазерати» (названия авто-
мобилей итал. фирмы)

мазеры на циклотронном
резонансе

мазут

Майера уравнение

майолика

макет

макро... (означает: большой,
длинный, крупный)

макромолекула

макроструктура

макросъемка

макрошлиф

максвелл (ед. магнитного
потока $1 \text{ Мкс} = 10^{-8} \text{ Вб}$)

Максвелла распределение

Максвелла теорема

Максвелла уравнение

максимальная направленная
защита

максимальная токовая за-
щита

максимин

максимум и минимум

Максутова телескоп
малахит

«Мазда» (япон фирмасынын
автомобилдеринин аталы-
шы)

мазер (квант генератору)

«Мазерати» (Италия фир-
масынын автомобилдеринин
аталышы)

мерчимтрондук өөрчүнүүдө-
гү мазерлери

мазут (мунайкалдык)

Майер теңдемеси

майолика (керамиканын бир
түрү)

чен үлгү

макро... (чоң, зор, узун деген-
ди билдирет)

макромолекула

макروتүзүм

макротартуу, макротүшүрүү

макрожылмалоо

максвелл (магниттик агым-
дын бирдиги $1 \text{ Мкс} = 10^{-8} \text{ Вб}$)

Максвелл бөлүштүрүүсү

Максвелл теоремасы

Максвелл теңдемеси

максималдуу багытталган
коргоо

максималдуу агындык кор-
гоо

максимин (эң чоң жана эң
кичине)

максимум жана минимум (эң
чоң жана эң кичине)

Максутов телескопу
малахит (минерал)

малая ЭВМ	кичине ЭЭМ
малеиновый ангидрит	малейин ангидрити (органикалык бирикме)
малка	малка (уста аспабы)
малотоннажная химия	аз массалык химия
малоформатный фотоаппарат	чакан тариздүү фотоаппарат
малые архитектурные формы	чакан архитектуралык формалар
мальтийский механизм	мальта механизми
Малюса закон	Малюс мыйзамы
маярные работы	сырдоо иштери
МАН (наз. гер. грузовых авто)	МАН (гер. жүк автомобилдеринин аталышы)
манганиты	манганиттер (анион туздары)
маневренность	буйталоочулук, буйтоочулук
манжета	манжета (жакалуу тыгыздагыч)
манипулятор	манипулятор (түзмө кол)
манометр	манометр (басым өлчөгүч)
мансарда	чатыр кабат
мантия земли	жер мантиясы
марблит	марблит (күңүрт айнек)
марганец	марганец
мареограф	мареограф (деңгээл катточ)
марзан	марзан (миз сактагыч төшөндү)
«Маринер» (название амер. межпланетной автоматич. станции)	«Маринер» (амер. автоматтык планеталар аралык чордонунун аталышы)
марка	шарт белги
маркёр	белгилегич
маркерный радиомаяк	белгилик радиомаяк
марки углубление	тереңдөө белгилери
маркировальная машина	белгилегич машине
маркировка	шартбелгилөө

маркшейдерия
маркшейдерская съемка
мара
«Марс» (название межпланетной автоматической станции)
марсель (прямой средний парус)
мартеновская печь
мартеновский процесс
мартенсит

мартит
маршаллит
маршевый двигатель
маршрут
маршрутизатор
маршрутизация перевозок
маршрутный лист
маршрутная технология

маска
масленка
маслоделие
маслонаполненный кабель
масляные краски
масляные лаки
масляный включатель
масляный радиатор
масляный трансформатор
масляный фильтр
масса: 1. вес; 2. множество
масса брутто
масса нетто

маркшейдерия (кен илими)
маркшейдердик тартуу
кароол аянт
«Марс» (автоматтык планеталар аралык чордонунун аталышы)
марсель (ортоңку жел тосмо)

мартен меши
мартендик жараян
мартенсит (чыңалган болот түзүмү)
мартит (минерал)
маршаллит (чаңдуу кварц)
марштык кыймылдаткыч каттам
каттамдагыч
ташууларды каттамдоо
каттамдык жолбарак
каттамдык жол-жобо, технология
беткап
майлооч, май тамызгыч
май бөлүү (жаныбар майын)
май толтурулган кабель
май сырлар
майлуу лактар
майлуу кошкуч
майдык радиатор
майдык трансформатор
майдык чыпка
1. масса; 2. көпчүлүк
брутто массасы
нетто массасы

масса обмен	масса алмашуу
масса отдача	массанын тебүүсү
массив (горный)	массив (тоо тулкусу)
массивный	массивдүү (оор, салмактуу)
массовая доля	масса үлүшү
массового обслуживания	көпчүлүк тейлөө теориясы
теория	
массовое производство	массалык өндүрүш
массовое число	массалык сан
массовые силы	массалык күчтөр
массопередача	масса берүү
масс-спектрометр	масс-спектрометр
массы сохранения закон	массанын сакталуу мыйзамы
мастер	чебер, уста
мастер дорожный	жол чебери
мастер-модель	чебер-үлгү
мастерская	чеберкана, устакана
мастер-станок	чебер-тес
мастерство	чеберчилик
мастер штамп	чебер мээр
мастики	мастикалар
масштаб	өлчөм-чен, масштаб
масштабность	өлчөм-чендик
математика	математика
математическая статистика	математикалык статистика
математический анализ	математикалык талдоо, анализ
математический маятник	математикалык термелгич
математическое моделирование	математикалык үлгүлөө
математическое обеспечение	математикалык камсыздоо
математическое ожидание	математикалык күтүлүш, күтүү
математическое программирование	математикалык программа-лоо

математической физики
уравнение
материал
материалоемкость
материальная точка
материальные ресурсы
материковая отмель (шельф)
матирование
маточная гайка
матрица: 1. (матем.); 2. (техн.)
матричный пресс
матричный принтер
маты: 1. изоляция; 2. спорт
Маха угол
Маха число
махе (внесистемная ед. объёмной активности радиоактивных веществ $1 \text{ м} = 3,64 \cdot 10^{-10} \text{ ки/л} = 13,47 \cdot 10^3 \text{ бк/м}^3$)
маховик
мачта: 1. судовая; 2. сооружение
мачта-антенна
мачтовый кран
машин и механизмов теория

машина
машина двойного питания
машина непрерывного литья заготовок
машина постоянного тока
параллельного возбуждения

математикалык физиканын
теңдемеси
материал, текзат
материал сыйымдуулук
материалдык чекит
материалдык ресурстар
шельф (суу жака, тайыздык)
бозомтуктоо
энелик бурама
1. матрица (матем.); 2. мээр-калып (техн.)
мээр калыптуу жубас
мээр калыптуу принтер
обочолоочтор, бөздөр; олпок
Мах бурчу
Мах саны
махе (радиоактивдүү заттардын көлөмдүк, активдүүлүк бирдиги, $1 \text{ М} = 3,64 \cdot 10^{-10} \text{ Ки/л} = 13,47 \cdot 10^3 \text{ Бк/м}^3$)

күүлөнткүч
1. кеме мамы; 2. бийик мамы

мамы-антенна
мамылуу кран
машинелердин жана механизмдердин теориясы
машине
кош азыктанма машине
даярдамаларды үзгүлтүксүз куюучу машине
жарыш дүүлүкмө турактуу агындуу машине

машина постоянного тока
последовательного возбуж-
дения

Машина Тьюринга

машинист

машинистка

машинное время

машинное слово

машинно-тракторный агре-
гат

машинные масла

машинный зал

машинный телеграф

машинный эксперимент

машинный язык

машиноведение

машиностроение

маяк

маятник

маячковая лампа

МГД генератор

МГц — ед. изм. частоты ко-
лебаний, равную 10^6 циклов
в секунду.

мгновение

мгновенная ось вращения

мега ... (М. 10^6 - миллион)

мегабайт (Мбайт) – объем
информации, равный 1 048
576 байт

мегаполис

мегапир

мегафон

турактуу агындуу удаалаш
дүүлүкмө машине

Тьюринг машинеси

машинечи

арипкер (аял)

машине убактысы

машинелик сөз

машине-трактордук агрегат

машине майлары

машине залы

машинелик телеграф

машинелик эксперимент

машине тили

машине таануу

машине куруу

маяк, шамбелги

термелгич

шамбелгилик чырак

МГД генератор (магнитогид-
родинамикалык генератор)

МГц – жыштык бирдиги,
барабар 10^6 мерчим секун-
дасына

көз ирмем

көз ирмемдеги айлануу огу

мега ... (М. 10^6 - миллион)

мегабайт (Мбайт) – 1 048 576
байттык маалымат көлөмү

мегаполис, ири шаар

мегапир (куйма)

мегафон (үн күчөткүч)

мегомметр	мегомметр (электр өлчөөчү алет)
меди сульфат	жез сульфаты
медиана	медиана
медистый песчаник	жездүү кумдак
медицинское стекло	медициналык айнек
меднение	жездөө
меднико-жестянищие ра- боты	жез-темир жумуштары
медно-никелевые сплавы	жез-никель эритиндилери
медно-оксидный элемент	жез-оксиддик элемент
медные сплавы	жез куймалары
медный колчедан	жез колчеданы
медный купорос	жез купоросу
медь	жез
межзёренная деформация	дан аралык деформация
междугородная телефонная сеть	эл аралык телефондук тарам
международная единая си- стема	эл аралык бирдиктүү тутум
международная электротех- ническая комиссия	эл аралык электротехника- лык комиссия (укук топ)
международный эталон	эл аралык такүлгү
межкристалльная коррозия	кристал аралык коррозия
межорбитальные буксиры	орбита аралык сүйрөгүчтөр
межпланетная автоматиче- ская станция	планета аралык автоматтык чордон
межремонтный пробег	оңдоо аралык жүрүш
межсистемная связь	тутум аралык байланыш
межферменный этаж	ферма аралык кабат
мездраание	өңдөө
мезонин	мезонин (арх. там чоку)
мезонки	мезонкалар (элементардык бөлүкчөлөр)

мезосфера	мезосфера
мел	бор
меламиноформальдегидные смолы	бор-формальдегиддик чайырлар
мелиорация	кыртыштоо, мелиорация
мелочь	майда
мель	тайыздык
мельхиор	мельхиор (жез-никель куй-масы)
мембрана	чел кабык, чел тосмо, мембрана
мембрана полупроницаемая	жарым өткөрмө чел кабык
мембранная технология	чел тосмолук технология
мембранные методы разделения	чел тосмолук бөлүү ыкмалары
мембранный насос	чел тосмолуу соркыскыч
менаже образец	менаж үлгүсү (соккулук илээшкектикке сыноо үлгүсү)
менделевий	менделевий
Менделеева периодический закон	Менделеев мезгилдүү мыйзамы
мензула	мензула (талаа чийме үстөлү)
мензальная съёмка	мензулдук тартып түшүрүү
мениск	мениск (томпоктук)
менисковый телескоп (телескоп Максудова)	менисктик телескоп (Максудов телескопу)
мера	ченем
мера точности (дисперсия)	тактык ченеми (чачылуу өлчөмү)
мераклон (полипропиленовые волокна)	мераклон (полипропилен булалары)
мергель	мергель (чөгүндү карбонаттуу тоо-тектери)

мерея	мерея (кайыш сүрөт)
мерзлотоведение	тоң таануу
меридиан	меридиан (курчоо сызык)
меридианный круг	меридиандык тегерек
меркаптаны (тиоспирты)	меркаптандар (тиоспирттер), белок чириктери
«Меркурий» (наз. амер. кос- мического корабля)	«Меркурий» (амер. космос корабилдеринин аталышы)
«Меркурий» (наз. легковых атомобилей концерн «Форд мотор»)	«Меркурий» (АКШ «Форд мотор» концернинин жеңил автолорунун аталышы)
мерная линия	ченем сызык
мерная цепь (брит. ед. длины $1\text{Ч}=22\text{ ярдам}=20,1168\text{ м}$)	ченем чынжыры (брит. узун- дук бирдиги $1\text{Ч}=22\text{ ярд} =$ $20,1168\text{ м}$)
«Мерседес-Бенц» (герм. ав- тофирма)	«Мерседес-Бенц» (герм. ав- тофирмасы)
мерсеризация	мерсерлөө (асылдандыруу)
мертели огнеупорные	отко чыдамдуу мертелдер (отко чыдамдуу акиташ эзиндиси)
мёртвая зона радиоприема	радио кабыл алынгыс чөл- көм
мёртвая зона защиты	бейкоргонуу чөлкөмү, кор- голбос чөлкөм
мёртвая петля	чыккыс чалма (Нестеров чалмасы)
мёртвая точка	кыймылсыз чекит
мёртвое пространство	далдоо мейкиндик
мёртвый якорь	кыймылсыз чөмгүч
Мёссбауэра эффект	Мёссбауэр натыйжасы
местная разгрузка	жергиликтүү жүксүздөндү- рүү
местная электрическая сеть	жергиликтүү электр тарамы
местность равнинная	түз жер

месторождение полезного ископаемого	пайдалуу кендердин казынасы (чыккан жери)
мета ... (от греч. – между, после, через)	мета ... (грек. орто, арасы, кийин, аркылуу)
металлизация	металлдоо
металлист	металлчы
металлические конструкции	металл конструкциялары
металлические порошки	металл күл майдалары
металлические профили	металл профилдери
металлический мост	металл көпүрө
металловедение	металлтаануу
металловоз	металл ташыгыч
металло-галогенная лампа	металл-галоген чырагы
металлогения	металлогения
металлографический микроскоп	металлграфиялык микроскоп
металлография	металлграфия
металлоиды	металл сынбаттуулар
металлокерамическая лампа	металл-керамика чырагы
металлокерамические материалы	металл-керамикалык текзатар (материалдар)
металлометрическая съемка	металлметрдик тартуу
металлооптика	металл-оптика
металлоорганические соединения	металл-органикалык бирикмелер
металлоплакирующие смазки	металлплактоочу майлоочтор
металлопласт	металл-пласт
металлополимеры	металл-полимерлери
металлорежущий инструмент	металл кесүүчү аспап
металлорежущий станок	металл кесүүчү тес
металлотермия	металлтермия
металлоткацкий станок	металл токуучу тес
металлофизика	металлфизика

металлосодержащее топливо	металлдуу отун
металлосодержащие красители	металлдуу боёгучтар
металлургический электродвигатель	металлургиялык электр кыймылдаткыч
металлургия	металлургия
металлы	металлдар
метаморфизм	метаморфизм (тоо тектеринин өзгөрүлүүсү)
метаморфические горные породы	метаморфтук тоо-тектер
метан	метан
метанол	метанол (метил спирти)
метантанк	метантанк (суу тазалоо үчүн курулган абдан чоң көлөмдүү (бир нече миң м³) аркыт)
метасоматоз	метасоматоз (гидротермалдык жараян)
метастабильное состояние	метастабилдүү абал
метательный конвейер	ыргытма жылдыргыч
метацентр	метаборбор (кеменин оордук борборунун жылышуусу)
«Метеор» (наз. сов. метрологич. космич. системы)	«Метеор» (сов. метеорологиялык космостук тутумдун аталышы)
метеорная опасность	метеордук кооптуулук
метеорный патруль	метеор кайгуулу
метеорограф	метеорограф
метеорологическая радиолокационная станция	метеорологиялык радиобайкоолук чордон
метеорологическая станция	метеорологиялык чордон
метеорология	метеорология
метизы	метиздер (стандартталган майда темир буюмдар), металл буюмдар

метил	метил (химиялык бирикме)
метилакрилат	метилакрилат (органикалык бирикме)
метилбензол	метилбензол, толуол
метилбутадиен	метилбутадиен, изопрен
метилметакрилат	метилметакрилат
метиловый спирт	метил спирти
метилцеллюлоза	метилцеллюлоза
метка	белги
метка тома (в ЭВМ)	томдун аты (ЭЭМде)
метлахские плитки	метлах тактачалар
метод	усул
методика	методика, усулдама
методическая цепь	методикалык ыраат
метол	метол
метопы	метопдор
метр (1 м = 100 см = 1000 мм)	метр (1 м = 100 см = 1000 мм)
...метр (составная часть сложных слов, означающих изм. прибор)	...метр (ченөөчү алеттерди билдирген татаал сөздөрдүн курамы)
pH-метр	pH-метр
метрика	метрика (математикада эки чекиттин аралыгын аныктоо тартиби)
метрическая система мер	ченемдердин метрдик тутуму
...метрия (составная часть сложных слов, означающих измерение)	...метрия (ченөөнү билдирген татаал сөздөрдүн курамы)
метрология	метрология
метроном	метроном (механикалык алет)
метрополитен	метрополитен
метчик	ичсай чыгаргыч
мех	жүнтери

мех искусственный	жасалма жүнтери
механизация	механикалаштыруу
механизированная дуговая сварка	механикалаштырылган жаа- лык ширетүү
механизированная картотека	механикалаштырылган кар- токана
механизированный инстру- мент	механикалаштырылган ас- пап
механизм	механизм
механизм переменной струк- туры	өзгөрүлмө түзүмдүү меха- низм
механизм свободного хода	бош жүрүштүн механизми
механика	механика
механика грунтов	жер кыртышынын механи- касы
механика сплошных сред	туташ чөйрөлөр механикасы
механика сыпучих сред	эшилме заттардын механи- касы
механика тел переменной массы	өзгөрүлмө массалуу нерсе- лердин механикасы
механическая звукозапись	механикалык үн жазуу
механическая энергия	механикалык энергия, меха- никалык зарде
механические испытания	механикалык сыноолор
механические свойства	механикалык касиеттер
механический вакуумный насос	механикалык боштук сор- кыскыч
механический Ом	механикалык Ом
механический пресс	механикалык жубас
механо ... (составная часть сложных слов, указываю- щих отношение к механике или механизму)	механо ... (механикага же механизмге байланыштуу татаал сөз курамы)
механогидравлическая ма- шина	механ-гидравликалык ма- шине

механо пневмоформование
механострикция

механотрон
механохимия
меченые атомы

Мещерского уравнение
миделевое сечение, мидель

микро... (малый, маленький -
 $1 \text{ мк} = 10^{-6}$)
микробарограф
микродвигатель ракетный

микрокалькулятор
микрокапсула
микрокапсуляция

микрокаротаж

микрокатор
микроклимат
микрокристаллоскопия
микролит
микролит корундовый
микроманипулятор

микромашина электриче-
ская
микромер
микрометр
микроминиатюризация
микромодуль
микрон

механ-желдик калыптоо
механстрикция (кошумча
деформация)
механотрон (алет)
механхимия
белгиленген (чегеленген)
атомдор

Мещерский теңдемеси
мидель (чоң аянттуу) кеси-
лиши

микро... (кичине, майда, ча-
кан - $1 \text{ мк} = 10^{-6}$)
микробасым жазгыч
ракеталык микрокыймыл-
даткыч

микрокалькулятор
микрокабыкча, микрокутуча
микрокабыкчалoo, микроку-
тучалoo

микрокаротаж (жеркуялар-
ды изилдөө усулу)
микрокатор (өлчөөчү прибор)
микроклимат

микрокристаллоскопия
микролит (минерал)
корунддук микролит
микроманипулятор (микро-
жасалма кол)

электрдик микромашине

микроченем
микрометр
микрочакандаштыруу
микромодуль
микрон

микро полосковая линия
микропористая резина

микропривод
микропровода
микропрограммное управ-
ление
микропроцессор

микрорайон
микросборка
микросварка
микроскоп
микроскоп измерительный
микроструктура
микросхема
микроъемка
микротвердомер
микротвердость
микротелефон

микротечь
микротом
микрофильмирование
микрофише
микрофон
микрофонный эффект

микрофотокопирование
микрошлиф
микро-ЭВМ
микроэлектроника
миксер

мил (брит. ед. длины, озна-
чающая 10^3)

микротилкелик сызык
микрокөндөйлүү резина (бор-
поң резина)

микроиштеткич
микроөткөргүчтөр
микропрограммалык баш-
каруу
микропроцессор, микрожа-
раяндооч

кичи район
микрокуроо
микроширетүү
микроскоп
өлчөөчү микроскоп
микротүзүм

микросөлөкөт
микротартуу
микрокатуулук өлчөгүч
микрокатуулук
микротелефон, чакан теле-
фон

микроагын
микротом
микрофильмдөө
микрофише (жука жартак)
микрофон (микро үндөөч)
микрофондук натыйжа (мик-
роүндүк өтөлгө)

микрофотокөчүрүү
микроулгү
микро-ЭЭМ
микроэлектроника
аралаштыргыч

мил (брит. миң дегенди бил-
дирген узундук бирдиги 10^3)

милли ... (от лат. приставка, означающая тысячную долю – 10^{-3})

миллиграмм-процент

миллиметр водяного столба

миллиметр ртутного столба

миллионная доля

миля (брит. ед. длины 1

миля = 1760 ярд = 5280 фут = 1609,344 м.)

мина

минерал

минерализаторы

минералогическая шкала твердости

минералогия

минеральная вата

минеральное сырьё

минеральные воды

минеральные масла

миниатюризация

миниатюрная лампа (пальчиковая)

миним (брит. ед. объёма, м)

миниметр

минимум

минный заградитель

миномет

минута (1. ед. времени - 1 мин = 60с; 2. ед. изм. плоского угла – $1^i = 1/60^0 = \pi/10800$ рад)

мира

милли ... (лат. бирден миңинчини дегенди билдирет – 10^{-3})

миллиграмм-пайыз

суу мамысынын миллиметри

сымап мамысынын миллиметри

миллиондук үлүш

миля (брит. узундук бирдиги

1 миля = 1760 ярд = 5280 фут = 1609,344 м.)

мина

минерал

минералдаштыруучулар

катуулуктун минералдык шкаласы

минералогия

минерал кебези

минерал чийки зат

минерал суулар

минерал майлар

чакандаштыруу

чакан чырак, манжа чырак

миним (брит. көлөм бирдиги, М)

миниметр (узундук өлчөгүч)

минимум, эң кичине

мина катары

мина аткыч

мүнөт (1. убакыт бирдиги 1 мин = 60с; жалпак бурч бирдиги – $1^i = 1/60^0 = \pi/10800$ рад)

мира (салыштырма)

митрон	митрон
мицеллы	мицеллдер (бөлүкчөлөр)
мнемоническая схема	мнемоникалык сөлөкөт
мнимые числа	комплексүү сандар
многогранник	көп кырдык
многодвигательный электро- привод	көп кыймылдаткычтуу электриштеткич
многодуговая сварка	көп жаалык ширетүү
многоканальная связь	көп каналдуу байланыш
многоковшовый экскаватор	көп чөмүчтүү жерчелгич
многокомпонентные системы	көп компоненттүү тутум
многократный телеграфный аппарат	көп эселик телеграф аппа- раты
многолезвийный инструмент	көп миздүү аспап
многолетнемёрзлый грунт	көп жылдык тоңгок жер кыртышы
многомерное пространство	көп өлчөмдүү мейкиндик
многоосный автомобиль	көп октуу автомобиль
многоподовая печь	көп түптүү меш
многопозиционный регуля- тор	көп өңүттүү жөндөгүч
многополюсник	көп уюлдук
многоскоростной асинхрон- ный электродвигатель	көп ылдамдыктуу бейшай- кештик электр кыймылдат- кыч
многослойная сталь	көп катмарлуу болот
многоступенчатая ракета	көп баскычтуу ракета
многоступенчатая турбина	көп баскычтуу бара
многоугольник	көп бурчтук
многофазная цепь	көп фазалуу чынжыр
многофункциональные из- делия	көп функциялуу буюмдар
многоцелевой станок	көп арналыштуу тес
многочлен	көп мүчө
многошпиндельный станок	көп ийиктүү тес

множеств теория	көптүктөр теориясы
множительно-делительное устройство	көбөйтүп-бөлүүчү түзмөк
мо (неиспользуемая ед. изм. электрической проводимости)	мо (колдонулбаган электр өткөрүмдүүлүк бирдиги)
мода	мода, саркеч
мода (вид электромагнитн. колебания)	мода (электромагниттик термелүүнүн түрү)
моделирование	үлгүлөө, моделдөө
моделирование производственных процессов	өндүрүштүк жараяндарды үлгүлөө
моделирование электроэнергетических систем	электр энергетикалык тутумдарды үлгүлөө
модель	үлгү, модель
модельная плита	үлгүлүк такта
модельно-макетный метод	үлгү-чен үлгүлүк усул
модем (модулятор-демодулятор)	модем (модулдагыч-модулдабагыч)
модерн	модерн, заманбап
модернизация	жаңылоо, заманбаптоо
модифицирование сплавов	куймаларды модифицирлөө, түрлөнтүү
модифицированный чугун	модифицирленген чоюн
модулометр	ченөөчү, өлчөгүч
модуль: 1. матем.; 2. унифиц. узел	1. модуль; 2. модуль (түйүн)
модуль зубьев	тиштердин модулу
модуль упругости	серпилгичтүүлүк модулу
модулятор	модулдооч
модулятор света	жарыкты модулдооч
модуляторная лампа	модулдоочтук чырак
модуляция	модулдоо
моечная установка	жуугуч орнотмо
моечный желоб	жуугуч ноо

мозаика	мозаика (ала-була, кызыл-тазыл сүрөт)
мозаичная печать	мозаикалык басылма
мойка (сан. техника)	жуугуч
мокик	мокик (2 же 3 дөңгөлөктүү кичи мотоцикл)
мол	мол (гидротехникалык курулма)
молекула	молекула
молекулярная акустика	молекулярдык акустика
молекулярная масса	молекулярдык масса
молекулярная оптика	молекулярдык оптика
молекулярная физика	молекулярдык физика
молекулярная электроника	молекулярдык электроника
молекулярные спектры	молекулярдык спектрлер
молекулярный вес	молекулярдык салмак
молекулярный генератор	молекулярдык генератор
молекулярный насос	молекулярдык соркыскач
молибден	молибден
молибденирование	молибдендөө
молибденит	молибденит (минерал)
молибденовые сплавы	молибдендик эритиндилер
моллирование	моллирлөө (жумшартуу)
молниезащита, грозозащита	чагылгандан коргоо
молниеотвод	чагылган бургуч
молния	чагылган
«Молния» (сов. искусственный спутник Земли)	«Молния» (сов. Жердин жасалма жандоочторунун аталышы)
молот	барскан
молотилка	балкалооч
молотковая дробилка	балкалуу майдалагыч
молоток	балка
молочный ареометр	сүт ареометри

моль	моль (заттардын санынын бирдиги)
молярная доля	молдук үлүш
молярная концентрация	молдук каныкма
молярная масса	молдук масса
молярный объём	молдук көлөм
момент импульса, кинематический момент	каккы моменти, кинематикалык момент
момент инерции	инерция моменти, инерциялык момент
момент количества движения	кыймыл санынын моменти
момент крутящий	толгоочу момент
момент силы	күчтүн моменти
момент сопротивления	каршылык моменти
монацит	монацит (минерал)
монель-металл	монель-металл (никель-жез эритмеси)
монитор (техн.)	монитор (техникада)
монитор (программа в ЭВМ)	монитор (ЭЭМде программа)
моно (от греч.— один, единственный, единственный)	моно (грекче - бирдей, бир түрлүү, бир тектүү, бир темада, бүтүн)
моноволокно	монобула (бир түрдүү була)
моноимпульсный радиолокатор	монокаккылуу радиобайкооч
монокристалл	монокристалл (бир тектүү кристалл)
монолитные конструкции	чулу конструкциялар
мономеры	мономерлер (төмөн молекулярдык бирикмелер)
мононить, моноволокно	моножиц, монобула
моноплан	бир канат
монопосто	бир орундуу чанак
монорельсовая дорога	жалгыз аяк темир жол

моноскоп	моноскоп
монотип	монотип (полигр.-сап куй-гуч)
монофоническая запись	бир үндүк жазуу
монохроматическое излучение	бир өңдүү нурдануу
монтаж	монтаж, куроо
монтажно-испытательный корпус	монтаждык-сыноо тулкусу
монтажные приспособления	монтаждык ыктамдар
монтер	монтажчы
монтмориллонит	монтмориллонит (минерал)
монументальное искусство	монументалдык искусство
Мооса шкала твердости	Моос катуулук шкаласы
мопед	мопед (моторлуу бутараба)
моральный износ	моралдык жешилүү
мореходные качества	деңиз жүрүштүк сапат, сүзүүлүк сапат
мореходные таблицы	деңиз жүрүштүк таблицалар
Морзе аппарат	Морзе аппараты
Морзе код	Морзе сырсаңы
морозостойкость	суука чыдамдуулук, суукка туруктуулук
морская артиллерия	деңиздик артиллерия
морская вода	деңиз суусу
морская геология	деңиздик геология
морская сажень, фатом (брит. ед. изм. длины 1 ф = 6 фут = 1,8288 м)	деңиздик сажень, фатом, фесом (брит. узундук бирдиги 1 ф = 6 фут = 1,8288 м)
морской нефтепромысел	деңиздик мунай өндүрүшү
морской порт	деңиз порту
морской транспорт	деңиз унаасы
«Москва» (система сов. теле-вещания)	«Москва» (сов. телеберүү системинин аталышы)

«Москвич» (название сов. легковых автомобилей)	«Москвич» (сов. жеңил авто-лордун аталышы)
мост	көпүрө
мост измерительный	өлчөөчү көпүрө (электр алет)
мост-водовод, акведук	суу өткөрмө көпүрө, акведук
мост электрический	электрдик көпүрө
мостик судовой	кемелик көпүрөчө
мостовая цепь	көпүрөлүк чынжыр
мостовое полотно	көпүрө тилкеси
мостовой кран	көпүрөлүү кран
мостовой перегружатель	көпүрөлүү кайра жүктөгүч
мостовой переход	көпүрөлүк өткөөл
мотальная машина	түргүч машине
мотель	авто-мотомейманкана
мото ... (часть сложного слова означающая - моторный)	мото ... (мотордук деген маанидеги татаал сөздөрдүн бөлүгү)
мотоблок	мотоблок
мотовило	мотоайры
мотодрезина	мотодрезина (К.Ф. Дрездин атынан), (темир жол арабасы)
мотокомпрессор	мотожелкыскыч, мотокомпрессор
мотопланер	мотоканат
мотопомпа	мотопомпа, мотосоркыскыч
моторвагонная секция	моторвагондук секция
моторвагонный подвижной состав	моторвагондук кыймылдуу курам
мотор-весло	мотор-калак
мотор-генератор	мотор-генератор
моторика	моторика (кыймыл жараян)
мотор-колесо	мотор-дөңгөлөк
моторное топливо	мотор отуну
моторное масло	мотор майы

моторный вагон
мотороллер
мотоцикл
мотыльковое устройство
мочевина, карбамид

мочевиноформальдегидные
смолы, карбамидные смолы

мощности коэффициент
мощности усилитель
мощность
мощность кажущаяся
мощность поглощенной дозы

мощность тяговая
мощность эквивалентной
дозы

мощность экспозиционной
дозы

мощность электрическая

моющие средства

мрамор

«Мрия» (АН-225 сов. транс.
самолет)

мукомольный завод

мульда

мульти...(много...)

мультивибратор

мультимедиа (набор аппарат-
ных и программных компо-
нентов)

мультиплекс

мультипликатор

моторлуу вагон

мотороллер

мотоцикл, мотомерчим

буурчак сымал түзмөк

азоттук жер семирткич, кар-
бамид, селитра

азот-формальдегиддүү ча-
йырлар, карбамиддик ча-
йырлар

кубаттуулук коэффициенти

кубаттуулук күчөткүчү

кубаттуулук

болжолдуу кубаттуулук

жутулган чен-өлчөмдүн ку-
баттуулугу

тартуу, сүйрөө кубаттуулугу

тең маанилик чен-өлчөмдүн

кубаттуулугу

жарык чен-өлчөмдүн кубат-
туулугу

электр кубаттуулугу

жуугуч каражаттар

мармар

«Мрия» (АН-225 сов. унаа-
лык учак)

ун тартма заводу

мульда (калып тепши)

мульти... (көп, көбөйтүү)

мультититиреткич (көбөйтмө
титиреткич)

мультимедиа (аппараттык
жана программдык компо-
ненттеринин топтому)

мультиплекс

мультипликатор (көбөйткүч,
күчөткүч)

мультипрограммирование	мультипрограммалоо
мультициклон, батарейный циклон	мультициклон, батареялык циклон (көп айлангыч)
мульчирование	кар таптоо
мунц-металл	мунц-металл (жез-калай эритмеси)
муравьиная кислота	кумурска кислотасы
муравьиный альдегид	кумурска альдегиди
мусковит	мусковит (минерал)
мускулолёт	мускулолет, булчуң учак
мусор	таштанды
мусороперерабатывающий завод	таштанды иштетүүчү завод
мусоропровод	таштанды өткөргүч
мусоросжигательный завод	таштанды өрттөөчү завод
муфель	муфель (ысыткыч түзмөк)
муфельная печь	муфель меши
муфта	кошкуч
мыло	самын
мышь (компьютерная)	жөргөлөк (компьютердик)
мышью щелчок	жөргөлөктү чыкылдатуу
мышьяк	мышьяк
мышьякорганическое соеди- нение	мышьякорганикалык би- рикме
МЭК (международная элек- тротехническая комиссия)	ЭЭК (эл аралык электротех- никалык комиссия)
«МЕК» (груз. автомобили компания «МЕК транс», США)	«МЕК» (АКШ «МЕК транс» компаниясы чыгарган жүк автомобильдеринин аталы- шы)
мюоны	мюондор (элементардык бө- лүкчөлөр)
мягкая посадка	жумшак конуу, ийлөө
мягчение	жумшартуу

Н

«Н» (назв. япон. ракетносителя)

набережная

набивка

наблюдательная скважина

наблюдение

набор: 1. приём; 2. действие;
3. комплект

набор корпуса судна

наборная машина

наборное поле автоматической вычислительной машины (АВМ)

наборно-пишущая машина

наборно-программирующий аппарат

набрызг

набухание

навалочник, балкер

наведение: 1. воен.; 2. моста;
3. порядка

навесная система

навигационное оборудование

навигационные огни

навигация

навигация воздушная

навигация космическая

«Н» (япон ракета-ташыгычынын аталышы)

1. жээк курулуш, 2. жээк жол, суу жээк

шыкама

байкоолук жеркуя

байкоо

1. алуу, кабыл алуу; толтуруу
2. терүү, терме;
3. топтом

кеменин тулку топтому

терүүчү машине

автоматтык-эсептөөчү машиненин (АЭМ) термелик талаасы

терип-жазуучу машине

терип-программалоочу аппарат

чачыратма

көбүү

төкмө кеме

1. далдоо, мээлөө; 2. салуу, багыттоо;
3. тартиптеширүү, иретке келтирүү

асма тутум

багыттооч жабдык

багыттооч оттор

1. сууда сүзүү, кеме айдоо,
2. кеме айдоо мезгили; 3. багыттоо

абада багыттоо

космосто багыттоо

навой	навой (текстил.-чоң чыгы- рык)
навык	көндүм
Навье Стокса уравнение	Навье Стокс теңдемеси
нагартровка	муздак чыңоо
нагель	чаңгек
нагнетатель	аба кыскыч, үйлөгүч
нагнетательная скважина	үйлөө жеркуясы
нагревательная печь	ысыткыч меши
нагревательный колодец	ысыткыч кудук
нагрузка аварийной брони	авариялык соот жүктөмү
нагрузка электрическая	электрдик жүктөм
нагрузка электроэнергетиче- ских систем	электроэнергетикалык ту- тумдар жүктөмү
нагрузки	жүктөр, жүктөмдөр
нагрузочная вилка	жүктөм айрысы
нагрузочная диаграмма	жүктөм диаграммасы
надвиг	үстүртөн жылышуу
наддув	үйлөө
надежности теория	ишенимдүүлүк назарияты
надежность	ишенимдүүлүк
Надененко диполь	Надененко кош дүрмөттүгү
надир, зенит	надир (төмөнкү чекит), зенит
надкритический режим ядер- ного реактора	өзөктүк реактордун крити- калыктан ашкан шарттамы
надрез	кесик
надтональное телеграфиро- вание	үн үстүлүк телеграфтоо
надфиль	өгөөчө
наждак	кайрак таш
наземная канатная дорога	жер үстүндөгү керме жол
наименьших квадратов ме- тод	эң кичине чарчылык усул
наирит	наирит (хлоропрен каучук- тары)

найлон, нейлон (полиамид- ные волокна)	найлон, нейлон (полиамид- дик булалар)
найтов	байламта (зым аркан же чынжыр)
наказ	сунуш-талап
накатка	таптоо, чыйырлоо
накипь	шор, чөгүндү, кебээр.
наклеп	чыңоо
наклёп	ургулап чыңоо
наклон волокон древесины	жыгач булаларынын жанта- йышы
наклонно-направленное бу- рение	жантык багытта бургулоо
наклонно-струйная гидро- турбина	жантык чубурмалуу суу бара
наклономер	жантайма өлчөгүч
наковальня	дөшү
накопитель	топтогуч
накопитель запоминающего устройства	эске тутуу түзмөгүнүн топ- тогучу
нактоуз	нактоуз (жыгач шкаф)
наладка машин	машинелерди жөндөө
наледь	муз катмары
налет: 1. летн.; 2. покрытие	1. учуу мөөнөт; 2. кебээр, көк басуу
наливное судно	куйма кеме
наличник	жик жапкыч
намагниченность	магниттелгендик
намагничивание	магниттөө
намывная плотина	агынды тогоон
нано...(десятичная доля еди- ницы 1 нм (нанометр) = 10 ⁻⁹ м)	нано...(ондук үлүштүн бир- диги 1 нм (нанометр) = 10 ⁻⁹ м)
наносекундная техника	наносекунддук техника
напайка	каңдоо

напалм	напалм (күйгүзүү каражаты)
напильник (рашпиль, надфиль)	өгөө (кесек өгөө, майда өгөө)
наплавка	эритип каптоо, ширетмелөө
наплавной мост	калкыма көпүрө
наполненные каучуки	толтурулган каучуктар (карачайырлар)
наполнители	толтургучтар
напор	басым, кысым
напорное движение	кысымдык кыймыл
направленный взрыв	багытталган жардыруу
направленный ответвитель	багыттык бургуч, бутактагыч
направленный фазосдвигатель	багыттык фаза жылыштыргыч
направляющий аппарат	багыттооч аппарат
направляющие	багыттоочтор
напрягающий цемент	чыңооч, чыңалткыч цемент
напряжение короткого замыкания	туюк туташуудагы чыңалуу
напряжение механическое	механикалык чыңалуу
напряжение холостого хода	бош жүрүштөгү чыңалуу
напряжение электрическое	электрдик чыңалуу
напряжение остаточное	калдык чыңалуулар
напряжения стабилизатор	чыңалууну турактагыч
напряженность магнитного поля	магнит талаасынын чыңалуучулугу
напряженность электрического поля	электр талаасынын чыңалуучулугу
напуск (машиностроение)	каптама
напыление	чаңдатуу
наработка	иш арбын (убакыт, көлөм, мерчим ж. б. менен өлчөнөт)
наработка на отказ	бузулуулар аралык ишарбын
нарезание зубчатых колес	дөңгөлөктөргө тиш чыгаруу

нарезание резьбы
наркозный аппарат
наркозный эфир
наряд
нарост: 1. на организме;
2. техн.: накипь, осадок
насадка
насадок гидравлический

насадочная линза
насечка
насос
насос трения
насосная станция
насосно-аккумулирующая
электростанция
насос-форсунка
настил
настройка: 1. оборудов.;
2. муз. INSTR.
настуран
настыль

насыпной грунт
насыпь дорожная
насыщенное соединение
насыщенный пар
насыщенный раствор
нат (безразмерная ед. изм.
1 нат = 0,693 бит)
натриевая лампа
натрий
натрия гидроксид
натрия тиосульфат
натрия хлорид

сай чыгаруу
наркоз аппараты
наркоз эфири
иш тапшырма, наряд
1. өсүм, чор, берч; 2. шор,
чөкмө
кийме уч
гидравликалык кийме уч,
чорго
кийгизме линза
кертик, чийим, белги
соркыскыч
сүрүлүү соркыскычы
соркыскычтык чордон
соркыскыч-топтооч электр-
чордону
соркыскыч-бүрккүч
төшөмөл
1. жөндөө, жөнгө келтирүү;
2. күүлөө
настуран (минерал)
настыль (металл кырмычы-
гы)
төгүндү жер (кыртыш)
жол үймөгү
каныккан бирикмелер
каныккан буу
каныккан эритме
нат (ченсиз бирдик 1 нат =
0,693 бит)
натрий чырагы
натрий
натрий гидроксиди
натрий тиосульфаты
натрий хлориди

натуральные волокна	табигый булалар
натуральные смолы	табигый чайырлар
натяг	керүү
натяжение поверхностное	беттик керилүү
натяжитель	кергич
натяжной ролик	кергич чыгырык
науглерожевание	көмүртектөө
наутофон	наутофон (кемелерге үн бер- ги)
научная организация труда	эмгекти илимий уюштуруу
научно-исследовательские суда	илимий изилдөө кемелери
научно-производственное объединение	илимий өндүрүштүк бирик- ме
научно-техническая рево- люция	илимий-техникалык рево- люция
научно-технический про- гресс	илимий-техникалык өрдөм
научно-техническое сотру- дничество	илимий-техникалык кыз- матташуу
наушники	кулакчындар
нафталин	нафталин
нафтенновые кислоты	нафтен кислоталары
нафтены	нафтендер
начальник	начальник
начальная скорость	баштапкы (алгачкы) ыл- дамдык
начертательная геометрия	сызма геометрия
нашатырный спирт	нашатыр спирти
небесная механика	асман механикасы
небесная сфера	асман сферасы
небесные координаты	асман координаттары
небулярный спектрограф	тумандык спектрограф
невесомость	салмаксыздык
невод	чоң балык тор

негабарит
 негативное изображение
 негативный процесс
 недетерминированный автомат

недра
 незавершённое производство
 независимая подвеска колес

независимое возбуждение
 неисправность
 нейзильбер

нейлон

нейтрализация (реакция)
 нейтрализация (в электр. усилителе)
 нейтраль
 нейтральная вставка
 нейтрино

н е й т р о н $(m_n = (1,6749286 \pm 0,000001) \cdot 10^{-27}$ кг)

нейтронная доза
 нейтронный поток
 нейтроннов отражатель
 нейтроннов поглотитель

нейтронные боеприпасы
 нейтронография
 нелинейная акустика
 нелинейная оптика

эбегейсиз өлчөмдүү жүк
 негативдик сүрөт
 терс жараян
 детерменделбеген автомат

жер казынасы
 бүтпөгөн өндүрүш
 дөңгөлөктөрдүн көз карандысыз асмасы

көз карандысыз дүүлүгүү
 бузуктук
 нейзильбер (жез-никель куймасы)

нейлон, найлон, полиамид-дик булалар

арабөктөө (каршы аракет)
 арабөктөө (пайдасыз ички кайра байланышты азайтуу)
 арабөк

арабөк кыстырма
 нейтрино (электрдик арабөк элементардык (майда) бөлүкчө)

н е й т р о н $(m_n = (1,6749286 \pm 0,000001) \cdot 10^{-27}$ кг)

нейтрондук чен-өлчөм
 нейтрондук агым
 нейтронду чагылдыргыч
 нейтрондорду жуткуч, сиңиргич

нейтрондук ок-дарылар
 нейтронографтоо
 бейсызыктык акустика
 бейсызыктык оптика

нелинейная среда
нелинейное уравнение
нелинейный резистор
нелинейный измеритель искажений
немагнитные материалы
неметаллические включения
неметаллы

ненасыщенные соединения
необратимый процесс
необыкновенный луч
неодим
неолан
неон
неоновая лампа
неопентан (пентаны)

«Неоплан» (назв. герм. автобусов)
неопрен (хлоропреновые каучуки)
неорганическая химия
неорганические полимеры

неорганическое стекло
непарциальная активная турбина
непер (ед. логарифмической величины n_n)
неподвижное соединение
неподвижной маски метод
неполярная связь
непосредственный впрыск
непотопляемость

бейсызыктык чөйрө
бейсызыктык теңдеме
бейсызыктык резистор
четтөөлөрдү бейсызык өлчөгүч
беймагниттик материалдар
бейметаллдык кошулмалар
бейметаллдар, металл эмес-тер
каныкпаган бирикмелер
кайтарылбас жараян
өзгөчө шоола, өзгөчө нур
неодим (хим.элемент)
неолан (полиуретан буласы)
неон (газ)
неон чырагы
неопентан (пентандар-хим. органикалык бирикме)
«Неоплан» (герм. автобустарынын аталышы)
неопрен (хлорпрен каучуктары)
органикалык эмес химия
органикалык эмес полимерлер
органикалык эмес айнек
парциалдуу эмес активдүү бара
непер (логарифмалык чоңдуктардын бирдиги H_n)
кыймылсыз бирикме
кыймылсыз беткап усулу
уюлсуз байланыш
түздөн-түз бүркүү
чөкпөстүк

непредельные соединения (то же, что ненасыщенные соединения)	каныкпаган бирикмелер
непрерывное литъё	үзгүлтүксүз куюу
непрерывное производство	үзгүлтүксүз өндүрүш
непрямого действия регу- лятор	түз эмес аракеттеги жөндө- гүч
нептуний	нептуний
неравномерность	бир калыпта эместик (тең өлчөмсүздүк)
неразрушающий контроль	бузбай контролдоо, талкала- бай текшерүү
неразрывности уравнение	тендемнин үзгүлтүксүздүгү
неразъёмное соединение	ажырагыс бирикме
нервюра	нервюра (арх.-кырча, учак- канат элементи)
нержавеющая сталь	бейдат болот
Нернста теорема, Нернста принцип	Нернст теоремасы (термоди- намика)
Нернста–Эттингсхаузена эффект	Нернст–Эттингсхаузен на- тыйжасы
неровнота	бирдейсиздик, бир касиет- сиздик, кубулуучулук
нерудные полезные ископа- емые	кенсиз пайдалуу казынды- лар
несостоятельность	кудуретсиздик
нестареющая сталь	эскирбес болот
нестационарное движение	бейтурактуу кыймыл
Нестерова петля	Нестеров илмеги (туюк чал- ма)
нестехиометрические соеди- нения	бейстехиометрикалык би- рикмелер
несущая способность	жүк көтөрүмдүүлүк
несущая частота	көтөргү жыштык

несущие конструкции

несущий винт

несущий кузов

несчастье (беда, напасть)

Нётер теорема

нетканые материалы

нетто

неф

нефелин

нефелиновый сиенит

нефелиновый цемент

нефелиновый шлам

нефелометрия

нефоскоп

нефтедобыча

нефтеловушка

нефтеотдача

нефтепровод

нефтепродукты

нефтехранилище

нефть

нефтяная шахта

нефтяной насос

нефтяной отстойник

нефтяной фонтан

нефтяные газы

нефтяные дистилляты (неф-
тяные погоны)

нефтяные масла

нефтяные погоны

неявнополюсная электриче-
ская машина

көтөргү конструкция, жүк
көтөрүүчү конструкциялар

көтөргү буралма

көтөргү чанак

кырсык

Нётер теоремасы

токулбаган материалдар

нетто

неф (узун жай)

нефелин (минерал)

нефелин сиенити

нефелин цементи

нефелин калдыгы

нефелометрия (нефело өлчөө)

нефоскоп (булут изилдөөчү
алет)

мунай чыгаруу

мунай тоскуч

мунай чыгымы

мунай өткөргүч

мунай өнүмдөрү

мунай сактагыч

мунай

мунай шахтасы

мунай соркыскычы

мунай тундургуч

мунай оргумасы

мунай газдары

мунай тартындылары

мунай майлары

мунай тартындылары (бен-
зин, керосин ж.б.)

бейайкын уюлдук электр
машинеси

«Нива» (назв. сов. грузо-пассажирских автомобилей)

нивелир

нивелирование

нигрозины

нигрол

нижняя мёртвая точка

низковольтный выключатель

низколегированная сталь

низкотемпературная сеперация

низкоуглеродистая сталь

никелевые сплавы

никелирование

никель

никель-железный аккумулятор

никель-кадмиевый аккумулятор

нильсборий

нимоник

ниобиевые сплавы

ниобий

ниплон (полиамидные волокна)

ниппель (фитинг)

«Ниссан» (назв. япон. автомобилей)

нисходящее бурение

нит (единица яркости - нт)

нитевидные кристаллы

нитинол

«Нива» (сов. жүк-жүргүнчү автомобилдеринин аталышы)

нивелир (деңгээл өлчөгүч)

нивелирлөө

нигрозиндер (кара боёгучтар)

нигрол

төмөнкү кыймылсыз чекит

төмөн вольттук ажыраткыч

аз легирленген болот

төмөн температуралык бөлүү

аз көмүртектүү болот

никель куймалары

никелдөө

никель

никель-темирлүү энергия жыйнагыч, аккумулятор

никель-кадмийлүү энергия жыйнагыч, аккумулятор

нильсборий (хим.элемент)

нимоник (никель негиздүү куйма)

ниобий эритиндилери (легирлөөчү элементтер)

ниобий

ниплон (полиамиддүү булалар, көп амиддүү булалар)

ниппель (техникалык тетик)

«Ниссан» (япон автомобильдеринин аталышы)

төмөндөп бургулоо

нит (жарыктын бирдиги - нт)

жип түрдүү кристаллдар

нитинол (никель-титан)

нити

нитр (нитро)...(начальная часть сложных слов относящихся к азоту)

нитраллой

нитраты

нитраты целлюлозы, нитро-целлюлоза

нитриды

нитрилы

нитрильные каучуки

нитрирование, азотирование

нитриты

нитробензол

нитроглицерин

нитроклетчатка

нитролаки

нитрон

нитросоединения

нитроцеллюлоза

нитроцементация

нитроэмали

нить текстильная

нихром

нобелей

новая архитектура

новолаки

ножницы

ножны

ножовка

нок

номекс

жиштер

нитр (нитро)... (азотко тийиштүү сөздөрдүн баш курамы)

нитраллой (азоттолуучу болот)

нитраты (азот туздары)

целлюлозанын нитраттары

нитриддер

нитрилдер (органикалык бирикме)

нитрилдик каучуктар

нитриттөө, азоттоо

нитриттер

нитробензол

нитроглицерин

целлюлоза, нитрокөзчөлөр

нитролактар

нитрон (синтетикалык була)

нитробирикмелер

нитроцеллюлоза

нитроцементтөө

нитроэмальдар

токуу жиби

нихром (куймалар)

нобелей (хим. элемент)

жаңы архитектура

новолаки (өзү катыбас чайырлар)

кайчы

кын

кол араа

нок (рангоут учу)

номекс (полиамиддик була)

номенклатура	номенклатура, үлгү-тизме
номенклатура продукции	өндүрүмдөр үлгү-тизмеси, номенклатурасы
номенклатурно-адресовальная машина	үлгүлөп-даректөөч машине (почта машинеси)
номеронабиратель	номур тергич
номинальная нагрузка (ток)	номиналдык жүктөм, аталгы жүктөм (агын)
номограмма	номограмма
номография	номография
нониус	нониус
нонпарель	нонпарель (типогр.-6 пунктуу тамга)
нория (черпаковый подъемник)	нория (сузгучтуу көтөргүч)
норма	чен
норма времени	убакыт чени
норма выработки	иштеп чыгаруу чени
нормалемер	нормаль өлчөгүч (тиктик өлчөгүч)
нормализация	1. чендештирүү; 2. стандартташтыруу
нормаль: 1. матем.; 2. старое название ГОСТов	1. нормаль; 2. нормаль (стандарттын эски аталышы)
нормальное ускорение	нормалдык ылдамдануу, (борборго умтулган ылдамдануусу)
нормальность раствора	эритменин чендүүлүгү
нормальные колебания	чендүү термелүү, өздүк термелүү
нормальные условия	чендүү шарт
нормальный элемент	чендүү элемент
нормативно-технический документ	ченемдик-техникалык документ
нормативные нагрузки	ченемдик жүктөмдөр

нормативы	ченемдер
нормирование	чендөө, ченемдөө
нормоконтроль	чен-контроль
нос судна	кеме тумшугу
носители тока	электр агынын алып жүргүчтөр
носитель данных	маалымат сактооч
ноутбук (notebook)	ноутбук (чакан компьютер)
ночного видения приборы	түндө көрүү алеттери
нувистор	нувистор (эл. чырак)
нуклиды	нуклиддер (атомдук ядролордун жалпы аталышы)
нуклон	нуклон (ядро)
нулевая энергия	нөлдүк энергия, нөлдүк зарде
нулевой метод измерений	нөлдүк ченөө усулу
нулевой цикл	нөлдүк мерчим
нуль земляных работ	жер жумуштарынын нөлү
нуль-индикатор	нөл көрсөткүч-индикатор
нуль-орган	нөл-мүчө
Нуссельта число	Нуссельт саны
нутация	нутация (айлануу октун термелүүсү)
нутромер	көзөнөк өлчөгүч
ньютон	ньютон (күч жана салмак бирдиги)
Ньютона бином	Ньютон биному, Ньютон эки мүчөсү
Ньютона законы механики	Ньютон механика мыйзамдары
Ньютоновские жидкости	Ньютон суюктуктары

О

обапол	обапол, кыртыш такта
обводнение	сугартма
обводы судна	кеменин сырт келбети
обвязка	курчоо
обвязка перекрытия	калканы курчоо
обгон	озуу
обгонная муфта, механизм свободного хода	озмо кошкуч, бош жүрүш механизми
обделка подземного соору- жения	жер астындагы курулмалар- ды беттөө
обдирка	сыйруу
обдувочный аппарат	үйлөчүү аппарат
обезвоживание	суусуздандыруу
обезвоживание нефти	мунайды суусуздандыруу
обезволашивание в кожевен- ном производстве	тери өндүрүшүндө жүн алуу (жүнсүздөндүрүү)
обезжиривание металлов	металлдарды майсызданды- руу
обеззоливание в кожвенном производстве	тери өндүрүшүндө күлсүз- дөндүрүү
обезуглероживание	көмүртексиздендирүү
обелиск	моло тап
обертоны	обертондор (жогорку тондор)
обессоливание нефти	мунайды тузсуздандыруу
обеспыливание	чаңсыздандыруу, чаң басуу
обессеривание (десульфация)	күкүртсүздөндүрүү
обесфосфоривание	фосфорсуздандыруу
обечайка	обечайка (алкак, курчоо)
обжатие	кысуу
обжиг	бышыруу, күйгүзүү
обжиговая печь	бышырма, күйгүзмө меш
обжим	кайруу, сыгуу
обжимка	1. кыскыч, сыккыч; 2. кадак

обжимной стан	кыскыч иритес, сыккыч иритес
обзол	тактайчет
обзор	сереп, серептөө, баян, баян-доо
обитаемость судна	кемедеги жашоо шарты
обкатка	калыптандыруу, калыбына келтирүү
область (админ.)	облус
область применения	колдонуу чөйрөсү
облицовочные материалы	беттөө текзаттары
облицовочные работы	беттөө жумуштары
облицовывание	беттөө
обложка	мукаба
облой	тытынды (металл заусени-цасы)
обломы архитектурные	архитектуралык калыптар
облучатель промышленный	өнөр жайлык нурланткыч
облученность	нурлангандык
обмотка	оролмо, ором
обмуровка котла	казанды думбалоо
обобщенная функция	жалпыланган функция
обобщенные импульсы в ме- ханике	механикадагы жалпыланган каккы
обобщенные координаты в механике	механикадагы жалпыланган координаттар
обобщенные силы в меха- нике	механикадагы жалпыланган күчтөр
обогащаемость	баюучулук
обогащение полезных иско- паемых	пайдалуу кендерди байытуу
обогащение ядерного топли- ва	өзөктүк отунду байытуу
обод	тогум, алкак
ободок	тогумча, алкакча

обоечная машина	дан тазалагыч машине
обоженный кирпич	бышкан кыш
обои	тушкагаз
обойма	куту, уя
оболочка	кабык
оболочковая форма, корковая форма	кабык калып
оборот в минуту	минутадагы айланым
оборотная машина	кыймалооч машине (текстил өндүрүшү)
оборотное водоснабжение	айланма суу жабдуу
оборотные фонды	айланма фонддор, жүгүртмө корлор
оборудование	жабдуу
обочина	жол чети, жол четтик тилке
обрабатывающий центр	иштетүүчү борбор
обработка металлов давлением	металлдарды басым менен иштетүү
обработка металлов резанием	металлдарды кесип иштетүү
обработка стали холодом	болотту суук менен иштетүү
образец	үлгү
образец продукции, эталон продукции	өндүрүм үлгүсү, өндүрүмдүн так үлгүсү
образцовое средство измерений	өлчөөнүн үлгү каражаттары
обратимый процесс-термодинамический процесс	кайтарылма жараян-термодинамикалык жараян
обратная вспышка	кайра тутануу
обратная лопата	тескери күрөк, тескери сузгуч
обратная связь	кайра байланыш
обратная совместимость	кайрылма шайкештик
обратная функция	терс функция
обратной связи сигнал	кайра байланыштын ишарат белгиси

обратные гиперболические функции	гиперболдук терс функциялар
обратные тригонометрические функции	тригонометриялык терс функциялар
обратный осмос, гиперфильтрация	тетири осмос, гиперчыпкалоо
обращение фотографическое	фотографтык айлантуу
обращенный диод	кайтарылган диод
обрез: 1. кромка; 2. оружие; 3. материя	1. кесинди жээк; 2. чолок мылтык; 3. кесик
обрезка	кыркуу, кесүү
обрыв: 1. действие; 2. место	1. үзүлүү; 2. жар
обрыв песчаный	кум жары
обсадная труба	жеркуя түтүгү
обсервация	обсервация (кеме координаттарын аныктоо)
обследование	текшерүү, изилдөө
обтекатель	айланта агызгыч
обтюратор	обтюратор (жарык жапкы)
обтяжка	чыптоо, тарытуу
обуза	керексиз жүк
обустройство	жайгаштыруу, жайлоо, иреттөө
обучающая машина	окутуучу машине
обучающая программа	окутуучу программа
обучающий комплекс	окутуучу комплекс
общего назначения ЭВМ, универсальная ЭВМ	жалпыга арналган ЭЭМ, шайма-шай ЭЭМ
общее энергетическая система	жалпы энергетикалык тутум
объединение: 1. действие; 2. союз, организация	1. биригүү, бириктирүү (аракет); 2. бирикме (союз, уюм, бирдик, мекеме).
объединенная электроэнергетическая система	бириктирилген электрэнергетикалык тутум

объединенный вокзал	бириктирилген бекет (вокзал)
объектив	объектив
объектив с переменным фокусным расстоянием	фокустук аралыгы өзгөрүлмө объектив
объёмная доля	көлөмдүк үлүш
объёмная упругость	көлөмдүк серпилгичтик
объёмная штамповка	көлөмдүк мээрлөө
объёмно-плоскостной модуль	көлөм-тегиздиктик модуль
объёмные силы, массовые силы	көлөмдүк күчтөр, массалык күчтөр
объёмный заряд	көлөмдүк дүрмөт
объёмный метод проектирования	долбоорлоонун көлөмдүк усулу
объёмный модуль	көлөмдүк модуль
объёмный насос	көлөмдүк соркыскыч
обыкновенный луч	кадимки нур
объявление	кулактандыруу, жарыя
овал	сүйрү, сөлпү
оверклокинг (overclocing)	оверклокинг (overclocing) (компьютерге тиешелүү)
оверлей	оверлей (жүктөлүүчү программанын бөлүгү)
оверлок	жээктеме (жээк тикме)
оверштаг	оверштаг (кеме бургуч)
овициды	овициддер (пестицид түрү)
огарок	күйүк өнүм (минералдардын)
огневое инициирование	оттук демилгелөө
огнемет	жалын чачкыч
огнепроводный шнур, бикфордов шнур	от өткөргүч шнур, бикфорд шнуру
огнестойкость	отко туруктуулук
огнетушитель	өрт өчүргүч
огнеупорность	отко чыдамдуулук
огнеупоры	отко чыдамдуулар

огниво	оттук, чакмак
ограждающие конструкции	тосмолоочу конструкциялар
ограждающий вал, защитная дамба	тосмолоочу жал, үймөк (тө-гүндү), коргоочу маргатон
ограничение тока КЗ	кыска туташуунун (КТ) агы-нын чектөө
ограничитель	чектегич
огранка	бет чыгаруу, каптал беттөө
одерновка	чымдоо
одновременно-раздельная эксплуатация	бир убакта-бөлөк бөлүп пай-далануу
одноводный привод	бир кыймылдаткычтуу иш-теткич
одноковшовый экскаватор	бир чөмүчтүү (сузгучтуу) жер челгич
однокомпонентные системы	бир компоненттүү тутумдар
однополосная модуляция	бир тилкелүү модуздоо
однополупериодное выпрям-ление	бир жарым мезгилдик тү-зөтүү
однополюсное телеграфиро-вание	бир уюлдук телеграфтоо
односекционный жилой дом	бир секциялуу турак үй
одноставочный тариф, двух-ставочный тариф	бир коюмдуу тариф, эки коюмдуу тариф (кызмат баа)
однофазная система	бир фазалуу тутум
одночлен	бир мүчө
одограф	одограф (багыттоочу алет)
одоризация, одорация	жыттантуу (газды)
озеленение	жашылдандыруу
озокерит, горный воск	озокерит, тоо мому
озон	озон
озонметр	озон өлчөгүч
ОЗУ — оперативное запоми-нающее устройств	ЫЭТ – ыкчам эске тутуучу түзмөк

окалина	күйүк дат
окалиностойкие сплавы	күйүк датка туруктуу куй-малар
окалиностойкость	күйүк датка туруктуулук
окатывание	оонатуу
окисление	кычкылдандыруу, кычкылдануу
окислительно-восстановительные реакции	кычкылдантып-калыбына келтирүү реакциялар
окислы	кычкылдар
окклюзия	окклюзия (газ жутуу)
околозвуковая скорость	үнгө жакын ылдамдык
околоствольный двор	өзөктүн айланасындагы ко-роо
окомкование	кесектөө
окорка	кабыктоо
окрасочный агрегат	сырдоочу агрегат
округ	округ, айлана
округление числа	сандарды бүтүндөө, тегерек-төө
окружность	айлана
оксигемометр	кычкылтек өлчөөч (кандагы)
оксидиметрия	кычкылдарды өлчөө
оксидирование	кычкылдандыруу
оксидолупроводниковый конденсатор	кычкылжарым өткөргүчтүк каныктыргыч (конденсатор)
оксиды	кычкылдар
оксикислоты	кычкыл кислоталар
оксиливиты	оксиливиттер (органикалык жардыр. зат)
оксогруппа	оксотоп (корбонилдик топ)
октава (ед. изм. интервала частоты)	октава (жыштык аралыктын бирдиги)
октан-корректор	октан-түздөгүч
октановое число	октан саны

октаэдр	октаэдр (сегиз кырдуулук)
октоген	октоген (жардыргыч)
октод	октод (сегиз электрод)
окуляр	алеткөз, окуляр
окускование	кесектөө
олейная кислота	олейн кислотасы
олеум	олеум (күкүрт ангидриди)
олефины	олефиндер (көмүр суу тектри)
оливин	оливин (минерал)
олигомеры	олигомерлер (молекула)
олифы	олифтер (өсүмдүк майы)
олово	калай
оловянная чума	калай бузулушу
ольфактометр	жыт өлчөөч
ом (ед. изм. электрического сопротивления - Ом)	ом (электр каршылыгынын бирдиги - Ом)
Ома закон	Ом мыйзамы
омметр	ом өлчөгүч, омметр
омнибус	ат араба (жүргүнчүлөрдү ташуучу)
омыление	самындоо
ондулятор	ондулятор (Морзе белгилерин жазгыч)
опал	опал (минерал)
опалубка	калып
«Опель» (назв. герм. легковых автомобилей)	«Опель» (герм. жеңил автомобилорунун аталышы)
операнд	операнд (матем.-амалга катышкан чоңдук)
оперативная память	ыкчам эс тутум
оперативная полиграфия	ыкчам басмакана
оперативная связь	ыкчам байланыш
оперативное запоминающее устройство	ыкчам эске тутуучу түзмөк

оперативные переключения	ыкчам которуулар (каторуштуруулар)
оперативный ток	ыкчам агын
оператор (мат.)	оператор, дал келүүчүлүк, шайкештик
операция	операция, ыкчам аракет
операционная система	операциялык тутум
операционное исчисление	операциялык эсептөө
операционный усилитель в вычислительной технике	эсептөөчү техникада операциялык күчөткүч
операция технологическая	технологиялык операция
операция ЭВМ	ЭЭМдин операциясы (жараян бөлүгү)
опережающая (забивная) крепь	алдын алуучу бекиткич
опережение впуска и выпуска в поршневых машинах	бышкектүү машинде киргизүүнү жана чыгарууну оздуруу
опережение зажигания	тутандырууну оздуруу
опережения угол	оздуруу бурчу
оперение (лет.апп.)	тумшук бет (аэродинамикалык бет)
опиливание	араалоо, өгөөлөө
опись	тизим
опознавательные знаки летательного аппарата	учуучу аппараттын таануу белгилери (ишарааттары)
опока	опока: 1. опока (геологияда); 2. калып кашек (металлур.)
оползень	жер көчкү
опора	таяныч, тирөөч, омок, жөлөк
опора глубокого заложения, глубокая опора	терең орнотулган тирөөч, терең тирөөч
опора моста	көпүрө таянычы
опорное бурение	таянычтык бургулоо
опорное напряжение (эл.)	салыштырма чыңалуу

опоры	тирөөчтөр, таянычтар
опоры линии электропере- дачи	электрбергичтин чубалгы таянычтары (зымкарагай)
оправка	бекиткич, карматкыч
определитель, детерминант	аныктагыч, детерминант
опреснение воды	сууну тузсуздандыруу
опреснитель	тузсуздандыргыч
опробование месторождений полезных ископаемых	пайдалуу кендер казынасын аныктоо
опрокинуть: 1. что-либо; 2. войска	1. көңтөрүү, оодарып (ала) салуу, төңкөрүү, орун ал- маштыруу; 2. кайра кайта- руу, чегиндирүү
опрокидывание циркуляции	айландырууну орун алмаш- тыруу
опрыскиватель	бүрккүч, чачкыч, сепкич
опрыскиватель-опыливатель	бүркүп-чаңдаткыч
оптика	оптика (жарык илими)
оптика электронная	электрондук оптика
оптимальная система	оптимальдуу тутум
оптимальное программиро- вание	оптимальдуу программалоо
оптимальное управление	оптимальдуу башкаруу
оптиметр	оптиметр
оптимизация	оптимальдаштыруу
оптическая активность	оптикалык активдүүлүк
оптическая длина пути	жолдун оптикалык узундугу
оптическая запись	оптикалык жазуу
оптическая изомерия	оптикалык изомерия (опти- калык бирдейлик)
оптическая локация	оптикалык локация
оптическая ось	оптикалык ок
оптическая печь	оптикалык меш
оптическая плотность	оптикалык тыгыздык
оптическая связь	оптикалык байланыш

оптическая сила	оптикалык күч
оптическая система	оптикалык тутум
оптические дальномеры	оптикалык алысты өлчөгүч- төр
оптический диск	оптикалык диск
оптический клин	оптикалык шынаа
оптический резонатор	оптикалык өөрчүндөткүч
оптический релейный эле- мент, оптическое реле, фо- тореле	оптикалык релелик элемент, оптикалык реле, фотореле
оптическое излучение	оптикалык нурдануу
оптическое стекло	оптикалык айнек, оптика айнеги
оптоэлектроника	оптоэлектроника
оптрон	оптрон (электрондук алет)
опускной колодец	чөгөрмө кудук
опыление	чаңдашуу
опыливатель	чаңдаткыч
опыт	тажрыйба
опытнопоказательный	үлгү-тажрыйбалык
опытность	тажрыйбалуулук
опытный	тажрыйбалуу
орбита	орбита, асман жол
«Орбита» (сов. система спут- никовой связи)	«Орбита» (сов. жандооч бай- ланышынын системи)
орбитальная станция	орбиталык чордон
орган	орган, мүчө
организация	уюм
организационная техника	уюштуруу техникасы
организационный автомат	уюштуруу автоматы
организация дорожного дви- жения	жол кыймылын уюштуруу
организация производства	өндүрүштү уюштуруу
органическая архитектура	органикалык архитектура
органическая химия	органикалык химия

органические кислоты	органикалык кислоталар
органическое стекло	органикалык айнек
органолептический анализ	органдык талдоо
органо-органический реактор	орган-органикалык реактор
органосиликатные материалы	органикалык-силикаттык материалдар (текзаттар)
органы управления аэродинамические	аэродинамикалык башкаруу органдары
оргтехника	уюштуруу техникасы
оргтехплан	уюштуруу-техникалык мерчем
ордер архитектурный	архитектуралык ордер
ордината	ордината (тик ок)
ореол фотографический	фотографиялык ореол
«Ореол» (назв. искусственно-го спутника Земли)	«Ореол» (Жердин жасалма жандоочусунун аталышы)
ореолы рассеяния месторождения	кен казынасынын таралуу ореолу
оригинал-макет	түп нуска-чен үлгү
ориентация	1. багыт абал; 2. багыттоо
ориентир-буссоль	багыттооч-буссоль
ориентирующий механизм	багыттоочу механизм
орлон	орлон (синтетикалык була)
орнамент	оймо-чийме, орнамент
орнитоптер	орнитоптер (куш учак)
ороситель	себелеп сугаргыч
оросительная система	сугат тутуму
оросительно-вентиляционная установка	суу сепме-желдетме орнотмо
орошение, ирригация	сугаруу, сугат
орт	орт (туура казынды)
ортикон	ортикон (электрондук-шоола аleti)
ортит, алланит	ортит, алланит (минерал)

ортогональная проекция	ортоганалдык проекция
ортоклаз	ортоклаз (минерал)
ортоптер	ортоптер (учуучу аппарат)
орудие	курал
осадка: 1. в металлообработке; 2. горном деле; 3. грунта	1. чөгөрүү, кичирейтүү; 2. түшүрүү; 3. басырылуу, чөгүү
осадка судна	кеменин чөгүүсү
осадкомер, дождемер,	жаан-чачын өлчөгүч
осадочные горные породы	чөгүндү тоо-тектери
осадочный шов	чөгүү жиги
осветительная нагрузка	жарык жүктөмү
освещение воды	сууну тунуктоо
освещенность	жарыктуулук
освещенность энергетическая	энергетикалык жарыктуулук
освоение скважины	жеркуяны өздөштүрүү
осевая нагрузка	октук жүктөм
осевая формула	октук формула
осевой насос	октук соркыскыч
оселок	бүлөө
осеннего равноденствия точка	күзгү күн-түн теңелүү чекити
ослабление фотографическое	фотографиялык тазалоо (күмүштү азайтуу)
осланцевание	күлдөнтүү
осмий	осмий (минерал)
осмол, смольё	чайырдык (чайырланган жыгач)
осмос	осмос (жайылуу)
осмотическое давление	осмотикалык басым (жайылууга каршы басым)
оснастка	жабдык
оснащение	жабдыктоо

основа: 1. общее; 2. ткани

основание

основания

основания сооружений

основная величина

основная единица

основное производство

основные красители

основные фонды народного хозяйства

основные цвета

основовязальная машина

основонаблюдатель

оснащение: 1. действие;
2. оборудование

особняк

особо тяжелый бетон

ОСТ, отраслевой стандарт

осталивание

останов

остановка: 1. транспорт;
2. действие

остаток

остаточная индукция

остаточная намагниченность

остов

«Остин» (назв. брит. легко-
вых авто)

остойчивость судна

осторожность

островок безопасности

островок разделительный

осушение

1. негиз; 2. негиз жип (кез-
деме токууда)

жерпай

бирикме негизи (химияда)

курулма жерпайы

негизги чоңдук

негизги бирдик

негизги өндүрүш

негизги боёктор

эл чарбасынын негизги кор-
лору (фонддору)

негизги түстөр

негиз түймө машине, узата
түймө машине

негизги байкоочу

1. жабдыктоо; 2. жабдыктар,
жабдуулар

жер үй

өтө оор бетон

ТСТ, тармактык стандарт

болоттоо

токтоо

1. аялдама; 2. токтоо

калдык

калдык индукция

калдыктуу магниттелгендик
тулку, негиз

«Остин» (брит. жеңил авто-
лорунун аталашы)

кеменин туруктуулугу

этияттык, абайлуулук

коопсуздук аралчасы

бөлүүчү аралча

кургатуу

осушение месторождений	кен казналарын кургатуу
осушительная система	кургатуучу тутум
осушка газа	газды кургатуу
осциллограф	осциллограф (эл.агын жазгыч)
осциллограф светолучевой	жарык шоолалуу осциллограф
осциллограф электронно-лучевой	электрон-шоолалуу осциллограф
осциллографический электронно-лучевой прибор	электрондук-шоолалык осциллографдуу алет
осциллятор	осциллятор (термелгич)
ось	ок
осып	эшилме
отбеливание фотографическое	фотосүрөттүк агартуу
отбеливание чугуна	чоюнду агартуу
отбеливающие глины, отбеливающие земли	агарткыч топурактар
отбелка	актоо, агартуу
отбойка в горном деле	тоо-кен иштериндеги уратуу
отбойный молоток	ургулама балка, ургу балка
отбросы	таштанды
отбор пара	бууну буруп алуу
отбортовка	четендөө
отвал	үйүндү, чыгарындылар
отвал плуга	соконун оодаргычы
отвалообразователь консольный	корогой үйүндүлөгүч
отвердевания принцип	катыруу принциби, катуулантуу принциби
отверждение	катыруу, катуулантуу
отвес	салмоор
ответвление	бутактануу, бутактантуу
отвёртка	бурагыч

отвод: 1. действие; 2. против кого-либо; 3. техника

отвод земли

отводящий канал

отгон виража

отдел

отдел технического контроля (ОТК)

отделитель

отделка текстильных материалов

отделение

отделочная обработка, финишная обработка

отделочное оборудование в деревообработке

отделочные материалы в строительстве

отделочные работы в строительстве

отдушина

отдых металлов

отенит

отжиг металлов

отжим угля

о – типа прибор

отказ: 1. техн.; 2. действие.

откатка в меховом производстве

откачка

отклоняющая система

1. буруп кетүү, кайруу, бөлүп берүү; 2. жокко чыгаруу, каршы чыгуу, алып салуу; 3. бургуч

жер бөлүп берүү

бурма канал

бурулушту ыкташтыруу

бөлүм

техникалык контролдоо бөлүмү (ТКБ)

бөлгүч

кездеме текзаттарын өңдөө

бөлүмчө

өңдөп иштетүү, акыркы иштетүү

жыгач иштетүүдөгү жасалгалооч жабдуу

курулуштагы жасалгалооч текзаттар

курулуштагы жасалгалооч жумуштары

жел тешик

металлдардын тартылуусу

отенит (минерал)

металлдарды жашытуу

көмүр сыгуу

о – тибиндеги алет

1. жарамсыздык, бузулуу; 2. баш тартуу.

терижүн өндүрүшүндөгү иштетүү

соруп чыгаруу, газсыздандыруу

четтетүү тутуму

откос	жантык бет
открытая разработка месторождений	кен казнасын ачык иштетүү
открытая система	ачык тутум
открытие	ачылыш, ачуу
открытый фонтан	ачык оргума
отладка программы в ЭВМ	ЭЭМде программаны жөнгө салуу
отливка	куйма, куюу
отметка: 1. действие; 2. оценка; 3. пометка	белги салуу, белги коюу; 2. баа, оценка; 3. белги, тамга
отмока (кожев. пр-во)	буулоо, нымдоо
отмостка	пайдубал жээк
отмучивание	сууда бөлүү
относительная величина	салыштырма чоңдук
относительное движение	салыштырма кыймыл
относительности теория	салыштырмалуулук назарияты
отношение: 1. кому-чему-либо; 2. взаимная связь; 3. документ	1. мамиле; 2. катыш, алака; 3. расмий иш кагаз
отображение	чагылдыруу
отображения информации	маалыматты чагылдыруучу
устройство	түзмөк
отопительно-вентиляционный агрегат	жылытуу-желдетүү агрегаты
отопительный котел	жылыткыч казан, меш
отопительный коэффициент	жылытуу коэффициенти
отопление	жылытуу
отпечаток	так
отпуск	бошотуу
отпускной тариф	сатуу тарифи (кызмат баасы)
отравление катода	катодду ууландыруу
отравляющие вещества (ОВ)	ууландыруучу заттар (УЗ)

отражатель	чагылдыргыч
отражатель нейтронов	нейтрондорду чагылдыргыч
отражательная печь	чагылдыргыч меш
отражение волн	толкундарды чагылдыруу
отражение звука	үндү чагылдыруу, үн чагылуусу
отражение полное внутреннее	ички толук чагылдыруу
отражение света	жарыкты чагылдыруу, жарыктын чагылуусу
отражения коэффициент	чагылдыруу коэффициенти
отрасль	тармак
отрез	кесик, кесинди
отрезок	кесинди
отрезной станок	кескич тес
отсадка	бөлүп байытуу
отсасывающая труба	сормо түтүк
отсев	эленди
отсек судна	кеме бөлмөсү
отсечка тока	агынды токтотуу, агынды кыркуу
отсечки угол	кыркуу бурчу
отстойник	тундургуч
отступ	кетенчик, кетенчиктөө, четтөө
оттененный светофильтр	көлөкөлөнгөн жарык чыпка
оттиск, отпечаток (полигр.)	басылма, түшүрүлмө, мөөр
отходы производства	өндүрүш калдыктары
отход (промышленный)	калдык, артынды (өнөр жай)
офорт	офорт (басма графикасынын түрү, калып так)
офсетная печать	офсеттик басма
офтальмоскоп	офтальмоскоп
офтальмотонограф	офтальмотонограф
офтальмотонометр	офтальмотонометр

охладитель циркуляционной воды	айланма сууну муздаткыч
охлаждение двигателей внутреннего сгорания	ичтен күйүүчү кыймылдаткычты муздатуу (сууту)
охлаждение электрических машин	электр машинелерин муздатуу (суутуу)
охотник	аңчы, мергенчи, учу
охрана природы	жаратылышты коргоо
охрана труда	эмгекти коргоо
оцифровывание	санариптөө
очаговая печь	очоктуу меш
очередей теория	кезектер назарияты
очёс	таранды (калдыктар)
очистка	тазалоо
очистка воздуха	аба тазалоо
очистка газа	газ тазалоо
очистка населенных мест	калктуу конуштарды тазалоо
очистка нефтепродуктов	мунай өнүмдөрүн тазалоо
очистка отливок	куймаларды тазалоо
очистка природных вод	жаратылыш сууларын тазалоо
очистные работы в горном деле	тоо-кен иштериндеги тазалоо иштери
очистные сооружения	тазалоо курулмалары
очки	көз айнек
очки поляроидные	поляроиддик көз айнек
очко	1. арипбет; 2. байкоо тешик; 3. упай
ошибок теория	каталар теориясы
ошибка регулирования	жөндөө катасы

П

ПАВ (поверхностно-активные вещества)

павильон

павильонного типа промышленное здание

паводок

падение: 1. кого-чего-либо; 2. снижение; 3. упадок; 4. нравственное

падение температуры

ПАЗ (марка автобусов Павловского автобусного завода)

паз (выемка в детали)

пазовое соединение, шлицевое соединение

пайка, паяние

пакер

пакет

пакет прикладных программ

пакетная обработка информации

пакетные перевозки

пакетный выключатель

пакеторазборочная машина

пакетоформирующая машина

пакля

БАЗ (беттик-активдүү заттар)

павильон

павильон тибиндеги өнөр жай имараты

ташкын, үйөр суу, киргин суу

1. кулоо, жыгылуу; 2. төмөндөө, кемүү, тартылуу, соолуу; 3. төмөндөө, ордуна түшүү; 4. бузулуу, адамдыктан чыгуу

температуранын төмөндөөсү

ПАЗ (Павлов автобус заводунун автобустарынын шарт белгиси)

жылга

жылгалуу бирикме

кандоо

пакер (катмар бөлгүч)

пакет, өңчөй жыйым

колдонмо программалар пакети

маалыматтарды пакеттеп иштетүү

пакеттеп ташуу

пакеттик өчүргүч

пакет ажыраткыч машине

пакет калыптооч машине

кендир кебез

паковка	түрмөк түрүү (текстил өндүрүшү)
паллета	паллета, түпкүч
палетка	палетка (чатыраш аянт)
палладий	палладий (хим.элемент)
палладирование	палладийлөө
палуба	палуба
пальмитиновая кислота	пальмитин кислотасы
палчиковая лампа	манжа чырак
память ЭВМ	ЭЭМдин эс тутуму
пандус	жантык жол, пандус
панель	панель
панельное отопление	панелдик жылытуу
пантограф	пантограф (чийме аleti)
папка	папка
пар	буу
пар водяной	суу буусу
пара сил	жуп күч
парабола	парабола
параболическая антенна	параболалык антенна
параболическая скорость	параболалык ылдамдык
параболоиды эллиптический и гиперболический	эллипстик жана гипребола-лык параболоиддер
параллакс	параллакс (абалдан көрүнүш)
параллактическая монтировка	параллакстык куроо
параллелепипед	параллелепипед
параллелограмм	параллелограмм
параллель	жарыш, параллель
параллельная проекция	жарыш элес
параллельное соединение	жарыш бирикме
параллельный резонанс	жарыш өөрчүн
парамагнетизм	парамагнетизм
параметр	параметр (өлчөм мүнөздөгүч)

параметр потока отказов	бузулуу агымынын параметри
параметр распределенный	бөлүштүрүлгөн параметр
параметр сосредоточенный	топтоштурулган параметр
параметр состояния термодинамический	термодинамикалык абалдын параметри
параметрический ряд	параметрдик катар
параметрический СВЧ диод	параметрдик ӨЖЖ диод
параметрический сигнал в связи	байланыштагы параметрдик ишаратбелги
параметрический усилитель	параметрдик күчөткүч
параметрическое возбуждение колебаний	термелүүлөрдү параметрдик дүүлүктүрүү
параметрическое командирование	параметрдик сапарлатуу
параметрон	параметрон (логикалык сөлөкөт элементи)
парапет	чатыр дубал
парафин	парафин
параформальдегид	параформальдегид
парашют	парашют
парашют шахтный	шахталык парашют
паритет	паритет, теңдештик, теңдешме, барабардык
паркет	паркет
паркетные работы	паркет жумуштары
паркетшлифовальная машина	паркет жылмоолочу машине
парковка	жайгашуу, орун алуу
парник	буукана, көчөткана
партия: 1. техн.; 2. полит.	партия
партнер	өнөк, шерик
партнерство	өнөктүк
паровая машина	буу машине
паровая турбина	буу бара

пароводяная смесь	буу-суу аралашмасы
паровое отопление	буулук жылытуу
паровоз	буужүргүч
паровоздухомер	буу-аэроөлчөгүч
паровоздушный молот	буу-аэробарскан
паровой автомобиль	буу автомобили
паровой котел	буу казан
паровой насос	буулук соркыскыч
парогазовая электростанция	буу-газдык электрчордон
парогазотурбинная установка	буу-газбаралык орнотмо
парогенератор	буугенератор
паром	паром, өткөөл кеме
паронит	паронит
парообразование	буулантуу
пароохладитель	буу муздаткыч
паровой теплообменник	буулук жылуулук алмаш- тыргыч
пароперегреватель	буу ысыткыч
паропровод	буу өткөргүч
парораспределение	буу бөлүштүрүү
паросиловая установка	буу-күчтүк орнотмо
пароход	буукеме
парсек ($1 \text{ пк} = 3,260 \text{ свет. год} = 3,0857 \cdot 10^{16} \text{ м}$)	парсек ($1 \text{ пк} = 3,260 \text{ жарык жыл} = 3,0857 \cdot 10^{16} \text{ м}$)
партия производственная	өндүрүштүк партия
парус судна	кеме парусу, кеменин жел тосмосу
парус в архитектуре	парус (архитектурада), ку- панегиз
парусина	парусина (нык кездеме)
парусное вооружение	жел тосмолук курал
парусное судно	жел тосмолуу кеме
парусно-моторное судно	жел тосмо-моторлуу кеме

парусности центр автомо- биля	автомобилдин парустуулук борбору
парусность судна	кеменин парустуулугу
парциальное давление	парциалдык басым
парциальный объём	парциалдык көлөм
паскаль (ед. давления - Па)	паскаль (басым бирдиги - Па)
паскаль (язык программи- рования)	паскаль (програмдоо тили)
Паскаля закон	Паскаль мыйзамы
пассажирский конвейер	жүргүнчү жылдырма ташы- гычы
пассажирский самолет	жүргүнчү учагы
пассажирское судно	жүргүнчү кемеси
пассажный инструмент	пассаждык аспап
пассатижи	пассатиж, кемпирооз, балык ооз
пассивирование	пассивдөө
пассивная радиолокация	пассивдүү радиобайкоо
пассивный участок полета ракеты	ракета учуусундагы пассив- дүү участок
пастеризация	пастерлөө (ысытып сактоого иштетүү)
патент	патент (ойлоп табуу күбө- лүгү)
патентирование	патентирлөө (зым чойуда – болотту ысыктык менен иштетүү)
патентная формула	патенттик формула (туюнт- ма)
патентная чистота	патенттик тазалык
патентоспособность	патентке ыктуулук
пatina	датөң (даттын өңү)
патио	патио (короо, эшик алды)
патрон	1. тетик бекиткич; 2. ок-да- ры, патрон

патриот	мекенчил
патрубок	келте түтүк
патруль	кайгуул
Паули принцип	Паули таянымы
паундаль (брит. ед. силы= 0,138255 Н)	паундаль (брит. күч бирдиги = 0,138255 Н)
паяльная лампа	каңдоо күйгүзгүчү
паяльная паста	каңдоо пастасы
паяльник	каңдооч
паяние	каңдоо
паяное соединение	каңдалган бирикме
пегматит	пегматит (тоо теги)
педаль рельсовая	рельстик тепме (педаль)
«Пежо» (наз. франц. легко- вых автомобилей)	«Пежо» (франц. жеңил авто- лорунун аталышы)
пек	кумалак (чайыр)
пек (брит. ед. изм. объема и емственности 1П=9,092 л)	пек (брит. көлөм жана сыйымдуулук бирдиги 1П=9,092 л)
пеленг	пеленг (багыт)
пеленгатор	пеленг эсептөөч, багыт анык- тооч
Пелтона турбина	Пелтон барасы
Пельтье явление	Пельтье кубулушу
пемза	пемза (тоо теги)
пемзобетон	пемза-бетон
пенетрометр	пенетрометр
пеннивейт (брит. ед. изм. веса 1п=1,5552 г)	пеннивейт (брит. салмак бир- диги 1п =1,5552 г)
пеноалюминий	көбүкалюминий
пенобетон	көбүкбетон
пенобетонмешалка	көбүкбетон аралаштыргыч
пенометалл	көбүкметалл
пенообразователи	көбүктөнкүчтөр

пенопласты	көбүкпластар (газ толтурулган пластмассалар)
пенорезина	көбүкрезина
пеностекло	көбүкайнек
пентаны	пентандар (каныккан көмүрсуутек)
пентапризма	пентапризма (беш бурч призма)
пентландит	пентландит (минерал)
пентод	пентод (беш электроддуу чырак)
пентон, пентопласт	пентон, пентопласт (полиэфир)
пенька	кендир була
пеньковый рукав	кендир жеңтүтүк
пептизация	суюктукта бөлүнүү
первая космическая скорость	космостук биринчи ылдамдык
первичные взрывчатые вещества	баштапкы жардыргыч заттар
первичный металл	алгачкы металл
первичный элемент	алгачкы элемент
первичный эталон	алгачкы так үлгү
первое начало термодинамики	термодинамиканын биринчи башталышы
пергамент	пергамент (тери түрү)
пергамин	пергамин (суу өткөргөс кагаз, бекем кагаз)
пергидроль	пергидроль (суутектин өтө кычкылы)
пергола	пергола (күндөн сактоочу курулма)
перебег в технологии машиностроении	машине куруу технологиясындагы аттап өтүү
переборка судовая	кемелик тосмо

перевалка валков	үбөлүк алмаштыруу
перевернутый полет	аңтарылып учуу, чалкасы- нан учуу
переворот	аңтаруу, көңтөрүү
переговорное устройство	сүйлөшүү түзмөгү
перегонка, дистилляция	суюктук бөлүү
перегонка нефти	мунай бөлүү
перегородка	ички тосмо
перегретый пар	өтө ысыган буу (аша ысы- тылган буу)
перегрузка летательного ап- парата	учуучу апараттын ашажүгү
передаточное отношение	алып берүү катнашы, өткө- рүү катнашы
передаточное число	берүүчү сан
передача	алып бергич, кыймыл өт- көргүч
передача винт-гайка	буралма-бурама бергичи
передача данных	берилиштерди, берилмелер- ди берүү
передачи коэффициент	берүү коэффициенти
передающая телевизионная камера	берүүчү телекөрүү камерасы
передающая телевизионная трубка	берүүчү телекөрүү түтүгү
передающий электронно-лу- чевой прибор	берүүчү электрон-нурдук алат
передвижная (механизиро- ванная) крепь	көчмө (механикалаштырыл- ган) тирөөч
передвижная телевизионная станция	көчмө телекөрүү чордону
передвижная электростан- ция	көчмө электр чордону
передел в химической тех- нологии	химиялык технологияда кайра иштетүү

переднеприводной автомобиль

передний мост

переезд железнодорожный
перезагрузка

перезапись

перекачивающая станция

перекисные соединения

перекись водорода

переключатель электрический

переключатель телевизионных каналов

переключательная матрица

переключательный СВЧ диод

перекрёсток

перекристаллизация

перекрытие

перебегающая дуга

переменного тока генератор

переменного тока машина

переменного тока электродвигатель

переменный профиль

переменный ток

переместительный закон

перемещение в механике

перемещений диаграмма

алдыңқы иштеткилик автомобиль

алдыңқы көпүрө, алдыңқы өткөөл

темир жол өтмөгү
аша күйүү, өтө күйгүзүү

кайра жүктөө, аша жүктөм
кайра жазуу

сууктук айдоочу чордон
аша кычкылдык бирикмелер

суутектин аша кычкылы
электрлик кошку (кошуп-ажыраткыч)

телекөрүү каналдарын кошуп-ажыраткыч (кошкусу)

кошкуч матрица

кошкуч ӨЖЖ диод (өтө жогорку жыштыктагы)

1. жол кошкону; 2. кесилиш (жолдун)

кайра кристалдаштыруу
калка

өчүп-жанма дого (жаа)

өзгөрүлмө агын генератору

өзгөрүлмө агын машинеси

өзгөрүлмө агын электр кыймылдаткычы

өзгөрүлмө профиль (каптал бет)

өзгөрүлмө агын

орун алмашуучулук мыйзамы

каторулуш, механикада

каторулуштар диаграммасы (катнаш сызыгы)

перемещения в строительной механике	которулуштар, курулуш механикасында
перемещения датчик	которулуш билдиргичи (датчиги)
перемножающее устройство	көбөйтүү түзмөгү
перемодуляция	кайра модулдоо
перемычка	1. суу тосмо (гидротех.); 2. туташтыргыч (курул., элект.)
перенапряжения в электро-технике	аша чыңалуу, электртехникада
переноса явления, кинетические явления	ташуу кубулушу
переносное движение	ташуу кыймылы
переохлаждение	аша муздатуу
перепад	айырма, секирүү
переплет	1. токуу; 2. мукабалоо (китепти)
переплетение нитей	жиптердин токулушу
переплетная крышка	токулган капкак (жапма)
переплетные процессы	токуу жараяны, мукабалоо
пересечения место	кесилиш жер, айкалыш жер, кайчылаш жер
пересечь	кесип өтүү
перестраивание	кайра тургузуу, кайра тизүү
переулок	чолок көчө
переход пешеходный	жөө жүргүнчүлөр өткөөлү
переход технологический	технологиялык өткөөл
переход электронно-дырочный	электрон-тешик өткөөл
переходная функция	өтмө функция
переходные элементы	өтмө элементтер
переходный процесс	өтмө жараян
перечень	тизмек

перигей, перицентр, периселение перигелий	перигей (айга жакынкы чекит), периборбор, периконуш перигелий (күнгө жакынкы чекит)
периклаз	периклаз (MgO - магний кычкылы)
перила	сүйөнчүк
периметр	периметр
период	мезгил, мөөнөт, доор, заман
период колебаний	термелүүлөр мезгили
период обращения	айланым мезгили
период полураспада	жарым бөлүнүү мөөнөтү
периодическая прокатка	мезгилдик жаюу
периодическая система элементов Менделеева	Менделеев элементтер мезгилдик тутуму
периодическая функция	мезгилдик функция
периодический профиль	мезгилдик профиль
периодичность	мезгилдүүлүк
перископ	перископ (аңдыгыч)
перископическая антенна	перископтук антенна
перистальтический насос	перистальттык соркыскыч
периферийные устройства	курчама түзмөктөр
перицентр	периборбор
перкаль	перкаль (накта ткань)
перколяция	перколяция
перламутр	перламутр, седеп (баалуу таш)
перлит	перлит (минерал-акак таш)
перлитобетон	перлитбетон
пермаллой	пермаллой (куйма)
перманганатометрия	перманганатөлчөө
перманганаты	марганец кычкыл туздары
пермеаметр	пермеаметр

пермендюр (железо+кобальт+ванадий)	пермендюр (темир + кобальт + ванадий)
перменорм	перменорм (жогорулатылган магниттик касиеттүү куйма)
перминвар	перминвар (турактуу магнеттик касиеттүү эритинди)
пермутиты	пермутиттер (жасалма алюмосиликаттар)
пероксид бензойла	бензойлдун өтө кычкылы
пероксидные соединения	өтө кычкыл бирикмелер
перпетуум-мобиле	тынбас кыймылдагыч
перрон	секи аянт
персептрон, перцептрон	персептрон (кабыл алуу үлгүсү, түшүнүү үлгүсү)
персона	персона
персонал	персонал
персональная ЭВМ	өздүк (жеке) ЭЭМ
персонификация	жекелештирүү
перспектива, перспективная	перспектива
проекция	
перспектограф	перспектограф (перспектива чийме алет)
перфоратор	тешкич
перфорационная карта	тешиктеп жазылган карта
перфорационная лента	тешиктеп жазылган тасма
перфорационный вычислительный комплект	тешик жазуу эсептөөч комплект
перфорация	тешүү
перхлораты	перхлораттар (хлор кычкылдыктарынын туздары)
перхлорвиниловая смола	перхлорвинилдик чайыр
перч, поль (брит. ед. длины = 5,0292 М)	перч, поль (брит. узундук бирдиги =5,0292 М)
пескоблок	кумблок
пескодувная машина	кум үйлөөч машине

песколовка	кум тоскуч
пескомет формовочный	калыптоолук кум чачкыч
пескострельная машина	кум атма машине
пескоструйная обработка	кум чубуртмалап иштетүү
песок	кум
пестициды	пестициддер (чөп дары)
песчаник	кумдак
песчаный бетон	кумбетон
пета...(сомножитель означа- ющий - 10^{15})	пета...(10 ¹⁵ – көбөйтүндүнү билдирген)
петалит	петалит (минерал)
петит	петит (типографиялык там- га)
петля	илмек, кылтак, сыйыртма
петрография	петрография (таш таануу)
петролатум	петролатум (мунай мому)
петролейный эфир	петролит эфири
петрология	петрология (тоо-кен илими)
петроситаллы	петроситаллдар (айнек крис- талл материалы)
петрургия	петрургия (айнек кристалл материалдары өндүрүшү)
печатающее устройство ЭВМ	ЭЭМ басма түзмөгү
печатная машина	басма машине
печатная плата	басма плата
печатная схема	басма сөлөкөт
печатная форма	басма калып
печатно-отделочная линия	басма-жасалга линиясы
печатный монтаж	басмалык монтаж
печатный проводник	басмалык өткөргүч
печная сварка	мештик ширетүү
печь	меш
печь с жидкой ванной	суюк көлкүмөлүү меш
печь с шагающими балками	кадамдоочу устундуу меш
пешеход	жөө жүргүнчү

пешеходный мост	жөө көпүрөө
пеший переход	жөө өткөөл
ПЗУ – постоянное запомина- ющее устройство	ТЭТ – турактуу эс тутуучу түзмөк
пигменты	пигменттер (эрибес боёктор, түстүү күкүмдөр)
пиккап (грузо-пассажирский кузов легкового автомобиля)	пиккап (жүк-жүргүнчү та- шуучу жеңил автомобилдин чанагы)
пикелевание	пикелдөө (кычкылдап-туз- дап өңдөө)
пикет	пикет
пикирование	куушурулуп түшүү
пикнометр	пикнометр (тыгыздык өл- чөгүч)
пико...(число – 10^{-12})	пико...(аз сан – 10^{-12})
пиковая нагрузка, пиковая мощность	эң чоң жүктөм, эң чоң ку- баттуулук
пиковая электростанция	чокулук электрчордону
пиксель (точка на экране)	пиксель (экрандагы чекит)
пик-трансформатор	чокулук трансформатор
пила	араа
пилигримовый стан	түтүк жайгыч ири тес
пиломатериалы	тилинди, тилим жыгачтар
пилоны	пилондор
пилотаж	пилотаж (учак башкаруу)
пильчатая лента	тиштүү тасма
пилястра	пилястра
пи-мезоны	пи-мезондор (элементардык бөлүкчө)
пин-диод	пин-диод (жарым өткөргүч)
пиноль	пиноль (металл кесүүчү тес- тин тетиги)
пинта (брит. ед. изм. объ- ёма и вместимости 1 жид.	пинта (брит. көлөмдүн жана сыйымдуулук бирдиги)

П=0,473176 л (США), 1П= 0,568261 л (брит.))	1 суюктук П=0,473176 л (АКШ), 1П= 0,568261 л (брит.))
пинцет	кыпчуур
пинч-эффект	пинч-натыйжа
пионы	пиондор, пи-мезондор
пирамида	пирамида
пиридин	пиридин (органикалык зат)
пирит	пирит (оттук таш)
пиритная плава	пириттик эритүү
пиритный огарок	пириттик күйүк калдык
пировидикон	пировидикон (электрондук-шоолалык алет)
пирогаллол	пирогаллол (органикалык бирикме)
пирогенные процессы	пирогендик жараяндар (органикалык чийки затты кайра иштетүү жараяндары)
пирографит	пирографит (графит формасы)
пироксены	пироксендер (минералдар)
пироксилин	пироксилин (нитроцеллюлоза)
пиролиз	пиролиз (термикалык ажыроо)
пиролюзит	пиролюзит (минерал)
пирометаллургия	пирометаллургия (металлургиялык жараян)
пирометр	пирометр (тап өлчөгүч)
пиротехника	пиротехника
пирофиллит	пирофиллит (минерал)
пирофорное вещество	пирофордук зат
пирохлор	пирохлор (минерал)
пироэлектричество	пироэлектрик
пирротин	пирротин (минерал)

пирс	пирс
пистолет	тапанча
пистолет-пулемет	тапанча-пулемет (ок аткыч)
питатель	азыктандыргыч
питательный насос	азыктандыргыч соркыскыч
Пито-Прандтля трубка	Пито-Прандтль түтүгү
питтинг	питтинг (металлдын коррозиясы)
пишущая машина	жазма машине
пишущий автомат	жазма автомат
пишущий телеграфный аппарат	жазма телеграф аппараты
плавающий палец	шалкы манжа
плавиковая кислота	плавик кислотасы (фторлуу суутектин эритмеси)
плавиковый шпат	плавик шпаты, флюорит (минерал)
плавильная печь	эритүү меши
плавка	эритүү
плавка в жидкой ванне (ПЖВ)	суюктуктуу көлкүмөдө эритүү (СКЭ)
плавкий предохранитель	эригич алдын алгыч
плавление	эрүү
плавной лов	сүзмө торлуу балык уулоо
плавучая база	калкыма база
плавучая буровая установка	калкыма бургулоо орнотмосу
плавучесть судна	кеменин калкуучулугу
плавучий затвор	калкыма жапкыч
плавучий кран	калкыма кран
плавучий якорь	калкыма чөмгүч
плаггиоклазы	плаггиоклаздар (минералдар тобу)
плаз	плаз (чийме жай)
плазма	плазма

плазматрон	плазматрон (плазма иштеп чыгаргыч)
плазменная дуга	плазмалык дого (жаа)
плазменная металлургия	плазмалык металлургия
плазменная резка	плазмалык кесүү
плазменная сварка	плазмалык ширетүү
плазменнодуговая печь	плазма-доголуу меш
плазменнодуговой переплав	плазма-доголук кайра эритүү
плазменный генератор	плазмалык генератор
плазменный двигатель	плазмалык кыймылдаткыч
плазмобур	плазмабургу
плазмохимическая технология	плазма-химиялык технология
плазмохимия	плазма-химия
плакирование	плакирлөө (жабуулоо)
пламенная печь	жалындуу меш
план	мерчем, план
планер	калкыма (учак)
планеролет	калкып учма
планетарий	планетарий (илимий-изилдөө мекемеси)
планетарная передача	планетардык кыймыл бергич
планетарный прокатный стан	планетардык жайгыч ири тес
планиметр	планиметр (аянт өлчөгүч)
планиметрия	планиметрия
планирование	мерчемдөө
планирование эксперимента	экспериментти мерчемдөө
Планка закон	Планк мыйзамы
Планка постоянная	Планк турактуулугу
плантажный плуг	бакча сокосу
планшайба	планэбелек
планшет	планшет
пласт (слой)	катмар
пластбетон	пласт-бетон

пластизоли	пластизолдор (бөлүкчөлөр дисперсиясы)
пластикат	пластикат
пластики	пластиктер
пластики с полым напoлни- телем	көңдөйлүү толтургучтуу пластиктер
пластина	жартак
пластинчатый насос	жартактуу соркыскыч
пластификаторы	ийкемдештиргичтер
пластическая деформация	майышма деформация
пластические массы	майышма масса
пластическое течение	майышма агуу
пластичности теория	майышуу назарияты
пластичность	майышуучулук
пластичные смазки	коюу майлоочтор
пластмассы	пластмассалар
пластовая вода	катмарлык суу
пластовая энергия	катмарлык кубаттуулук
пластовое давление	катмарлык басым
пластырь	бүтөөч, жамооч
плата (в ЭВМ)	плата (жартак, ЭЭМде)
плата (оплата)	төлөө
платина	платина
платина самородная	уюган платина
платинирование	платиналоо
платинит	платинит (эритинди)
платиновые металлы	платиналуу металлдар
платиновые сплавы	платина эритиндилери
платиноиды	платиноиддер
платинотрон	платинотрон (күчөткүч)
платформа	секи, секи аянт, платформа
плафон	1. шып-жабуу; 2. шып-сүрөт; 3. чыраксырт
плашка	тышсай салгыч
плашкоут	сүйрөмө кеме, чиркеме кеме

плексиглас	плексиглас (оргайнек)
плёнка	плёнка
плёнкообразующие вещества	плёнка жаратуучу заттар
плёночная интегральная схема	плёнкалык интегралдык сөлөкөт
плёночная технология	плёнкалык технология
плёночное стекло	плёнка-айнек
плёночный конденсатор	плёнкалык конденсатору (чогулткуч)
плеохроизм, дихроизм	плеохроизм, дихроизм (ар түстүүлүк)
плесень	көк желе
плетизмограф	плетизмограф (термелүү аныктагыч аппарат)
плечо силы	күч ийини
плита поверочная	текшерме такта
плита разметочная	белгилегич такта
плитка	тактача
пломба	1. мөөртузак, мөөртыгын; 2. тыгын
плоская печать	жалпак басма
плоская система	жалпак тутум
плоский механизм	жалпак механизм
плоский модуль	жалпак модуль
плосковязальная машина	тегиз токума машине (туура- сынын токума машине)
плоскогубцы	кемпирооз, балык ооз
плоскопараллельное движе- ние	жалпак-жарыш кыймыл
плоскопечатная машина	тегиз басуучу машине
плоскость	тегиздик
плоскость поляризации	термелүү тегиздиги
плот	калкыма
плотик россыпи	чачкын кенжайдын таманы
плотина	тогоон

плотничные работы	жыгач уста иштери
плотномер	тыгыздык өлчөгүч
плотность: 1. чего-либо; 2. действия	1.тыгыздык; 2. жыштык
плотность вероятности	ыктымалдык жыштыгы
плотность движения	кыймыл жыштыгы
плотность заряда	дүрмөт тыгыздыгы
плотность монтажа	монтаждоо тыгыздыгы
плотность насыпная	үйүндү тыгыздык
плотность стрельбы	атуу жыштыгы
плотность тока	агын жыштыгы
плотоход	карагай сойлотку
площадное заводнение	аянттык суу каптоо
плуг	соко
плунжер	сүмбө
плунжерный насос	сүмбөлүү соркыскыч
плутониевый реактор	плутонийлик реактор
плутоний	плутоний
пловун	ылай көчкү, жер көчкү
плювиограф	жаан-чачын жазгыч
плюмбикон	телетүтүк
плющильный стан	жалпак баскыч ири тес
пневматическая почта	жел почта
пневматическая сепарация	желдик бөлүү
пневматические строитель- ные конструкции	желдүү курулуш конструк- циялары
пневматический аккумуля- тор	жел жыйнагыч
пневматический двигатель	желдик кыймылдаткыч
пневматический инструмент	желдик аспап
пневматический молот	желдик барскан
пневматический подъемник	желдик көтөргүч
пневматический преобразо- ватель	желдик өзгөрткүч
пневматический регулятор	желдик жөндөгүч

пневматический транспорт	желдик унаа
пневматическое оружие	желкурал
пневмоавтоматика	желавтоматика
пневмодроссель	желтарыткыч
пневмоемкость	желкөлөм
пневмозарядник	желдүрмөттөөч
пневмозолоудаление	желдик күл чыгаргыч
пневмоизлучатель	желнурланткыч
пневмокаток	жел дөңгөлөктүү таптагыч
пневмоколесный кран	жел дөңгөлөктүү кран
пневмокониозы	чаң оору
пневмомеханическое пряде- ние	желмеханикалык ийрүү
пневмоника, струйная пнев- моавтоматика	чуурма желавтоматика
пнемоокрасочная установка	желсырдагычтык орнотмо
пневмоподъемник	желдик көтөргүч
пневмопривод	желиштетки
пневмореле	желреле
пневмосопротивление	желкаршылыгы
пнемоударное бурение	желургулуу бургулоо
пневмоформирование	желкалыптандыруу
поваренная соль	аш тузу, тамак аш тузу
поверка средств измерений	өлчөө каражаттарын текше- рүү
поверки метод	текшерүү усулу
поверочная схема	текшерүүлүк сөлөкөт
поверхностная плотность	беттик тыгыздык
поверхностная энергия	беттик энергия
поверхностно-активные ве- щества	беттик-активдүү заттар
поверхностное натяжение	беттик тартылуу
поверхностное пластическое деформирование	беттик майышма деформа- циялануу

поверхностной волны антенна	беттик толкундар антеннасы
поверхностные акустические волны	үндүн беттик толкундары
поверхностные волны	беттик толкундар
поверхностные явления	беттик кубулуштар
поверхностный эффект	беттик натыйжа
поверхность	бет
поворот на горке	дөбөдө бурулуу
поворотная букса	бурулма букса
поворотное ускорение	бурулуу ылдамдануусу
поворотно-лопатная турбина	бурулма-калактуу бара
поворотный круг	бурулма тегерек, айланма тегерек
повреждение	бузук, бузулуу, бузуу
повторитель	кайталагыч
поглотитель нейтронов	нейтрондорду жуткуч (тоскуч, кармагыч)
поглотительное масло	жутулуучу май (тазаланбаган мунай май)
поглощающая скважина	жутуучу жеркуя
поглощение	жутуу, сиңирүү
поглощение звука	үн (дабыш) жутуу, үн (дабыш) сиңирүү
поглощение света	жарык жутуу, жарык сиңирүү
поглощения коэффициент	жутуу коэффициенти
поглощения показатель	жутуу көрсөткүчү
поглощенная доза	жутулган чен-өлчөм
погонажные изделия	узундуктуу буюмдар
пограничный слой	чек катмар
погреб	жеркампа
погрешность	каталык
погрешность в автоматическом регулировании	автоматтык жөндөөдөгү каталык
погрешность измерения	өлчөө каталыгы

погружной насос	чөгөрүлмө соркыскыч, те- рендиктеги соркыскыч
погружной электродвигатель	чөгөрүлмө электркыймыл- даткыч
погрузочная машина	жүктөгүч машине
погрузчик	жүктөгүч
погрузчик одноковшовый	бир сузгучтуу жүктөгүч
податливость	ийкемдүүлүк
податливая крепь	ийкемдүү бекиткич
подача	берүү
подающее устройство	берүүчү түзмөк
подборочная машина в по- лиграфии	чогулткуч машине (басма- канада)
подборщик	тергич
подборщик-копнитель	тергич-үймөктөгүч
подборщик-укладчик тьюков	боолорду терип жыйгыч
подвал, подполье	жер төлө
подведомственные органи- зации	ведомство алдындагы уюм- дар
подвеска	аскыч, асма
подвесная дорога	асма жол (асылган жол)
подвесной конвейер	асма жылдырма ташыгыч
подвесной мотор	асма мотор (асылган мотор)
подвижная нагрузка в стро- ительной механике	курулуш механикасындагы кыймылдуу жүктөм
подвижное соединение	кыймылдуу бирикме
подвижной состав	кыймылдуу курам
подвижность носителей тока	агын алып жүрүүчүлөрдүн кыймылдуулугу
подводная линия связи	суу астындагы байланыш линиясы
подводная лодка	суу астындагы кайык
подводная разработка место- рождений	суу астындагы кен казнасын иштетүү

подводная сварка и резка	суу астында ширетүү жана кесүү
подводная фото и киносъемка	суу астында фотого жана киного тартуу
подводное бетонирование	суу астында бетондоо
подводно-технические работы	суу астындагы техникалык жумуштар
подводный аппарат	суу астындагы аппарат
подвулканизация	кошо желимдөө
подготовительно-заключительные операции	даярдоо-аяктоо операциялары
подготовительные работы в строительстве	курулуштагы даярдык жумуштары
поддержка (горное дело)	тирегич (тоо-кен иштери)
поддон	1. түпкүч (металлургияда); 2. тепши (техн.)
поделочные камни	жасалга таштары
поджог пласта	катмарды өрттөө
подзаголовок	желке жаздык
подзаголовок	көмөкчү тема
подземная газификация угля	көмүрдү жер астында газдоо
подземная разработка месторождений	кен казнасын жер астында иштетүү
подземное выщелачивание	жер астында шорлотуу
подзорная труба	дүрбү
подкаталог	кошумча каталог
подкатка	сыдыра жаюу
подкачивающий насос	жардамчы соркыскыч
подкладка сварочная	ширетүүлүк коюм, төшөк
подкладочный слой	төшөк катмар
подклет	төлө (жашабас кабат)
подкормщик-опрыскиватель	азыктандыргыч-бүрккүч
подкрановая балка	кран алдындагы устун
подкрановый путь	кран алдындагы жол

подкритический режим ядерного реактора	өзөктүк реактордун кооптуу шарттамы
подледный лов	муз астынан балык улоо
подмости	көпүрө-шатылар
подналадка	жөнгө келтирип туруу
подобие	окшоштук
подобия теория	окшоштук назарияты
подогреватель катода электровакуумного прибора	электрвакуумдук алеттин катодун жылыткыч
подоконник	терезетекче
подпорка	тирегич, жөлөк
подпорная стенка	тирегич дубал
подпятник	такан муунак жаздык
подразделение	бөлүмчө
подруливающее устройство	буруучу түзмөк
подрывная машинка	жардыруу машинкеси
подрядчик	жалдамчы, бөдрөтчү, подрядчы
подсобное производство	көмөкчү өндүрүш
подсочка	шире тилик
подстанция	көмөкчордон
подтоварник	ашпозчу жай (үстөл, текче, үкөк)
подфарник	тышөлчөм чыракча
подшипник	муунак жаздык
подшипниковые материалы	муунак жаздыктык текзаттар
подъема этажей метод	кабат көтөрүү усулу
подъемная машина горная	тоо-кендик көтөрүүчү машине
подъемная сила	көтөрүү күчү
подъемник	көтөргүч
подъемно-маршевый двигатель	көтөрүп-арыштагыч кыймылдаткыч

подъёмно-осмотровые устройства	көтөрүп-кароо түзмөгү
подъёмно-транспортные машины	көтөрүп-ташуу машинелери
подъёмный двигатель авиационный	учактык көтөрүү кыймыл-даткычы
подъёмный кран	көтөргүч кран
подъёмный электромагнит	көтөргүч электромагнит
поезд	поезд
пожарная безопасность	өрт коопсуздугу
пожарная лестница	өрт шатысы
пожарная опасность	өрт коркунучу
пожарная охрана	өрттүк күзөт
пожарная профилактика	өрттүн алдын алуу
пожарная сигнализация	өрттүк ишараттоочтор
пожарной защиты система	өрттөн коргоо тутуму
пожарные машины	өрт машинелери
пожарный гидрант	өрт гидранты
пожарный извещатель	өрт кабарлагыч
пожарный кран	өрттүк чорго
пожарный рукав	өрттүк жеңтүтүк
пожарный шкаф	өрттүк шкаф
позитивное изображение	оң көрүнүш
позитивный процесс	оң жараян
позитрон	оңтрон (оңэлектрон)
позиционер	өңүттөөч
позиция	өңүт
позывной сигнал	чакыруу белгиси
поиск автоматический	автоматтык издөө
поисковая система	издөө тутуму
поисково-вызывная сигнализация	издеп-чакыруу ишараттооч
поисковые работы	издөө иштери
пойнт	пойнт (буу түтүк)
Пойнтинга вектор	Пойнтинг сан багыты

показание	көрсөтүү
показатель	көрсөткүч
показатель преломления света	жарыктын сынуу көрсөткүчү
показательная функция	көрсөткүч функциясы
поковка	сом темир (ийленген темир)
покров	жамынчы
покрытие (дороги)	жабуу (жолдук)
покрытие здания	имарат жабуусу
покрышка	дөңгөлөк жабуусу, дөңгөлөк кап
пол	төшөлмө
поле	талаа
полевая эмиссия	талаалык эмиссия
полевой транзистор	талаалык транзистор
полевые шпаты	талаа шпаттары
полезного действия коэффициент	пайдалуу аракет коэффициенти
полезные ископаемые	пайдалуу кендер
«Полет» (назв. искусственных спутник Земли)	«Полет» (Жердин жасалма жандоочунун аталышы)
полета высота	учуу бийиктиги
полета дальность	учуу алыстыгы
полета скорость	учуу ылдамдыгы
ползун	жылгыч (түз жылгыч)
ползучесть	жылышуучулук
ползучесть грунта	топурактын жылышуучулугу (жер кыртышынын)
полиакрилаты	полиакрилаттар (полимерлер)
полиакриловые лаки	полиакрилдик лактар
полиакрилонитрил	полиакрилонитрил
полиакрилонитрильные волокна	полиакрилонитрилдик булалар
полиамидные волокна	полиамиддик булалар

полиамиды	полиамиддер (пластмасса- лар)
полиарилаты	полиарилаттар (полимерлер)
полибензимидазолы	полибензимидазолдор
поливинилацетат	поливинилацетат
поливинилбутираль	поливинилбутираль
поливинилиденхлорид	поливинилиденхлорид
поливиниловый спирт	поливинил спирти
поливинилспиртовые волок- на	поливинилспирттик була
поливинилформаль	поливинилформаль
поливинилхлорид	поливинилхлорид
поливинилхлорид хлориرو- ванный	хлордонгон поливинилхло- рид
поливинилхлоридные во- локна	поливинилхлориддик була
поливочный кран	сугаргыч чорго
полигон	полигон
полигонизация	полигондоо
полигонометрия	полигон өлчөө (көп бурчтук өлчөө)
полиграф	калп аныктагыч
полиграфия	басмакана
полиизобутилен	полиизобутилен
полиимиды	полиимиддер
поликапроамид	поликапроамид
поликарбонаты	поликарбонаттар
поликонденсация	поликаныктыруу
поликристалл	поликристалл
полимербетон	полимер-бетон
полимеризация	полимерлөө
полимерцементные матери- алы	полимерцементтик текзаттар материалдар)
полимеры	полимерлер
полиметилметакрилат	полиметилметакрилат

полиморфизм	полиморфизм (ЭЭМ программалоосу)
полинозное волокно	полиноз буласы
полином	көп мүчө
полиолефины	полиолефиндер
полиорганосилоксаны	полиорганосилоксандар
полипропилен	полипропилен
полипропиленовые волокна	полипропилен булалары
полирование	сайкалдоо
полиспаг	полиспаг (көптартма)
полистирол	полистирол
полисульфидные каучуки	полисульфиддик каучуктар
полисульфиды	полисульфиддер
политетрафторэтилен	политетрафторэтилен
политрифторхлорэтилен	политрифторхлорэтилен
политропа	политропа (термодинамикалык диаграмма)
политропический процесс	политроптук жараян (көптүрдүү жараян)
политура	политура (жасалгалоо суюктугу)
полиуретановые волокна	полиуретан булалары
полиуретановые лаки	полиуретан лактары
полиуретановые эластомеры	полиуретан эластомерлер
полиуретаны	полиуретандар
полиформальдегид	полиформальдегид
полифосфонитрилхлорид	полифосфонитрилхлорид
полица	полица (жайпатма тамбашы этеги)
полиэдр	полиэдр (көп кырдуулук)
полиэтилен	полиэтилен
полиэтиленоксид	полиэтиленоксид, полиэтилен кычкыл
полиэтилен хлорсульфированный	хлорсульфирденген полиэтилен

полиэтиленимин	полиэтиленимин
полиэтилентерефталат	полиэтилентерефталат
полиэфирные волокна	полиэфир булалары
полиэфирные лаки	полиэфир лактары
полиэфирные смолы	полиэфир чайырлары
полиэфиры простые	жөнөкөй полиэфирлер
полиэфиры сложные	татаал полиэфирлер
поллуцит	поллуцит (минерал)
полная грузоподъемность судна	кеменин толук жүк көтөрүм-дүүлүгү
полная масса	толук масса
полная мощность	толук кубаттуулук
полного тока закон	толук агын мыйзамы
полное давление потока	агымдын толук басымы
полноприводный автомобиль	толук иштеткичтүү автомо- биль
полносорное строительство	толук курама курулуш
полный телесный угол (180°)	толук нерсе бурчу (180°)
полный угол	толук бурч
пологий конус	айдош конус
полость	чана тамандар
полоний	полоний
полоса пропусканий	өткөрүү тилкеси
полосковая линия	тилкелик сызык
полосовой прокат	тилке жайым
полосовой стан	тилке жайгыч
полосовой фильтр	тилке чыпка
полотно дорожное	жол тилкеси
полотно ножовочное	кол араа тилкеси
полотно текстильное	токулган кездеме
полуавтомат	жарым автомат
полуавтоматическая блоки- ровка	жарым автоматтык бөгөттөө
полуавтоматическая между- городная телефонная связь	жарым автоматтык шаар аралык телефон байланышы

полувагон	жарым вагон
полуволновой вибратор	жарым толкундуу титиреткич
полузапруда	жарым тогоон, кыска тогоон
полукокс	жарым кокс
полукоксование	жарым кокстоо
полуось	жарым ок
полупиритная плавка	жарым пириттик эритүү
полуприцеп	жарым чиркеме
полупроводники	жарым өткөргүчтөр
полупроводниковая интегральная схема	жарым өткөргүчтүк интегралдык сөлөкөт
полупроводниковая электроника	жарым өткөргүчтүк электроника
полупроводниковые приборы	жарым өткөргүчтүк алеттер
полупроводниковый детектор	жарым өткөргүчтүк детектор (өзгөрткүч, аныктагыч)
полупроводниковый диод	жарым өткөргүч диод (экиэлектрод)
полупроводниковый лазер	жарым өткөргүчтүк лазер
полуспокойная сталь	жарым тынч болот
полутон	жарым үн
полуфабрикат	жарым фабрикат
полуфуганок	жарым сүргү
получатель	кабыл алгыч
поль (брит. ед. длины =5,0292 м)	поль (брит. узундук бирдиги =5,0292 м)
полюс	уюл
полюсный наконечник	уюлдук кийме уч
полюсы мира	дүйнө уюлдары
поля, полы	этек, этек чет
поля орошения и фильтрации	сугаруу жана чыпкалоо талаалары
поля физические	физикалык талаалар

поляра	поляра (графикалык көз карандылык)
поляризованный свет- фильтр	уюлданган жарыкчыпка
поляризация волн	толкундарды уюлдаштуруу
поляризация диэлектриков	бейэлектриктерди уюлдаш- туруу
поляризация света	жарыкты уюлдаштуруу
поляризация электродная	электроддук уюлдаштуруу
поляризуемость	уюлдаштуруучулук
поляриметрия	поляриметрия (физикалык изилдөөлөр усулу)
полярная связь	уюлдук байланыш
полярная труба	уюлдук түтүк
полярные координаты	уюлдук координаттар
полярография	полярография (электр-хи- миялык талдоо усулу)
поляроид	поляроид (фотоаппарат)
помехи радиоприема	үн кабылдоо тоскоолдору
помехоустойчивость в систе- ме связи	байланыш тутумундагы тос- коолдорго туруктуулук
помещение (например: ма- стерская)	жай, кана
помол	майдалоо
помпаж	помпаж (авиакыймылдат- кычтын үзгүлтүгү, какоосу)
понд	понд (күч бирдиги)
понтон	калкыма (калкыма курулма)
понур	понур (суу өткөрбөс жабуу)
поперечная дамба	туура маргатон
поперечная компенсация	туурасынан кенемтелөө
поперечна прокатка	туурасынан жаюу
поперечно-винтовая прокат- ка	туурасынан бурап жаюу
попутчик	сапарлаш

поребрик	көркөм кынам
порог чувствительности	сезгичтик босогосу
пороговый элемент	босоголук элемент
порода (горная)	тек (тоо-кен)
породная полоса, породная стенка	тек тилке, тек дубал
породообразующие минералы	тек жаратуучу минералдар
пороизол	көңдөйизол
пороки древесины	жыгач кемтиктери
поролон	поролон
порообразователи	көңдөйлөткүчтөр, көңдөй жараткычтар
поропласты	көңдөйпластар
порофоры	көңдөйфорлор
пороха	ок-дарылар
пороховой двигатель	ок-дарылык кыймылдаткыч
порошковая металлургия	күлмайдалык металлургия
порошковые краски	күлмайдалык сырлар
порошковые материалы	күлмайдалык текзаттар
порошок	күлмайда
порт	порт, кеме бекет
портал	портал
портальный кран	порталдык кран
портик	портик (жабык чубама өткөөл)
портландцемент	портландцемент
порт-убежище	кеме-баш калка
поручение	тапшыруу, тапшырма
«Порше» (назв. спортивных и туристских автомобилей)	«Порше» (спорт-саякат автолордун аталышы)
поршень	бышкек
поршневание	бышкектөө
поршневая машина	бышкектүү машине
поршневая мощность	бышкектик кубаттуулук

поршневой насос	бышкектүү соркыскыч
порядок в математике	математикадагы ирет
посадка в машиностроении	машине куруудагы мүмкүн чек
посадка кровли (горн. дело)	жабууну уратуу (тоо-кен иштери)
посадка растений	өсүмдүк отургузуу (тигүү)
посадка судна	кеменин отурушу
посадочная машина (в кузнечно-штамп. производстве)	берип-чыгаргыч машине (темир уста-мээрлөө өндүрүшүндө)
последовательное соединение	удаалаш бирикме, удаалаш бириктирүү
последовательный анализ в математике	математикада удаалаш талдоо
последовательный резонанс	удаалаш өөрчүн
послесвечение	кийинки жарыктануу
пост: 1. объект; 2. место.	пост: 1. кароол, күзөт орундары; 2. орун
пост секционирование	секциялоо посту (эл.энергиясын бөлүштүрүүдө)
постав	жаргылчак
поставка	жеткирүү
постоянная времени	убакыт турактуусу
постоянная нагрузка в строительной механике	курулуш механикасында турактуу жүктөм
постоянного тока генератор	турактуу агын генератору
постоянного тока машина	турактуу агын машинеси
постоянного тока электродвигатель	турактуу агындуу электр-киймылдаткыч
постоянное запоминающее устройство	турактуу эске тутуучу түзмөк
постоянный ток	турактуу агын
постоянства состава закон	курам турактуулугунун мыйзамы

построитель вертикали	вертикаль тургузгуч
поступательное движение	умтулма кыймыл
посыпка дорожная	жолго себилме
поташ	поташ (туз)
потенциал	потенциал, дарамет
потенциал возбуждения	дүүлүктүрүү дарамети, потенциалы
потенциал скорости	ылдамдык дарамети
потенциал термодинамический	термодинамикалык дарамет
потенциал электрический	электрдик дарамет
потенциалоскоп	дараметскоп
потенциалы электродинамические	электрдинамикалык дараметтер
потенциальная энергия	дараметтик зарде (энергия)
потенциальная яма	потенциалдык ойдуң
потенциальное течение	потенциалдык агуу
потенциальные силы	потенциалдык күчтөр
потенциальный барьер	потенциалдык тоскоол
потенциальный рельеф	потенциалдык рельеф
потенциометр	потенциометр
потенциометрия	потенциометрия
потери	жоготуулар
потери на корону	таажыга жоготуулар
потери полезного ископаемого	пайдалуу кендерди жоготуу
потери электроэнергии	электр зардесин жоготуу
потерна	потерна (жер алдындагы өткөөл)
поток	агым
поток излучения	нурдануу агымы
поток смещения	жылыштыруу агымы
поток энергии	зарде агымы
потокосцепление	агым удааланышы
потолок	шып

потолок летательного аппарата	учуучу аппараттын шыбы
поточная линия	агым линиясы
поточное производство	агымдык өндүрүш
поточный метод строительства	куруунун агымдык усулу
початок	сото, мардек
почвенная формовка	жерди калыптоо, кыртышты калыптоо
почвоуглубитель	жер көпшөгүч
почтовая связь	почтолук байланыш
почтовая техника	почто техникасы
почтовое оборудование	почта жабдуусу
почтообрабатывающие машины	почта иштетүүчү машинелер
правила дорожного движения	жол жүрүү эрежелери
правило (строительный инструмент)	текшичен (курулуш шайманы)
правильно-отрезной станок	түздөп-кескич тес
правильная машина	түзөтүүчү машине
правка в машиностроении	машине куруудагы түзөтүү
празеодим	празеодим (хим.элемент)
правление	башкармалык
практика	практика
1. практичность (деловитость); 2. практичность (экономность, применимость)	1. эпчилдик, тыкандык, бышыктык, дасыктык
практичный	2. бүйрөлүк
превентор	эпчил, тыкан, бышык, дасык превентор (жеркуя жылчык-сыздагычы)
предварительная разведка	алдын ала чалгындоо
предварительно напряженные конструкции	алдын ала чыңалтылган конструкциялар

предел последовательности действительных чисел	анык сандардын удаалаштыгынын чеги
предел выносливости	чыдамдуулук чеги
предел длительной прочности	узак бекемдик чеги
предел ползучести	жылышышуучулук чеги
предел пропорциональности	пропорциялык чеги
предел прочности	бекемдик чеги
предел текучести	агуучулук чеги
предел упругости	серпилгичтик чеги
предел усталости	чарчоолук чеги
предельно-допустимая доза	чектик-мүмкүн чектик чен-өлчөм
предельное состояние	чектик абал
предельные соединения	чектик бирикме
предельный столбик	чектик мамыча
предкамера, фор камера	алдыңкы камера
предкрылок	алдыңкы канатча
предложение	сунуш
предохранительная муфта	алдын алгыч кошкуч
предохранительные взрывчатые вещества	сактооч жарылуучу заттар
предохранительный клапан	сактооч сарпбашкаргыч
предписание	көрсөтмө
предпосылка	болжолшарт
предприятие	ишкана
представление	көрсөтүү
представитель	өкүл
представительство	өкүлчүлүк
предплужник	кырма соко, алдыңкы соко
предпочтительные числа	артыкчылыктуу сандар
предтопок	алдыңкы очок
преломление волн	толкундардын сынышы (чагылышы)
преломление света	жарыктын сынышы

премия	сый акы
премудрость	даанышмандык
премьера	бетачаар, таанытым
пренебрегать	көңүл бурбоо, тоготпоо
прение	чирүү
преобладание	басымдык, үстөмдүк
преобразить	өзгөртүү, кубултуу
преобразование	кайта өзгөртүү
преобразование в математике	математикадагы алмаштыруу (кайра өзгөртүү, кайра түзүү)
преобразование подобия	окшоштукту кайра өзгөртүү
преобразование представления величины в вычислительной технике	эсептөө техникада чоңдуктар көрсөтүүсүн алмаштыруу
преобразователь напряжения	чыңалууну өзгөртүү
преобразователь тока электромашинный	электрмашинелик агынды өзгөрткүч
преобразователь частоты	жыштык өзгөрткүч
преобразовательная подстанция	өзгөртүү көмөк чордону
преобразовательная техника	өзгөрткүч техника
преобразователь электрических сигналов	электришаратбелгилерди өзгөрткүч
преобразовательный агрегат	өзгөрткүч агрегат
пресс	жубас
пресс сенной	чөп жубас
прессование	жубастоо
прессованный профиль	жубасталган профиль
прессовая сварка	жубастап ширетүү
прессовая сеялка	жубастык эгүү
пресс-подборщик	терме-жубас
пресс-форма	жубас-калып
пресс-эффект	жубас-натыйжа

прецессия	прецессия (айлануу огунун багытын өзгөртүүсү)
прецизионные сплавы	прецизиялык эритиндилер
прецизионный станок	прецизиялык тес
прибор	алет
прибор с зарядовой связью	дүрмөт байланыштуу алет
приборные масла	алет майлары
приборы с переносом заряда	көчмө дүрмөттүү алеттер
прибыль (при литье)	булай (куюнду этек)
приведение сил	күчтөрдү келтирүү
приведенная деталь	келтирилген тетик
приведенная длина стержня в сопромате	материалдардын каршылыгында өзөктүн келтирилген узундугу
приведенная масса	келтирилген масса
привод	иштеткич
приводной ремень	иштеткич кур
привязка зданий	имараттарды байлаштыруу
пригар литейный	куюлук кырмычык
пригородная зона	шаар жака-бел чөлкөмү
пример	мисал
приемная телевизионная трубка	кабыл алуучу телетүтүк
приемники оптического излучения	оптикалык нурданууну кабыл алгычтар
приемно-усилительная лампа	кабылдап-күчөткүч чырак
приемо-передающая радиостанция	кабылдап-берүүчү радиочордон
приемистость	ыкчамдык
прижимная линейка	басып-кесүүчү сызгыч
призайная зона	казынды чөлкөмү
призайная крепь	казынды бекиткичи
призма	призма
призменная астролябия	призмалык астролябия

призменная камера	призмалык камера
приказ	буйрук
приливная электростанция	кирме суу электрчордону
примеси	кошундулар
принадлежность: 1. к чему	1. тийиштүүлүк; 2. тийиш-
либо; 2. вещь	түүлөр
принтер	принтер
принцип	принцип
принципиальная схема	принципиалдык сөлөкөт
приплотинная ГЭС	тогоончеттик ГЭЧ
припой	данакер
припуск в металлообработке	металл иштетүүдөгү ашаөл- чөм (кесилме)
природные волокна	табигый булалар
природопользование	жаратылышты пайдалануу
присадки к смазочным ма- териалам	майлоочу материалдарга ко- шундулар
присадки к топливу	отунга кошундулар
присоединенная масса	кошулган масса
приспособление	ыктам
приставка	сүйөгүч
пристань	кемебекет
пристройка	улама курулуш
притир	кынооч
притирка	кыноо
притирочный станок	кыноолук тес
прихваты	кыпчымалар
прицел	кароол
прицельное торможение по- езда	поезди далдап токтотуу
прицеп	чиркеме
причал	кемежай
проба (испытание)	сынам
проба благородных металлов	асыл металлдардын сынамы
пробельный материал	боштуктук текзаттар

пробивка	тешүү
пробирный анализ	асылдык талдоо
пробка песчаная	кум тыгын
пробойник	тешкич
пробоотборник	сынам алгыч
провар	таза ширөө
провод монтажный	монтаждык өткөргүч
провод неизолированный	обочолонбогон өткөргүч
провод обмоточный	оромолук өткөргүч
провод установочный	орноткулук өткөргүч
провод электрический	электрдик өткөргүч
проводимость	өткөрүмдүүлүк, өткөргүчтүк
проводимость n - типа	n – тибиндеги өткөрүмдүүлүк
проводимость p - типа	p – тибиндеги өткөрүмдүүлүк
проводимость удельная	салыштырмалуу өткөргүчтүк
проводимость электрическая	электрдик өткөргүчтүк
проводка	1. өткөрүү; 2. өткөргүч
проводная связь	өткөргүчтүү байланыш
проводники электрические	электр өткөргүчтөр
проводное вещание	өткөргүчтүк кабарлоо
проволака	зым
проволочный стан	зым жайгыч иритес
прогиб	салаңдоо, ийилүү
«Прогноз» (наим. сов. ИСЗ)	«Прогноз» (сов. ЖЖЖ – аталышы)
прогнозирование	болжолдоо, жоромолдоо
прогон	сундурма
прогонка	сай чыгаргыч, сайлооч
программа	программа
программирование	программалоо
программированное обучение	программалык окутуу
программированный учебник	программаланган окуу китеби

программное обеспечение ЭВМ	ЭЭМди программалык камсыздоо
программное управление	программалык башкаруу
программный регулятор	программалык жөндөөч
программоноситель	программа алып жүргүч
прогресс	прогресс
прогрессивный	өркүндүү, прогрессивдүү
прогрессировать	өркүндөтүү, прогрессивдөө
продолжительный режим работы	узак иш шарттамы
продольная компенсация	узатасынан кенемтелөө, толуктоо
продольная прокатка	узатасынан жаюу
продольно-винтовая прокатка	узатасынан бурап жаюу
продольное движение летательного аппарата	учуучу аппараттын узатасынан кыймылы
продольно-поперечный изгиб	узатасынан-туурасынан ийилүү (ийүү)
продольный изгиб	узатасынан ийилүү (ийүү)
продувка	үйлөө
продувочный насос	үйлөөч соркыскыч
продукт (пищ.)	азык
продуктивно	өндүрүмдүү
продуктивность (с.х.)	азыктуулук, түшүмдүүлүк
продукт пищевой	тамак-аш азыгы
продукция	өндүрүм
проезд	жүрмө, өтмө, жүрүү, өтүү
проезжая часть дороги	жолдун жүрмө бөлүгү
проект	долбоор
проектирование	долборлоо
проектор	элес түшүргүч, проектор
проект типовой	типтүү долбоор
проекционная печать	элестик басма

проекционный электрон- но-лучевой прибор	элестик электрон-шоолалуу алет
проекционных совмещений метод	элестик айкалыштыруу усу- лу
проекция	элес
прожектор	жаркыма
прозрачность	тунуктук
производительность обору- дования	жабдыктын өндүрүмдүүлүгү
производительность труда	эмгек өндүрүмдүүлүгү
производная	туунду
производная величина	туунду чоңдук
производная единица	туунду бирдик
производственная мощность	өндүрүш кубаттуулугу
производственная программа	өндүрүш программасы
производственная среда	өндүрүш чөйрөсү
производственная структура	өндүрүш түзүмү
производственное объеди- нение	өндүрүштүк бирикме
производственные здания	өндүрүш имараттары
производственные фонды	өндүрүш корлору
производственный цикл	өндүрүш мерчими
производство	өндүрүш
происшествие	кырсык
прокаливаемость	чыңалуучулук
прокат: 1. (изделие); 2. (поль- зование).	1. жайым, жайма; 2. кире, кирелөө
прокатка	жаюу
прокатные валки	жаюу үбөлүктөрү
прокатные изделия	жайма буюмдар
прокатные профили	жайылган профилдер
прокатный стан	жаюу иритеси
прокладка	төшөндү
проколка	тешүү
пролет балки	устундун арышы

пролет воздушной ЛЭП	аэроэлектр чубалгысынын (ЭЧ) арышы (мамы аралык)
пролетное строение моста	көпүрөнү арыштык курулушу
прометий	прометий (хим.элемент)
промилле (ед. относительной величины – $1^0/_{00}=10^{-3}=0,001=0,1\%$)	промилле (салыштырма чоңдуктун бирдиги – $1^0/_{00}=10^{-3}=0,001=0,1\%$)
промоторы, активаторы	активдештиргичтер
промысловые трубопроводы	ташуу өткөргүч түтүктөрү
промышленная графика	өнөр жайлык графика (катыш чийин)
промышленная электростанция	өнөр жайлык электрчордон
промышленное взрывчатое вещество	өнөр жайлык жарылгыч зат
промышленное изделие	өнөр жай буюму
промышленное объединение	өнөр жай бирикмеси
промышленное строительство	өнөр жай курулушу
промышленное телевидение	өнөр жай телекөрсөтүүсү
промышленность	өнөр жай
промышленные здания	өнөр жай имараттары
промышленные сооружения	өнөр жай курулмалары
промышленный робот	өнөр жай роботу
промышленный транспорт	өнөр жай унаасы
проникающая радиация	өтмө радиация
проницаемость	өтүмдүүлүк
пробка	тыгын
пробка автомобильная	автокептелиш
продукт	1. өнүм; 2. натыйжа (кыйыр мааниси); 3. азык-түлүк (тамак аш).
продукция	өндүрүм
пропан	пропан

пропаривание	буулоо
пропеллер	пропеллер (жел калак, аба айдагыч, аба кыймылдаткычы)
пропеллерная турбина	пропеллердик бара
пропен	пропен (органикалык бирикме)
пропил (алкил)	1. пропи́л (пропандын бир валенттүү радикалы); 2. тилик
пропилен, пропен	пропилен, пропен
пропиленоксид	пропиленкычкыл
пропитка	синдирүү
пропитка древесины	жыгачтарды нымдоо, жыгачка сиңирүү
пропорции	пропорциялар, катнаштар
пропорциональный регулятор	катнаштык жөндөгүч
пропорция в математике	математикадагы катнаш
пропульсивная сила	түртмө күч (авиация)
пропульсивная установка	түртмөлүк орнотку
пропуск	өткөрмө, өткөрүү
пропускания коэффициент	өткөрүү коэффициенти
пропускная способность	өткөрүү жөндөмдүүлүгү
прораб (производитель работ)	жумжүр (жумуш жүргүзгүч)
проран	1. нук бургуч; 2. жырынды
прореживатель	суюлткуч
прорез (прорезь)	тилик
прорезка	тилүү
прорость	жыгач кемтиги
просветленный объектив	тунук объектив
просвечивающий электронно-лучевой прибор	жарыктанчу электрон-нурдуу алет
просек в горном деле	тоо-кен иштериндеги гори-зонталдуу казынды

просечка	тешүү (катарлап тешүү)
простое нагружение в теории пластичности	майышуучулук теориясын-дагы жөнөкөй жүктөө
простой	иштебестик, жумуш жоктук
простой пилотаж	жөнөкөй учуу
простоя коэффициент	иштебестик коэффициенти
пространственная система в строительной механике	курулуш механикасындагы мейкиндик тутуму
пространственный заряд	мейкиндик дүрмөт, көлөм-дүк дүрмөт
пространственный механизм	мейкиндик механизм
протактиний	протактиний (хим.элемент)
протектор	дөңгөлөк быдыры
противовес	каршы салмак, тең салмак, теңдөөч салмак
противогаз	газчыпка
противодымная защита	түтүндөн коргонуу
противолодочное оружие	кайыкка каршы курал
противолодочный корабль	кайыкка каршы кеме
противолокационные помехи	локацияга каршы тоскоол-дор, байкоого каршы тос-коолдор
противообледенительная си-стема	муз тоңдурбоо тутуму
противопожарная стена	өрткө каршы дубал
противопожарные преграды	өрткө каршы тоскоолдор
противопригарные покрытия	күйүккө каршы жабуулар
противорадиолокационная ракета	радиобайкоого каршы ракета
противоракета	каршы ракета
противотуманные фары	туманга каршы авточырак-тар, туман жирегич чырак
противоугон	жылдырбас
противоутомители	чарчатпастар

противофльтрационная за- веса	чыпкалоого каршы көшөгө
противоядия	ууга каршы
протий (хим.элемент)	протий (хим.элемент)
проток	агын жол
протокол	протокол
протон	протон
«Протон» (искусственный спутник Земли)	«Протон» (Жерди жасалма жандоочунун аталышы)
протравливатель	ууландыргыч
протравные красители	ууландыргыч боёктор
протягивание	чоюу, узартуу
протяжка	1. көп миздүү аспап; 2. чоюу
протяжная печь	созмо меш
протяжной станок	созмо кескич тес
профессиональная ориента- ция	кесиптик багыттоо
профессиональные болезни	кесиптик оорулар
профессиональные вредности	кесиптик зыяндар (зыян- дуулуктар)
профилактика в технике	техникадагы адын алуу
профилегибочный стан	профиль ийүүчү иритес
профили металлические	металл профилдер
профилировка валков	үбөлүктөрдү профилдөө
профилометр	профиль өлчөөч
профиль: 1. прокат; 2. обл. деятельн; 3. вид	1. профиль; 2. иш багыт; 3. капитал бет
профиль аэродинамический	аэродинамикалык профиль
профиль пути продольный	жолдун узата профили
профильное соединение	профилдик бирикме
профильный прокат	профилдик жаймалар (буюм- дар)
проход	өтмөк
проходимость	өтүмдүүлүк
проходная печь	өтмөктүү меш

процедура	ырымдоо, ырым
процедурный кабинет	ырымкана
процент	пайыз
процесс	жараян
процессор	процессор
прочность	бекемдик, бышыктык
прошивка	1. тешкич; 2. тешүү
прошивной стан	тешкич иритес
проявитель фотографический	фотографиялык кубултма
проявочная машина	кубулткуч машине
пруд	көлмө
пружина	чыйраткы
пружинонавивочный станок	чыйраткы оромдооч тес
пруток	чыбык
прядение	ийрүү
прядение с разделенным кручением и наматыванием пряжи	келептерди (жиптерди) бөлүп толгоп жана ороп ийрүү
прядение со свободным концом волокон	булалардын учтарын бош калтырып ийрүү
прядильная машина	ийрүүчү машине
прядильное производство	ийрүү өндүрүшү
прядильно-крутильная машина	ийрип-толгооч машине
прядь	тутам була
пряжа	келеп, ийрилген жип, эшилген жип
прямая лопата	түз күрөк
прямое восхождение	тик чыгуу
прямое получение железа	темирди түздөн-түз алуу
прямой угол	тик бурч
прямолинейно-направляющий механизм	түз сызыктуу багыттооч механизм
прямоточная продувка	түз үйлөө

прямоточный агрегат
прямоточный воздушно-ре-
активный двигатель
прямоточный котел
прямоугольные координаты
прямые красители
прямые соединения

псевдооживление
псиломелан
психологический климат
психрометр
пуаз

Пуазейля закон
пуансон
Пуассона коэффициент
Пуассона уравнение
пуговица
пуд (ед. массы и веса 1
пуд=16,38 кг)
пудлингование

пудлинговая печь
пудра
пузырь: 1. физ.; 2. от ожога;
3. анат.
пулемет
пульпа
пульповод
пульсация
пульсирующий воздушно-ре-
активный двигатель
пульсометр

түз агымдуу агрегат
түз агымдуу аэрокаршы ара-
кеттик кыймылдаткыч
түз агымдуу казан, меш
тик бурчтуу координаттар
түздөн-түз боёгучтар
түз туташмалар, түз бирик-
мелер

жалган суюктантуу
псиломелан (минерал)
психологиялык климат
психрометр (аба өлчөгүч)
пуаз (динамикалык илээш-
кектик бирдиги)

Пуазейль мыйзамы
пуансон
Пуассон коэффициенти
Пуассон теңдемеси
топчу
пуд (масса ж-а салмак бир-
диги 1 пуд=16,38 кг)
чоюн жумшартуу (пудлинг-
дөө)

жумшартуу меши
упа
1. көбүк; 2. ыйлак; 3. өт,
табарсык, тарсылдак.
пулемет, ок чачкыч
чалмакей
чалмакей түтүк
каккы
каккылуу аба-реактивдик
(каршы аракеттик) кыймыл-
даткыч
каккы өлчөгүч

пульт управления	башкаруу тактасы, пульту
пункт	пункт
пункт в полиграфии (ед. длины 1 п = 0,3759 мм)	басмадагы пункт (узундук бирдиги 1 п = 0,3759 мм)
пупинизация	пупиндөө
пускатель	жүргүзгүч
пусковая установка	жүргүзүү орнотмосу
пусковое сопротивление	жүргүзүү каршылыгы
пусковой двигатель	жүргүзүү кыймылдаткычы
пусковой момент	жүргүзүгүч момент
пусковой реостат	жүргүзгүч реостат
пусковой ток	жүргүзгүч агын
пускорегулирующая аппаратура	жүргүзгүч-жөндөөч аппаратура
пустая порода	кенсиз тоотек
пусьера	цинктүү чаң
путевая блокировка	жолдук бөгөт, жол бөгөттөө
путевая машинная станция	жолдук машинелик чордон
путевая уборочная машина	жолду жыйнооч машине
путевой выключатель	жолдук ажыраткыч
путевой инструмент	жол аспабы
путевой моторный гайковерт	жолдук моторлуу бурама бурагыч
путевой струг	жол сүргү
путевые знаки	жол белгилери
путевые машины	жол машинелери
путепровод	жол өткөрмө, жол өткөөл
путеизмерительный вагон	жол ченөөч вагон
путеразгонщик	жол ылдамдаткыч
путеремонтная летучка	жол оңдооч көчмө устакана
путеукладчик	жол төшөгүч
путник	жол жүргүнчү
пуццоланы	пуццоландар
пушка	замбирек
пылевой режим шахты	шахтанын чаңдык шартамы

пылемер	чаң өлчөгүч
пылеотделители	чаң бөлгүчтөр
пылеподавление	чаң бастыруу
пылеприготовление	чаңдатуу, көмүрдү күкүмдөө
пылесос	чаң соргуч
пылеугольная топка	чаңкөмүр меши
пылеуловители	чаң тоскучтар
пъеза (ед. изм. давления и напряжения $1 \text{ п} = 10^3 \text{ Па} =$ 1 кПа)	пъеза (басым жана чыңалуу бирдиги $6 \text{ п} = 10^3 \text{ Па} = 1 \text{ кПа}$)
пъезограф	пъезограф
пъезокварц	пъезокварц
пъезометрическая скважина	пъезометрлик жеркуя
пъезооптическое сырье	пъезооптикалык чийкизат
пъезоэлектрические мате- риалы	пъезоэлектрдик материалдар (текзаттар)
пъезоэлектрические приборы	пъезоэлектрдик алеттер
пъезоэлектрический эффект	пъезоэлектрдик өтөлгө (на- тыйжа)
пята: 1. тех.; 2. мед.	1. таканч, таканчык; 2. со- гончок
пятно	так

Р

работа	жумуш, иш
работник	жумушкер
работоспособность	ишке жөндөмдүүлүк, жа- рамдуулук
рабочая смесь, горючая смесь	жумушчу аралашма, кү- йүүчү аралашма
рабочая поездка	жумушчу сапар
рабочее место	жумуш орун, иш орун
рабочее тело	жумуштук нерсе
рабочий	жумушчу
рабочий объем	жумушчу көлөм

рабочий проект	жумушчу долбоор
рабочий эталон	жумуштук так үлгү, эталон
равендук	равендук (жел тосмо (парус) материалы)
равнина	түздүк, түзөң
равновесие механическое	механикалык тең салмак- туулук
равновесие термодинамиче- ское	термодинамикалык тең сал- мактуулук
равновесие химическое	химиялык тең салмактуулук
равновесный процесс	тең салмактуу жараян
равнодействующая	тең аракеттегич, тең аракет этүүчү
равномерное движение	бир калыптагы кыймыл
равнораспределения закон	тең бөлүнүү (бөлүштүрүү) мыйзамы
рад (обозн. ед. изм. плоского угла)	рад (жалпак бурч бирдиги- нин белгилениши)
радар	радар
радиал-триангулятор	радиал-триангулятор
радиальная сеть	радиалдык тарам
радиальное обжатие	борборго (радиалдык) кысуу
радиально-осевая турбина	радиал-октук бара (турбина)
радиально-поршневой насос	радиал-бышкектүү соркыс- кыч
радиан	радиан (жаалык бурч)
радиатор	радиатор: 1.ысыткыч (жы- луулук техникасында); 2. салкындаткыч (ичтен кү- йүүчү кыймылдаткычта, радиоэлектроникада)
радиационная защита	радиациядан коргоо
радиационная поверхность нагрева	ысуунун (ысытуунун) радиа- циялык бети
радиационная температура	радиациялык температура

радиационная труба	радиациялык түтүк
радиационная химия	радиациялык химия
радиационное трение	радиациялык сүрүлүү
радиационно-защитное стек- ло	радиациялык-коргоочу ай- нек
радиационно-конвективная	жылытуунун радиациялык-
поверхность нагрева	конвективдик бети
радиационный пояс земли	жердин радиациялык алка- гы (курчоосу)
радиационный теплообмен	радиациондук жылуулук алмашуу
радий	радий
радикал	радикал: 1. тамыр белгиси (матем.); 2. көмүрсуутек калдыгы (хим.)
радикалы свободные	эркин радикалдар (бөлүк- чөлөр)
радио	радио
радиоактивационный анализ	радиоактивдик талдоо, ана- лиз
радиоактивного распада по- стоянная	радиоактивдик ажырап-бө- лүнүүнүн турактуусу
радиоактивное заражение	радиоактивдик уулануу
радиоактивность	радиоактивдүүлүк
радиоактивные изотопы	радиоактивдүү изотоптор
радиоактивные индикаторы	радиоактивдүү көрсөткүчтөр (индикаторлор)
радиоактивные отходы	радиоактивдик калдыктар
радиоактивные семейства	радиоактивдик топ
радиоактивные элементы	радиоактивдүү элементтер
радиоактивный каротаж	радиоактивдик каротаж
радиоальтиметр	радиоальтиметр
радиоастрономия	радиоастрономия
радиобиология	радиобиология
радиовеометр	радиошамалөлчөгүч

радиовещание	радиоберүү, радиокабарлоо
радиовидение	радиокөрүү
радиоволновод	радиотолкун тараткыч
радиоволны	радиотолкундар
радиовысотомер	радиобийиктик өлчөгүч
радиогидроакустический буй	радиогидроакустикалык кал- кыма
радиография	радиография
радиодальномер	радиоалыстык өлчөгүч
радиозонд	радиозонд
радиоизмерения	радиоөлчөө
радиоизотопные источники энергии	энергиянын радиоизотоптук булактары
радиоизотопный ракетный двигатель	радиоизотоптук ракета кый- мылдаткычы
радиоинтерферометр	радиоинтерферометр
радиокомпаратор	радиокомпаратор
радиокомпас	радиокомпас
радиокомплекс	радиокомплекс
радио контроль орбиты	орбитаны радиоконтролдоо
радиола	радиола
радиолиз	радиолиз
радиолокатор	радиобайкагыч
радиолокационная станция	радиолокациялык чордон, радиобайкагычтык чордон
радиолокационная съёмка	радиолокациялык сүрөткө тартуу
радиолокационный индика- тор	радиолокациялык көрсөт- күч, индикатор
радиолокационный маяк	радиолокациялык тапбелги
радиолокационный обзор	радиолокациялык көрүнүш
радиолокация	радиолокация
радиолубительская связь	радиоышкыбоздук байла- ныш
радиомаяк	радиотапбелги

радиометр	радиометр
радиометрическая разведка	радиометрлик чалгындоо
радиометрическая сепарация	радиометрикалык бөлүү
радионавигационная система	радиобагыттоо тутуму
радионавигация	радиобагыттоо
радиопеленгатор	радиопеленгатор
радиопередатчик	радиобергич
радиоприемник	радиокабылдагыч
радиорелейная линия	радиорелелик линия
радиорубка	радиобөлмө
радиосвязь	радиобайланыш
радиосекстант	радиосекстант (радиолук ба- гыт аныктагыч)
радиоспектроскопия	радиоспектроскопия
радиостанция	радиочордон
радиотелеграфная связь	радиотелеграфтык байла- ныш
радиотелеизмерения	радиотелеөлчөөлөр
радиотелемеханика	радиотелемеханика
радиотелескоп	радиотелескоп
радиотелефонная связь	радиотелефон байланышы
радиотехника	радиотехника
радиофизика	радиофизика
радиохимия	радиохимия
радиоцентр	радиоборбор
радиочастотный кабель	радиожыштыктык кабель
радиочастоты	радиожыштыктар
радиоэлектроника	радиоэлектроника
радиоэхо	радиожаңырык
радиусомер	радиус өлчөгүч
радиус	радиус
радиус инерции	инерция радиусу
радиус-вектор	радиус-санбагыт

радлюкс (устарев. ед. светимости $1 \text{ р} = 1,005 \text{ мм/м}$)

радон (хим.элемент)

разбортовка

разбрасыватель удобрения

развал колес

развальцовывание

разведка месторождений

разведочное бурение

развертка

развертка генератор

развертывание

развитие

развитой

разводной мост

разворот

развязывающий фильтр

разгон реактора

разгонка

разгрузатель

раздаточная коробка

раздатчик кормов

раздача

разделение памяти

разделения времени режим

разделительная мембрана

раздельная эксплуатация

разжелобок

разливка

размагничивающее устройство

радлюкс (эски жарыктануулук бирдиги $\text{р} = 1,005 \text{ мм/м}$)

радон (хим.элемент)

четенсиздөө

жер семирткич чачкыч

дөңгөлөктөрдүн жантайюусу

жалжайтуу

кен чалгындоо

чалгындык бургулоо

жайылма, жаюу

жайылмалык генератор

жаюу

өнүктүрүү, өнүгүү

өнүккөн

ажырама көпүрө

кайрылуу, терс багыттоо

ажыратма чыпка

реакторду күүлөнтүү

суюктук айдоо (гидр.);

1. күүлөнтмө (механ.); 2. жалпайтуу (металл иштетүүдө)

жүк түшүргүч

бөлүп берме куту

тоют бөлүп бергич

бөлүп берүү

эс тутумду бөлүү

убакытты бөлүштүрүү шарттамы

бөлүүчү челкабык

бөлөк пайдалануу

ноо, чатырноо

куюштуруу

магниттиктен ажыратуучу түзмөк

размах крыльев	канат кулачы
размер	өлчөм
размер единицы	бирдиктин өлчөмү
размерная физическая величина	өлчөмдүү физикалык чоңдук
размерное травление	өлчөмдүү ууландыруу
размерность	өлчөмдүк
размерные цепи	өлчөмдүк чынжырлар
размеров датчик	өлчөм билдиргич
разметка: 1. действие; 2. метка, знак.	1. белгилөө, белги салуу, тамгалоо; 2. белги, тамга
размножение документов	документтерди көбөйтүү
размножения нейтронов коэффициент	нейтрондорду көбөйтүү коэффициент
размягчение	жумшартуу
разноразмерность	ар кыл өлчөмдүүлүк
разомкнутая система управления	башкаруунун ажыратылган тутуму
разработка полезных ископаемых	пайдалуу кендерди иштетүү
разрез: 1. горн.; 2. техн.; 3. ткани	1. казынды; 2. жара кесилиш; 3. тилик
разрешение	уруксат
разрешающая способность	уруксат берүү мүмкүнчүлүгү, чечүү мүмкүнчүлүгү
разрушение	талкалоо
разрушению сопротивление	талкалоого каршылык
разрыв	үзүү, үзүлүү
разрывная длина	үзүү узундугу
разрыву сопротивление	үзүүгө каршылык
разрыхление	борпоңдотуу
разряд	разряд; 1. жануу, бошонуу; 2. дүрмөт жануу (электр-, магнит-, ж.б.)
разрядник	бошоткуч

разрядное напряжение
разряды в газах
разубоживание

разъединитель
разъем
разъёмное соединение
ракета
ракета-носитель
ракета-торпеда

ракетная ступень
ракетное оружие
ракетное топливо
ракетный двигатель
ракетный двигатель твёрдого
топлива
раковина (сантехника)
раковины в металле
ракурс
ракушечник

рама
рамка электрическая
рамочная антенна
рампа

рангоут
рандбалка
ранец
Рапкина цикл
рапидограф

бошонуу чыңалуусу
газдардагы бошонуу
сапатсыздандыруу, начарла-
туу (кенди)
ажыраткыч
кийме-чыкма
кийме-чыкма бирикме
ракета
ракета-алып жүргүч
ракета-торпеда (кеме торпе-
дасы)
ракета баскычы
ракеталык курал
ракета отуну
ракеталык кыймылдаткыч
катуу отундуу ракета кый-
мылдаткычы
жуунгуч
металлдагы кемтиктер
ракурс
ракушечник (үлүл үйлөрү-
нөн пайда болгон минерал)
алкак, кашек, рама
электр алкакчасы
алкактык антенна
рампа: 1. жантык аянтча
(техн.); 2. жарыктооч түзмөк
(исск.)
рангоут (кеме жабдыгы)
рандустун
далы баштык
Рапкин мерчими
рапидограф (жарыш сызык
чийгич)

раппорт	раппорт (кездемедеги кайталануучу сүрөт)
раскатка	жаюу
раскатной стан	жаюу иритеси
раскисление металла	металлдын кычкылданышы
раскислители	кычкылданткычтар
раскладочно-подборочная машина	жаюу-тандоочу машине (ЭЭМде)
раскоска	жантык тирөөч
раскреповка	раскреповка (арх.)
раскрой	бычуу
раскройная машина	бычма машине
раскряжевка хлыстов	чыбыктарды тилүү
распар	бууландыруу
распечатка	басып чугаруу
расписание	ырааттама
распиловка	араалоо
расплавные источники тока	агындын эритме булактары
распознавание образов	бейне таануу
располагаемая мощность энергосистемы	энерготутумдун болгон кубаттуулугу
распор	керме тирөөч
распорная система	кергич тутум
распоряжение	тескеме
распределение памяти	эс тутумду бөлүштүрүү
распределение	бөлүштүрүү
распределения диаграмма	бөлүштүрүү диаграммасы
распределения коэффициент	бөлүштүрүү коэффициенти
распределитель	бөлүштүргүч
распределитель зажигания	от алдыруу, тутандыруу бөлүштүргүчү
распределительная электрическая сеть	бөлүштүрүү электр тарамы
распределительное устройство	бөлүштүргүч түзмөк

распределительный вал
распределительный закон
распределительный пункт
рассадопосадочная машина
рассверливание
рассев
рассекатель
рассеяние волн
рассеяние света
рассеянные элементы

расслоение
расслоение раствора
расстояние видимости

расстрел (в горном деле)

растачивание
раствор строительный
растворимое стекло
растворимость
растворитель
растворонасос
растворосмеситель
растворы
растительные масла
расточная головка
расточная оправка
расточной блок
расточной станок
растр (точечное изображение)
растровая оптика
растровый спектрометр

бөлүштүрүүч октолгооч
бөлүштүрүү мыйзамы
бөлүштүрүү пункту
көчөт отургузуучу машине
кең көзөө
элөө
чачыраткыч, бөлгүч, кыйгыч
толкундар таркоосу
жарык таркоосу
таркалган, таркатылган элементтер
катмарларга ажыроо
эритменин ириши
көрүнүү аралыгы, көрүү аралыгы
көтөрүүчү устун (тоо-кен иштеринде)
жонуу
курулуш эритмеси
эриме айнек
эзилүүчүлүк, эрүүчүлүк
эзилткич, эриткич
эритме соркыскычы
эритме аралаштыргыч
эритмелер
өсүмдүк майлары
жонмо башча
көзөнөк кеңейткич
жонмо блок
жонмо тес
растр (чекиттик сүрөттөлүш)
растрдык оптика
растрдык спектрометр,
растрдык спектр өлчөгүч

растяжение-сжатие	чоюу-кысуу
растяжка	керме, керилүү
растянутый диапазон	чоюлган (керилген) диапазон
расход	чыгым
расходомер	чыгым өлчөгүч
расходомер Вентури	Вентури чыгым өлчөгүчү
расходомер глубинный	тереңдикте чыгым өлчөгүч
расчёт сооружений	курулманы эсептөө
расчётная нагрузка	эсептик жүктөм
расчётная схема	эсептик сөлөкөт
расчётный стол	эсептик үстөл
расширяющиеся цементы	кеңейүүчү цементтер
расшифровочная машина	шартсан чечкич машине
расштыбовщик	тыгын чыгаргыч
расщепитель фаз	фаза өзгөрткүч
РАФ (название латв. микро-автобусов)	РАФ (латыш чакан автобус-тарынын аталышы)
рафинад	чакмак кант
рафинация	тазартуу
рафинирование	тазалоо
рафинёр	тазарткыч
рафинирование	тазартууга кайра эритүү
рафинирующие переплавы	тазартма кайра эритиндилер
рационализаторское предло- жение	максатбаптык сунуш
рационализация	максатбаптоо
рационализм	максатбаптык
рация	рация
рашпиль	жалпак өгөө
рваный камень	бодур таш
ре... (против, заново, опять)	каршы, кайра
реактивная артиллерия	реактивдүү (каршы аракет-тик) артиллерия
реактивная мощность	реактивдүү (каршы аракет-тик) кубаттуулук

реактивная турбина	реактивдүү (каршы аракет-тик) бара
реактивная тяга	реактивдүү (каршы аракет-тик) тартуу
реактивное топливо	реактивдүү отун
реактивность	реактивдүүлүк, каршы аракеттүүлүк
реактивно-турбинное бурение	реактивдүү-баралык бургулоо
реактивный двигатель	реактивдүү кыймылдаткыч
реактивный синхронный двигатель	реактивдүү машташ (синхрондук) кыймылдаткыч
реактивный снаряд	реактивдүү снаряд
реактопласты	реактопласттар (пластмасалар)
реактор	реактор
реактора период	реактор мезгили
реактор-конвертер	реактор-конвертер (жаңы өзөктүк отун иштеп чыккыч)
реакторная кинетика	реактордуу кинетика
реакторная петля	реактордуу илмек
реактор-размножитель	реактор-көбөйткүч
реакция связей	байланыштардын каршы аракети
реакция излучений	нурдануунун каршы аракети (радиациялык сүрүлүү)
реакция химическая	химиялык реакция
реакция якоря	якордун реакциясы (магниттик агымдын таасири)
реальгар	реальгар (минерал)
реборда	дөңгөлөк четени (темир жол дөңгөлөгүнүн)
ребро жёсткости	ийкемсиздик кыры
ревербератор	ревербератор (үн жазуу түзмөгү)

реверберация	реверберация
реверс	багыт өзгөртүү
реверсивный пускатель	багыт өзгөртмө жүргүзгүч
реверсивный электропривод	багыт өзгөртмө электреш- теткич
реверсирование	багыт өзгөртүү
реверсирование тяги	тарткычтын багытын өзгөр- түү
реверсор электрический	электрлик багыт өзгөрткүч
револьверная головка	айланма башча
револьверный станок	айланмалуу тес
регион	регион
регенератор	кайра иштеп чыгаргыч
регенерат резины	резинанын кайра иштетил- гени
регенеративный ретрансля- тор	кайра иштеп чыгаруучу рет- ранслятор (кайра бергич)
регенеративный усилитель	кайра иштеп чыгаруучу кү- чөткүч
регенерация	кайра өндүрүү
регистр	каттооч
регистр ЭВМ	ЭЭМдин каттоочусу
регистрация автоматическая	автоматтык каттоо
регистрация голограмм	голограммаларды каттоо
регистрирующее устройство	каттоочу түзмөк
регистрация вместимость	катталма сыйымдуулук
регламент радиосвязи	радиобайланыштын регла- менти (эрежеси)
реглет	реглет (басмаканада арип те- рүүдө -боштуктооч материал)
регрессия	регрессия (матем. – функ- ция)
регулирование автоматиче- ское	автоматтык жөндөө

регулирование дорожного движения	жол кыймылын жөндөө
регулирование по отклонению	четтөө боюнча жөндөө
регулирование русла	нукту жөндөө
регулирование стока	агымды жөндөө
регулирование закона	мыйзамды жөндөө
регулирующий клапан	жөндөөч сарпбашкаргыч
регулятор	жөндөгүч, жөндөөч
регулятор прямого действия	түз аракеттүү жөндөгүч
регуляционные работы	жөндөө жумуштары
регуляционные сооружения	жөндөө курулмалары
редан	редан (кеме түбүндөгү кетенчик)
редкие металлы	сейрек металлдар
редкоземельные элементы	сейрек кездешүүчү элементтер
редоксметрия	редоксметрия (хим. талдоо усулу)
редуктор	басаңдаткыч
редукционно-охладительная установка	басаңдаткычтуу-муздаткыч орнотмо
редукционный клапан	басаңдатма сарпбашкаргыч
редукционный стан	басаңдатма иритеси
редуцирование	1. басаңдатуу; 2. ичкертүү
режекторный фильтр	жыштык чыпка
режим	шарттам
режим экономии	үнөмдөө шарттамы
резак	кескич
резание металлов	металлдарды кесүү
резание скорость	кесүү ылдамдыгы
резания угол	кесүү бурчу
резерв (запас)	камбелен (камдык)
резервирование	камбелендөө
резервная мощность	камбелендик кубаттуулук

резервные источники тока	агындын камбелендик булактары
резервуар	камкөлөм, камаркыт, резервуар
резерфорд	резерфорд (нуклид (изотоп) активдүүлүгүнүн бирдиги)
резец	кескич
резина	резина
резина губчатая	көпшөк резина
резиновый клей	резина желими
резистивно-ёмкостный генератор	резисттик-көлөмдүк генератор
резистор	резистор, каршылык
резка	кесүү
резка металлов	металлдарды кесүү
резнатрон	резнатрон (электрон. алет)
резолы	резолдор (чайырлар)
резольвометрия	резольвометрия (фото өндүрүшү)
резонанс	өөрчүн
резонанс напряжений	чыңалуу өөрчүнү
резонанс токов	агындардын өөрчүнү
резонансная химия	өөрчүндүк химия
резонансное поглощение	өөрчүндүк жутуу
резонансный частотомер	өөрчүндүк жыштык өлчөгүч
резонансы	өөрчүндөр
резонатор	өөрчүндөткүч
резорцин	резорциялар (органикалык бирикме)
резорцино-формальдегидные смолы	резорцин-формальдегиддик чайырлар
результатирующая устойчивость	жыйынтыктоочу туруктуулук
резцедержатель	кескич кармагыч
резцовая головка	кескичтик башча

резьба	сай, буралмасай
резьбовое соединение	сайлуу бирикме
резьбовой калибр	сайлык көзөлчөөч, калибр
резьбоизмерительный инструмент	сай өлчөөч аспап
резьбокатный инструмент	сай чыйырлооч аспап
резьбонарезной станок	сай кескич тес
рей	рей (кеме устуну)
рейд	рейд (кеме турук)
рейдер	рейдер (согуштук кеме)
рейка	рейка
рейконарезной станок	рейка кескич тес
Рейнольдса число	Рейнольдс саны
рейс	каттам, рейс
рейсмус	рейсмус (из салгыч аспап)
рейсмусовый станок	рейсмус теси
рейсфедер	рейсфедер (туш калем)
рейшина	рейшина (жарыш сызык-тооч сызгыч)
реклама	жарнама
рекламация	дооматтоо
рекламный щит	жарнама тактасы
рекомбинационное свечение	кайра айкаштыруудагы жарыктануу
рекомбинация	кайра айкаштыруу
рекомендация	сунуштама
реконструкция	кайра конструкциялоо
рекордер	рекордер (үн, видео жазгы)
рекристаллизация	кайра кристаллдашуу
ректификация	ректификация (суюктуктарды бөлүү)
рекуперативное торможение	рекуперативдик токтотуу
рекуператор	рекуператор (жылуулук кайтаргыч)
рекуперизация	рекуперизация

релаксационные колебания	релаксациялык термелүү
релаксация	релаксация
реле	реле
реле времени	убакыт релеси
релейная защита	релелик коргоо
релейная система	релелик тутум
релейная форсировка	релелик көтөрмөлөө
релейная характеристика	релелик мүнөздөмө
релейный регулятор	релелик жөндөөч
релейный элемент	релелик элемент
рельефная сварка	рельефтик ширетүү
рельс	рельс
рельсобалочный стан	рельс иритеси
рельсовая цепь	рельс чынжыры
рельсовое скрепление	рельстик бекитүү
рельсоукладчик	рельс төшөгүч
рельсошлифовальный вагон	рельс жышкыч вагон
релятивистская механика	релятивистик механика (физика бөлүмү)
ремесло	өнөр, кол өнөрү
ремесленник	өнөрпоз, кол өнөрчү
ремень	кур
ременьная передача	курлуу өткөргүч
ремизка	ремизка (ийрүү тесинин органы)
ремонт	оңдоо
ремонтёр дорожный	жол оңдогуч, оңдоочу
ремонтпригодность	оңдоого жарамдуулук
ренессанс	кайра жаралуу
рений (хим. элемент)	рений (хим. элемент)
Ренкина цикл	Ренкин мерчими
«Рено» (наз. франц. легковых автомобилей)	«Рено» (Франция жеңил автоунааларанын аталышы)
реновация	жаңыртуу
рентабельность	кирешелүүлүк

рентген	рентген
рентгеновидикон	рентгеновидикон (алет)
рентгеновская трубка	рентгендик түтүк, рентген түтүгү
рентгеновские лучи	рентгендик нурлар
рентгеновский аппарат	рентгендик аппарат
рентгеновский дифрактомер	рентгендик дифракт өлчөгүч
рентгеновский микроанализатор	рентгендик микроталдагыч
рентгеновский микроскоп	рентгендик микроскоп
рентгеновское излучение	рентгендик нурлануу
рентгенограмма	рентгенограмма
рентгенодефектоскопия	рентгенкемтик тартуу
рентгеноспектральный анализ	рентгенспектрлик талдоо, анализ
рентгеноструктурный анализ	рентгентүзүмдүк талдоо, анализ
реология	реология (физиканын бөлүгү)
реостат	реостат (эл. аппарат)
реостатное торможение	реостаттык басаңдатуу
реостатное управление электроприводом	электриштеткичти реостаттык башкаруу
реостатный датчик	реостаттык билдиргич
репер	репер (геод. белги)
реперфоратор	реперфоратор (телеграф.-кагаз тешкич)
реперфорансмиттер	реперфотрансмиттер (телеграф. аleti)
репрография	репрография (факсимилдик көчүрмө)
репродуктор	репродуктор, үн күчөткүч
репродукционные процессы	репродукциялык жараяндар
репродукция	репродукция (кайра жаратуу, өндүрүү)

ресивер	ресивер (газ, суюуктук үчүн идиш)
респиратор	чаңчыпка
рессора	рессора
реставрация	калыптантуу
ресурс	ресурс
реторта (герметичная посуда, лабораторная посуда)	реторта (жел чыкпас идиш, лаборатордук идиш)
ретранслятор	ретранслятор
ретушь	ретушь
рефлектор	рефлектор (оптикалык телескоп)
рефракталлой	рефракталлой (ысыкка чыдамдуу эритинди)
рефрактометр	рефрактометр (оптикалык алет)
рефрактометрия	рефрактометрия
рефрактор	рефрактор (оптикалык телескоп)
рефракция волн	толкундарды рефракциялоо
рефрижератор	рефрижератор (муздаткычтуу унаа)
рефрижераторные масла	муздаткыч майлар
рецептор	рецептор (сезгич элемент)
рециркуляция дымовых газов	түтүн газдарын кайра айлантуу
речевой сигнал	сөздүк белги
речной порт	дарыя порту
речной транспорт	дарыя унаасы
решающий усилитель	эсептөөчү күчөткүч (ЭЭМде)
решето	калдыр
решетчатая мебель	тордомолуу эмерек
решетчатые конструкции	тордомолуу конструкциялар
решётка	тордомо
решётка кристаллическая	кристалдык тордомо

ригель	ригель
ризалит	ризалит (фасад урчугу)
риолит	риолит (магматикалык тоо теги)
рирпроекции метод	рирэлес усулу (айкалыш кинотартуу усулу)
рисберма	рисберма (гидрокурулма бөлүгү)
ритм (в архитектуре)	ыргак (архитектурада)
рифли, рифление	быдырлар, быдырлоо
риформинг	риформинг (мунай өндүрүшүнүн жараяны)
рихтовка	түздөө
рицинолевая кислота	рицинол кислотасы
робокар	робот машине
робот	робот
роботизация	роботтоштуруу
роботизированный технологический комплекс	роботтоштурулган технологиялык комплекс
«Ровер» (наз. англ. легковых автомобилей)	«Ровер». (Англия жеңил автоунааларынын аталышы)
ровнитель	тегиздегич
ровница	созулган жүн
ровничная машина	жүн созмо машине
ровность покрытия	жабуунун тегиздиги
роговик	роговик (тоо тектери)
роза в архитектуре	тегерек терезе
роза ветров	шамал багыты
розетка (эл.техн. изд.)	сайылма (эл. техн. буюм)
Роквелла метод	Роквелл усулу
рококо	рококо (таш чаптап кооздоо - архитектурада ж/а жасалга - искусствосундагы түр)
ролик накатный	быдырлама чыгырык
ролик натяжной	керүүчү чыгырык

роликовая печь	чыгырыктуу меш
роликовый конвейер	чыгырыктуу жылдырма ташыгыч
роликовый плуг	чыгырыктуу соко
роликоподшипник	чыгырыктуу муунакжаздык
ролкер	ролкер (кеме түрү)
ролл	ролл (кагаз майдалагыч машина)
«Ролс-Ройс» (наз. легковых автомобилей США)	«Ролс-Ройс» (АКШ жеңил автоунааларынын аталышы)
рольганг	рольганг (чыгырыктуу ташыгыч)
романский стиль	рим стили
романцемент	романцемент
ромб	ромб
ромбическая антенна	ромб сымал антенна
ронгалит	ронгалит (түзсүз эшилме катуу зат)
ропуск	таркатуу
россыпь	чачык кен
ростверк	ростверк (түркүк баш)
ростральная колонна	ростралдык түркүк
ростры	рострлар (кеменин чатыр аянты)
росы точка	каныгуу чекити
ротаметр	ротаметр (газ, суюктук чыгымын аныктоо аleti)
ротапринт	ротапринт (чакан басма)
ротатор	ротатор: (мех.-айландыргыч түйүн; типограф.-көбөйткүч)
ротационная печатная машина	ротатордук басма машинеси
ротонда	ротонда (цилиндр форма-сындагы кумпалуу тегерек курулуш)

ротор	ротор (айланма өзөк)
роторная линия	ротордук линия
роторная машина	ротордук машине
роторная печь	ротордук меш
роторное бурение	ротордук бургулоо
роторный двигатель	ротордук кыймылдаткыч
роторный насос	ротордук соркыскыч
роторный экскаватор	ротордук жерчелгич
РСТ (республиканский стандарт)	РСТ (республикалык стандарт)
ртути дихлорид	сымаптын дихлориди
ртутная лампа	сымап чырак (шам)
ртутно-цинковый элемент	сымап-цинк элементи
ртутный вентиль	сымаптуу жапкыч
ртуть	сымап
ртутьорганические соединения	сымап-органикалык бирикмелер
рубанок	сүргүч
рубашка охлаждения	муздатуучу көйнөк
рубероид	рубероид (обочолонткуч материал)
рубидий	рубидий (хим.элемент)
рубильник	ажыраткыч (электр өчүргүч)
рубин	рубин (асыл таш)
рубка	1. жаруу; 2. рубка (кеме бөлмөсү)
руд (брит. ед. плоуади 1р.=1011,71 м ²)	руд (брит. аянт бирдиги 1р. = 1011,71 м ²)
руда	кен
рудовоз	кен ташыгыч
рудник	тоо-кен ишканасы
рудничная крепь	тоо-кендик тирөөч, бекитме
рудничный газ	тоо-кендик газ
руднотермическая печь	тоо-кен термомеши
рудный двор	кен короо

рудоподготовка	кен даярдоо
рудоспуск	кен түшүрүү
рукава	жеңтүтүк
руководитель	жетекчи
руководство	1. жетекчилик; 2. колдонмо
рукоятка	тутка
рулевое управление	бургучтук башкаруу
рулевое устройство	бургуч түзмөк
рулевой винт	бургучтук буралгы
рулетка измерительная	өлчөгүч түрүлмө
рулон	түрмөк
рулонные материалы	түрүлмө материалдар
рулонный телеграфный аппарат	түрүлмө телеграфтык аппарат
руль	бургуч
румб	румб (берилген багыт менен меридиан түзгөн бурч)
румпель	румпель (бургуч тетиги)
рупор	үн күчөтмө
рупорно-зеркальная антенна	үн күчөтмө-күзгүлүү антенна
рупорный громкоговоритель	үн күчөтмө сүйлөткүч
«Руслан» (рос. груз. самолет)	«Руслан», (Россия жүк та-шуучу учагы)
русло	суу нугу
русловая ГЭС	суу нугунун ГЭЧи
русловый двигатель	нуктук кыймылдаткыч
руст	руст (чегилбеген арх. таш)
рутений	рутений (хим. элемент)
рутил	рутил (минерал)
ручей в прокатном производстве	металл өндүрүшүндөгү ручей
ручка	1. сап, тутка; 2. калем, калем сап
ручные машины	кол машинелер

рыболовные орудия	балык улоо жабдыктары
рыболокатор	балык байкагыч локатору
рыбонасос	балык соргуч
рыбообрабатывающая машина	балык иштетүүчү машине
рыбопромышленные суда	балык өнөр жай кемелери
рыбопропускные сооружения	балык өткөрмө курулмалар
рыборазделочная машина	балык сойгуч машине
рым	рым (тешик баш буроо)
рымболт	рымбуроо
рынок	базар, рынок
рыскание	чайпалуу
рыскливость судна	кеменин чайпалуусу
рыхлитель	көпшөгүч, борпоңдоткуч
рычаг	калтек, ийин
рычажный механизм	калтектүү механизм
Рэлей теорема	Рэлей теоремасы
ряж	ряж (таштуу ашталма)
ряжевая плотина	ряж тогоону (таш салмалуу тогоон)
рюкзак	жон баштык

С

СААБ (назв. швед. автомо- билей)	СААБ (швед автоунаалары- нын аталышы)
савар (устар. ед. логариф- мич. величины частотного интервала $1c=1/301$ октава)	савар (жыштык аралыктын эскирген бирдиги $1C=1/301$ октавы)
сажа	көө
сажа белая	ак көө
сажень	сажен (байыркы орус элинин узундугу)
салазки	чана

салинг	салинг (рамалык конструкция)
сальник	жылчык тыгын
«Салют» (космическая орбитальная станция)	«Салют» (космос орбиталдык чордон)
саман	саман (чийки кыш)
самарий (металл)	самарий (металл)
самовозбуждение	1. өзү дүүлүгүү; 2. өзү термелүү
самовоспламенение	өзү тутануу
самовращение	өзү айлануу
самодиффузия	өзү аралашууу
самозарубка	өзү оюп кирүү
самоиндукция	өзү дүүлүгүү
самолёт	учак
самонаклад	өзү койгуч
самонапряжённые железобетонные конструкции	өзү чыңалган темир-бетон конструкциялары
самонастраивающаяся система	өзү жөнделүүчү тутум
самонесущая стена	өзүн көтөрүүчү дубал
самообучающаяся система	өзү окуучу тутум
самоорганизующаяся система	өзүн уюштуруучу тутум
самоотпуск	өзүн бошотуу
самоприспосабливающаяся система	өзү ыңгайлашуучу тутум
самородные элементы	таза уюган элементтер
самосвал	өзү төкмө
самосинхронизация	өзүн машташтыруу (синхрондоштуруу)
самотвердеющие смеси	өзү катуучу аралашмалар
самоупрочнение материала	материалдын өзү бекемделүүсү
самофинансирование	өзүн каржылоо

самоходная артиллерия	өзү жүрмө артиллерия
самоходные шасси	өзү жүрмө шасси
самоцвет	кубулма таш
санатрон	санатрон (электрон.түзмөк)
САНД (сталеплавильный агрегат непрерывного действия)	ҮБЭА (үзгүлтүксүз болот эритүүчү агрегат)
сандрик	сандрик (терезе үстүндөгү жээктеме)
санитарная техника	санитардык техника
санитарно-защитная зона	санитардык коргоо чөлкөмү
санитарно-техническая керамика	санитардык техникалык керамика
санитарно-технические работы	санитардык техникалык жумуштар
санитарные приборы	санитардык алеттер
санитарный узел	санитардык түйүн
сантехника	сантехника
санти... (сотая доля 10^{-2})	санти...(жүздүк бөлчөк, 10^{-2})
сапропелиты (болотный уголь)	сапропелиттер (саздан чыккан көмүр)
сапун	сапун (басым теңдегич)
сапфир	сапфир (көк асыл таш)
САР (система автом. регулирования)	АЖТ (автоматтык жөндөө тутуму)
саран	саран (түзсүз полимер пленкасы)
сателлит	сандооч
сатуратор	каныктыргыч
«Сатурн» (амер. космическая ракета)	«Сатурн» (амер. космос ракетасы)
САУ (система автоматич. управл-ия)	АБС (автоматтык башкаруу системи)
сахарное производство	кант өндүрүшү
сбой	үзгүлтүккө учуроо

сборка: 1. действие; 2. склад-
ки в одежде
сборка машин

сборно-монолитные кон-
струкции

сборно-разборный мост

сборный коллектор (нефтя-
ной)

сборные конструкции

сборные шины (электроуста-
новки)

сборы

сборочная единица

сброс

сваебойное оборудование

сваи

свайный молот

свайный фундамент

свалка

свариваемость

сварка

сварка в защитном газе

сварка взрывом

сварка и резка подводная

сварка лазерная

сварка плазменной струей

сварка покрытым электро-
дом

сварка сжатой дугой

1. чогултуу, кураштыруу;
2. бүйүрмө, бүктөмө
машине кураштыруу (жый-
ноо)

курама-чулу конструкция-
лар

курама-ажырама көпүрө

курама ири тарамтүтүк (му-
найлык)

курама конструкциялар

курама шиналар (электр ор-
нотмонун)

жыйын, чогулуш

жыйналма бирдик, чогултма
бирдик

таштоо, кулатуу, басаңдатуу,
агызуу

жер түркүк каккыч жабдуу

жер түркүктөр

жер түркүк барсканы

жер түркүк пайдубалы

таштанды жер

ширетилүүчүлүк

ширетүү

коргоочу газда ширетүү

жардырып ширетүү

суу астында ширетүү жана
кесүү

лазердик ширетүү

плазманын чубуру менен
ширетүү

капталган электрод менен
ширетүү

кысылган жаа менен шире-
түү

сварка трением
сварка ультразвуковая
сварка электронно-лучевая
сварное соединение
сварной шов
сварные конструкции
сварные трубы
сварочная головка
сварочная горелка
сварочная машина
сварочное железо
сварочный выпрямитель
сварочный генератор
сварочный трансформатор
стеклоподъёмник
сведения
свеклоуборочный комбайн
сверление
сверлильная головка
сверлильный станок
сверло
сверхвысокие частоты
сверхзвуковая скорость
сверхзвуковое течение
сверхионные проводники
сверхкислоты
сверхминиатюрная лампа
сверхоперативное запомина-
ющее устройство
сверхпластичность
сверхпрецизионное оборудо-
вание
сверхпроводимость
сверхпроходящий интерфе-
рометр

сүрүлүү менен ширетүү
ультра үндүк ширетүү
электрон-нурдук ширетүү
ширетилген бирикме
ширеме жик
ширетилген конструкциялар
ширетилген түтүктөр
ширетүү башчасы
ширетүү күйгүзмөсү
ширетүүчү машине
ширетүүлүк темир
ширетмелик түзөткүч
ширетүүчү генератор
ширетүүчү трансформатор
айнек көтөргүч
маалыматтар
кызылча казуучу комбайн
көзөө
көзөгүч башча
көзөгүч тес
үшкү
өтө жогорку жыштыктар
үндөн жогорку ылдамдык
үндөн бийик агын
бийик иондуу өткөргүч
өтө кислоталар
өтө кичине чырак
өтө ыкчам эске тутуучу түз-
мөк
өтө майышуучулук
өтө так жабдуу

өтө жогорку өткөрүмдүүлүк
өтө жогорку өткөрүмдүү ин-
терферометр

сверхпроводящий кабель	өтө жогорку өткөрүмдүү кабель
сверхструктура	өтө жогорку түзүм
сверхтекучесть	өтө жогорку агымдуулук
сверхупругость	өтө жогорку серпилгичтик
свет	жарык
светильник	шамчырак
светильный газ	жарык берүүчү газ
светимость	жарыктануулук
светимость энергетическая	энергетикалык жарыкта- нуулук
светловина	жарык кемтик
светность	жарыктуулук
световая отдача	жарык берүүлүк
световая сварка	жарык менен ширетүү
световая экспозиция	жарыктык экспозиция
световая эффективность из- лучения	нурдануунун жарыктуу на- тыйжалуулугу
световод	жарык өткөргүч
световое излучение	жарыктын нурдануусу
световое число	жарыктын саны
световозвращатель	жарык кайтаргыч
световой год (1св. год $\approx$ $0,307\text{пк} \approx 9,4605 \cdot 10^{12}\text{км}$)	жарык жыл (1ж. жыл $\approx$ $0,307\text{пк} \approx 9,4605 \cdot 10^{12}\text{км}$)
световой карандаш	жарыктуу карандаш
световой поток	жарык агымы
светодальномер	жарык менен аралык өлчө- гүч
светодиод	жарыкдиод
светоизлучающий диод	жарык нурлантуучу диод
светоклапанный электрон- но-лучевой прибор	жарык башкаруучу элект- рон-нурдуу алет
светокопировальный аппарат	жарык менен көчүрмөлөгүч аппарат
светокопирование	жарык менен көчүрмөлөө

светопровод	жарык өткөргүч
светосила	жарык күчү
светотехника	жарык техникасы
светофильтр	жарык чыпкасы
светофор	жол чырак
светоцветовой климат	жарык түстүү климат
светочувствительности число	жарык сезгичтик саны
светочувствительность	жарык сезгичтик
светочувствительный слой	жарык сезгич катмар
свеча зажигания	тутанткыч шам
свидетельство	күбөлүк
свилеватость	жыгач кемтиктиги
свинец	коргошун
свинцевание	коргошундоо
свинцовые сплавы	коргошун эритиндилери
свинцовый аккумулятор	коргошундуу аккумулятор
свип-генератор	свип-генератор
свободная ковка	эркин ийлөө
свободная энергия	эркин энергия
свободная энтальпия	эркин энтальпия
свободного хода механизм	эркин жүрүштүү механизм
свободное падение	эркин кулоо
свободнопоршневая машина	эркин бышкектүү машине
свободнопоршневой генера- тор газа	эркин бышкектүү газ гене- ратору
свободнопоршневой дизель	эркин бышкектүү дизель
компрессор	компрессору
свободные заряды	эркин дүрмөттөр
свободные колебания	эркин термелүүлөр
свободные радикалы	эркин радикалдар
свод	чүмбөт
СВЧ (сверхвысокочастотная)	ӨЖЖ дагы (өтө жогорку
интегральная схема	жыштыктагы) интегралдык
	сөлөкөт
СВЧ разрядник	ӨЖЖ дүрмөтсүздөгүч

связанные заряды	байланышкан дүрмөттөр
связанные колебания	байланышкан термелүүлөр
связи	байланыштар
связи каркаса	каркастын байлагычтары
связи механические	механикалык байлагычтар
связь	байланыш, байлагыч
сглаживающий фильтр	жымсалдооч чыпка
сгон (сантех. изделие)	далдооч (сантех. буюм)
сграффито	сграффитто (чиймелеп дубал кооздоо)
сгуститель	коюлткуч
сдвиг	жылышуу, жылдыруу
сдвиг фаз	фазалардын жылышы
СЕАТ (испан. автокомпания)	СЕАТ (испан автомобиль компаниясы)
сестебастык	өздүк нарк
сегмент	сегмент (кесинди, бөлчөк)
сегнетова соль	сегнет тузу
сегнетоэлектрики	сегнетэлектриктер
сегрегация	сегрегация (бир тексиздик, дан бөлүштүрүү)
«Седан» (тип кузова легкового автомобиля)	«Седан» (жеңил авто унаанын чанагынын түрү)
седиментационный анализ	тундуруп талдоо, анализ
седиментация	тундуруу
сейнер	сейнер (балык уулоочу кеме)
сейсмо...(колебание, землетрясение)	сейсмо... (термелүү, жер титирөө)
сейсмограф	сейсмограф (титиржазгыч)
сейсмокоротаж	сейсмокоротаж (сейсмочалгындоо)
сейсмология	сейсмотаануу, сейсмология
сейсмоприёмник	жер титирөө кабыл алгыч
сейсморазведка	жер титирөө чалгындоо

сейсморазведочная станция	жер титирөө чалгындоочу чордон
сейсмостойкое строительство	жер титирөөгө туруктуу курулуш
секам (система цветного телевидения)	секам (түстүү телекөрсөтүү тутуму)
секанс	секанс (тригонометриялык функция)
секстант	секстант (бурч өлчөө аleti)
сектор	сектор
секунда (ед. изм. времени)	секунд (убакыт бирдиги)
секундомер	секунд өлчөгүч
секция	секция
секционная печь	секциялуу меш
секционный жилой дом	секциялуу турак үй
селевой поток	сел агымы
селективная разработка	өзүнчө казуу, тандап казуу (тоо кен иштери)
селективная сборка	иргеп чогултуу
селективность защиты	коргоонуунун тандамалуулугу
селективность радиоприёма	радиокабылдагычтын тандоочулугу
селектор	тандагыч, ылгооч
селектор импульсов	импульс (каккы) тандооч
селектор телевизионных каналов	телеканалдарды тандагыч
селекторная связь	тандап байланышуу
селен (хим. элемент)	селен (хим. элементи)
селеновый фотоэлемент	селендүү фотоэлемент
селепровод	сел өткөргүч
селитебная территория	селитебтик аймак
селитра	селитра
сель	сел

сельсин	сельсин (индукциялык машина)
семафор	семафор (ишараттооч)
семеочистительная машина	үрөн тазалагыч машине
семиотика	семиотика (белги таануу, ишарат таануу)
Сен-Венана принцип	Сен-Венан принциби
сендаст	сендаст (эритинди)
сенсбилизация	сенсбилдөө (жарык сезгичтендирүү)
сенситометрия	сенсит өлчөө (окуу)
сепаратор	бөлгүч
сепаратор молочный	сүт бөлгүч
сепарация	бөлүү
сепарация пара	буу бөлүү
септик	агынды аңгек
сера	күкүрт
сера самородная	уюма күкүрт
«Сервейер» (наз. космического аппарата США)	«Сервейер» (АКШ космостук аппараттын аталышы)
сервомотор	сервомотор
сердечник	өзөк
серебрение	күмүштөө
серебро	күмүш
серебро самородное	уюма күмүш
серебрянка	күмүш упа
серебряно-кадмиевый аккумулятор	күмүш-кадмийлүү топтогуч
серебряно-цинковый аккумулятор	күмүш-цинктүү топтогуч
серийное производство	сериялык өндүрүш
серия	серия
серная кислота	күкүрт кислотасы
сернистый газ	күкүрттүү газ
сернистые красители	күкүрттүү боёктор

серный ангидрид	күкүрттүү ангидрит
серный колчедан	күкүрттүү колчедан (пирит)
серный эфир	күкүрттүү эфир
сероводород	күкүрт-суутек
серое тело	боз нерсе (зат)
сероуглерод	күкүрт-көмүртек
сертификат	тастыктама
серы гексафторид	күкүрттүн алтыфториди
серы диоксид	кош кычкылдуу күкүрттөр, күкүрттүн диоксиди
серы триоксид	үч кычкылдуу күкүрттөр, күкүрттүн триоксиди
серый чугун	боз чоюн
сеть	тарам, тор
сетевая модель	тарамдык модель (үлгү)
сетевое планирование и управление	тарамдык мерчемдөө жана башкаруу
сетевой график	тарамдык график
сетевой фильтр	тарамдык чыпка
сетка	торчо
сетной лов	торлоп улоо
сетные орудия лова	тордук улоо куралдары
«Сетра» (наз. нем. автобусов)	«Сетра» (немис автобустары- нын аталышы)
сеть связи	байланыш тарамы
сечение	кесилиш, кыйынды
сеялка	сепкич
сжатие	кысуу
сжатие импульса	каккыны кысуу
сжижение газов	газдарды суюлтуу
сжимаемость	кысылуучулук
СЖО (система жизнеобеспе- чения)	ЖКТ (жашоо камсызданды- руу тутуму)
сигнал	ишарат белги

сигнально-отличительные огни	ишарат белгилик-айырма- лооч оттор
сигнатура	сигнатура (арип белги)
сидерит	сидерит (минерал)
сидерический период обра- щения	сидериттик айлануу мезгили
сиенит	сиенит (минерал)
сизаль	сизаль (өсүмдүк буласы)
сиккативы	сиккативдер (кургатуучу заттар)
сила	күч
сила звука	үн, дабыш күчү
сила излучения	нурлануу күчү
сила инерции	инерция күчү
сила подъемная	көтөрүү күчү
сила тока	агын күчү
сила тяжести	оордук күчү
силал	силал (ысыкка туруктуу чоюн)
силикатизация грунтов	жер кыртыштарын сили- каттоо
силикатные краски	силикаттык боёктор
силикатный бетон	силикат бетону
силикатный кирпич	силикат кышы
силикаты	силикаттар
силиконовые каучуки	силикон каучуктары
силиконовые масла	силикон майлары
силикотермический процесс	силикотермикалык жараян
силинга	чостактай
силициды	силициддер (металл жана кремний бирикмеси)
силицирование	силициддөө
силлиманит	силлиманит (минерал)
силовая головка	күчтүк башча

силовая передача	күчтүк өткөргүч (алып бергич)
силовая установка	күчтүк орнотмо
силовая функция	күчтүк функция
силовой кабель	күчтүк кабель
силовой многоугольник	күчтүк көп буручтук
силовые линии	күчтүк сызыктар, линиялар
силоксановые каучуки	силоксандык каучуктар (полимерлер)
силомер	күч өлчөгүч
силон	силон (полиамиддик була)
силос	силос (ачытылган тоют)
силосорезка	силос туурагыч
силосоуборочный комбайн	силос жыйнагыч комбайн
силумин	силумин (алюминий жана кремний эритиндиси)
сильвин	сильвин (минерал)
сильвинит	сильвинит (калий тузу)
сильное взаимодействие	күчтүү өз ара аракеттенишүү
сильное регулирование	күчтүк жөндөө
сильфон	сильфон (металл идиш)
сильхром	сильхром (болоттун түрү)
символ (цифры, буквы, знаки)	белги, символ (санарип, тамга, белги түрүндө)
сименс (единица измерения электропроводности, СМ)	сименс (электрөткөргүчтүктүн бирдиги, СМ)
симметрирующее устройство	симметриялоочу түзмөк
симметрия	симметрия (теңтараптуулук)
симплексная связь	симплекстүү байланыш
симплификация	симплекдештирүү (бирдейлештирүү)
синдиотактические полимеры	синдиотактикалык полимерлер
синева древесины	жыгачтын көгү
синеломкость	морттук

синерезис	синерезис (көлөмдүн кичирейүүсү)
синильная кислота	синилдик кислота
синклиналь	синклиналь (тоо тектеринин кайкы бүктөлүүсү)
синодический период обращения	айлануунун синодикалык мезгили
синоксаль	синоксаль (керамика материалы)
синтактические пеноматериалы	синтактикалык көбүк материалдар
синтаны	синтаналар (тери өндүрүшү-өндөөчү заттар)
синтез	синтез
синтез-газ	синтез-газ
синтез искусств	искусстволордун синтези
синтез механизмов	механизмдердин синтези
синтез речи	кеп синтези
синтезатор речи	кеп синтезатору
синтетические волокна	синтетикалык була
синтетические жирные кислоты	синтетикалык майлуу кислоталар
синтетические кристаллы	синтетикалык кристаллдар
синтетические масла	синтетикалык майлар
синтетические смолы	синтетикалык чайырлар
синтетический шлак	синтетикалык кесек күл
синтетическое жидкое топливо	синтетикалык суюк отун
синус	синус
синусная линейка	синустук сызгыч
синусоида	синусоида
синусоидальный ток (напряжение)	синусоидалык агын (чыңалуу)
синхрогенератор	машташ генератор
синхронизатор	машташтыргыч

синхронизация	машташтыруу
синхронизация операций	операцияларды машташтыруу
синхронизирующий момент	машташтыруучу момент
синхронная асинхронизирующая машина	машташ-беймашталган машине
синхронная скорость	машташ ылдамдык
синхронная ЭВМ	машташ ЭЭМ (электрон эсептөөчү машине)
синхронная электрическая машина	машташ электр машинеси
синхронный генератор	машташ генератор
синхронный компенсатор	машташ кенемтелөөч
синхронный электродвигатель	машташ электркыймылдаткыч
синхротрон	маштрон
синхротронное излучение	маштрондук нурлануу
синхрофазатрон	машфазатрон
синхроциклотрон	машмерчимтрон
сирена	сирена, айгай, чуу
сисам	сисам (спектрөлчөгүч)
система	тутум, система
система автоматического управления	автоматтык башкаруу тутуму
система вентиляции	желдетүү тутуму
система «Г-Д» (генератор-двигатель)	«Г-Д» (генератор-киймылдаткыч) тутуму
система единиц физических величин	физикалык чоңдуктар бирдиктер тутуму
система единиц МКГСС (метр, кг-сила, сек.)	МКГСС (метр, кг-күч, секунд) бирдиктер тутуму
система единиц МКС (метр, кг, сек.)	МКС (метр, кг, секунд) бирдиктер тутуму
система единиц МКСА (метр, кг, сек, А)	МКСА (метр, кг, секунд, Ампер) бирдиктер тутуму

система единиц МКСК (метр, кг, сек, Кельвин)	МКСК (метр, кг, секунд, Кельвин) бирдиктер тутуму
система единиц МСК (метр, сек, Кандела)	МСК (метр, секунд, Кандела) бирдиктер тутуму
система единиц МТС (метр, тонна, сек)	МТС (метр, тонна, секунд) бирдиктер тутуму
система жизнеобеспечения	жашоону камсыздоо тутуму
система отопления	жылытуу тутуму
система отсчёта	эсептөө тутуму
система охлаждения	муздатуу тутуму
система физических величин	физикалык чоңдуктар тутуму
система «Человек-машина»	«Киши-машине» тутуму
системная единица	тутумдук бирдик
системотехника	тутумтехника
системы единиц СГС (см., гр, сек)	СГС (сантиметр, грамм, секунд) бирдиктер системи
ситаллы	ситаллдар (айнек кристаллдар)
сито	элек
ситовый анализ	электрик талдоо
«Ситроен» (наз. франц. автомобилей)	«Ситроен» (франц. автомобилерун аталышы)
сифон	сифон (куюштургуч)
сифонная разливка	сифондук куюштуруу
скало	скало (токуу тесинин тетиги)
скалывание	жаруу, жарылуу
скальный грунт	аска тек
скальпирование	сыйруу
скаляр	скаляр, сан чоңдук
скалярное поле	сан чоңдуктук талаа
скалярное произведение	сан чоңдуктук көбөйтүндү
скандий	скандий (хим. элемент)
сканирование	сканерлоо

сканистор

«Скания» (наз. швед. мини грузовых автомобилей)

скарификатор

скат

«Скаут» (наз. амер. ракетоносителей)

скафандр

скачковые механизмы

скачок уплотнения

скважина

скважность

скеговое судно на воздушной подушке

скиатрон

скип эффект

скип

скипидар

скиповый подъёмник

скирдорез

скиф

склад

складка

складчатые конструкции

склерометр

склероскоп

склонение

скоба

сканистор (жарык агынын эл. ишират белгисине өзгөртүп түзүүчү түзмөк)

«Скания» (Швеция чакан жүк автолорунун аталышы) скарификатор, үрөн даярдагыч

жантайма

«Скаут» (амер. ракета ташыгычтарынын аталышы)

скафандр

секиртмелүү механизмдер

тыгыздоо секириги

жеркуя

мезгилдүүлүк

четендүү аба-жаздыктуу кеме

скиатрон (электрон-шооалык түтүк)

беттик натыйжа

скип (өзү төкмө сузгуч)

скипидар (эриткич)

өзү төкмө көтөргүч

чөмөлө кескич

скиф (академиялык кеме)

кампа

бүгүш, бүктөлмө

бүктөлмөлүү конструкциялар

склерометр (бекемдик өлчөгүч)

склероскоп (бекемдик көргүч)

асман координаттары

тепчима

скобяные изделия	тепчиге буюмдар
скольжение	сыйгалануу
скользящего давления ре- жим	сыйгаланма басым шартта- мы
скоп	скоп (көрөм дегенди билдир- ген татаал сөздөрдүн бөлүгү)
скороподъёмность	ылдам көтөрүлүүчүлүк
скоростное давление	ылдамдыктуу басым
скоростной напор	ылдамдыктуу кысым
скорость	ылдамдык
скорчинг	скорчинг (эрте вулкандашуу)
скос (техн.)	жантык бет (техн.)
скотопрогоны	мал өткөргүчтөр
скрайбирование	скрайбирлөө (из салуу)
скрап	скрап (кесек күл калдыктар)
скребковый конвейер	кыргызтуу жылдырма та- шыгыч)
скребмашина	кыргызч машине
скрепер	скрепер (жер кыргызч)
с-кривые	с-ийрилери
скруббер	скуббер (чаң-газ соргуч)
скрупул	скрупул (салмак бирдиги)
скручивание	толгоо, эшүү
скрытое изображение	көмүскө сүрөт
скрытые работы	жашырылган жумуштар
скрытый файл	жашыруун файл
слабое взаимодействие	алсыз өз ара аракет
слайд (диапозитив)	слайд
сланцевые заслоны	сланцтык тоскуч
сланцевый газ	сланц газы
сланцезольные материалы	сланц-күл текзаттары
сланцы	сланцтар
СЛВ (наз. инд. ракетноноси- теля)	СЛВ (Индия ракета-ташыгы- чынын аталышы)
слепоуказатель	из көрсөткүч

следящая система	аңдыгыч (ээрчиме) тутум
следящий фильтр	ээрчиме чыпка
следящий электропривод	ээрчимелик электркыймылга келтиргич
слепая скорость	сокур ылдамдык
слесарно-сборочный инструмент	усануу-куроо аспабы
слесарные работы	усануу жумуштары
слив	агызма, аккыч
слип	слип (палубанын жантайма участогу)
слиток	уюма, куйма
слоевая топка	катмарлап жагуу
сложение сил	күчтөрдү кошуу
сложная система	татаал тутум
сложное сопротивление	татаал каршылык
сложно замкнутая сеть	татаал туюкталган тарам
сложный пилотаж	татаал пилотаж (учуу чеберчилиги)
слоистые пластики	катмарлуу пластиктер
служащий	кызматчы
служба времени	убакыт кызматы
слуховой аппарат	үн тыңшоо аппараты
случайная величина	кокус чоңдук
случайный процесс	кокус жараян
случайных чисел датчик	кокус сандардын билдиргичи
слюды	слюдалар
слядяной конденсатор	слюдалык конденсатор
сляб	сляб (металлургия өндүрүшүндөгү жарым өнүм)
слябинг	слябинг (жаймалоочу тес)
смазка	майлоо
смазочно-охлаждающие жидкости	майлап-муздатуучу суюктуктар
смазочные масла	майлооч майлар

смальта	смальта (айнек түрү)
смачивание	нымдоо, суулоо
смена: 1. действие; 2. рабочая; 3. поколение	1. которуу, алмаштыруу, жаңылоо; 2. кезмет; 3. орун басар
смесеобразование	аралашма
смесеприготовительная установка	аралашма даярдоо түзмөгү
смесеприготовительное оборудование	аралашма даярдоо жабдуусу
смеситель	аралаштыргыч, чабыштыргыч
смесительная лампа	аралаштыруу чырагы (радиокабылдагычтын тетиги)
смесительный СВЧ диод	аралаштыруу ӨЖЖ диоду
смета	смета
смог	ыш
смола	чайыр
смолы природные	табигый чайырлар
смолы синтетические	синтетикалык чайырлар
смольё (осмол)	чайырлуу жыгач
смывной бачок	агызгыч челекче
снабжение	камсыздоо
снабженец	камсыздандырман
снайпер	көзгө атаар
снайперская винтовка	көзгө атаарлык мылтык
снаряд: 1. воен.; 2. техн.	1. снаряд; 2. шайман, жабдык
снаряд артиллерийский	замбирек огу
снаряжение	жарак
снегоочиститель	кар тазалагыч
снегопах-волкователь	кар таптагыч
снегопогрузчик	кар жүктөгүч
снегоуборочная машина	кар жыйнагыч машине

сниженный указатель уровня	төмөндөтүлгөн деңгээл көрсөткүч
сница	чиркегич (чиркеменин кашеги)
снование	жип түрүү
собачка - (@)	маймылча - (@)
собиратели	жыйнагычтар (гидрофобдогуч зат)
собрание	чогулуш
собственная система отсчёта	эсептөөнүн өздүк тутуму
собственные колебания	өздүк термелүүлөр
совершенная конструкция	жеткилең конструкция
совещание	кеңешме
совместимость	шайкештик, айкалышуучулук
совмещение операций	ыкчам аракеттерди шайкештештирүү, айкалыштыруу
совмещенная ГЭС	айкалыштырылган ГЭЧ
совмещенная интегральная схема	айкалыштырылган интегралдык сөлөкөт
совмещенное покрытие	айкалыштырылган жабуу
совмещенный мост	айкалыштырылган көпүрө
совпадение	дал келүү
совпадений схема	далдашкан сөлөкөт
современное производство	заманбап өндүрүш
согласованная нагрузка	дал келтирилген жүктөм
сода	сода
содержание: 1. действие; 2. довольствие, деньги; 3. сущность, смысл; 4. количество чего-л.; 5. оглавление; 6. состав.	1. тутуу, кармоо; 2. кызмат акы, багуу, камкордоо; 3. маңыз, мазмун; 4. өлчөмү, камтылуусу; 5. мазмун; 6. курам.
соединение деталей: 1. место; 2. действие.	1. тетиктердин бирикмеси; 2. тетиктерди бириктирүү.
соединение параллельное	жарыш бирикме

соединение последовательное	удаалаш бирикме
соединение химическое	химиялык бирикме
соединения	бирикмелер
соединения звездой и треугольником	жылдызчалап жана үч бурч-туктап бириктирүү
соединительная линия	бириктирүүчү сызык, линия
солемер	туз өлчөгүч
соленоид	соленоид (дүүлүктүрүү түр-мөгү)
соли	туздар
солидол	солидол (майлооч май)
солидус	солидус (кристаллдашуу же эрүү сызыгы)
солион	солион (электрохимиялык өзгөрткүч)
соллюкс	соллюкс (нурданткыч алет)
солнечная батарея	күн батареясы
солнечная кухня	күн ашканасы
солнечная печь	күн меши
солнечная шестерня	борбордук тиштүү дөңгөлөкчө
солнечная электростанция	күн электрчордону
солнечные часы	күн сааты
солнечный ветер	күн шамалы
солнечный водонагреватель	күн суу ысыткычы
солнечный датчик	күндүк билдиргич
солнечный компас	күн компасы
солнечный опреснитель	күндүк тузсуздандыргыч
солнечный самолет	күн учагы
солнечный телескоп	күн телескопу
солнечный термоэлектрогенератор	күндүк термоэлектрогенератор
солнцезащитные средства	күндөн коргоочу каражаттар
соломосилосорезка	саман-силос туурагыч
соломотряс	саман иргегич

сольватация

сольвент

соляная кислота

соляризация

сомомеры

сообщение: 1. извещение;
2. новость; 3. связь.

сообщений теория

сообщество

сооружение: 1. действие;
2. здание, постройка

соосная гидротурбина

соответствия принцип

соотношения неопределён-
ностей

сопло

сопло заслонка

сополимеризация

сополимеры

сополиэфирные волокна

сопротивление аэродинами-
ческое

сопротивление ёмкостное

сопротивление индуктивное

сопротивление магнитное

сопротивление материалов

сопротивление полное

сопротивление реактивное

сопротивление электриче-
ское

сопряжение

сопряжение контуров

сопряжённые связи

сольваттоо (эритүү)

сольвент (эриткич)

туз кислотасы)

солярлоо (фото сүрөттөө)

сомономерлер (жогорку мо-
лекулярлуу бирикмелер)

1. билдирүү, кабарлоо, маа-
лымдоо; 2. кабар; 3. катна-
шуу

байланыш теориясы

коомдоштук

1. куруу, салуу, тургузуу;
2. курулма

октош гидробара

шайкештик принциби

аныксыздыктардын катыш-
тыгы

көз чорго

жапкычтын көзчөсү

кошополимерлөө

кошополимерлер

кошополиэфирдик булалар

аэродинамикалык каршы-
лык

көлөмдүк каршылык

дүүлүкмөлүк каршылык

магниттик каршылык

текзаттардын каршылыгы

толук каршылык

реактивдик каршылык

электирдик каршылык

жалгашуу

чөйрөчөктердин жалгашуусу

жалгашма байланыштар

сорбенты	сиңиргичтер
сорбит	сорбит (болот, чоюндун тү- зүүчүсү)
сорбитизация	сорбиттөө
сорбционный насос	сорбциялык соркыскыч
сорбция	сиңирүү
сорбция в гидрометаллургии	сиңирип бөлүү, гидрометал- лургияда
сормайт	сормайт (жогорку хромдуу куйма)
сортамент	ылгамтүр, сортамент
сортимент	жыгач ылгамтүрү
сортировальная машина	ылгооч машине
сортировальный пневматиче- ский стол	ылгооч желдик стол
сортировка	ылгоо
сортвой прокат	ылгамтүр жаймалар, прокат
сортвой стан	ылгамтүр жайма тес
составная ракета	куралган ракета
составное судно	куралган кеме
составной стержень	куралган өзөк
составные конструкции	курамдуу конструкциялар
состояние системы	тутумдун абалы
сосулька	салаңмуз
сотка	жүз чарчы
сотовая связь	уюктук байланыш
сотопласты	сотокатмарлар
сотрудник	кызматкер
сохранения закон	сакталуу мыйзамы
сохраняемость	сакталуучулук
сочетательный закон	кошуунун айкалыштыруу мыйзамы
сошник сеялки	үрөн сепкичтин жөөктөгүчү
«Союз» (наз. серии сов. кос- мических кораблей)	«Союз» (сов. космос корабил- деринин аталышы)

спайдер	спайдер (эки орундуу автомат- билдин чанагы)
спандекс	спандекс (синтетикалык була)
спанцел	спанцел (полиуретан була- сынын соода борборунун аталышы)
спасательное судно	куткаруучу кеме
спасательные средства	куткаруу каражаттары
«Спейс шатл» (амер. много- разовый транспортный кос- мический корабль)	«Спейс шатл» (амер. жүк ташуучу көп иреттик космос кемеси)
спекаемость угля	көмүр кесектенүүчүлүгү
спекание	ысытып кесектетүү
спектр электрического сиг- нала	электрлик ишарат белгилер- дин спектри
спектр оптический	оптикалык спектр
спектральная лампа	спектрлик чырак
спектральная чувстви- тель- ность	спектрлик сезгичтик
спектральные линии	спектрлик сызыктар
спектральные приборы	спектрлик алеттер
спектральный анализ	спектрлик талдоо, анализ
спектрогелиограф	спектрогелиограф (спектр- дик астрономиялык алет)
спектрограф	спектрограф
спектрометр	спектрометр
спектросенситометр	спектросенситометр (поли- графияда боёктун тыгыз- дыгын өлчөгүч алет)
спектроскоп	спектроскоп
спектроскопия	спектроскоптоо
спектрофотометр	спектрофотометр
специализация	адистештирүү, адистешүү
специализированная ЭВМ	атайлаштырылган ЭЭМ

специальная теория относительности	салыштырмалуу улуктун атайын теориясы
специальность	адистик
специальные функции	атайын функциялар
спецификация	спецификация
специальное электрометаллургия	атайын электрометаллургия
спеченные материалы	бышырылган тек заттар
спеченные сплавы	кыпын эритиндилери
спидометр	ылдамдык өлчөгүч, спидометр
спилок	нак булгаары
спин	спин (физика-эл. бөлүкчөнүн кыймылынын өздүк моменти)
спираль	уюлгу
спиральная антенна	уюлгу антенна
спиральная камера	уюлгу камерасы
спирограф	дем жазгыч
спироидная передача	спироиддик кыймыл алып бергич
спирометр	дем өлчөгүч
спиртовые лаки	спирттүү лактар
спирты	спирттер
списание	эсептен чыгаруу
список	тизме
сплавы	эритиндилер
сплошная нагрузка	тутааш, жайма жүктөм
сплошная среда	тутааш чөйрө
сподумен	сподумен (минерал)
спокойная сталь	тынч болот
спонсор	демөөрчү
спонтанное излучение	өз алдынча нурлануу
способ	ыкма
способность	жөндөмдүүлүк, касиет
способный	жөндөмдүү, амалдуу

«Спот» (наз. западно-европейского ИСЗ)

спредер

спринклер

спуск

спускаемый аппарат

спусковое устройство

спутная струя

спутник

спутниковая фотокамера

сравнение

сравнивающее устройство

сравнительный анализ

среднее, средние

среднее время восстановления

среднеформатный фотоаппарат

средняя аэродинамическая хорда

средства производства

средства измерений

срез

срезу сопротивление

срок службы

сруб

срыв потока

стабилизатор

стабилизация

стабилизация грунтов

стабилитрон

стабильность

«Спот» (батыш-европалык жасалма Жер жандоочу)

спредер (тутамдагыч түзмөк)

суу чачкыч (өрт өчүрүүдө)

төмөндөө, түшүү, конуу, коё берүү

конуучу аппарат

коё берүүчү, түшүрүүчү түзмөк

коштооч чубуртма

жандооч, спутник

жандооч фотокамерасы

салыштыруу

салыштырма түзмөк

салыштырма талдоо, анализ

орточо

калыбына келүүнүн орточо убактысы

орто тариздуу фотоаппарат

орточо аэродинамикалык хорда

өндүрүш каражаттары

өлчөө каражаттары

кыйыш, кыйма, кыюу, кесүү

кыюуга каршылык

иштөө мөөнөтү

аштама (жыгач аштама)

агымдын үзгүлтүгү

туруктооч

туруктоо

кыртышты турукташтыруу

туруктооч (чыңалууну жыштыктайт)

туруктуулук

ставной лов	көчпөс уулоо (жылбай тор менен балык кармоо)
стажировка	такшалтма
стакан	ыстыкан
стакер	стакер (ирет жыйымдагыч)
стаксель	стаксель (үч бурчтуу парус)
сталежелезобетон	болот-темир-бетон
сталеплавильный агрегат	үзгүлтүксүз болот эритүүчү агрегат
непрерывного действия	болот-полимер-бетон
сталеполимербетон	болот
сталь	болот-бетон
стальбетон	болот конструкциялары
стальные конструкции	оюуп-жонгуч
стамеска	стандарт
стандарт	стандарттоо
стандартизация	стандарттык атмосфера
стандартная атмосфера	стандарттык үлгүлөр
стандартные образцы	тестулку
станина	станиоль (фольга-калай-кор-гошун тасмасы)
станиоль	тес
станок	термелме тес
станок качалка	байланыш чордону
станция связи	стапель (кеме тургузгуч же ондогуч курулма)
стапель	«Стар» (поляк жүк ташуучу автомобилдеринин аталышы)
«Стар» (наз. пол. грузовых автомобилей)	эскирүү
старение	от алдыргыч, жүргүзгүч, стартер
стартер	старттык комплекс
стартовый комплекс	старттык участок
стартовый участок	тамга баскыч аппарат
стартостопный аппарат	

стат... (неподвижный, постоянный)

статика

статика сооружений

статика судна

статика сыпучей среды

статистика

статистическая гипотеза

статистическая термодинамика

статистическая физика

статистический вес

статистический контроль качества

статистическое равновесие

статическая балансировка

статическая нагрузка

статическая САР

статическая устойчивость

статически неопределимая система

статически определимая система

статический момент

статический регулятор

статор

статор

статоскоп

стационарное движение

стационарное состояние

стационарный двигатель

стат... (кыймылсыз, турактуу)

статика, теңдемдик

курулмалар статикасы

кеменин статикасы

эшилме чөйрөнүн статикасы

статистика

статистикалык жоромол

статистикалык термодинамика

статистикалык физика

статистикалык салмак

сапатты статистикалык контролдоо

статистикалык тең салмактуулук

статикалык теңдөө

статикалык жүктөм

статикалык автоматтык жөндөө тутуму

статикалык туруктуулук

статикалык аныкталбас тутум

статикалык аныкталма тутум

статикалык момент

статикалык жөндөөч

статор

статор (кыймылсыз оромо)

статоскоп (авиаалет)

турактуу кыймыл

турактуу абал

турактуу кыймылдаткыч

ствол: 1. дерева; 2. воен.; 3. архит.; 4. горн.; 5. анат.; 6. муз.	1. сөңгөк; 2. най; 3. өзөк; 4. тик бөлүк; 5. түтүк; 6. най
створные знаки	кароол белгилери
стеарин	стеарин (кислоталар аралаш-масы)
стеариновая кислота	стеарин кислотасы
стеатит	стеатит (тоо теги)
стебель	сабак
стекло неорганическое	бейорганикалык айнек
стекло органическое	органикалык айнек
стеклобетонные конструкции	айнек-бетон конструкция-лары
стеклоблок	айнекблок
стекловаренная печь	айнек эритме меш
стекловата	айнек кебез
стекловолокнит, стеклопла-стики	айнекволокнит, айнекплас-тиктер
стекловолокно	айнекбула
стеклообразное состояние	айнек сымал абал
стеклоочиститель	айнек тазалагыч
стеклопакет	айнекпакет
стеклоплёнка	айнекплёнка
стеклопрофилит	айнекпрофилит
стеклотекстолит	айнектекстолит
стеклоткани	айнек кездеме
стекольные работы	айнек жумуштары
стеллаж	кабат текче
стеллит	стеллит (катуу эритинди)
стемалит	стемалит (сырдалган айнек)
стен	стен (күч бирдиги)
стена	дубал
стенд	стенд (сынама такта, көргөз-мө такта)
стенсиль	стенсиль (басма калыбы)

степени свободы	эркиндик даражалары
степенная функция	даражалык функция
степень	даража
степень сжатия	кысуу даражасы
степень уковки	ийлөө даражасы
степень черноты	каралык даражасы
стерадиан	стерадиан (бурч өлчөө бир- диги)
стерео... (двойной, парный)	стерео... (түгөйлүү, жуптуу)
стереоавтограф	стереоавтограф
стереоизометрия	стереоизометрия
стереокартограф	стереокарта чийгич
стереокино	стереокино
стереокомпаратор	стереокомпаратор
стереометрия	стереоөлчөө
стереопара	стереожуптук
стереопроектор	стереопроектор
стереорегулярные полимеры	стереобайма-бай полимерлер
стереоскоп	стереоскоп
стереоскопическая съёмка	стереоскоптук тартуу
стереоскопический дальнометр	стереоскоптук алыс өлчөгүч
стереоскопическое кино	стереокино
стереотип	стереотип (көндүм, көнү- мүш)
стереотипия	стереотипия
стереофония	стереоун
стереофотограмметрические приборы	стереофотограмметрлик алеттер
стереохимия	стереохимия
стержень	өзөк
стержневая лампа	өзөктүү чырак
стержневая машина	өзөк машинеси
стержневая система	өзөктүк тутум
стержневой молниеотвод	өзөктүк чагылган бургуч

стержневой ящик
стержневые смеси
стерилизатор
стерневая сеялка
стетоклип
Стефана-Больцмана закон
стехиометрия

стилизация
стилобат
стилометр
стилон

стилоскоп (спектроскоп)
стильб
стимулятор
Стирлинга двигатель

стирол

стирольные каучуки
стогазов
стогометатель
стогообразователь
стойка
стойкость
сток
стокс
Стокса закон
стол сборочный
столб
столб электрический

столкновение
столярные изделия

өзөктүк калып
өзөктүк аралашмалар
зыянсыздандыргыч
стерндик сепкич
кулакчын
Стефан-Больцман мыйзамы
стехиометрия (химиядагы окуу)
стилдештирүү
стилобат (түркүктүп)
стилометр (химиялык алет)
стилон (полиамиддик булалар)
стилоскоп (спектроскоп)
стильб (жарыктын бирдиги)
дем бергич, кубаттанткыч
Стирлинг кыймылдаткычы (жылууулук машинеси)
стирол (түзсүз уулуу суюктук)
стиролдук каучуктар
чөмөлө тарткыч
чөп ыргыткыч
чөмөлө жыйнагыч
тик турма
туруктуулук
агынды (иштетилген суулар)
стокс (илээшкектик бирдиги)
Стокс мыйзамы
жыйнооч үстөл (уста үстөлү)
мамы
электр мамысы (зым карагай)
кагылышуу
жыгач буюмдар

столярно-плотничный инструмент	жыгач-устачылык аспап
столярные работы	жыгач жумуштары
стоп-кран	токто-кран
стопор	абал бекиткич
стоп-сигнал	токтот-ишарат белги
сторожевой корабль	кароол кеме
сторонние силы	сырт күчтөр
стохастический процесс	күтүлбөгөн (кокүс) жараян
сточные воды	агынды суулар
стоянка	унаатурук
стоячая волна	тиктурма толкун
стратиграфия	стратиграфия (геологиянын бөлүмү)
стратостат	стратостат (стратотопчөйрөгө учуучу аппарат)
стратосфера	стратосфера
стрела провеса провода	зымдын салаңдык жебеси
стрела прогиба	салаңдоо жебеси
стреловидность крыла	канаттын жебе сымалдыгы
стреловой самоходный кран	жебелүү өзү жүрүүчү кран
стрелочный перевод	багыт которуу
стрипперование	стрипперлөө (куймаларды калыптан ажыратуу)
стробирование	стробирлөө (импульс бөлүү)
стробоскопические приборы	стробоскопикалык алеттер
стробоскопический эффект	стробоскопикалык натыйжа
строгальный станок	жонуучу тес
строгание кожи	терини сыйруу
строительная акустика	курулуш акустикасы
строительная керамика	курулуш керамикасы
строительная климатология	курулуш климатизилдөөсү
строительная механика	курулуш механикасы
строительная светотехника	курулуш жарыктехникасы
строительная сталь	курулуш болоту

строительная теплотехника	курулуш жылуулук техни- касы
строительная физика	курулуш физикасы
строительное стекло	курулуш айнеги
строительные конструкции	курулуш конструкциялары
строительные материалы и изделия	курулуш текзаттары жана буюмдары
строительные машины	курулуш машинелери
строительные нормы и пра- вила	курулуш чендери жана эре- желери
строительный подъём	курулуштук көтөрүлүү
строительство	курулуш
строка телевизионная	телевизордук сап
стронций	стронций
строп	чалма
стропила	чатыруук
строчечная структура	саптык түзүм
строчная развёртка	саптык жазылуу, жайылуу
строчный генератор	саптык генератор
струбцина	ыктам-кыскач
струг	жер кыргыз
стругать	кыруу, жонуу
струговая установка	жер кыргызтуу орнотмо
стружка	кырынды, сүрүндү
струйная пневмоавтоматика	чубуртмалык желавтомати- касы
струйная техника	чубуртмалык техника
струйный насос	чубуртмалык соркыскач
струйный принтер	чубуртмалык принтер
струя	чубуртма
структура	түзүм
структура р - п	р - п түзүмү
структура металла	металл түзүмү
структура рынка	базардын, рыноктун түзүмү

структурная составляющая сплава	эритиндинин түзүмдүк түзүүчүсү
струнный датчик	кылдуу билдиргич
ступенчатое испарение	баскычтуу буулануу
ступица	ступица (күпчөк)
ступпа	ступпа (сымап буусунун жарым өндүрүмү)
стык	улама
стыковая контактная сварка	уламалык тиймелүү ширетүү
стыковка	уламалоо, улоо
стыковочная станция	уламалоочу чордон
стяжка	тарттыруу, жыйрылуу
«Субару» (наз. япон. легковых автомобилей)	«Субару» (япон жеңил автомобильдеринин аталышы)
субгармоника	субгармоника (синусоидалык термелүү)
субграница	ички чекара
субзерно	субдан
сублимация	сублиматтоо (ысытууда катуу абалдан газ абалына өтүү)
суборбитальный полёт	суборбиталдык учуу (орбитага жетпей учуу)
субподрядчик	көмөк жалдамчы, субподрядчы, суббөдрөтчү
субстантивные красители	субстанттык боёктор (түз боёктор)
субстратостат	субстратостат (башкарылуучу аэростат)
субструктура	ички түзүм
суглинок	чополуу топо
судно	кеме
судно на воздушной подушке	аба жаздыктуу кеме
судно на подводных крыльях	суу астында канаттуу кеме
судовождение	кеме айдоо

судовой двигатель	кеме кыймылдаткычы
судовой движитель	кеме жүргүзгүч (козголткуч)
судовой ход	кеме жүрүшү
судовые вспомогательные механизмы	кемедеги көмөкчү механизмдер
судовые навигационные средства	кемелик байкооч каражаттар
судовые огни	кемелик жарыктар
судовые системы	кеме тутумдары
судовые средства связи	кеме байланыш каражаттары
судовые устройства	кеме түзмөктөрү
судомоделизм	кеме үлгүлөө
судооборот водного пути	кеме айланымы
судоподъём	кеме көтөрүү
судоподъёмник	кеме көтөргүч
судостроение	кеме куруу
судоходный шлюз	кеме өтүүчү тосмо
судоходство	кеме жүрүүчүлүк, кеме жүргүзүүчүлүк
сужение относительное	салыштырмалуу ичкерүү
сукно	сукно, катуу кездеме
суконное прядение	сукно токуу
сульфаты	сульфаттар
сульфидирование	күкүртөө
сульфидные руды	күкүрт кендери
сульфиды	күкүрт бирикмелери
сульфитация	күкүрт кычкылдоо
сульфиты	сульфиттер (күкүрт кислота-сынын туздары)
сумма	кошунду, сумма
суммарная доза	кошунду чен-өлчөм
сумматор	кошкуч
суммирующее устройство	АЭМдин кошуучу түзмөгү
АВМ	

супервидикон	супервидикон (электрондук-шоолалык алет)
супервизор	супервизор (ЭЭМде башкаруучу программа)
супергетероидный радиоприёмник	супергетероиддик радио кабылдагыч
супериконоскоп	супериконоскоп
суперионики	супериониктер (катуу электролиттер)
суперкислоты	күчтүү кислоталар
суперкремникон	суперкремникон
суперортикон	суперортикон (берүүчү телетүтүк)
суперпозиции принцип	суперөңүттүк таяным
суперфиниширование	супержылмалоо (металл буюмдарды)
супесь	кумдуу топо (топурак түрү)
суппорт	суппорт (токардик тес-аспап бекиткич)
сурдокамера	сурдокамера (космонавтарды даярдоодогу үн обочолонткуч камера)
сурик	сурик (күрөң сыр, боек)
сурьма	сүрмө
сусаль	жука алтын
суспензия	эзинди
сутки (ед. времени 1сут. = 24 час = 1440 мин = 86400 с)	сутка (убакыт бирдиги 1сут. = 24 саат = 1440 мүнөт = 86400 с)
сутунка	сутунка (болот тасма)
суфлёр	суфлёр (басым теңдегич)
суффозия	суффозия (суу менен жуудуруу)
сухая перегонка	кургак айдама
сухогрузное судно	кургак жүк ташуучу кеме

сухой трансформатор	куркак трансформатор
сучение	бекемдөө (булалуу тасманы)
сучковатость	бутактуулук
сучкорезная машина	бутак кескич машине
сушилка	кургаткыч
сушильная печь	кургатуучу меш
сушильные плиты	кургатуучу такталар
сушка	кургатуу
сфалерит	сфалерит (минерал)
сфера	сфера
сферическая абберация	сфералык абберация (бурма көрүнүш)
сферические функции	сфералык функциялар
сфероид	топчөйрө сынбат
сферометр	топчөйрө өлчөгүч
сферопласты	топчөйрө катмарлар
сфигмограф	сфигмограф (тамырдын кагышын жазгыч)
сфигмоманометр	сфигмоманометр (басым өлчөгүч)
схема	сөлөкөт
схемотехника	сөлөкөт-техника
сход: 1. действие; 2. место; 3. собрание	1. барып-келүү, түшүү; 2. эңкейиш, түшүүчү жер; 3. жыйналыш, жыйын, чогулуш
сходни	түшмө тепкич (жыгачтан)
схождение колес	дөңгөлөктөрдүн жантайышы
СЦБ (устройство сигнализации, централизации, блокировки)	БББ (белги берүү, борбордоштуруу, бөгөттөө)
цепка	чиркөөч, чиркегич
сцепление: 1. действие; 2. состояние 3. механизм	1. улаштыруу, илиштирүү, илинишүү, чиркештирүү; 2. улангандык, илингендик,

сцепной вес
сцинтилляторы

сцинтилляция
счётная линейка
счётно-аналитическая машина
счётчик импульсов
счётчик электрический
считывание информации
съёмка в ИК лучах

съёмка в УФ лучах

съёмник
сыпучесть
сыпучие материалы
сыроделие
сырьё

чиркелгендик; 3. улаштыргыч, чиркештиргич
чиркелме салмак
сцинтилляторлор (жарык чыгаргыч)

сцинтилляция
эсептөө сызгычы
эсептөө-талдооч машине

каккыларды эсептегич
электр эсептегич
маалымат окуу
инфракызыл нурларда сүрөткө тартуу
ультрафиолет нурларда сүрөткө тартуу
суургуч, чыгаргыч
эшилмелик
эшилме тек заттар
быштак өндүрүш
чийки зат

Т

табель

таблетка
таблетирование
таблица
табличка
табулирование
табуляграмма

табулятор

тавровый профиль

табель (эмгек эсебин алуу тизмеги)
таблетка
таблеткалоо
таблица
табличка
табулдоо (таблица толтуруу)
табуляграмма (жоопчот документи)
табулятор (электрмеханикалык машине)
тавр профили

таймер	таймер (убакыт ченегич)
таймтактор	таймтактор (убакыт боюнча иштеткич)
тайнотрон	тайнотрон (басма машине)
такелаж	такелаж (кеме жабдыктар)
таксация леса	токой баалоо
таксофон	таксафон (телефон-автоматы)
такт: 1. физ., муз.; 2. этика	1. такт; 2. адептүүлүк, сылыктык
тактовый генератор	баскычтуу генератор
талер	талер (полиграфияда-арип-табак)
таллий	таллий
талреп	талреп (кергич түзмөк)
таль	таль (асма көтөргүч)
«Тальбо» (наз. франц. легковых и грузовых автомобилей)	«Тальбо» (франц. жеңил жана жүк ташуучу автоуналарынын аталышы)
тальк	тальк (минерал)
тамбур	тамбур (вагон кире бериш)
тампонаж скважины	жеркуяны тыгындоо
тампонатный цемент	жеркуя цементи
тампопечать	тампобасма
тангаж	тангаж (учуу, сүзүү бурчу)
тангенс	тангенс
тангенсоида	тангенсоида
тангенциальное ускорение	тангенстик ылдамдануу
тангенциальный насос	тангенциалдык соркыскыч
танк	танк
танк судовой	кемелик цистерна
танкер	танкер (куйма кеме)
тантал	тантал (хим. элемент)
танталит	танталит
танталовые сплавы	тантал эритмелери
тариф	тариф, кызмат баа

тарифная система

тартание

таситрон

«Татра» (наз. чеш. автомо-
билей)

тауншип (брит. ед. измер.
площади 1т = 93,2396 км²)

таутомерия

тахеометр

тахеометрия

тахогенератор

тахометр

твёрдая резина

твёрдое тело

твёрдосплавные пластинки

твёрдость

твёрдотельный лазер

твёрдотопливный ракетный
двигатель

твёрдые породы

твёрдые растворы

твёрдые сплавы

твёрдые электролиты

твистрон

творило

твэл

кызмат баа тутуму

соруу, сорууп чыгаруу

таситрон (үч электроддуу газ
дүрмөтсүздөндүргүч алет)

«Татра» (Чехия автолорунун
аталышы)

тауншип (брит. аянт бирдиги
1т = 93,2396 км²)

таутомерия (изомерияга те-
сакпри кубулуш)

тахеометр (геодезиялык
алет)

тахеометрия (геодезия бө-
лүмү)

тахогенератор (агын иштеп
чыгаргыч машине)

тахометр, айланым өлчөгүч
(айлануу жыштыгын өлчө-
гүч)

катуу резина

катуу нерсе

катуу эритинди жартактар

катуулук

катуу тулкулуу лазер

катуу отундуу ракеталык
кыймылдаткыч

катуу тоо-тектер

катуу эритмелер

катуу эрититиндилер

катуу электролиттер

твистрон (эркин калкуу тү-
түгү)

чылапчын

твэл (өзөктүк реактордо жы-
луулук чыгаргыч элемент)

тевирон	тевирон (поливинилхлорид буласынын соодалык аталышы)
тезаурус	тезаурус (жалпы тилдик же тармактык сөздүк)
текс	текс (булалардын же жиптердин сызыктуу тыгыздыгынын бирдиги)
текстиль	токулган буюм
текстолит	текстолит (электробочолонтуучу конструкциялык материал)
текстура	текстура (түзүлүш чагылдыргыч))
текстура древесины	жыгач текстурасы
текстурированная нить	текстураланган жип
тектоника	тектоника (геология илими)
тектонический покров	тектоникалык жабуу
текучести зуб	агуучулук тиш
текучесть	агуучулук
теле...(составная часть сложных слов, означающих дальность)	теле... (алыстыкты билдирген татаал сөздөрдүн курамы)
телеавтоматическая система	телеавтоматикалык тутум
телевидение	телекөрсөтүү
телевизионная башня	телемунара
телевизионная передающая антенна	телекөрүүлүк берүү антеннасы
телевизионный канал	телекөрүү каналы
телевизионный приёмник	телекөрүүлүк кабыл алгыч
телевизионный растр	телекөрүүлүк растр (көрүнүштүн текстке айланышы)
телевизионный сигнал	телекөрүүлүк ишарат белги
телевизионный стандарт	телекөрсөтүү стандарты

телевизионный телескоп

телевизионный центр

телевизор

телеграф

телеграфия

телеграфная связь

телеграфная сеть

телеграфная станция

телеграфный аппарат

телеграфный ключ

телеграфный коммутатор

тележечный конвейер

телеизмерения

телекамера

телекодированная связь

телекоммуникация

телеконтроль

телекс

телеметрия

телемеханика

телемеханическая система

телемеханическое управление

телеобъектив

телерегулирование

телесигнализация

телескоп

телескопическая система

телесный угол

телетайп

телеуправление

телефакс

телекөрсөткүч телескоп (телеастрономиялык аспап)

телекөрсөтүү борбору

телевизор, сыналгы, телекөргү

телеграф

телеграфия

телеграфтык байланыш

телеграфтык тарам

телеграфтык чордон

телеграфтык аппарат

телеграфтык ачкыч

телеграфтык кошкуч

арабалуу жылдырма ташыгыч

телеченөө

телекамера

телесырсандуу байланыш

телебайланыш

телеконтроль

телекс, телекат жөнөткүч

телеөлчөө

телемеханика

телемеханикалык тутум

локомотивдерди телемеханикалык башкаруу

телеобъектив

тележөндөө

телеишарат белгилөө

телескоп

телескоптук тутум

телестик бурч, нерселик бурч

телетайп

телебашкаруу

телефакс

телефон	телефон
телефон-автомат	телефон-автомат
телефония	телефония
телефонная нагрузка	телефондук жүктөм
телефонная подстанция	телефондук көмөк чордон
телефонная радиосвязь	телефондук радио байланыш
телефонная связь	телефондук байланыш
телефонная сеть	телефондук тарам
телефонная станция	телефондук чордон
телефонный автоответчик	телефондук автожоопчу
телефонный аппарат	телефондук аппарат
телефотометр	телефотометр
телецентр	телеборбор
теллур	теллур (хим. элемент)
тельфер	тельфер (асма жүк көтөргүч)
ТЕМ (техническая единица массы)	МТБ (массанын техникалык бирдиги)
тембр	тембр (үн бийиктиги)
темп	ыкчамдык
температура	температура, тап (муздак-ысыктык деңгээл)
температура торможения	токтотуу температурасы (табы)
температурное излучение	температуралык (таптык) нурлануу
температурные напряжения	температуралык (таптык) чыңалуулар
температурные шкалы	температуралык (таптык) шкалалар
температурный напор	температуралык (таптык) кысым
температурный шов	температуралык (таптык) жик
температуропроводность	температура (тап) өткөрүмдүүлүк

темплет	темплет (жалпак үлгү)
тендер	тендер
тензодатчик	тензобилдиргич
тензометр	тензометр
тензорезистор	тензорезистор
теодолит	теодолит
теодолитная съёмка	теодолиттик тартуу
теплица	күнөскана
тепловая защита	жылуулук сактоо
тепловая изоляция	жылуулук обочолоо
тепловая мощность	жылуулук кубаттуулугу
тепловая сеть	жылуулук тарамы
тепловая труба	жылуулук түтүгү
тепловая электростанция	жылуулук электрчордону
теповидение	жылуулук көрүү
теповизор	жылуулук көргүч
тепловое движение	жылуулук кыймылы
тепловое загрязнение	жылуулуктук булганыч
тепловое излучение	жылуулуктук нурдануу
тепловое напряжение	жылуулуктук чыңалуу
тепловое равновесие	жылуулук тең салмактуулугу
тепловое расширение	жылуулуктук кеңейтүү, кеңейүү
тепловой аккумулятор	жылуулук аккумулятору
тепловоз	тепловоз (жылуулук менен жүргүч)
тепловой баланс	жылуулук теңдеми
тепловой вакуумметр	жылуулук вакуумметри
тепловой двигатель	жылуулук кыймылдаткычы
тепловой насос	жылуулук соркыскычы
тепловой Ом	жылуулуктук Ом
тепловой поток	жылуулук агымы
тепловой реактор	жылуулук реактору

тепловой шум	жылуулук чуусу
тепловыделяющий элемент	жылуулук бөлүп чыгаргыч элемент
теплоёмкость	жылуулук сыйымдуулугу
теплозащитный фильтр	жылуулук коргоочу чыпка
теплоизоляционные материалы	жылуулук обочолоочу тек-заттар
теплоизоляция	жылуулук обочолоо
теплоноситель	жылуулук ташыгыч
теплоноситель в ядерном реакторе	өзөктүк реактордогу жы-луулук ташыгыч
теплообмен	жылуулук алмашуу
теплообмен излучением	нурданып жылуулук алма-шуу
теплообменник	жылуулук алмаштыргыч
теплоотдача	жылуулук берүү
теплопередача	жылуулук өткөрүү
теплопоглащающее стекло	жылуулук сиңирүүчү айнек
теплопроводности уравнение	жылуулук өткөрүү теңде-меси
теплопроводность	жылуулук өткөрүүчүлүк
теплоснабжение	жылуулук менен камсыздан-дыруу
теплостойкость	жылуулукка турактуулук
теплота	жылуулук
теплота сгорания	күйүүнүн жылуулук саны
теплота фазового перехода	фазалык өтүүнүн жылуулук саны
теплотехника	жылуулук техникасы
теплоустойчивость	жылуулукка туруктуулук
теплофикационная турбина	жылуулук-буу барасы
теплофикация	жылуулук камсыздоо
теплофильтр	жылуулук чыпка
теплоход	жылуулук менен жүргүч
теплоэлектроцентраль	жылуулук электр борбору

теплоэнергетика	жылуулук энергетикасы
тера... (приставка, соот- ветств. 10^{12})	тера... (кошумча сөз, билди- рет 10^{12})
терабайт (ед. изм. информ-ии 1 Тбайт = 1 099 511 627 776 байт)	терабайт (маалымат бирдиги 1 тбайт = 1 099 511 627 776 байт)
тербий	тербий (хим.элемент)
тергаль	тергаль (синтетика текстили)
терилен	терилен (синтетикалык текстиль)
термаллой	термаллой (темирдин никель жана алюминий менен тер- момагниттик эритиндиси)
терменол	терменол (темирдин алюми- ний жана молибден менен жумшак магниттүү эритин- диси)
термин	термин (атоо)
терминал	терминал
термистор	термистор (жарым өткөргүч- түү алет))
термит	термит (алюминийдин ар кандай металлдардын оксид- дери менен аралашмасы)
термитная сварка	термиттик ширетүү
термическая диссоциация	термиялык ажыратуу
термическая нефтедобыча	термиялык мунай өндүрүү
термическая обработка	термиялык иштетүү
термическая печь	термиялык меш
термическая диффузия	термиялык тароо (термота- роо)
термическая усталость	термиялык чарчоо
термические напряжения	термиялык чыңалуулар
термический анализ	термиялык талдоо, анализ
термический КПД	термиялык ПАК
термический удар	термиялык сокку

термическое бурение
термическое равновесие
термия

термо... (составная часть
сложных слов, означающих
теплоту, температуру)
термоантрацит
термобарокамера
термобатарея
термобатиграф

термобур
термоволновой микроскоп
термогальваноманнитные
явления
термоглубиномер
термограф
термодинамика
термодинамическая вероят-
ность
термодинамическая система
термодинамическая темпе-
ратура
термодинамический процесс
термодинамическое состоя-
ние
термодиффузия
термозит (шлаковая пемза)
термоизоляция
термоиндикатор
термокаротаж
термокопирование
термомагнитные сплавы

термиялык бургулоо
термиялык тең салмактуулук
термия (жылуулук санынын
бирдиги)
термо... (жылуулукту, темпе-
ратураны билдирген татаал
сөздөрдүн курамы)
термоантрацит
термобасым камера
термобатарея
термобатиграф (суу темпера-
турасын өлчөгүч алет)
термобургу
термотолкундуу микроскоп
термогальваноманниттик
кубулуштар
термотерендик өлчөгүч
терможазгыч
термодинамика
термодинамикалык ыкты-
малдуулук
термодинамикалык тутум
термодинамикалык темпе-
ратура
термодинамикалык жараян
термодинамикалык абал

термотароо
термозит (кесеккүл пемзасы)
термообочолоо
термокөрсөткүч
термокаротаж
термокөчүрүү
термомагниттик эритинди-
лер

термомагнитные явления	термомагниттик кубулуштар
термометр	термометр
термометр сопротивления	каршылыктын термометри
термометр-глубиномер	термометр-тереңдик өлчөгүч
термомеханическая обработка	термомеханикалык иштетүү
термопара	терможуп
термопластичные эластомеры	термомайышма чоюлма өлчөгүч
термопласты	термокатмарлар
термопреобразователь	термоөзгөрткүч
термореактивные пластмасы	термореактивдик пластмассалар
терморегулятор	терможөндөгүч
терморезистор	терморезистор
термос	термос (жылууулук сактагыч)
термостабилизация	термотуракташтыруу
термостат	термокармагыч
термостойкие волокна	термотуруктуу була
термохимический ракетный двигатель	термохимиялык ракета кыймылдаткычы
термохимия	термохимия
термоЭДС	термоЭЖК
термоэластопласты	термомайышма каучук
термоэлектрические явления	термоэлектрдик кубулуштар
термоэлектрический генератор	термоэлектрдик генератор
термоэлектрический измерительный прибор	термоэлектрдик өлчөө аleti
термоэлектрическое охлаждающее устройство	термоэлектрдик муздаткыч түзмөк
термоэлектронная эмиссия	термоэлектрондук эмиссия (электрон бөлүү)
термоэлектронный катод	термоэлектрондук катод
термоэлемент	термоэлемент

термоэмиссионный преобразователь энергии	термоэмиссиялык энергия өзгөрткүч
термоядерные реакции	термөзөктүк реакция
терпены	терпендер (көмүрсуутектери)
терракота	терракота (керамиканын түрү)
террикони́к	террикони́к (тоо тек үйүндүсү)
территория	аймак
территориально-производственный комплекс	аймактык-өндүрүштүк комплекси (АӨК)
терция	терция (убакыттын эски бирдиги)
тесил	тесил (полиэфирдик булалар)
тесла	тесла (магниттик индукциянын бирдиги)
теслатрансформатор	теслатрансформатор
тесламетр	тесла өлчөгүч
тесло	керки
тест-программа	тест-программа (сыноо-программасы)
тетразен	тетразен (химиялык бирикме)
тетрафторэтилен	тетрафторэтилен
тетрахлорметан	тетрахлорлметан
тетраэдр	тетраэдр (төрт беттүүлүк)
тетерон	тетерон (полиэфирдик була)
тетрил	тетрил (жарылгыч зат)
тетрод	тетрод (төртэлектроддуу электрондук чырак)
тефлон	тефлон (тетрафторэтилен полимери)
технеций	технеций (хим.элемент)
техника	техника

техника безопасности
технико-экономические по-
казатели
техническая диагностика
техническая документация
техническая единица вяз-
кости
техническая кибернетика
техническая позиция
техническая скорострель-
ность
техническая эстетика
технические жидкости
технические условия
технический комплекс
технический проект
технический флот
технический этаж
технического использования
коэффициент
технического обслуживания
агрегат
техническое задание
техническое нормирование
техническое обслуживание
техническое решение
техническое творчество
технологическая докумен-
тация
технологическая карта
технологическая оснастка
технологическая проба
технологические масла
технологический процесс
технологичность

коопсуздук техникасы
техникалык-экономикалык
көрсөткүчтөр
техникалык диагностика
техникалык документтер
техникалык илээшкектик
бирдиги
техникалык кибернетика
техникалык өңүт
техникалык ылдам аты-
луучулук
техникалык эстетика
техникалык суюктуктар
техникалык шарттар
техникалык комплекс
техникалык долбоор
техникалык флот
техникалык кабат
техникалык пайдалануу
коэффициенти
техникалык тейлөө агрегаты

техникалык тапшырма
техникалык ченемдөө
техникалык тейлөө
техникалык чечим, чечилиш
техникалык чыгармачылык
технологиялык документтер

технологиялык карта
технологиялык жабдык
технологиялык сынам
технологиялык майлар
технологиялык жараян
технологиялуулук

технология	технология
течеискатель	агын издөөч
тигель	тигель (эритинди калып)
тигельная печатная машина	калыптуу басма машине
тигельная печь	калыптуу меш
тиксотропия	тиксотропия (илээшкектик-ти өзгөртүү)
тимпан	тимпан (архитектуралык элемент)
тиоколы	тиоколдор (каучук сымал зат)
тиомочевина	тиомочевина (химиялык бирикме)
тиоспирты	тиоспирттер (белок чириктери)
тиосульфаты	тиосульфаттар (күкүрт сульфаттар)
тип	тип
типизация	типтештирүү (өңчөйлөштүрүү)
типовое проектирование	типтүү долборлоо
типовые строительные детали и изделия	типтүү курулуш тетиктер жана буюмдар
типография	басмакана
типографская печать	басмаканалык басуу
типографский сплав	басмаканалык эритинди
типология изделий	буюмдарды типтештирүү
типометрия	типометрия (полиграфияда)
типоразмер	тип-өлчөм
тиратрон	тиратрон (иондук алет)
тире (–)	сызыкча (–)
тиристр	тиристр (жарым өткөргүчтүк алет)
тиристорный преобразователь-двигатель	тиристордук өзгөрткүч-кыймылдаткыч

тиски	кыскыч
тиснение	ныгыруу, наарлоо
титан	титан
«Титан» (наз. амер. ракето-носителя)	«Титан» (Америка ракета ташыгыч аталышы)
титановые сплавы	титандык эритиндилер
титаномагнетит	титаномагнетит
титр	титр (эритменин каныгуусу)
титрометрический анализ	титроөлчөмдүк талдоо, анализ
титрование	титрлөө (талдоо усулу)
титульные списки	титулдук тизмелер
ткань текстильная	токулма кездеме
ткань техническая	техникалык кездеме
ткацкий станок	токуу теси
ткацкое производство	токуу өндүрүшү
ткачество	токуучулук
товар	товар
товарный знак	товардык белги
«Тойота» (наз. япон. автомобилей)	«Тойота» (япон автолорунун аталышы)
ток	агын
ток смещения	жылыштыруу агыны
ток срабатывания	иштеп кетүү агыны
тока стабилизатор	агын турактооч
токарная обработка	токардык иштетүү
токарно-револьверный станок	токардык айланып кесүүчү тес
токарный станок	токардык тес
токовая защита	агындык коргоо
токовая отсечка	коргоо агыны
токовые весы	агындык тараза
токоограничитель	агын чектегич
токоприёмник	агын кабыл алгыч
токсичность	уулуулук
тол	тол (жарылуучу зат)

толерантность	сабырдуулук, чыдамдуулук
толкатель	түрткүч
толкательная печь	түрткүчтүү меш
толкач	түрткүч
толкающий конвейер	түртүүчү жылдырма ташыгыч
толуидины	толуидиндер (биринчилик жыттуу аминдер)
толуол	толуол (жыттуу көмүрсуутек)
толщиномер	калыңдык өлчөгүч
томана турбина	калактуу жөндөлмө бара
Томасовский процесс	Томас жараяны (болот эритүү жараяны)
томатоборочный комбайн	томат жыйноочу комбайн
томление чугуна (при 900 – 950 °С длительное время)	чоюнду дымыктыруу (900 – 950 °С узак мөөнөттө)
томограф компьютерный	компьютердик томограф (катмарлап тартуу)
томпак	томпак (цинктүү латунь)
Томсона формула	Томсон формуласы
Томсона явление	Томсон кубулушу
тон	1. үн; 2. жарык түс, ыраң; 3. түстүүлүк
тональное телеграфирование	үндүк телеграфтоо
тонер (порошок для печати)	тонер (басма кыпын боёгу)
тонирование	күңүртөө
тонкостенные конструкции	жука дубалдуу конструкциялар
тонкостенные стержни	жука дубалдуу өзөктөр
тонна	тонна
тоннаж судна	кеме сыйымдуулугу
тоннажная марка	жүк маркасы
тонна-сила	тонна-күч
тоннель	тоннель, тешкен тоо

топаз	топаз (минерал)
топенант	топенант (жүгүрмө такелаж- дын жабдыгы)
топка	очок
топливно-энергетический комплекс	отун-энергетикалык комп- лекси
топливный насос	отундук соркыскыч
топливный фильтр	отундук чыпка
топливный элемент	отундук элемент
топливо	отун
топливовоздушная смесь	отун-аба аралашмасы
топливораздаточная колонка	отун тараткыч чорго
топографическая съёмка	топографиялык тартуу (сү- рөткө түшүрүү)
топография	топография
топохимия	топохимия
топочный агрегат	от жагуучу агрегат
тор	тор (геометриялык бет)
торец	тумшук
торговый автомат	соода автоматы
торговый флот	соода флоту
торий	торий (радиоактивдүү хи- миялык элемент)
торкрет-бетон	чачма-бетон
торкретирование	чачыратып беттөө
торможение противовклю- чением	каршы кошуу менен токто- туу
торможение электрическое	электрлик токтотуу
тормоз	тормоз, токтоткуч
тормоз-замедлитель	акырындатып токтоткуч
тормозная жидкость	токтоткуч суюктугу
тормозное излучение	токтоткучтук нурдануу
тормозной башмак	токтоткучтук шынаа
тормозной путь	токтоо аралыгы
тормозной щиток	токтоткуч калканча

тороид	тороид (матем.-айлануу бети)
торока	канжыга
торпеда	торпеда (суу астындагы реак- тивдүү курал)
торпеда кумулятивная	кумулятивдик торпеда
торпедирование скважин	жеркуяларды торпеддоо (жардыруу)
торпедный аппарат	торпеда аткыч аппарат
торпедный катер	торпеддик катер
торр	торр (басым өлчөө бирдиги)
Торричелли формула	Торричелли формуласы
торсион	серпилгичтүү октолгооч
торсионная подвеска	серпилгичтүү октолгоочтуу асма
торф	торф
торфодобыча	торф казуу
торфяная подстилка	торф төшөк
торфяное производство	торф өндүрүшү
торфяной кокс	торф коксу
торфяные машины	торф машинелери
торцевание	уч иштетүү
торцовочный станок	уч иштетүүчү тес
торшонирование	торшондоо (быдырлоо)
точение	жонуу
точечная контактная сварка	чекиттеп тиймелик ширетүү
точечный выброс	чекиттеп чыгындылоо
точка: 1. мат.; 2. место, пункт; 3. знак препинания; 4. метка; 5. заострение; 6. обточка	1. чекит; 2. жер, орун, тү- йүн; 3. чекит; 4. темгил, так; 5. курчутуу; 6. жонуу
точка росы	каныгуу чекити
точность	тактык
тощий раствор	жакыр эритме, суюк эритме
траверз	траверз (тик бурч багыт)
траверс	траверс, туура салма

траверса	траверса, туура салма
травертин	травертин
травление	ууландыруу
травмобезопасность	жаракат коопсуздугу
траектория	кыймыл сызык
траекторные измерения	кыймыл сызыктык өлчөө
трайбология (трибология)	трайбология (физика-сүрүлүү илими)
трак	трак (каз таман тасманын звеносу)
трактор	трактор
трактор для дуговой сварки	жаалык ширетүү үчүн трактор
тракторный двигатель	трактордук кыймылдаткыч
трал	трал
тральщик	тралчы
трамблер	трамблер
трамбующая машина	таптооч машине
трамвай	трамвай
транец	транец (кеменин арт жагынын жалпак кесилиши)
транзистор	транзистор (жарым өткөргүчтүү алет)
транзит	транзит (токтобос каттам)
транс...	транс... (аркылуу, өзгөртүү, берүү, жөнөтүү ж.б. билдирген татаал сөздөрдүн курамы)
трансзвуковая скорость	үндөн тез ылдамдык
транслятор	транслятор, жөнөткүч
трансляционный радиоузел	трансляциялык радиотүйүн
трансмиссионные масла	трансмиссиялык майлар
трансмиссия (устройство)	трансмиссия (түзмөк)
трансммиттер	трансммиттер (телеграмма узаткыч)

транспорт	унаа
транспорттер	ташыгыч
транспортир	транспортир, бурч өлчөөч
транспортная развязка	унаалык айрылыштар
транспортный комплекс	унаалык комплекс
трансурановые элементы	уран сымал элементтер
трансферкар	трансферкар (унаа вагон)
трансфокатор	трансфокатор (объектив)
трансформатор	трансформатор (агын өзгөрткүч)
трансформатор напряжения	чыңалуу трансформатору
трансформатор с регулированием напряжения тока	агын чыңалуусун жөндөөчү
трансформатор электрический	трасформатор
трансформаторная подстанция	электр трансформатору
трансформаторные масла	трансформаторлук көмөкчордон
трансформаторный датчик	трансформатор майлары
трансформация речевого сигнала	трансформатордук билдиргич
траншейный экскаватор	кеп белгилерин өзгөртүү
траншея	траншейлик жер челгич
трап	траншей
трап (сантехника)	кемелик (учактык) тепкич
трапедия	бөлгүч (сантехника)
трасс	трапедия
трасса	трасс (жанар тоо тек)
трассирование	трасса (канжол)
траулер	трассирлөө
трафарет	траулер (балык улоо кеме)
трафаретная печать	сүрөт калып
трахит	сүрөт калыптык басма
тревога	трахит (тоо теги)
	айгай, коога

тревоги сигнал	айгай белгиси (чуу көтөрүү)
трейлер	трейлер (жүктүк чиркеме)
трейлерное судно	трейлер кеме
трелёвка	сүйрөө
трелёвочная машина	сүйрөөчү машине
трелёвочный трактор	сүйрөөчү трактор
тренажер	машыктырма
тренировка	машыгуу
трепание	тытуу
трение	сүрүлүү
трепел	трепел (көңдөйлүү тоо теги)
третник	третник (данакел-үчилтик)
третье начало термодинамики	термодинамиканын үчүнчү башталышы
третья космическая скорость	үчүнчү космостук ылдамдык
треугольник	үч бурчтук
трехмерная голограмма	үч өлчөмдүү голограмма
трехфазная сеть	үч фазалуу тарам
трещиностойкость	жаракага туруктуулук
триангуляционный пункт	триангуляциялык пункт
триангуляция	триангуляция (геодезияда үч бурчтуктоо)
триб	триб (майда тиштүү дөңгөлөк)
трибология	трибология (сүрүлүү илими)
трибометрия	трибометрия (сүрүлүү өлчөө усулу)
трибохимия	трибохимия (сүрүлүү химиясы)
трибоэлектричество	трибоэлектрлиги (сүрүлүү электрлиги)
трибромметан	трибромметан (химиялык бирикме)
тригатрон	тригатрон (электр түзмөгү)

триггер	триггер (электрондук түзмөк)
1, 2, 3 – тригидроксibenзол	1, 2, 3 – тригидроксibenзол (органикалык бирикме)
триглиф	триглиф (арх.элемент)
тригонометрические функции	тригонометриялык функциялар
тригонометрический пункт	тригонометриялык пункт
тригонометрия	тригонометрия
триер	триер (дан ылгооч)
трикотаж	трикотаж (пахтадан токулган кездеме)
трикотажная машина	трикотаждык машине
тримаран	тримаран (үч тулкулуу кеме)
триметилпентан	триметилпентан (көмүртек)
триммер	триммер 1. учак тетиги; 2. ыргыткыч жылдырма ташыгыч
тринитроксилол	тринитроксилол (жардыргыч зат)
тринитротолуол	тринитротолуол (жардыргыч зат)
триод	триод (үч электроддуу чырак)
триоксан	триоксан (газ)
триплекс	триплекс (1. үч катмар айнек; 2. үчилтик)
«Тристар» (наз. амер. самолёта)	«Тристар» (Америка учактын аталышы)
тритий	тритий (хим.элемент)
триумфальная арка	салтанаттуу арка
трифторхлорэтилен	үчфторхлорэтилен (түзсүз газ)
триэтаноламин	үчэтаноламин (түзсүз суюктук)

тройная связь	үчилтик байланыш
тройная точка	үчилтик чекит
тройник	үчилтик
троллейбус	троллейбус
троллейвоз	троллейжүк ташыгыч
троллейный провод	троллейлик өткөргүч
троллы	тролдор 1. кайырмактар; 2. жарнама калканчы
тромп	тромп (арх.-конструктивдик элемент)
...- трон (окончание названий приборов, устройств)	...- трон (түзмөктөрдүн, алеттердин аталыштарынын аяккы мүчөсү)
тронковый двигатель	тронктук кыймылдаткыч (ичтен күйүүчү кымылдаткычтын түрү)
троостит	троостит (темир-көмүртек эритиндисинин түзүүчүсү)
троостомартенсит	троостомартенсит (болот түзүмү)
тропикоустойчивость.	тропикотуруктуулук
...- тропия (составная часть сложных слов, означающих направление, изменение, поворот)	...- тропия (багыт, бурулуш, өзгөрүү дегенди билдирген татаал сөздөрдүн курамы)
тропосфера	тропосфера
тропосферная радиосвязь	тропосфералык радио байланыш
трос	зым аркан
тросовые молниеотводы	чагылгандан коргогуч аркан
тротилловый эквивалент	тротилдик эквивалент (тең маани)
тротуар	жанжол
трохоида	трохоида (матем.-циклоиддик ийри сызык)

трохотрон	трохотрон (электрондук-шоолалык которуштургуч)
трощение	текстиль өндүрүшүнүн жардамчы жараяны)
труба	түтүк
труба (печная)	керней (мештик)
трубка курительная	канжа
трубка тока	агын түтүгү
трубовоз	түтүк ташыгыч
трубогиб	түтүк ийгиб
труболитейное производство	түтүк куюу өндүрүшү
трубообрабатывающий станок	түтүк иштетүүчү тес
трубопровод	өткөргүч түтүк
трубопрокатное производство	түтүк жаюу өндүрүшү
трубопрокатный стан	түтүк жаюу теси
труборез	түтүк кескич
трубосварочное производство	түтүк ширетүүчү өндүрүш
трубоукладчик	түтүк жаткыргыч
трубчатая печь	түтүк сымал меш
трубчатый разрядник	түтүк сымал бейдүрмөттөгүч
трубы	түтүктөр
трудоемкость	эмгек сыйымдуулук
трюм	трюм (кеме түп ичи)
ТУ-154 (сов. пассажирский самолет)	ТУ-154 (жүргүнчүлөр сов. учагы)
ТУ-144 (сов. пассажирский самолет)	ТУ-144 (жүргүнчүлөр сов. учагы)
тугоплавкие металлы	начар эриме металлдар
тугоплавкие оксиды	начар эриме оксиддер
тугоплавкие соединения	начар эриме бирикмелер
туковая сеялка	жер семирткич сепкич
туковысевающий аппарат	жер семирткич сепкич аппарат

тулий	тулий (хим. элемент)
тумблер	тумблер (каторуштургуч)
туннель	туннель (тешкен тоо, жер)
туннель гребного вала	шилегич октолгоочтун тун- нели (кемеде)
туннельный диод	туннелдик диод (жарым өт- көргүчтүү диод)
туннельный эффект	туннелдик натыйжа (бөлүк- чөнүн потенциалдык бөгөттү өтүүсү)
турбина	бара
турбинная камера	баралык камера
турбинное бурение	баралык бургулоо
турбинные масла	баралык майлар
турбобур	баралуу бургу
турбовентиляторный двига- тель	бара желдеткичтүү кыймыл- даткыч
турбовинтовой двигатель	бара буралгылык кыймыл- даткыч
турбовоздуходувка	бара-аба үйлөө
турбогенератор	бара-генератор
турбозубчатый агрегат	бара тиштүү агрегат
турбокомпрессор	бара-компрессор
турболёт	бара-учак
турбомолекулярный насос	бара-молекулярдык соркыс- кыч
турбонасосный агрегат	бара-соркыскычтык агрегат
турбопрямоточный двига- тель	бара-түз агындуу кыймыл- даткыч
турбореактивный двигатель	бара-реактивдик кыймыл- даткыч
турбореактивный снаряд	бара-реактивдик снаряд
турбоход	бара-жүрмө
турбоэлектроход	бара-электржүрмө

турбулентное течение	бара-тасмалык агын (аралашма агын)
турмалин	турмалин (минерал)
турникет	турникет (айланма эшик (тосмо))
турникетная антенна	турникет сымал антенна
турнодозер	турнодозер (карьерде рельс жана тасма сымал жылдырма ташыгыч машине)
туф вулканический	жанар тоолук туф
туфобетон	туф-бетон
тушь	тушь
тыл	оорук
тыльная сторона	арткы жак
ТЭГ (термоэлектрогенератор)	ТЭГ (термоэлектрдик генератор)
ТЭН (термоэлектронагреватель)	ТЭЫ (термоэлектр ысыткыч)
ТЭН (тетранитропентаэритрит)	ТЭН (тетранитропентаэритрит - күчтүү жардыруучу зат)
ТЭП (термоэмиссионный преобразователь энергии)	ТЭӨ (термоэмиссиялык энергия өзгөрткүч)
тюбинг	тюбинг (бетон же чоюн шакегинин сегменти)
тюбинговая крепь	тюбингдик бекиткич
тюнер	тюнер (радиокабылдагыч)
тяга: 1. процесс; 2. деталь	1. тартуу; 2. тартма
тягач	тарткыч, сүйрөгүч
тяговая мощность	тартуу кубаттуулугу
тяговая подстанция	тартуу көмөкчордону
тяговая характеристика	тартуу мүнөздөмөсү
тяговооруженность	тартуу жабдылуучулук
тяговый агрегат	тартуучу агрегат

тяговый подвижный состав

тяговый электродвигатель

тягомер

тяготение

тяготения постоянная

тяжёлая вода

тяжёлая фракция

тяжеловодный реактор

тяжёлые металлы

тяжёлый бетон

тяжёлый водород

тартуучу (сүйрөөчү) кый-
мылдуу курам

тартуучу (сүйрөөчү) электр-
кыймылдаткыч

тартуу өлчөгүч

тартылуу

турактуу тартылуу

оор суу

оор фракция (бөлүнүш)

оор суулук реактор

оор металлдар

оор бетон

оор суутек

У

УАЗ (марка Ульяновского
автомобила)

«Уайт» (наз. автомобилей
США)

уайт-спирит

убежище

убытки

уведомление

увиолевое стекло

угарное прядение

угарный газ

угары

углеводороды

углеводы

углевоз

углекислый газ

УАЗ (Ульянов автозаводу
чыгарган автолордун шарт-
белгиси)

«Уайт» (АКШ жүк автолору-
нун аталышы)

уайт-спирит

башкалка

чыгашалар

кабарлоо, билдирүү

увиол айнеги, тунук айнек

угардык ийрүү (була кал-
дыктарын ийрүү)

көмүр кычкыл газы

угарлар (булалуу текстиль
материалдарды кайра иште-
түү калдыктары)

көмүрсуутектери

көмүрсуулар

көмүр ташыгыч

көмүр кычкыл газ

углепластики	көмүр пластмассалары
углерод	көмүртек
углерод технический	техникалык көмүртек
углерода диоксид	көмүртек кошоксиди
углерода оксид	көмүртек оксиди
углеродистая сталь	көмүртектүү болот
углеродные волокна	көмүртектүү булалар
углеродопласты	көмүртектөмүртекпласттары
углетермия, карботермия	көмүртермия
углефикация	көмүрдөндүрүү
угли ископаемые	көмүр кендери
угловая минута	бурчтук минута
угловая секунда	бурчтук секунда
угловая скорость	бурчтук ылдамдык
угловая стабилизация	бурчтук туракташтыруу
угловая частота	бурчтук жыштык
угловое ускорение	бурчтук ылдамдануу
угловой градус	бурчтук градус
угломер	бурч өлчөгүч
угол	бурч
угол восстания	жогорулоо бурчу
угол естественного падения	табигый жантаюу бурчу
угол падения	түшүү бурчу
уголковый отражатель	бурчтук чагылдыргыч
угольная кислота	көмүр кислотасы
угольник	бурчтук
угольник поверочный	текшергич бурчтук
угольный ангидрид	көмүр ангидриди, көмүр кычкыл газ
угон пути	темир жолдун жылышуулары
удар	сокку, ургу
ударная волна	соккулук толкун
ударная вязкость	соккулук илээшкектик
ударник	соккуч, ургуч

ударно-канатное бурение	ургу-аркандуу бургулоо
ударно-вращательное движение	уруп-айлануучу кыймыл
ударно-поворотное движение	уруп-бурулуучу кыймыл
ударный генератор	ургулама генератор
ударный ток КЗ	туюк туташуунун (ТТ) уругулук агыны
ударопрочный полистирол	соккуга бекем полистирол
Уда-Яги антенна («Волновой канал»)	Уда-Яги антеннасы
удельная мощность	салыштырмалуу кубаттуулук
удельная поверхность	салыштырмалуу бет
удельная поглощённая доза	салыштырмалуу сиңирилген чен-өлчөм
удельная тяга	салыштырмалуу тартуу
удельная эквивалентная доза	салыштырмалуу эквиваленттик (тең маанилик) чен-өлчөм
удельная электрическая проводимость	салыштырмалуу электр өткөрүүчүлүк
удельное электрическое сопротивление	салыштырмалуу электр каршылыгы
удельный вес	салыштырмалуу салмак
удельный импульс тяги	тартуунун салыштырмалуу каккысы (импульсу)
удельный объём	салыштырмалуу көлөм
удобообрабатываемость	ыңгайлуу иштетилүүчүлүк
удобоукладываемость	ыңгайлуу жайгашуучулук
удобство	ыңгайлуулук
удостоверение	ырастама
удлинение	узартуу
узел	түйүн

узловых потенциалов метод	түйүндүк потенциалдар усулу
узловязальная машина	түйүн байлагыч машине
узлы	түйүндөр
указание	көрсөтмө
указатель	көрсөткүч
указка	көрсөткү
укладчик	төшөгүч
уклон	жантайма
уключина	калак такооч
уковка	ийлөө
укошина	жантык тирөөч
укрепление грунта	кыртышты бекемдөө
уксусная кислота	уксус кислотасы
уксусноэтиловый эфир	уксус-этилдик эфир
уксусный альдегид	уксустук альдегид
уксусный ангидрид	уксустук ангидрид
улучшение	жакшыртуу
ультра... (сверхкороткие электромагнитные волны)	ультра...(абдан кыска электромагниттүү толкундар)
ультравысоочастотный терапевтический аппарат	ультражогорку жыштыктагы терапевдик аппарат
ультразвук	ультраүн
ультразвуковая дефектоскопия	ультраүндүү кемтик тарткыч
ультразвуковая обработка	ультраүндүү иштетүү
ультразвуковой станок	ультраүндүү тес
ультраоптиметр	ультраоптиметр
ультрафиолетовое излучение	ультракызгылт көк нурдануу
ультрафиолетовые облучатели	ультракызгылт көк нур чачкычтар
ультрацентрифуга	ультраборборчет бөлгүч
умножитель частоты	жыштыкты көбөйткүч
умножительный СВЧ диод	өтө жогорку жыштыктагы (ӨЖЖ) көбөйткүчтүү диод

Умова вектор
умформер
умывальник
универсал
универсальная артиллерия
универсальная десятичная
классификация (удк)
универсальная ЭВМ
универсальное производство
универсально-сборная ме-
бель
универсальные сборные при-
способления
универсальный станок
универсальный инструмент
универсальный электродви-
гатель
уникальный экземпляр
униполярная индукция
униполярная машина
унитаз
унификация
унифицированные комплек-
тующие изделия
унция (брит. ед. изм. объема,
массы, емкости)
«У» образный двигатель

уплотнение
уплотнение грунтов
уплотнение линий связи

уплотнитель
уплотнённый монтаж
упор

Умов санбагыты
умформер (эл.машине)
жуунгуч
универсал
универсалдуу артиллерия
универсалдуу ондук класси-
фикация (УОК)
универсалдуу ЭЭМ
универсалдуу өндүрүш
универсалдык-курама эме-
рек
универсалдуу курама ык-
тамдар
универсалдуу тес
универсалдуу аспап
универсалдуу электр кый-
мылдаткыч
кайталанбас нуска
бир уюлдуу дүүлүгүү
бир уюлдуу машине
унитаз, униташтек
бирдейлештирүү
бир өңчөйлөнгөн комплект-
төөчү буюмдар
унция (брит. көлөм, масса
жана сыйымдуулук бирдиги)
«У» түрүндөгү кыймылдат-
кыч
тыгыздоо
жыр кыртышын тыгыздоо
байланыш линияларын
жыштыктоо
тыгыздооч, жылчыксыздооч
тыгыздалган монтаждоо
такоол

упорный подшипник	таяныч муунак жаздык
упорядочение в сплавах	эритиндилерди иреттешти- рүү
управление	башкаруу, башкармалык
управление вектором тяги	соруу санбагытын башкаруу (реактивдүү кыймылдат- кычта)
управление воздушным дви- жением	аба кыймылын башкаруу
управление движением	кыймылды башкаруу
управление пограничным слоем	чектешкен катмарды баш- каруу
управления автоматического теория	автоматтык башкаруу тео- риясы
управления уровни	башкаруу дэңгээлдери
управления устройство	башкаруу түзмөгү
управляемая боевая ракета	башкарылма согуштук ра- кета
управляемость	башкарылуучулук
управляющий	башкаруучу, башкарма.
управляющая вычислитель- ная машина	башкаруучу эсептөө маши- неси
упрочнение	бекемдөө, бекемделүү
упругая деформация	серпилме деформация
упругая линия	серпилме сызык
упругие волны	серпилме толкундар
упругий режим	серпилме шарттам
упруго-водонапорный режим	серпилме суу-басым шарт- тамы
упругое основание	серпилме негиз, жерпай
упругое рассеяние	серпилме таркоо
упругости теория	серпилгичтик теориясы
упругость	серпилгичтик
упругость насыщенного пара	каныккан буунун серпил- гичтиги

уравнение	теңдеме
уравнение состояния	абалдын теңдемеси
уравнение химическое	химиялык теңдеме
уравнивающие импульсы	теңдөөчү каккылар (телеберүү аппараттарында)
уравнительный резервуар	теңдөөч резервуар
«Урал» (наз. грузовых автомобилей Уральского автозавода)	«Урал» (Урал автозаводунун жүк автолорунун аталышы)
уран	уран
урана диоксид	урандын кош оксиди
уранинит	уранинит (минерал)
урановые слюдки	урандык слюдачалар (минерал)
урановые сплавы	урандык эритиндилер
уретановые каучуки	уретандык каучуктар
уретановые эластомеры	уретандык эластомерлер
уретаны	уретандар (органикалык бирикмелер)
уровень	дэңгээл
уровнемер	дэңгээл өлчөгүч
уровни энергии	энергиянын дэңгээли
уровня датчик	дэңгээл билдиргич
урон	зарар
уротропин	уротропин (түзсүз кристалл)
усадка	жыйрылуу, кирүү
усадка ткани	кездеменин кирүүсү (жыйрылуусу)
усадочная пористость	жыйрылуучу көңдөйлүк
усадочная раковина	жыйрылуучу оюк, чуңкур
усадьба	чарбак
усиление конструкций	конструкцияны бекемдөө
усиление фотографическое	фотографиялык күчөтүү
усиления коэффициент	күчтөндүрүү коэффициенти
усилитель	күчөткүч

ускорение	ылдамдануу
ускорение свободного паде- ния	эркин түшүүнүн ылдамда- нуусу
ускоренная киносъёмка	ылдамданган кинотартуу
ускорители заряженных частиц	дүрмөттөлгөн бөлүкчөлөрдүн ылдамдаткычтары
условное топливо	шарттуу отун
успокоитель	тынчтандыргыч
успокоитель качки	чайкоону (чайпалууну) тынч- тандыргыч
усреднение руд	кендерди орточолоо
усталость	чарчоолук
установ	орнотку
установившийся режим	калыптанган шарттам
установленная мощность энергетической системы	энергетикалык тутумдун калыптанган (аныкталган) кубаттуулугу
установка	орнотмо
установочно-подающее устройство	орнотмо-берме түзмөк
устойчивость летательного аппарата	учма аппараттын турук- туулугу
устойчивость нагрузки	жүктөмдүн туруктуулугу
устойчивость основания	жерпайдын туруктуулугу
устойчивость сооружения	курулманын туруктуулугу
устойчивость транспортных машин	унаа машинелеринин турук- туулугу
устойчивость электроэнерге- тической системы	электроэнергетикалык ту- тумдун туруктуулугу
устройство: 1. техника; 2. действие	1. түзмөк; 2. орунтукташта- руу, жайлаштыруу
уступ	кетенчик
устье	куйма
«Усы» кристаллические	«Мурут» кристаллдары

УСЭППы – универсальная
система элементов промыш-
ленной пневмоавтоматики

утечка

утилитарный

утилитарность

утилиты (упрощающие про-
граммы)

уток (ткачество)

уточно - мотальная машина

утяжелители

участок

учреждение

уширение дороги

ущерб

өнөр жайлык жел-автома-
тикасынын элементтери-
нин универсалдуу тутуму
(ӨЖЭУТ)

агуу

пайдачыл

пайдачылдык

оңойлоткучтар

туура жип (токуу иши)

туура жип түргүч машине

оорлоткуч

участок (бөлүк, жер, иш)

мекеме

жол кеңейтүү

залал

Ф

фабрика

фабрикат

Фабри-Перо интерферометр

фаз правило

фаза

фазовая диаграмма

фазовая скорость

фазовая устойчивость

фазовое превращение

фазовое пространство

фазовое равновесие

фазовращатель

фазовый переход

фазовый фильтр

фазоинвертор

фазометр

фабрика

фабрикат

Фабри-Перо интерферометр
(катталыш өлчөгүч)

фаз эрежеси

фаза

фазалык диаграмма

фазалык ылдамдык

фазалык туруктуулук

фазалык кубулуу

фазалык мейкиндик

фазалык тең салмактуулук

фазалык айланткыч

фазалык өтүш

фазалык чыпка

фаза инвертор

фаза өлчөгүч

фазорегулятор	фаза жөндөгүч
фазосдвигающая цепь	фаза жылдыргыч чынжыр
фазотрон	фазотрон
фазоуказатель	фаза көрсөткүч
фазочастотная характери- стика	фазалык-жыштык мүнөз- дөмө
файл	файл (компьютер барагы)
файнштейн	файнштейн (никель же жез- ди алуудагы ортолук өнүм)
факел	шамана
факельная топка	уюлгутуп жагуу
факельный выброс	шамана мору
факсимильная связь	факсимилдик байланыш
факсимильный аппарат	факсимилдик аппарат
факс-модем	факс-модем (компьютер фак- сы)
факт	факт (жүйө)
фактор	фактор (себеп-күч)
факториал	факториал (натуралдык сан- дардын көбөйтүндүсү)
фал	фал (кеме шайманы)
фальц	кайырма кыр
фальцгобель	кырсүргү
фальцевальная машина	кайырма кырлооч машине
фальцовка	кайырма кырлоо
фальцовка в полиграфии	басмаканада кайруу
фальшборт	фальшчетен (жалган четен)
фальшкиль	фальшкиль (кеме түп кабы)
фанера	фанер
фантастрон	фантастрон (релаксациялык генератор)
фантомная цепь	фантомдук чынжыр (өткөр- гүчтүү байланыш чынжыры)
фаолит	фаолит (кислотага туруктуу термореактивдүү пластмасса)

фара	фара, авточырак
фарад	фарад (электр сыйымдуулук бирдиги)
фарадей	фарадей (электр дүрмөтүнүн өлчөө бирдиги)
Фарадея закон	Фарадей мыйзамы
Фарадея постоянная	Фарадей турактуусу
Фарадея явление	Фарадей кубулушу
Фарадея-Максвел-Ленца закон	Фарадей-Максвел-Ленц мыйзамы
фарадметр	фарадөлчөгүч (электр сыйымдуулугун өлчөөчү алет)
фарватер	фарватер (кеме жүрүшү)
фарлонг, фурлонг (брит. ед. длины 1 ф = 201,168 м)	фурлонг (брит. узундук бирдиги 1 ф = 201,168 м)
фартук станка	тес-калкан
фарфор	фарфор
фарфоровый камень	фарфор таш
фасад	фасад
фасадная керамика	фасаддык керамика
фасонная нить	арсын жип
фасонные отливки	арсын куймалар
фатом (брит. ед. длины 1ф = 1,8288 м)	фатом (брит. узундук бирдиги 1ф = 1,8288 м)
фахверк	фахверк (байыр тулку)
фашина	боо
фаэтон	фаэтон (ачма чүмбөт)
фаялит	фаялит (минерал)
фаянс	фаянс
фединг	фединг (толкундун өчүүсү)
фелюга	фелюга (кайык-кеме)
фемто...(означает степень 1ф = 10 ⁻¹⁵)	фемто... (1ф = 10 ⁻¹⁵ дегенди билдирет)
фен	фен (ысык аба айдагыч)

фенестрон	фенестрон (тик учактын теңдемдик жаа бургуч түзмөгү)
фенил	фенил (бензол калдыгы)
фенилон	фенилон (соода фирмасынын аталышы)
фенол	фенол (органикалык бирикме)
феноло-формальдегидные смолы	фенол-формальдегиддик чайырлар
фенолы	фенолдор
фенопласты	фенопласттар (термореактивдүү пластмассалар)
ферма	ферма
Ферма принцип	Ферма таянымы
ферментёр	ферментёр (биологиялык реактор)
ферми	ферми (узундук бирдиги)
Ферми-газ	Ферми-газ
Ферми-Дирака статистика	Ферми-Дирак статистикасы
фермий	фермий (радиоактивдүү элемент)
Ферми-уровень	Ферми дэңгээли
фермовоз	ферма ташыгыч
фермуар долото	фермуар тешкич
«Феррари» (наз. гоночных и спортивных итал. автомобилей)	«Феррари» (жарыш жана спорттук Италия автолорунун аталышы)
феррид	феррид (байланыш кошкуч түзмөгү)
ферримагнетизм	ферримагнетизм заттын магниттик абалы)
феррит	феррит (темирлүү кен)
ферритовая антенна	ферриттик антенна
ферритовая матрица	ферриттик матрица

ферритовое запоминающее устройство	ферриттик эске тутуучу түзмөк
ферритовый сердечник	ферриттик өзөк
ферриты	ферриттер
ферро..., ферр...(сост. часть сложных слов, означающая отношение к железу)	ферро..., ферр... (темирге тийиштүү сөздөрдүн курамы)
феррограф	феррограф (сыноо жана контролдоо аleti)
феррография	феррографтоо
феррод	феррод (тиймесиз электромагниттик кошкуч элемент)
ферродинамический измерительный диод	ферродинамикалык өлчөөчү диод
феррозонд	феррозонд (магнит талаасын байкоо жана анын чыңалуусун өлчөө үчүн алет)
ферромагнетизм	ферромагнетизм (магниттик касиеттердин жана кубулуштардын жыйындысы)
ферромагнитный резонанс	ферромагниттик өөрчүн
феррометр	феррометр (алет)
ферросплавная печь	ферроэриткич меш
ферросплавы	ферроэритиндилер
фехраль	фехраль (феррохром) (ысыкка туруктуу эритиндилер)
фианиты	фианиттер (синтетикалык кристаллдар)
«Фиат» (наз. итал. автомобилей)	«Фиат» (Италия автолорунун аталышы)
фибра	фибра (кагаз-кездеме чаптама жубасталган материал)
фибролит	фибролит (жылуулук обочолонткуч жана конструкция-

фидер

физика

физика металлов

физико-химическая механика

физико-химический анализ

физиотерапевтическая аппаратура

физическая величина

физическая химия

фиксатор

фиксация

фиксирование фотографическое

фильера

фильмоскоп

фильмоостат

фильтр

фильтр обратный

фильтрация

фильтрокомпенсирующее устройство

финишная обработка

фирма

фирменный ремонт

фитинг

флагтух

фланец

фланк

лык-жылуулук обочолонт-куч курулуш материалы)

фидер (эл.бөлүштүргүч тү-йүн)

физика

металлдар физикасы

физика-химиялык механика

физика-химиялык талдоо

физиотерапевдик аппаратура

физикалык чоңдук

физикалык химия

кармагыч (абал бекиткич)

карматуу

фотографиялык тастыктоо

була көзчө (аспап)

фильмоскоп (аппарат)

фильмоостат (фильм сактагыч шкаф)

чыпка

тетири чыпка

чыпкалоо

чыпка-кенемтелөөч түзмөк

акыркы иштетүү

фирма

фирмалык оңдоо

фитинг, түтүк кошкуч

флагтух (желек кездеме)

кайырма кыр

фланк (тиш кесүү)

флаперон	флаперон (учак канатттарынын башкаруучу тегиздиктери)
флаттер	флаттер (учак канаттарынын титирөөсү)
флексографская печать	флексографтык басма (полиграфияда)
флексура	флексура (тоо тектеринин ийилүүсү)
флешка	флешка (маалымат сактоочу түзмөк)
флогопит	флогопит (минерал)
флокены	флокендер (металлдагы майда жаракалар)
флокула	флокула (минерал бөлүкчөлөрүнүн агрегаты)
флокулянты	флокулянттар
флор	флор (кеме устуну)
флот	флот
флотации регуляторы	флотацияны жөндөгүчтөр
флотационная машина	флотациялоочу машине
флотационные реагенты	флотациялоочу реагенттер
флотация	флотациялоо (пайдалуу кендерди байытуу ыкмасы)
флотилия	флотилия (флоттук бирикмелер)
флуктуации	флуктуациялар (орточо мааниден четтөөлөр)
флуоресценция	флуоресценция (минералдын өчүүсү, тынчуусу)
флуорометр	флуорометр (флуоресценциянын өчүүсүн өлчөөчү алет)
флуорохромы	флуорохромдор (люминесцирлөөчү заттар)

флюгер	флюгер (метеорологиялык алет-дирилдек)
флюенс	флюенс (физикалык чоңдук)
флюксметр (веберметр)	флюксметр (веберметр-магнит агымдарын өлчөөчү алет)
флюорит	флюорит (плавик шпаты-минерал)
флюорограф	флюорограф (рентген аппараты)
флюс	флюс (ширетүүдө, куйма өндүрүшүндө колдонулуучу материал)
флютбет	флютбет (гидротехникалык курулмалардын суу менен жалгашкан беттүү бөлүктөрү)
фок	фок (кеменин төмөнкү парусу)
фокальная поверхность	фокалдык бет (оптикалык тутумдун фокустары жайгашкан бет)
фокальные точки	фокалдык чекиттер (борборлоштурулган оптикалык тутумдун эки негизги чекити)
фок-мачта	фок-мамы (кеме мамысы)
фокон	фокон (фокустоочу конус)
фокус	фокус (дааналооч чекит)
фокусировка объектива	объективди фокустоо
фокусное расстояние	фокустук аралык
фокусы	фокустар (фокалдык чекиттер)
фольга	фольга (үлбүрөк металл)
фольгоизол	фольглизол (обочолооч үлбүрөк металл)

«Фольксваген» (наз. герм. автомобилей)

фон (внесистемная безразмерная ед. уровня громкости)

...фон (составная часть сложных слов, указывающих на отношение данных к голосу, звуку)

фонарные газы

фонарь: 1. арх.; 2. прибор

фонд

фондовооружённость

фондоёмкость

фондоотдача

фонограмма

фонокардиограф

фонометр

фонон

фонотека

фонтан

фонтанирование свободное

фонтанная скважина

фонтанная эксплуатация

форвакуумный насос

«Форд» (наз. автомобиля США)

фордевинд

форзац

«Фольксваген» (герм. авто-
лорунун аталышы)

фон (үн катуулугунун деңгээл бирдиги)

...фон, үн (үнгө тийиштүү татаал сөздөрдүн курам бирдиги)

чырак газдары

1. панар; 2. чырак, шамчы-
рак

фонд, кор, кенче

фонд (кор) камсыздуулугу

фонд (кор) сыйымдуулугу

фонд (кор) кайтарымдуулугу

фонограмма, жазылган үн

фонокардиограф (жүрөк ка-
гышын тыңшоо усулу)

фонометр (үн өлчөгүч)

фонон (квази бөлүкчө)

абазкана, фонотека

оргума

эркин оргутуу

оргутма жеркуя

оргумалык пайдалануу

форбоштуктук соркыскыч

«Форд» (АКШ автолорунун
аталышы)

фордевинд (кеменин шамал
багыты боюнча курсу)

форзац (китептин мукаба
элементи)

форкамера	форкамера 1. желдетүү камерасы; 2. блок башчасынын камерасы
форкамерный двигатель	форкамералуу кыймылдаткыч
форма	форма, калып
форма литейная	куймалык калып
формализм (арх.)	формализм (мазмун менен форманын дал келбөөчүлүгү)
формалин	формалин (формальдегиддин суудагы эритмеси)
формальдегид	формальдегид
формат	формат, тариз
форматирование	тариздөө
форматный станок	тариздик тес
формовка	калыптоо
формовочная машина	калыптооч машине
формовочные материалы	калыптоо текзаттары
формовочные смеси	калыптоо аралашмалары
формовочный инструмент	калыптоо аспабы
формоль (формалин)	формоль (формальдегиддин суудагы эритмеси)
формуемость	калыптануучулук
формула изобретения	ойлоп табуу формуласы
формфактор	формфактор (техн.-техникалык буюмдун стандарты; физ.-функция)
форпик	форпик (кеме тумшугу)
форсаж (форсирование)	форсаж (кубаттантуу, көтөрмөлөө)
форсажная камера	форсаждык камера
форсированная мощность	көтөрмөлөнгөн кубаттуулук
форстерит	форстерит (минерал)
форсунка	бүрккүч
форточка	желкөз

фортран	фортран (программалоо тили)
форштевень	форштевень (кеме устуну)
фосфатирование	фосфаттоо
фосфаты	фосфаттар (фосфор кычкыл туздары)
фосфиды	фосфиддер (фосфордун башка металлдар менен бирикмеси)
фосфор	фосфор (хим.элемент)
фосфора пентоксид	фосфордун пентоксиди
фосфоросценция	фосфордонуу
фосфориты	фосфориттер
фосфорные кислоты	фосфор кислоталары
фосфорорганические соединения	фосфорорганикалык бирикмелер
фото...(начальная часть сложных слов, указывающих на отношение к свету или фотографии)	фото... (жарыкка, сүрөткө тийиштүү сөздөрдүн алдыңкы курам бөлүгү)
фото и киноплёнки	фото-кино тасмалар
фотоаппарат	фотоаппарат
фотобумага	фотокагаз
фотовспышка	фотожарк этме
фотогальванометрический компенсационный прибор	фотогальванометрлик кенемтелөөч алет
фотогелиограф	фотогелиограф (күн нурун каттагыч фает)
фотограмметрия	фотограмметрия (фотосүрөттөлүшү боюнча объекттерди аныктоо)
фотографическая запись	фотографиялык жазуу
фотографическая эмульсия	фотографиялык эмульсия
фотографический аппарат	фотографиялык аппарат

фотографический увеличитель	фотографиялык чоңойткуч
фотография	фотография, сүрөт
фотодиод	фотодиод
фотоионизация	фотоиондоо
фотокалька	фототунук кагаз
фотокатод	фотокатод
фотокомпенсационный измерительный прибор	фотокенемтелөөч өлчөгүч алет
фотокопирование	фотокөчүрүү
фотолиз	фотолиз (электрондордун ажыроосу)
фотолитография	фотолитография (жука пленкага сүрөт түшүрүү)
фотоматериалы	фотоматериалдар
фотоматериалы для голографии	голография үчүн фототекзаттар
фотометр	фотометр (бир же бир нече чоңдуктарды өлчөөчү алет)
фотометрический клин	фотометрдик шынаа (жарык агымын начарлатуу үчүн түзмөк)
фотометрия	фотометрия
фотомеханические процессы	фотомеханикалык жараяндар (полиграфияда-басма калыптарын даярдоодо фотографиялык, химиялык, электрхимиялык, механикалык жараяндардын жыйындысы)
фотон	фотон (электрмагнитик нурлануунун элементардык бөлүкчөсү)
фотонабор	фототерүү
фотонаборная машина	фототерме машине

фотонный двигатель	фотондук кыймылдаткыч
фотопластинки	фотожартактар
фотопленка	фототасма
фотопроводимость	фотоөткөргүчтүк
фоторезистор	фоторезистор
фотореле	фотореле
фотостат	фотостат (фотокөчүргү)
фотосъёмка	фототартуу
фототаймер	фототаймер (убакыт өлчөм-дөөч)
фототелевизионная система	фототелеберүүлүк тутум
фототелеграфия	фототелеграфия
фототелеграфный аппарат	фототелеграфтык аппарат
фототеодолит	фототеодолит
фототеодолитная съёмка	фототеодолиттик тартуу
фототипия	фототипия (полиграфия-жалпак басма алуу ыкмасы)
фототиристор	фототиристор (жарым өткөргүчтүү түзмөк)
фототранзистор	фототранзистор
фототрансформатор	фототрансформатор
фототриангуляция	фототриангуляция (фото-сүрөттөр аркылуу жердеги координаттарды аныктоо усулу)
фотоувеличитель	фоточоңойткуч
фотоумножитель	фотокөбөйткүч
фотоупругость	фотосерпилгичтик
фотоформа	фотокалып
фотохимия	фотохимия
фотохромизм	фотохромизм (түсүн өзгөртүү)
фотохромное стекло	фотохромдук айнек
фотохромные материалы	фотохромдук материалдар (органикалык бирикмелер)

фотохронограф	фотоубакыт жазгыч
фото цифровое	санарип фото
фотошаблон	фотокалып чен
фото э.д.с.	фото э.к.к.
фотоэлектрические явления	фотоэлектрлик кубулуштар
фотоэлектрический генера- тор	фотоэлектрдик генератор
фотоэлектрический усили- тель	фотоэлектрдик күчөткүч
фотоэлектронная эмиссия	фотоэлектрондук эмиссия
фотоэлектронные приборы	фотоэлектрондук алеттер
фотоэлектронный умножи- тель	фотоэлектрондук көбөйткүч
фотоэлемент	фотоэлемент
фотоэмульсионный слой	фотоэмульсиялык катмар (жарык сезгич катмар)
фотоэффект внешний	сырткы фотонатыйжа (электрмагниттик нурла- нуунун таасири астында электрондорду чыгаруу)
фотоэффект внутренний	ички фотомайнап
фрактография	фрактография (сынууларды изилдөө илими)
фракционирование, дробная перегонка	фракциялоо (бөлүкчөлөргө бөлүү)
фрамуга	фрамуга (үстүңкү терезе, эшик үстүндөгү терезе)
франклин (неприменяемая ед. кол-ва электричества $1 \text{ Фр} = 3,35564 \cdot 10^{10} \text{ Кл}$)	франклин (электр дүр- мөтүнүн бирдиги $1 \text{ Фр} =$ $3,35564 \cdot 10^{10} \text{ Кл}$)
франций	франций (радиоактивдүү хим.элемент)
фреатические воды, грунто- вые воды	кыртыш суулар
фрегат	фрегат (кеме түрү)

фреза	фреза (кескич аспап)
фреза дорожная	жолдук фреза
фреза почвенная	кыртыштык фреза
фрезерная головка	фрезалык башча
фрезерно-центровальный станок	фрезалоо-борбордооч тес
фрезерный барабан	фрезалык доол
фрезерный станок	фрезалык тес
фрезерование	фрезалоо
фрейм (блок данных)	фрейм (берилмелер блогу)
фрейм-буфер (устройство хранения)	фрейм-буфер (электрондук сактоочу түзмөк)
френсиса турбина	френсис барасы
фреоны, хладоны	фреондор (муздаткыч газдар)
фреска	фреска (шыбактагы сүрөт)
фреттинг-коррозия	фреттинг-коррозия
фригория	фригория (муздак бирдиги)
фриз	фриз (архитектуралык элемент)
фризер	фризер (тондургуч аппарат)
фрикционная муфта	сүрүлгүчтүк кошкуч
фрикционная передача	сүрүлгүчтүк өткөргүч
фрикционный механизм	сүрүлгүчтүк механизм
фрикционный молот	сүрүлгүчтүк барскан
фрикционный пресс	сүрүлгүчтүк жубас
фритюрница	фритирнюца (куургуч казан)
фронт	майдан, фронт
фронтальная проекция	мандай бет элес
фронтон	чатырбет
фронтпроекции метод	фронтэлес усулу (кино тартууда)
ФСО (марка пол. авто)	ФСО (Польша автолорунун шартбелгиси)
фталевые кислоты	фталь кислоталары
фталевый ангидрид	фталь ангидриди

фталоцианиновые красители	фталоцианиндик боёктор
фтор	фтор (химиялык элемент)
фторволокна	фтор булалар
фториды	фтор бирикмелери
фтористоводородная кислота	фторлуу суутек кислотасы
фтористый водород	фторлуу суутек
фторкаучуки	фторкаучуктар
фторлоны	фторлондор (фторлуу поли- мерлер)
фторопласты	фторпласттар
фторорганические соедине- ния	фтор органикалык бирик- мелер
фуганок	узун сүргү
фуговальный станок	сүргүч тес
Фуко токи	Фуко агындары
фумиганты	фумиганттар (пестициддер)
фумигатор	фумигатор, түтөгүчтөр
фунгициды	фунгициддер (хим. заттар)
фундамент	пайдубал
фуникулёр	фуникулёр (аркандуу темир жол)
функционал	функционал (сандык функ- ция)
функционализм	функционалдуулук (арх.-ра- ционалисттик агым)
функциональная схема	функционалдык сөлөкөт
функциональное зонирова- ние	функционалдык чөлкөмдөө
функциональный анализ	функционалдык талдоо, ана- лиз
функциональный преобра- зователь	функционалдык өзгөртүп түзгүч
функциональный электрон- но-лучевой прибор	функционалдык электрон- нурдуу алет
функция	функция (өзгөрүлмө чоңдук)
фунт	фунт (масса, салмак бирдиги)

фуражир
фурановые смолы

фургон
фурлонг (брит. ед. длины
1 ф = 201,168 м)
фурма
фурнитура

фурфурол

Фурье интеграл
Фурье ряды
Фурье-спектрометр
фуст

фут (брит. ед. длины 1 ф = 12
дюйм = 1/3 ярд = 304,8 мм)

фут водяного ствола (брит.
ед. давления 1 ф.с.м. =
2989,07 Па)
футеровка
фьюмингование

фэсом (фатом) (брит. ед. дли-
ны 1 ф = 6 фут = 1,8188 м)

фюзеляж

фуражир (тоют майдалагыч)
фурандык чайырлар (синте-
тикалык бирикмелер)
фургон (жабык жүк араба)
фурлонг (брит. узундук бир-
диги 1ф = 201,168 м)
фурма (үйлөгүч)
фурнитура (кошумча, көмөк
жабдыктар)
фурфурол (химиялык би-
рикме)

Фурье интегралы
Фурье катарлары
Фурье-спектрөлчөгүч
фуст (түркүк өзөгү)
фут (брит. узундук бирдиги
1 ф = 12 дюйм = 1/3 ярд =
304,8 мм)

суу мамысынын футу (бри-
тандык басым бирдиги 1
ф.с.м. = 2989,07 Па)
беттөө

фьюмингдөө (учма заттарды
буулантып бөлүү)

фэсом (фатом) (брит. узун-
дук бирдиги 1 ф = 6 фут =
1,8188 м)

фюзеляж (учактулку)

Х

хайпалон

халцедон
халькогены
халькозин

хайпалон (хлорсульфирлен-
ген полиэтилен)
халцедон (минерал)
халькогендер (хим.элемент)
халькозин (минерал)

халькопирит, медный кол- чедан	халькопирит (минерал)
хаос	чалды-куйду, баш аламандык
хаотический	баш аламан
хаотичность	баш аламандык
характеристика	мүнөздөмө
характеристическая кривая	мүнөздөмөлүк ийрилик, ийри сызык
характеристическая ско- рость	мүнөздөмөлүк ылдамдык
характрон	характрон (белги басма электрон-нурдуу алет)
хардтоп	хардтоп (жеңил автомобил- дин жабык чанагы)
хастелой	хастелой (дат баспас эри- тинди)
хвостовик	куйрукча, уч
хвосты	калдыктар, куйруктар
хедер	хедер 1. комбайндын эгин оро турган аппараты; 2. эгин оргуч машинанын бир түрү
хемилюминесценция	хемилюминесценденүү (хи- миялык жарыктануу)
хемосорбция	химиялык сиңирүү
хемотроника	хемотроника (алеттерди иш- теп чыгуу илимий-техника- лык багыт)
химизация	химиялаштыруу
химико-термическая обра- ботка	химия-термиялык иштетүү
химическая реакция	химиялык реакция (кубу- луш)
химическая связь	химиялык байланыш
химическая технология	химиялык технология
химическая физика	химиялык физика

химическая формула	химиялык формула
химические волокна	химиялык була
химический потенциал	химиялык потенциал
химический ракетный двигатель	химиялык ракеталык кыймылдаткыч
химический эквивалент	химиялык эквивалент, химиялык теңмаани
химический элемент	химиялык элемент
химическое оружие	химиялык курал
химическое соединение	химиялык бирикме
химия	химия
химия твёрдого тела	катуу нерсенин химиясы
химмотология	химмотология (техникада майларды, отунду, суюктуктарды колдонуу илими)
«Хиндустан» (наз. инд. легковых автомобилей)	«Хиндустан» (Индия жеңил автолорунун аталышы)
«Хино» (наз. япон. автомобилей)	«Хино» (япон автолорунун аталышы)
хиротехника	хиротехника (колго ылайыкташтыруу илими)
хладагент	муздаткыч агент
хладноломкость	муздакта сынуучулук
хладобойня	тоңдурма касапкана
хладоноситель	муздак ташыгыч
хладоны	муздатмалар, фреондор
хлам	көр-жер, ыпыр-сыпыр (жаман, жараксыз эски нерсе)
хлебобулочный	нан-бөлкөкана
хлебозавод	нан завод
хлебопашество	эгин айдоочулук
хлебопекарное производство	нан бышыруу өндүрүшү
хлебопекарня	нан бышыргычкана, наабайкана
хлебопёк	нан бышыргыч, наабайчы

хлебопродукты	нан азыктары
хлопковая сеялка	пахта сепкич
хлопководство	пахтачылык
хлопковый пух	пахта мамыгы
хлопкоочиститель	пахта тазалагыч
хлопкороб	пахтачы, пахтакор
хлопкоуборочная машина	пахта жыйноочу машине
хлопок	пахта
хлопчатник	пахта сабак
хлор	хлор
хлораргирит	хлораргирит (минерал)
хлоратор	хлордогуч
хлораты	хлораттар (хлор туздары)
хлорбензол	хлорбензол (эриткич)
хлорбутадиен	хлорбутадиен (хлоропрен каучугун алуу үчүн чийки зат)
хлорбутилкаучук	хлорбутилкаучук (синтети- калык бутилкаучук)
хлориды	хлорбирикмелери
хлорин	хлорин (соода аталыш)
хлорирование	хлорлоо
хлористоводородная кислота	хлорсуутек кислотасы
хлористый водород	хлорлуу суутек
хлориты	хлориттер (минерал)
хлоркаучуки	хлоркаучуктар
хлорная известь	хлорлуу аки (актоочу аки)
хлоропрен	хлоропрен (хлорбутадиен)
хлоропреновые каучуки	хлоропрен каучуктары
хлороформ	хлороформ (эриткич)
хлороуксусные кислоты	хлор-уксус кислоталары
хобот	тумшук (тес, кран, машине)
ходкость	жүрүүчүлүк
ходовая часть	жүрмө бөлүк
ходовой вал	жүрмөлүк октолгооч

ходовой винт	жүрмөлүк буралма
ходовые качества	жүрмөлүк сапат
ходок	өткөөл, жүрмөк (тоо кен өндүрүшүндө)
ходоуменьшитель	жүрүш азайткыч
ходули	таяк бут
хозяйственный расчёт	чарбалык эсеп
хозяйственный способ строительства	курулуштун чарбалык ыкмасы
хозяйство	чарба
«Холден» (наз. австр. легковых автомобилей)	«Холден» (Австралия жеңил автолордун аталышы)
Холла ЭДС датчик	Холл ЭКК билдиргичи
Холла эффект	Холл натыйжасы
холм	дөңсө, дөң
холод	суук, муздак
холодильная камера	муздаткыч камера
холодильная машина	муздаткыч машине
холодильная техника	муздаткыч техника
холодильная установка	муздаткыч орнотмо
холодильник	муздаткыч
холодильные масла	муздаткыч майлар
холодильный агент	муздатма агент
холодильный испаритель	муздатма бууланткыч
холодильный компрессор	муздаткыч компрессор
холодильный конденсатор	муздаткыч каныктыргыч, коюлткуч
холодильный коэффициент	муздатуу коэффициенти, көмөк чоңдугу
холодильный транспорт	муздаткыч унаа
холодильный цикл	муздатуу мерчими
холодная обработка давлением	басым алдында муздак иштетүү
холодная сварка	муздак ширетүү
холодная штамповка	муздак мээрлөө

холодная эмиссия	муздак эмиссия (автоэлектрондук эмиссия)
холодный катод	муздак катод
холостой ход	салт жүрүш, куру жүрүш (жүгү жок жүрүш)
хомут	камыт, байламта
хон	хон (бүлөө)
«Хонда» (наз. япон. автомобилей и мотоциклов)	«Хонда» (япон мотоциклдердин, автолордун аталышы)
хонинговальный станок	бүлөөлөч тес
хонингование	бүлөөлөө
хоппер	хоппер (өзү төккүч вагон)
хоппер-дозатор	хоппер - чен-өлчөмдөөч
хорда	хорда
храповик	храповик (тиштүү дөңгөлөк)
храповик с собачкой	токтоткучу менен храповик
храповый механизм	тиштүү дөңгөлөктүү механизм
хризоберилл	хризоберилл (минерал)
хризотил-асбест	хризотил-асбест (минерал)
хром	хром (хим.элемент)
хромаль	хромаль (хром-алюминий)
хромансиль	хромансиль (легирленген болот)
хроматическая аберрация	хроматикалык аберрация (көрүнүштүн бурмаланышы)
хроматография	хроматография (аралашмаларды бөлүү жана талдоо усулу)
хроматометрия	хроматометрия (көлөмдүк химиялык талдоо усулу)
хроматы	хроматтар (минералдар)
хромель	хромель (эритинди)
хромирование	хромдоо
хромовые сплавы	хромдук эритиндилер

хромосферный телескоп
хромофоры

хромшпинелиды

хронизатор

хронометр
хронометраж
хронофотография
хрупкость

хрусталь

художественное конструи-
рование

художественный уровень

хэнд (брит. ед. изм. длины
1х=4 дюйм)

хромтопчөйрөлүк телескоп
хромофорлор (химиялык
бирикмелердин түсүн анык-
тоочу атомдор тобу)

хромшпинелиддер (мине-
ралдар)

хронизатор (радиоэлектрон-
дук түзмөк)

хронометр (убакыт өлчөгүч)
хронометраж (убакыт өлчөө)
хроносүрөткө тартуу

морттук

хрусталь

көркөм конструкциялоо

көркөм деңгээл

хэнд (брит. узундук бирдиги
1х=4 дюйм)

Ц

цанга
цапфа

цвет

цвет каления

цвет минералов

цвета выступающие

цвета отступающие

цветоводство

цвета побежалости

цветная металлургия

цветная фотография

цветные металлы

цветовая температура

цветоделение

цанга (салаа, кыпчыгыч)
цапфа (октолгоочтун таяныч
бөлүгү)

түс

кактоо түсү, жашытуу түсү

минералдар түсү

чаңкагай түстөр

күнүрт түстөр

гүл өстүрүүчүлүк

кычкыл кабык түстөр

түстүү металлургия

түстүү сүрөт

түстүү металлдар

түстүк температура

түс бөлүү

цевка	чыгырык (жип түрмө), күпчөк (дөңгөлөктө)
цевочный механизм	тиштүү механизм
цевьё	1. өзөк (техн.); 2. кундакча (мылтык)
цедилка	чыпка
цезий	цезий (хим.элемент)
цейтраферная киносъёмка	цейтрафердик кинотартуу
цейхгауз	аскер кампа
цекование	цековкалоо (бөрк оюктоо)
целая часть	бүтүн бөлүк
целевой	максаттуу
целевые комплексные программы	максаттуу комплекстик программалар
целесообразный, -ая, -ое	максатка бап
целестин	целестин (минерал)
целеустремленность	максатка умтулуучулук
целик	1. кароол жырык (курал); 2. кен бөлүк
целина (непаханая земля)	дың жер
целлозольвы	целлозольвдор (сыр кошулмалары)
целлофан	целлофан
целлулоид	целлулоид (пластмасса түрү)
целлюлоза	целлюлоза (өсүмдүк клеткасы)
целлюлозы эфиры	целлюлоза эфирлери
целостат	целостат (астрономиялык аспап)
цемент	цемент
цементация	1. көмүртек менен каныктыруу (металлургия); 2. цементөө (тоо кен иштери)
цементит	цементит (темирдин көмүртек менен бирикмеси)

цементнодревесностружеч- ные плиты	цемент-жыгач сүрүндүлүк такталар
цементный бетон	цемент бетону
цементовоз	цемент ташыгыч
цемент-пушка	цемент аткыч
цена	баа
цена деления шкалы	шкала бөлүнүштөрүнүн бир- диги
цент (ед. изм. частоты 1ц.=1/1200 окт.)	цент (жыштык бирдиги 1ц.=1/1200 окт.)
центнер (ед. изм. ёмкости 1ц.=100кг.)	центнер (сыйымдуулук бир- диги 1ц.=100 кг.)
центр	борбор
центр величины	чоңдук борбору
центр давления	басым борбору
центр масс	массалар борбору
центр параллельных сил	жарыш күчтөр борбору
центр тяжести	оордук борбору
центр удара	сокку борбору
централизация стрелок и сигналов	багыттагычтарды жана иша- ратбелгилерди борборлоо
центральная проекция	борбордук элес
центральное отопление	борбордук жылытуу
центральные силы	борбордук күчтөр
центральный затвор	борбордук жапкыч
центратор	борбордогуч (октоштургуч)
центрирование	борбордоштуруу (октошту- руу)
центрифуга	борборчет бөлгүч
центрифугирование	борборчет бөлүү
центробежная сила	борборчеттөөчү күч
центробежное литьё	борборчеттик куюу
центровальный станок	борбордооч тес
центрирование	борборлоо (1.теодолиттин вертикалдуу огун салмоор-

центровка

центроплан крыла

центростремительная сила

центростремительное ускорение

цеолиты

цеп

цепи противоскольжения

цепная линия

цепная передача

цепная схема

цепная ядерная реакция

цепной экскаватор

цепной ящик

цепные химические реакции

цеппелин

цепь

церезин

церий

церуссит

дун жиби менен дал келтирүү; 2. даярдамалардын тушмшуктарындагы борборлоштуруучу көзөнөктөрдү иштетүү)

борборлоштуруу (оордук борборду геометриялык окторго карата)

канаттын орто планы

борборго умтулма күч

борборго умтулма ылдамдануу

цеолиттер (минералдар тобу)

1. күйшөгүч (эгинди);
2. чынжырлуу курал (жеке кармаштарда)

сыйгаланууга каршы чынжырлар

чынжырлар линиясы

чынжырлуу кыймыл алып бергич

чынжырлуу сөлөкөт

чынжырлуу өзөктүк реакция

чынжырлуу жерчелгич

чынжыр жашиги

чынжырлуу химиялык реакция

цеппелин (дирижаблдын түрү)

чынжыр

церезин (көмүрсуутектер аралашмасы)

церий (хим.элемент)

церуссит (минерал)

цетановое число	цетан саны (дизель отунунун тутануу мүнөздөмөсү)
цех	цех
цианиды	цианиддер (синиль кислота-сынын туздары)
цианирование	циандоо
цианистый водород	циандуу суутек
цианометр	циан өлчөгүч
цианозтилцеллюлоза	цианэтилцеллюлоза
цикл (в термодинамике)	мерчим
цикл (в технике)	мерчим
цикл двигателя	кыймылдаткычтын мерчими
цикл напряжений	чыңалуунун мерчими
циклическая частота	мерчимдик жыштык
циклогексан	циклогексан (органикалык бирикме)
циклограмма	мерчимграмма
циклоида	мерчимсынбат
циклоидное зацепление	мерчимсынбаттык илиниш
циклон	циклон (өнөр жайлык аба тазалагыч)
циклонная плавка	куюндатып эритүү
циклонная топка	куюндаткыч меш
циклопическое сооружение	циклопдук курулма (эритме-си жок таш кынамы)
циклотрон	мерчимтрон (дүрмөттөл-гөн оор бөлүкчөлөрдүн ыл-дамдаткычы)
циклотронное излучение	мерчимтрондук нурдануу
циклотронный резонанс	мерчимтрондук өөрчүн
цикля	кыргыз
цилиндр	цилиндр
цилиндрическая поверхность	цилиндрдик бет
цилиндрические функции	цилиндрдик функциялар
цилиндровая мощность	цилиндрдик кубаттуулук

цилиндровые масла	цилиндр майлары
цинк	цинк
цинкование	цинктоо
цинковые сплавы	цинк эритиндилери
цинкография	цинкография
цинубель	тиштүү сүргү
Циолковского формула	Циолковский формуласы
циркон	циркон (минерал)
циркониевая лампа	циркондук чырак (инфракызыл чырак)
циркониевые сплавы	циркондук эритмелер
цирконий	цирконий (хим.элемент)
цикуль	цикуль
цикульная пила	тегерек араа
циркуляционная зона	тегеренме чөлкөм
циркуляция воды	суунун айланышы
циркуляция скорости	ылдамдыктын айланышы (суюктуктар жана газдар үчүн)
циркуляция судна	кеменин айланышы
цистерна	цистерна
цис-транс-изомерия	цис-транс-изоөлчөө (стереоизоөлчөөнүн түрү)
циферблат	сан бет
цифра	санарип
цифроаналоговый преобразователь	санарип-окшоштук өзгөрткүчтөр
цифровая вычислительная машина	санариптик эсептөөчү машине
цифровая индикаторная лампа	санариптик көрсөткүчтүк чырак
цифровая интегральная схема	санариптик интегралдык сөлөкөт
цифровое телевидение	санариптик телекөрсөтүү

цифровой измерительный прибор

цифровой частотомер

цицero

цоколь

цокольный этаж

цукат

санариптик өлчөөчү алет

санариптик жыштык өлчөгүч

цицero (типографтык тамга)

цоколь

цоколдук кабат

шекер как

Ч

чад (угар)

чадить

чаевод

чаесборочная машина

«Чайка» (наз. легковых автомобилей Горьковского автозавода)

чайная

чайная ложка (ед. объема 1ч.л. = 4,9289 гр.)

чалка

ис

ис уруу

чай өстүрүүчү

чай жыйнагыч машине

«Чайка» (Горький автозаводунун жеңил автолорунун аталышы)

чайкана

чай кашык (бирдик көлөм 1ч.к. = 4,9289 гр.)

чалма (кемени, пароходду жээкке байлап коё турган абдан жоон аркан)

буурул (түс)

чоң челек

саат (убакыт бирдиги)

сакчы, күзөтчү

саат бошоткучу

асман координаты

сааттык майлар

саат уста

дүрбөлөң маал

бөлүкчө

жарым-жартылай, айрымдап менчик (ээси)

чалый

чан

час (ед. времени)

часовой (воен)

часовой спуск

часовой угол

часовые масла

часовщик

час пик

частица

частично

частник

частное (мат.)	тийинди
часто (нередко)	жыш, тез-тез, улам-улам
частота	жыштык
частота вращения	айлануу жыштыгы
частота кадров	кадрлар алмашуусу
частотная модуляция	жыштыктык модулдоо
частотная характеристика	жыштыктык мүнөздөмө
частотно-временное телеграфирование	жыштык-убакыттык телеграфтоо
частотное телеграфирование	жыштыктык телеграфтоо
частотное управление электроприводом	электриштеткичти жыштык аркылуу башкаруу
частотнонезависимая антенна	жыштыкка көз карандысыз антенна
частототомер	жыштык өлчөгүч
часы	саат (механизм)
чаша	идиш, тайпагай идиш
Чебышева параллелограмм	Чебышев параллелограммы
чейн (брит. ед. длины	чейн (брит. узундук бирдиги
1 ч = 9,8 ярд = 20,1168 м.)	1 ч = 9,8 ярд = 20,1168 м.)
чека	чека (сайгыч)
чекан	чеккич (чегүү курал, аспап)
чеканка	чекме; 2. чегүү (оюп сүрөттөө)
чеканочный пресс	чекме жубас
«Челенджер» (наз. амер. космич. транспортного корабля)	«Челенджер» (амер. көп колдонуучу жүк ташуучу космостук корабли)
челн	кайыкча (жыгачтан оюлган)
челнок	чөлмөк
червонное золото	кызыл алтын
червоточина	курт изи
червяк	тишбуроо
червячная передача	тишбуроолу кыймыл өткөргүч

Черенкова-Вавилова эффект

черепица

чересстрочная развёртка

чёрная металлургия

чернение

чернильница

Чернова кристалл

Чернова точки

черновой свинец

черновые металлы

чёрнь (чёрное серебро)

черпаковый насос

черпаковый подъёмник

чертёж

чертёж рабочий

чертёжная доска

чертёжно-конструкторская документация

чертёжно-конструкторская техника

чертёжные принадлежности

чертёжный прибор

чертилка

черчение

«Чёрный ящик»

чесание

четверик (рус. мера объёма жидкости)

четверть

четырёхполюсник

четырёхтактный двигатель

четырёххлористый углерод

Черенков-Вавилов натый-жасы

черепица

сап аттама жайылма (телеберүүдөө)

кара металлургия

карартуу

сыя челек

Чернов кристаллы

Чернов чекиттери

кошундулуу коргошун

кошундулуу металлдар

кара күмүш

чөмүчтүү соркыскыч

чөмүчтүү көтөргүч

чийме

жумушчу чийме

чиймелик такта

чийме-конструктордук документтер

чийме-конструктордук техника

чиймелик таандыктар (караштар)

чиймелик алет

чийгич (кол аспабы)

чийме, чийүү

«Кара жашик»

тароо, тырмоо

четверик (орус. суюктук көлөм бирдиги)

1. төртүнчү бөлүк; 2. чейрек

төрт уюлдук

төрт такттуу кыймылдаткыч

төрт хлорлуу көмүртект

чечеvidная поверхность	жасмык сымал бет
чешуя	кабырчык
чизель-культиватор	копшогуч-отооч
чип	чип (интегралдык сөлөкөт)
числовое программное управление	сандуу программалык баш-каруу
чистая продукция	таза өндүрүм
чистота поверхности	беттин тазалыгы
чистые металлы	таза металлдар
читальный аппарат	окуучу аппарат
читающее устройство	окуучу түзмөк
чувствительность измерительного преобразователя	өлчөгүч өзгөрткүчтүн сезгичтиги
чувствительность радиоприёмника	радио кабылдагычтын сезгичтиги
чувствительный элемент	сезгич элемент
чугаль	чоюналь (алюминийди камтуусу 19-25%)
чугун	чоюн
чугуновоз	чоюн ташыгыч
чурак	дөңгөч
чушка	металл дөңгөч
чёрное тело	кара нерсе
чёрные металлы	кара металлдар

Ш

шабер	шабер (жасалгалоо аспабы)
шаблон	1. калып чен; 2. ченөөр
шабот	дөшү
шабрение	кыруу
шаг зубьев	тиш кадамы
шагающий конвейер	кадамдап жылдырма ташыгыч
шагающий экскаватор	кадамдоочу жерчелгич
шаг колонн	түркүктөр кадамы

шаговое напряжение	кадамдык чыңалуу
шаговый распределитель	кадамдап бөлүштүргүч
шаговый электродвигатель	кадамдык электркыймыл- даткыч
шагомер	кадам өлчөгүч
шайба	эбелек
шайба дроссельная	дросселдик эбелек
шаланда	шаланда (кеме түрү)
шамот	шамот (бышырылган отко туруктуу чопо)
шандоры	шандорлор (суу бөгөттөөчү кыналган устундар)
шар	шар
шаржирование	шарждоо (бетти калыбына келтирүү)
шар-зонд	шар-зонд (суутек толтурул- ган резина шар)
шарикоподшипник	шарлуу муунак жаздык
шарнир	допшо, ашык-машык
шарнирная крепь	допшолуу бекиткич
шарнирный механизм	допшолуу механизм
шаровой клапан	шарлуу сарпбашкаргыч
шаровой разрядник	шарлуу дүрмөтсүздөндүргүч
шаропрокатный стан	шар жайгыч иритес
шарошечное бурение	шарошкалык бургулоо
шарошка	шарошка (аспап)
Шарпи образец	Шарпи үлгүсү
шар-пилот	шар-учкуч
шарьяж	шарьяж (тектоникалык жер катмары)
шасси	шасси
шатёр	чатыр
шатун	тээк
шахта	шахта
шахтная добыча нефти	мунайзатты шахталык ка- зып алуу

шахтная крепь	шахталык бекиткич
шахтная печь	шахталык меш
шахтная топка	шахталык очок
шахтное поле	шахталык талаа
шахтно-мельничная топка	шахта-тегирмендик очок
шахтный ствол	шахталык өзөк
пашка: 1. дымовая; 2. ору- жие; 3. игра.	1. түтүн капчык; 2. кылыч; 3. чатыраш
швартов	кеме аркан
швартовное устройство	кеме аркандык түзмөк
швейная машина	тигүүчү машине
швеллер	швеллер (II – устун)
швертбот	швертбот (кеме түрү)
швы	жиктер
шевер	тиш кыргыч (металл кесүүчү аспап)
шевингование	тиш кыруу
«Шевроле» (наз. легковых и грузовых автомобилей США)	«Шевроле» (АКШ жеңил жана жүк ташуучу автомо- билдердин аталышы)
шеvronное колесо	кайчы тиштүү дөңгөлөк
шеелит	шеелит (минерал)
шелк	жибек
шеллак	шеллак (табигый чайыр)
шельф	шельф (тайыз жээк)
Шеринга мост	Шеринг көпүрөсү (өзгөрүлмө агынды өлчөөч көпүрө)
шероховатость поверхности	бодурлуу бет
шерсть	жүн
шерхебель	сүргү
шестеренный насос	тиш дөңгөлөктүү соркыскыч
шестерня	тиштүү дөңгөлөкчө
шибер	шибер (жартакча)
шиберный насос	шибердик соркыскыч
шина: 1. техн.; 2. эл.техн.	1. дөңгөлөк; 2. өткөргүч
шина электрическая	электрөткөргүч

шингл	шынаачыбык (калканчык текзаты)
шип: 1. деталь; 2. раст.	1. урчук; 2. тикенек
широкоугольный объектив	жазы бурчтуу объектив (60° жогору)
широкофюзеляжный самолет	жазы фюзеляждуу учак
широта	эндүүлүк, кеңдик, жазылык
широтный эффект	кеңдик натыйжасы (космос нурларынын ургаалдуулугунун өзгөрүлүүсү)
ширстрек	ширстрек, кемеалкак
шифер	шыйпыр
шифр	шартсан
шифровальщик	шартсандооч
шифрование	шартсандоо
шихта	шихта (чийки заттар аралашмасы)
шкала	шкала
шканцы	шканцы (согуш кораблинин жогорку палубасынын бөлүгү)
шкафут	шкафут (кеменин палубасынын бөлүгү)
шкворень	шкворень (буруучу бирикменин тетиги)
шкентель	шкентель (кемедеги чыгырыктуу зымаркан)
шкив	жылга чыгырык
«Шкода» (наз. легковых автомобилей ЧССР)	«Шкода» (Чехия жеңил автомобилдеринин аталышы)
шкот	шкот (парус жөндөөчү жабдык)
шлагбаум	жолтосмо
шлак	кесек күл

шлакобетон	кесек күл-бетон
шлакоблок	кесек күл-блок
шлаковая пемза	кесек күлдүк пемза
шлаковина	кесек күлдүү кемтик
шлаковня	кесек күл чөмүчү
шлаковое литье	кесек күлдүк куюу
шлаковоз	кесек күл ташыгыч
шлаковый затвор	кесек күлдүк жапкыч
шлакопортландцемент	кесек күл-портландцемент
шлакоситаллы	кесек күл-ситаллдар
шлакоуловитель	кесек күл кармагыч
шлам	чөкмө калдык
шланг	ийкем түтүк
шланговый насос	ийкем түтүктүү соркыскыч
шлемофон	шлемофон
шлеппер	шлеппер (жайма иритестин механизми)
шликер	шликер (силикат материалдардын камыр сымал массасы)
шлиф	бүлөө үлгү
шлифовальная лента	бүлөө тасма
шлифовальный станок	бүлөө тес
шлифование	бүлөөлөө, (чарыктоо)
шлифтик	жука сүргү
шлих	чөгүндү
шлиховое опробование	чөгүндү сынама
шлиц	жылга тиш
шлицевание	жылга тишчелөө
шлицевое соединение	жылга тиштүү бирикме
шлюз (горное дело)	кен иргеги (тоо-кен иштери)
шлюз судоходный	кеме өткөргүч шлюз
шлюзовой отсек	шлюз бөлмөсү (космостук кемеде)
шлюп	шлюп (бир мамылуу парустуу кайык)

шлюпка	кайык
шлюпочное устройство	кайык түзмөгү
шлямбур	тешкич
Шмидта телескоп	Шмидт телескопу
шнек	шилегич
шнековое бурение	шилеп бургулоо
шнорхель	шнорхель (суу астындагы кайыктын аба түзмөгү)
шнур «Нонель»	«Нонель» шнуру (жардыруу иштеринде)
шнур электрический	электр шнуру
шов реза	кесүү жиги
шовная контактная сварка	жиктик тиймелүү ширетүү
Шора метод	Шор усулу
шоссе	шоссе (автожол)
Шотки диод	Шотки диоду
Шотки эффект	Шотки натыйжасы
шпагат	эшме жип
шпаклёвка	майшыбак
шпала	шпал (темир жол устуну)
шпангоут	шпангоут (кемедеги каптал каптаманын ийкемсиздик кыры)
шпаритель	буулоолоч (тамак аш өнөр жайында-буулоо)
шпатель	шыбагыч
шпатлевка	майшыбак
шпация	шпация (полигр.-боштуктук материал)
шпейза	шпейза (металлург.-ортолук өнүм)
шпигат	шпигат (кемедеги суу агызгыч көзөнөк)
шпиль	шпиль, шиш
шпилька (техника)	жупбууроо
шпиндель	ийик

шпиндельная коробка
шпинели

шплинт

шпон

шпон в полиграфии

шпонка

шпонострогальный станок

шпоночная протяжка

шпоночное соединение

шпренгельная система

шприц машина

шпунт

шпунтовая стенка

шпунтубель

шпур

Шрёдингера уравнение

шрифт

шрот

штабелер

штабель

штамп

штамповая сталь

штамповка

штанген инструмент

штангенциркуль

штанговая крепь

штанговый конвейер

штапельное волокно

ийик кутучасы

шпинелдер (минералдар тобу)

тушак

шпон (барак такта)

шпон (арип аттагыч)

шпонка, кепил

кепил сүргүч тес

кепил кобулдагыч

кобул-кырлуу бирикме

шпренгелдик тутум

шприц машине (эструдер: өнөр жай-полимер материалдарын жумшартуу жана форма берүү; а.ч.-гранулданган тоют даярдоочу машине)

кыржылга

кыржылгалык дубалча

кыржылга сүргү

бургу оюк

Шрёдингер теңдемеси

арип, тамга

майкалдык (май бөлүү өндүрүшүнүн калдыгы)

ирет жыйымдооч машине

ирет жыйым

мээр

мээрлик болот

мээрлөө

сүңгү инструмент, аспап

сүңгүциркуль

кен бекиткич

сүңгүлүү жылдырма ташыгыч

штапелдик була (химиялык буланы тарамдоо)

Штарка явление

штатив
штейн

штекер
штепсель
штифт

штихмасс
шток
штокверк
штольня

штопор самолёта
шторно-щелевой затвор
штрек
штрипс
штриховальный прибор
штриховой код
штропы
штука
штукатурка
штурвал
штурмовик

штуртрос

штуцер
штучная вещь
штыб
штыревая антенна
штырь
шуга
шугосброс

Штарк кубулушу (атомдор
энергиясынын чачыроосу)

тик кармооч
штейн (түстүү металлдарды
алуудагы ортолук өндүрүм)
сайгыч

электршкошкуч
өзөкчө (машиненин эки те-
тигин кыймылсыз бирикти-
рүүчү)

штихмасс (көзөнөк өлчөөч)
сап
штокверк (кен тулкусу)
кен жолу (сыртка чыгуусу
менен)

учак чимирилиши
парда-жылчык жапкыч
штрек, кен ийин (туюк)
штрипс (болот тилке)
штрихтөө аleti
штрих сырсаны
штроптор (туюк илмек)
даана

шыбак
штурвал (бургуч дөңгөлөк)
штурмовик, жапырыкчы
(согуш учагы)

штурзымаркан (учак эле-
менти)

сайтүтүк (сайлуу түтүк)
дааналык буюм
көмүр чаңы
сүмбө антенна
сүмбө
шырылдаң, үптөр
шырылдаң агызуу

шум
шума коэффициент
шумовая температура
шумовое автоматическое
регулирование усиления
(ШАРУ)

шумомер
шумопеленгаторная станция

шумы электрические
шунгит
шунт
шунтовая машина
шуруп
шурф
шхуна
шхуна-барк

ызы-чуу, шуулдак
ызы-чуу коэффициенти
ызы-чуулук температура
күчөтүүнү ызы-чуулук авто-
маттык жөндөө (КЫЧАЖ)

ызы-чуу өлчөгүч
ызы-чуупеленгатордук чор-
дон
электр чуулары
шунгит (минерал)
шунт (жарыш чынжыр)
шунт машинеси
буралгы
шурф, ороо
шхуна (парустук кеме)
шхуна-барк (деңиздик парус-
туу кеме)

Щ

щавелевая кислота
щебёночное покрытие
щебень
щелочестойкая машина
щечковая дробилка
щелевая антенна
щелевое крыло
щелевой затвор
щелерезная машина
щёлочи
щётка (электрическая)
щелочные металлы
щипальная машина
щит диспетчерский
щит проходческий

ак кулак кислотасы
шагылдуу жабуу
шагыл
шагыл тазалоочу машине
жаактуу майдалагыч
жылчыктуу антенна
жылчыктуу канат
жылчыктуу жапкыч
жылчык кесүүчү машине
жегичтер
агын алгыч
жегич металлдар
жүн тыткыч машине
диспетчердик калкан
өткөөлдүк калкан

щитовая крепь
щиток
щуп

калкандуу бекиткич
калканча
шибек

Э

эбонит

эбуллиоскопия

эвапорография

ЭВМ (электронно-вычислительная машина)
эвольвента

эвольвентное зацепление
эвольвентометр
ЭВП (электровакуумные приборы)
эвтектика

эвтектоид

эгутер

эжектор

Эйлера углы

эбонит (кара жыгач, кара резина)
эбуллиоскопия (молекулярдык маасаны аныктоо усулу)
эвапорография (караңгыда байкоо жүргүзүү жана сүрөткө түшүрүү үчүн алет)
ЭЭМ (электрондук эсептөөчү машине)
эвольвента (ар бир чекитиндеги нормаль алгачкы ийри сызыкка жаныма болгон ийри сызык)
эвольвенттик илинишүү
эвольвент өлчөгүч
ЭБА (электрбоштуктук алеттер)
эвтектика (берилген басым алдында катуу фаза менен тең салмакта турган суюк тутум)
эвтектоид (катуу эритмени муздатканда жаралган эвтектика)
эгутер (кагаз даярдоочу машиндеги көзөнөктүү октолгооч)
эжектор (чубуртмалык соркыскыч)
Эйлер бурчтары

Эйлерова сила
эйнштейн

Эйнштейна закон
эйнштейний
эквалайзер
экваториал

экваториальная монтировка
экваториальный штатив
эквивалент
эквивалентная доза
эквивалентная схема
эквивалентное количество
вещества

экипотенциальная поверх-
ность

экземпляр

экзо...

экзоскелет

экзотермическая реакция

экипировка локомотива

эклиптика

экология

экономайзер

экономика

экономить

экономическая эффектив-
ность новой техники

экономическая эффектив-
ность производства

экономичность

экономично

экономия

Эйлер күчү

эйнштейн (электрмагниттк
нурлануунун молярдык энер-
гиясынын атайын бирдиги)

Эйнштейн мыйзамы

эйнштейний (хим. элемент)

эквалайзер (темб жөндөгүч)

экваториал (телескоп орно-
туу үчүн түзмөк)

экваториалдык куроо

экваториалдык тик кармооч

эквивалент, теңмаани

теңмаанилүү чен-өлчөм

теңмаанилик сөлөкөт

заттын теңмаанилүүлүгү

тең потенциалдуу бет

нуска

экзо

ыкчам сөлөкөт

экзотермиялык реакция

локомотивди жабдуулоо; ло-
комотив жабдыгы;

күн жолу

экология

экономайзер (үнөмдөгүч)

экономика

үнөмдөө

жаңы техниканын үнөмдөө
натыйжасы

өндүрүштүн үнөмдүк натый-
жасы

үнөмдүүлүк

үнөмдүү

үнөм

экран	экран (чагылтма)
«Экран» (название ИСЗ и системы ТВ)	«Экран» (жасалма Жер жандоочтордун жана телекөрсөтүү системдеринин аталышы)
экран плотины	тогоондун экраны
экранирование	экрандоо
экранированная броня	экрандалган соот
экранированный электродвигатель	экрандалган электр кыймылдаткыч
экраноплан	экрандык учма
экса...(приставка кратная 10^{18} . Например: 1эг (эксаграмм) = 10^{18} г = 10^{15} кг)	экса...(татаал сөздүн кошмосу 10^{18} . Мисалы: 1эг (эксаграмм) = 10^{18} г = 10^{15} кг)
эксгаустер	эксгаустер (боштуктооч, аба соргуч)
эксергия	эксергия (тутумдун жумушка жөндөмдүүлүгү)
эксимеры	эксимеры (лазер)
экситрон	экситрон (сымап сарпжөндөгүч)
экскаватор	жерчелгич
экспандирование	экспандирлөө (кеп ишарат белгисин калыбына келтирүү)
эксперимент	эксперимент
эксперт	эксперт, серепчи
экспертиза	эксперттөө
«Эксплорер» (название космических аппаратов США)	«Эксплорер» (АКШ космос аппараттардын аталышы)
эксплуатационная разведка	пайдаланууга чалгындоо
эксплуатация	пайдалануу
экспо...	көрсөтүү (кошумча сөз бөлүгү)
экспозиметр	экспозиметр (жарык өлчөгүч алет)

экспозиционная доза	экспозициялык чен-өлчөм
экспозиционное число	экспозициялык сан
экспозиция	экспозиция (жарык саны)
экспонента	экспонента (көрсөтмөлүү функция)
экспонометр	экспонометр (жарык өлчөгүч алет)
экспресс-анализ	ыкчам талдоо
экстинкция света	жарыкты азайтуу
экстрактор	экстрактор (диффузиялык аппарат-эриме заттарды майда катуу заттарга бөлүүчү аппарат)
экстракция	экстракция (катуу же суюк аралашмаларды бөлүү ыкмасы)
экстраполяция	экстраполяция (интерполяция)
экстремальный регулятор	экстремалдык жөндөгүч
экстремум	четмаани (максимум жана минимум)
экструдер	экструдер: 1. полимерлерди жумшартып, формага келтиргич машине; 2. а-ч.-комбижем чыгаргыч машине
экструзия	экструзия (экструдер менен иштөө жараяны)
эксцентрик	бейборбор, эксцентрик
элана	элана (полиэфир буласы)
эластик	чоюлмач, чоймо
эластичность	чоюлуучулук
эластомеры	чоймолор
элеватор	элеватор: 1. тик ташыгыч; 2. байламта-мунай жеркуясында; 3. эшилме зат кампасы

элефон	элефон (учакта-канаттын кыймылдуу бөлүгү)
элегазовый выключатель	элегаздык өчүргүч (жогорку чыңалуунун электрдик ажыраткычы)
электрет	электрет (диэлектриктен нерсе)
электрификация	электрлештирүү
электрическая дуга	электр жаасы
электрическая ёмкость	электр сыйымдуулугу
электрическая машина	электр машинеси
электрическая нагрузка	электр жүктөмү
электрическая печь	электр меши
электрическая печь сопротивления	электр каршылык меши
электрическая подстанция	электр көмөк чордону
электрическая постоянная	электр турактуулугу
электрическая проводимость	электрлик өткөргүчтүк
электрическая проводимость полупроводников	жарым өткөргүчтөрдүн электр өткөргүчтүгү
электрическая прочность	электрдик бекемдик
электрическая разведка	электр чалгыны
электрическая сеть	электр тарамы
электрическая система	электр тутуму
электрическая станция	электр чордону
электрическая схема	электрдик сөлөкөт
электрическая цепь	электр чынжыры
электрические колебания	электр термелүүлөрү
электрический аккумулятор	электр аккумулятору
электрический вал	электр октолгоочу
электрический генератор	электр генератору
электрический градус	электрдик градус
электрический двигатель	электр кыймылдаткычы
электрический заряд	электр дүрмөтү
электрический инструмент	электр аспабы

электрический каротаж	электрдик каротаж (геофизикалык изилдөө усулу)
электрический преобразователь	электрдик өзгөрткүч
электрический привод	электр иштеткичи
электрический разряд в газе	газда электрдик бейдүрмөттөө
электрический ракетный двигатель	электрдик ракета кыймылдаткычы
электрический релейный элемент	электрдик релелик элемент
электрический ток	электр агыны
электрический фильтр	электр чыпкасы
электрических сигналов усилитель	электр ишарат белгилерин күчөткүч
электрическое инициирование	электрдик тутандыруу, дүүлүктүрүү
электрическое отопление	электрдик жылытуу
электрическое поле	электр талаасы
электрическое смещение	электрдик жылышуу, жылыштыруу
электрическое сопротивление	электр каршылыгы
электрическое торможение противотоком	каршы агындык электр токтотуу
электричество	электр
электро...(составная часть сложных слов, относящихся к электричеству)	электр... (электрликке тиешелүү татаал сөздөрдүн курамы)
электроакустический преобразователь	электракустикалык өзгөрткүч
электроанализ	электрталдоо
электробалластер	электрбалластер (балластычен өлчөмдөөчү, рельс, шпалдардын деңгээлин аныктоочу машине)

электробур	электрбургу
электровакuumные приборы	электрбоштуктук алеттер
электровоз	электрдик ташыгыч
электровоспламенитель	электртутандыргыч
электровысадочная машина	электржоонойткуч машине
электروهидравлический эффект	электргидравликалык натыйжа
электروهидродинамическая аналогия	электргидродинамикалык окшоштук
электрография	электрграфия
электрод	электрод
электродвигатель	электркыймылдаткыч
электродвижущая сила	электркыймылдатуучу күч
электродетанатор	электржардыргыч
электродинамика	электрдинамика
электродинамическая постоянная	электрдинамикалык турактуулук
электродинамический громкоговоритель	электрдинамикалык үн күчөткүч
электродинамический измерительный прибор	электрдинамикалык өлчөө аleti
электродинамическое пресование	электрдинамикалык жубастоо
электродное покрытие	электроддук жабуу
электродные процессы	электроддук жараяндар
электродный потенциал	электрод потенциалы
электродоменная печь	электрдомен меши
электродуговая сварка	электржаалык ширетүү
электржезловая система	электржездик тутум (кыймылдуу курамдын кыймылын жөнгө салуучу тутум)
электрозондирование	электрзонддоо (тоо тектеринин катмарларын аныктоо)
электроимпульсная обработка	электркаккылык иштетүү
электроимпульсный станок	электркаккылык тес

электро- и радиоэлементы	электр жана радиоэлементтер
электроискровая обработка	электрүчкундук иштетүү
электроискровой станок	электрүчкундук тес
электрокапиллярные явления	электркапиллярдык кубулуш
электрокар	электрараба
электрокардиограф	электрокардиограф
электрокардиостимулятор	электркардиодембергич
электрокимограф	электркимограф (фотоэлектрдик алет)
электрокинетические явления	электркинетикалык кубулуштар
электроконтактная обработка	электртийимдик иштетүү
электроконтактный станок	электртийимдик тес
электролиз	электролиз
электролитический конденсатор	электролиттик чогулткуч
электролитическое травление	электролиттик уулантуу
электролиты	электролиттер
электромагнит	электрмагнит
электромагнитная индукция	электрмагниттик дүүлүгүү
электромагнитная почта	электрмагниттик почта
электромагнитная энергия	электрмагниттик энергия
электромагнитное взаимодействие	электрмагниттик өз-ара аракеттенүү
электромагнитное излучение	электрмагниттик нурдануу
электромагнитное поле	электрмагниттик талаа
электромагнитные волны	электрмагниттик толкундар
электромагнитный выключатель	электрмагниттик өчүргүч
электромагнитный громкоговоритель	электрмагниттик үн күчөткүч

электромагнитный измери-
тельный прибор
электромагнитный насос
электромагнитный ракетный
двигатель
электромашинный генератор
тока
электромашинный усили-
тель
электромегафон
электрометаллургия
электрометр
электрометрическая лампа
электрохимическая обра-
ботка
электрохимический преоб-
разователь
электрохимический рас-
пределитель
электромобиль
электроустановка работы
электроустановка цепная
пила
электроустановка
электромузыкальный ин-
струмент
электрон
«Электрон» (сов. система из
двух ИСЗ)
электронвольт
электроника
электронная АТС (автомати-
ческая телефонная станция)
электронная вычислитель-
ная машина

электромагниттик өлчөө але-
ти
электромагниттик соркысчы
электромагниттик ракета
кыймылдаткычы
электрмашинелик агын ге-
нератору
электрмашинелик күчөткүч

электрмегафон (үн күчөткүч)
электрметаллургия
электрометр
электрметрдик чырак
электрмеханикалык иштетүү

электрмеханикалык өзгөрт-
күч
электрмеханикалык бөлүш-
түргүч
электромобиль
электронтаждоо жумуштары
электрмоторлуу чынжырлуу
араа
электркетмен
электрмузыкалык аспап

электрон
«Электрон» (сов. эки ЖЖЖ-
дон турган тутуму (системи))
электронвольт
электроника
электрондук АТЧ (автомат-
тык телефондук чордон)
электрондук эсептөөчү ма-
шине

электронная лампа	электрондук чырак
электронная микроскопия	электрондук микроскопия
электронная оптика	электрондук оптика
электронная почта	электрондук почта
электронная проводимость	электрондук өткөргүчтүк
электронная пушка	электрондук замбирек
электронная теория	электрондук теориясы
электронная эмиссия	электрондук эмиссия
электронно-акустический преобразователь	электрон-акустикалык өзгөрткүч
электронно-вычислительная машина (ЭВМ)	электрон-эсептөөч машине (ЭЭМ)
электронно-дырочный переход	электрон-тешиктүү өтмө
электронно-лучевая печь	электрон-нурлуу меш
электронно-лучевая трубка	электрон-нурлуу түтүк
электронно-лучевой переключатель	электрон-нурлуу ажыраткыч
электронно-лучевой	электрон-нурлуу
электронно-лучевой прибор	электрон-нурлуу алет
электронно-оптический преобразователь	электрон-оптикалык өзгөрткүч
электронно-световой индикатор	электрон-жарыктык индикатор, көрсөткүч
электронные линзы	электрондук линзалар
электронный газ	электрондук газ
электронный гравировальный автомат	электрондук бедерлөөчү автомат
электронный захват	электрондук чеңгелдөө
электронный индикатор настройки	электрондук жөндөө индикатору
электронный набор	электрондук топтом
электронный парамагнитный резонанс	электрондук парамагниттик өөрчүн
электронный проектор	электрондук проектор
электронный прожектор	электрондук жаркырактооч

электронный умножитель	электрондук көбөйткүч
электронный цветоделитель	электрондук түс бөлгүч
электронография	электронография (заттын түзүмүн изилдөө усулу)
электроогневое инициирование	электроттук дүүлүктүрүү
электрооптика	электроптика
электрооптический дальномер	электроптикалык алысты өлчөгүч
электроосмос	электросмос
электроподвижный состав	электркыймылдуу курам
электропоезд	электрпоезд
электропривод	электриштеткич
электропроводность	электрөткөрүмдүүлүк
электропроводящее стекло	электрөткөрүүчү айнек
электропроигрыватель	электркайра угузгуч
электроразведка	электрчалгын
электроразведочная станция	электрчалгындоо чордону
электросварка	электрширетүү
электросвязь	электрбайланыш
электросинтез	электрсинтез
электроскоп	электрскоп (электр дүрмөтүн көргөзгүч алет)
электроснабжение	электркамсыздоо
электросталеплавильный процесс	электрболот эритүү жараяны
электростанция	электрчордон
электростатика	электрстатика (электр тууралуу окуу бөлүмү)
электростатическая индукция	электрстатикалык дүүлүктүрүү (дүүлүгү)
электростатическая печать	электрстатикалык басма
электростатическая сепарация	электрстатикалык бөлүү
электростатический браслет	электрстатикалык билерик

электростатический измерительный прибор	электрстатикалык өлчөө аleti
электростатический ракетный двигатель	электрстатикалык ракета кыймылдаткычы
электростатическое поле	электрстатикалык талаа
электрострикция	электрстрикция (электр талаасынын таасири астында диэлектриктин деформациясы)
электротермическая обработка	электртермикалык иштетүү
электротермический ракетный двигатель	электртермикалык ракета кыймылдаткычы
электротермия	электртермия
электротехника	электртехника
электротехническая керамика	электртехникалык керамика
электротехническая сталь	электртехникалык болот
электротехническое железо	электртехникалык темир (темирдин кремний же алюминий менен эритиндиси)
электротяга	электртартма (темир жолду электрлештирүү)
электроустановка	электрорнотмо
электрофон	электрфон
электрофорез	электрфорез
электрофотография	электрсүрөткө тартуу
электрофреза	электрфреза
электрохимическая обработка	электрхимиялык иштетүү
электрохимический потенциал	электрхимиялык потенциал
электрохимический генератор	электрхимиялык генератор
электрохимический преобразователь	электрхимиялык өзгөрткүч

электрохимический эквивалент	электрхимиялык теңмаани
электрохимия	электрхимия
электроход	электржүрмө (электр менен жүрмө кеме)
электрошлаковая сварка	электркесек күлдүк ширетүү
электрошлаковое литье	электркесек күлдүк куюу
электрошлаковый переплав	электркесек күлдүү кайра эритүү
электроэндоосмос	электрэндоосмос (электр таллаасынын таасири астында суюктуктун кыймылы)
электроэнергетика	электрэнергетика
электроэнергетическая система	электрэнергетикалык тутум
электроэнергетической системы живучесть	электрэнергетикалык тутумдун чыдамдуулугу
электроэнергетической системы мощность	электрэнергетикалык тутумдун кубаттуулугу
электроэрозионная обработка	электрэрозиялык иштетүү
электроэрозионный станок	электрэрозиялык тес
электрум	электрум (минерал-алтын менен күмүштүн эритиндиси)
элемент	элемент
элементарная нить	элементардык жип
элементарные функции	элементардык функция
элементарные частицы	элементардык бөлүкчөлөр
элементарный электрический заряд	элементардык электрдик дүрмөт
элементный анализ	элементтик талдоо, анализ
элементоорганические соединения	элементорганикалык бирикмелер
элэрон	элэрон (учак канатынын бөлүгү)

элинвар	элинвар (темир-никел эрит-мелеринин тобу)
элинг	элинг (абада учуу жана сууда сүзүүчүлөр үчүн курулма)
эллипс	эллипс, сөлпү
эллипс инерции	инерция эллипс
эллипсоид	эллипсоид (көлөмдүү эллипстик фигура)
эллиптические функции	эллипстик функциялар
эмалевые краски	эмаль сырлары
эмалирование	эмалдоо
эмаль	эмаль
эмаль-провода	эмаль-өткөргүчтөр (обочолонткучу эмалдан өткөргүчтөр)
эман	эман (радиоактивдүү булактардын салыштырмалуу активдүүлүгүн өлчөө бирдиги)
эманация	эманация (радон)
эманометр	эманометр (радонометр)
эматалирование	эметалдоо (эмаль пленкалары менен жабуулоо)
эмиссия (частиц)	эмиссия (бөлүкчөлөрдүн)
эмиттер	эмиттер (электроддун аталышы)
эмульгаторы	эмульгаторлор (эрибеген кошулмалар)
эмульгирование	эмульгирлөө
эмульсионные взрывчатые вещества	эмульсиялык жардыргыч заттар
эмульсионные краски	эмульсиялык сырлар
эмульсия	эмульсия (бири-биринде эрибеген суюктуктардан турган дисперстик тутум)
эмульсолы	эмульсолдор (сууга аралашуучу майлап-муздаткыч суюктук)

эмульсор

эмулятор (устр., эмулирующее функции конкретной платы или микросхемы).

энантиомерия

эндоскоп

эндотермическая реакция

эндотрон

эндсы

энергетика

энергетическая зона

энергетическая программа

энергии сохранения закон

энергия

«Энергия» (сов. двухступенчатый ракетоноситель)

энергия активизации

энергия покоя

энергия связи

энергия электромагнитного поля

энергобаланс

энерговооружённость труда

эмульсор (сүт эмульсияларынын даярдоо үчүн аппарат)

эмулятор (эсептөөчү техникада программалык, аппараттык каражаттардын комплекси)

энантиметрия (изомерия)

эндоскоп (адамдын көңдөй органдарын изилдөөчү аппарат)

эндотермиялык реакция (сырткы чөйрөдөн жылуулукту сиңирип алуу менен өтүүчү химиялык реакция)

эндотрон (боштуктук (вакумдук) электрондук алет)

дилендер (кыска тактайлар)

энергетика

энергетикалык чөлкөм

энергетикалык программа

энергиянын сакталыш мыйзамы

энергия, зарде (күч, кубат)

«Энергия» (сов. эки тепкичтүү ракета ташыгычы)

активдештирүү энергиясы (зардеси)

мамырчылык (тынчтык)

энергиясы (зардеси)

байланыш энергиясы (зардеси)

электрмагниттик талаа энергиясы зардеси)

энерготецдем

эмгектин энергокуралдануучулугу

энергонапряжённость реактора	реактордун энергочыңалуучулугу
энергоносители	энергия булактары
энергопоезд	энергия поезди
энергоснабжение	энергия камсыздоо
энтазис	энтазис (түркүктүн түбүн карай жооноюсу)
энтальпия	энтальпия (термодинамикалык тутумдун абалынын функциясы)
энтропия	энтропия (термодинамикалык тутумдун абалынын функциясы)
ЭПАС (экспериментальный полет автоматических станций)	АЧЭУ (автоматтык чордондордун эксперименттик учушу)
эпидиаскоп	эпидиаскоп (элес түшүргүч алет)
эпитаксия	эпитаксия (бир кристалл материалдын экинчисинин үстүнө өсүшү)
эпитрохоида	эпитрохоида (жалпак ийри сызык)
эпихлоргидрин	эпихлоргидрин (пропилендин хлордон жаралган окиси түрүндөгү органикаык зат)
эпициклоида	эпициклоида (жалпак ийри сызык)
эпоксидные каучуки	эпоксид каучуктары
эпоксидные лаки	эпоксид лактары
эпоксидные смолы	эпоксид чайырлары
эпсомит	эпсомит (эвопориттер минералы)
эпюр	эпюр
эрбий	эрбий (күмүш түстүү металл)

эрг (ед. изм. работы, энергии, теплоты $1 \text{ эрг} = 10^{-7} \text{ Дж}$)	эрг (жумуш, энергия, жылуулук бирдиги $1 \text{ эрг} = 10^{-7} \text{ Дж}$)
эргономика	эргономика (жайлуулук или-ми)
эргономичность	жайлуулук, ыңгайлуулук
эрдокс	эрдокс (жалынсыз жардыруу)
Эриксена проба	Эриксендин сыноо үлгүсү
эритемная лампа	эритемдик чырак (кызартма чырак)
эркер	эркер (архитектуралык элемент)
эрлифт	эрлифт (чубуртма соркыс-кычтын түрү)
эрозия	эрозия (желиш, бузулуш)
эрозия металлов	металлдардын желиши (бузулушу)
эрстед (ед. изм. частоты магнитного поля $1 \text{ Э} = 10^3/4\pi \text{ А/м} = 79,5775 \text{ А/м}$)	эрстед (магнит талаа чыңалышынын бирдиги $1 \text{ Э} = 10^3/4\pi \text{ А/м} = 79,5775 \text{ А/м}$)
эскадрённый миноносец,	эскадралык мина ташыгыч,
эсминец	эсминец
эскалатор	жүрмө тепкич
эскиз	шилтем сүрөт
эспа	эспа (сугат тутуму)
эспандирование	кеңейтүү, керип кеңейтүү
эстакада	эстакада
этаж	кабат
этажерка	кабат текче
эталон	такүлгү
эталон продукции	өндүрүмдүн такүлгүсү
эталон сравнения	салыштыруу такүлгүсү
этан	этан (газ)
этанол	этанол (этил спирти)

этанолламины	эталонаминдер (аминоспирт-тер классындагы органикалык затар)
этерификация	этерифирлөө (спирт жана кислотадан татаал эфирди жаратуу реакциясы)
этил	этил (этандын бир валенттүү радикалы)
этилацетат	этилацетат (түзсүз органикалык бирикме)
этилбензол	этилбензол (жеңил күйүүчү суюктук)
этилен	этилен (күйүүчү газ)
этиленгликоль	этиленгликоль (жылуулук өткөргүч, тоңбогон түзсүз суюктук)
этиленовые углеводороды	этилен көмүр суутектери (сууда эрибес газ)
этиленоксид	этиленоксид (органикалык химиялык гетероциклдик зат)
этилен-пропиленовые каучуки	этилен-пропилен каучуктары
этиловый спирт	этил спирти
этиловый эфир	этил эфири
этилцеллюлоза	этилцеллюлоза
этролы	этролдор (пластмасса)
эфель	эфель (алтын кумдуу майда эшилме материал)
эфирные масла	эфир майлары
эфироцеллюлозные лаки	эфирцеллюлоздук лактар
эфиры простые	жөнөкөй эфирлер
эфиры сложные	татаал эфирлер
эфиры целлюлозы	целлюлозанын эфири
эффект	натыйжа, майнап, таасир-дүүлүк, эффект
эффект безизносности	жешилбечүүлүк натыйжа

эффект запоминания формы	калыпты эске тутуу натыйжа
эффективная масса	натыйжалуу масса
эффективная мощность	натыйжалуу кубаттуулук
эффективное значение	натыйжалуу маани
эффузивные горные породы	эффузивдүү тоо тектери (магмалык тоо тектери)
эффузия	эффузия (газдын жай сызылып чыгуусу)
эхо	жаңырык
эхолот	жаңлот (жаңырык менен аралык өлчөгүч)
эхоскоп	жаңскоп (жаңырык менен ички органдарын тарткыч алет)
эшелонирование	чубатмалоо, эшелондоо

Ю

юбка	этек
Юнга модуль	Юнг модулу
юстировка	юстирлөө, тууралоо
ют	ют (кеме палубасынын алды)

Я

явнополюсная электрическая машина	айкын уюлдук электрмашине
ягодоуборочная машина	мөмө жыйноочу машине
«Ягуар» (наз. брит. легковых автомобилей)	«Ягуар» (брит. жеңил автомобилдеринин аталышы)
ядерная батарея	өзөктүк батарея
ядерная силовая установка	өзөктүк күчтүк орнотмо
ядерная спектроскопия	өзөктүк спектроскопия
ядерная техника	өзөктүк техника
ядерная физика	өзөктүк физика

ядерная химия	өзөктүк химия
ядерная электроника	өзөктүк электроника
ядерная электростанция	өзөктүк электрчордон
ядерная энергетика	өзөктүк энергетика
ядерная энергия	өзөктүк энергия, өзөктүк зарде
ядерное горючее	өзөктүк күйүүчү отун
ядерное оружие	өзөктүк курал
ядерное топливо	өзөктүк отун
ядерные реакции	өзөктүк реакция
ядерные силы	өзөктүк күчтөр
ядерный взрыв	өзөктүк жарылуу
ядерный магнетон	өзөктүк магнетон (атом-дук жана өзөктүк физикада магниттик моментти өлчөө бирдиги)
ядерный магнитный резонанс	өзөктүк магниттик өөрчүн
ядерный парамагнетизм	өзөктүк парамагниттик
ядерный ракетный двигатель	өзөктүк ракета кыймылдаткычы
ядерный реактор	өзөктүк реактор
ядерный топливный цикл	өзөктүк отундук мерчим
ядро атома	атомдун өзөгү
ядро земли	жердин өзөгү
ядро плотины	тогоондун өзөгү
ядро сечения	кесилиштин өзөгү
язык программирования	программалоо тили
язык-посредник	ортомчу тил
Як-42 (сов. пассажирский самолет)	Як-42 (сов. жүргүнчү таашуучу учак)
якорное устройство	чөмгүчтүк түзмөк
якорь (судовой)	чөмгүч, кемеказык
якорь (электрической машины)	якорь (электр машиненики)

якорь плавучий	калкыма чөмгүч
ял	ял (парустуу жеңил кайык)
ямная формовка	чуңкурлук калыптоо
ямокопатель	чуңкур казгыч
янтарь	янтарь (ташка айланган жыгач чайыры)
ярд (брит. ед. длины 1 я = 3 фут = 36 дюйм = 0,9144 м)	ярд (брит. узундук бирдиги 1 я = 3 фут = 36 дюйм = 0,9144 м)
яркостная температура	жарыктык температура
яркость	жарыктуулук
яркость электрическая	электрдик жарыктуулук (электрдик вектор)
ярус	катар кабат
ярмо 1. кр. рог. скот; 2. соц. иго, гнет; 3. эл. трансформ	каамыт; 2. кыйноо 3. уюл
яхта	кошкуч
яхонт (уст. название) (рубин, сапфир)	яхта
ячейстый бетон	жакут (асыл таш)
ячейка	ячейкалуу бетон
ячейка памяти ЭВМ	ячейка (чөмөк)
яшма	ЭЭМ эс ячейкасы (чөмөгү)
ящик	яшма (кварцтын бир түрү)
ящик ввода (пусковой)	жашик
	киргизүү жашиги

Колдонулган адабияттар

1. Абрамович А.Я. Словарь иностранных слов [Текст] / А.Я. Абрамович, –18-е изд. – М.: Русский язык, 1989. – 624 с.
2. Ожегов С.И. Словарь русского языка [Текст] / С.И. Ожегов, – 21-е изд. – М.: Русский язык, 1989. – 924 с.
3. Орусча-кыргызча сөздүк [Текст] / Кыргыз ССР Илимдер Академиясынын академиги, профессор К.К. Юдахиндин редакциясы астында. – М.: Чет жана улут сөздүктөрүнүн мамлекеттик басмасы, 1957. – 992 с.
4. Учурда кеңири колдонулуп жаткан терминдердин орусча-кыргызча сөздүгү. (Терминкомдо талкууланган терминдер). – Бишкек: 2004. – 36 б.
5. Карыпбек Курманалы, Нурбек Карыпбек, Бекнур Карыпбек. Кыргызча-англисче-орусча техникалык сөздүк [Текст] / – Бишкек: Техник, 2005. – 183 с.
6. Джеңишбек Мочоев. Арабизмы в кыргызском языке (этимологический словарь) [Текст]/ – Бишкек: 1998. – 247 с.
7. Усубалы уулу Жеңишбек, Курманалы уулу Карыпбек, Дүйшөн кызы Майрам. Машиналардын механикасы боюнча орусча-кыргызча атоолор сөздүгү [Текст] / Ж. Усубалы у. – Бишкек: Учкун, 1994. – 157 б.
8. Усубалиев Ж. Жалпы техникалык орусча-кыргызча сөздүк [Текст] / Ж. Усубалиев и [др.]; под общ. ред. Ж. Усубалиева – Бишкек: Техник, 2011. – 294 б.
9. Ишлинский А.Ю. Политехнический словарь [Текст] / А.Ю. Ишлинский. – М.: Советская энциклопедия, 1989. – 656 с.
10. Артоболевский И.И. Политехнический словарь [Текст] / И.И. Артоболевский – М.: Советская энциклопедия, 1976. – 607 с.
11. Карасаев Х. «Камус Наама», Араб, иран, кытай, монгол, орус тилдеринен оошуп келген сөздөр жана көө

нөргөн сөздөр [Текст] / Хусаин Карасаев – Бишкек: Шам, 1996. – 854 б.

12. Орусча-кыргызча сөздүк. [Текст] / Б.Ө. Орузбаеванын редакциясы астында – Фрунзе: Кыргыз Совет Энциклопедиясынын Башкы редакциясы, 1988. – 479 б.

13. Джанибеков Ч.Д., Усубакунов Р. Математикалык терминдердин кыргызча-орусча сөздүгү [Текст] / Ч.Д. Джанибеков – Бишкек: Илим, 1996. – 140 б.

14. Учурда активдүү колдонулуп жаткан саясий, юридикалык, экономикалык жана башка терминдердин сөздүгү [Текст] / С. Олжобаевдин ред. астында – Бишкек: Мамлекеттик тил жана энциклопедия борбору, 2000. – 123 б.

15. Осмонова Жүзөкан, Кадыралы Конкобаев, Шералы Жапаров. Кыргыз тилинин фразеологиялык сөздүгү [Текст] / Жүзөкан Осмонова – Бишкек: КТМУ, 2001. – 518 б.

16. Орунтаев Н. Русско-кыргызский словарь [Текст] / Н. Орунтаев – Бишкек: Эркин Тоо, 2007. – 212 с.

17. Бактыгулов К., Бактыгулова А.Б. Курулуш атоолорунун орусча-кыргызча сөздүгү / К. Бактыгулов. – Бишкек: Текник, 2011. – 375 б.

18. К. Бактыгулов, Б.С. Ордобаев, А.Б. Бактыгулова, А.М. Зулпуев. Курулуш, архитектура тармактарындагы атоолордун жана сөз айкаштарынын кыргызча-орусча/орусча-кыргызча сөздүгү / К. Бактыгулов ж.б. – Бишкек: Кут-Бер, 2023.

19. Бакаев А. Русско-кыргызский новый словарь общественно-политических, юридических, финансово-экономических, военных терминов государственного языка [Текст] / А. Бакаев – Бишкек: Турар, 2013. – 192 с.

20. Орусча-кыргызча электр зардечилик (энергетика) боюнча түзүлгөн айрым атоолордун (термин) жыйындысы [Текст] / Аламүдүн району, Лебединовка а.: Түндүк электр, 2013. – 166 б.

21. Назаров С.О. Техника. Энциклопедиялык сөздүк [Текст] / С.О. Назаров – Бишкек: Газета КГ, 2014. – 302 б.

22. Карымшаков Р.К. Физикалык терминдердин орусча-кыргызча сөздүгү [Текст] / Р.К Карымшаков. – Бишкек: Илим, 2014. – 323 б.

23. Мураталиев Б.А., Төрөбеков Б.Т. Билим документтерин толтуруудагы маалыматтардын бирдиктүү тизмеги Ж. Усубалиевдин редакциясы астында. – Бишкек: Кен байлык, 2007. – 42 б.

24. Физика. Кыскача энциклопедия [Текст] / А. Карыпкуловдун редакциясы астында. – Бишкек: Акыл, 1994. – 523 б.

25. Абеков Т.У. Автотранспорт, автомобиль жолдору жана жол курулуш машиналары боюнча терминдердин орусча-кыргызча сөздүгү [Текст] / Т.У. Абеков. – Фрунзе: Илим, 1990. – 81 б.

МАЗМУНУ

Кириш сөз	3
А	7
Б.....	34
В.....	53
Г.....	79
Д	109
Е.....	129
Ж	130
З.....	133
И	142
К	155
Л	197
М.....	209
Н	237
О.....	251
П	270
Р.....	320
С.....	343
Т.....	381
У	407
Ф	415
Х	431
Ц.....	437
Ч	443
Ш	446
Щ	454
Э.....	455
Ю	473
Я	473
Колдонулган адабияттар.....	476

ЖАЛПЫ ТЕХНИКАЛЫК ОРУСЧА-КЫРГЫЗЧА СӨЗДҮК

Редактору *Исраилова Н.*
Тех. редактору *Довлотаев Б.*
Корректору *Осмоналиев Т.*
Компьютердик калыпка салган *Салиев Э.*

Басууга 17.06.2025-ж. кол коюлду.
Кагаздын форматы 60x84 ¹/₁₆.
Көлөмү 30 б.т. Нускасы 700.

«Кут-Бер» ЖЧК басмаканасында басылды
Бишкек ш., Медеров көчөсү, 68.